

Socialnämnden

Socialnämnden

kallas härmed till sammanträde **torsdagen den 28 april 2022 kl. 10:00 i Sessionssalen, Nämndhuset.**

Hålltider för sammanträdet

10.00 – 10.15	Information om nuläget – Anders Engelholm
10.15 – 10.45	Budgetuppföljning 2022 – Controller
10.45 – 11.25	Omställning av den kommunala hemtjänsten – Maritha Nordin
11.25 – 11.30	Riktade statsbidrag gällande habiliteringsersättning 2022 – Mats Collin
11.30 – 12.00	Information om fältgruppens arbete – Fältgruppen och Helene Brändström
13.15 – 13.45	Remissvar - Samsjuklighetsutredningen – Solbritt Höglund
13.45 – 14.05	Resultatuppdrag och nämndsmål 2023 – Mats Collin
14.05 – 14.10	Ej verkställda gynnande beslut – Mats Collin
14.10 – 14.30	<i>Fika</i>
14.30 – 14.35	Revidering av Dokumenthanteringsplan Socialnämnden 2022 - nämndsekreterare
14.35 – 14.45	Information från förvaltningen
14.45 – 14.55	Information från ordförande
14.55	Beslutsmöte

Föredragningslista

1. Val av justerare
2. Godkännande av dagordning
3. Informationsärenden
4. Budgetuppföljning 2022
5. Organisationsbidrag BRIS 2022
6. Remissvar - Samsjuklighetsutredningen
7. Riktade statsbidrag gällande habiliteringsersättning 2022
8. Resultatuppdrag och nämndsmål 2023 – *Efter gruppmötet*
9. Revidering av Dokumenthanteringsplan Socialnämnden 2022
10. Ej verkställda gynnande beslut 2022
11. Anmälan av delegationsbeslut 2022
12. Attestantförteckning 2022
13. Skrivelser, meddelanden, beslut
14. Eventuellt tillkommande ärende

Krister Mc Carthy
ordförande

Budgetuppföljning mars

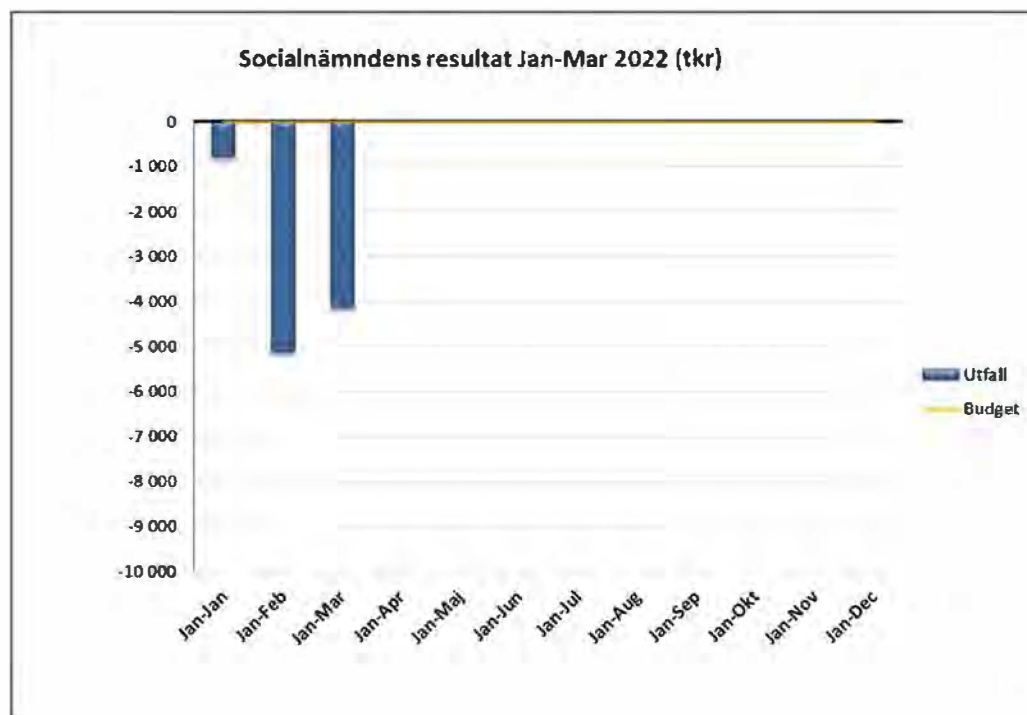
Rapportperiod: 2022-03-31 Organisation: Socialnämnd

Innehållsförteckning

Budgetuppföljning mars.....	1
1 Ekonomisk redovisning.....	2
1.1 Nämndens resultat	2
1.2 Budgetavvikelse per verksamhetsområde	4

1 Ekonomisk redovisning

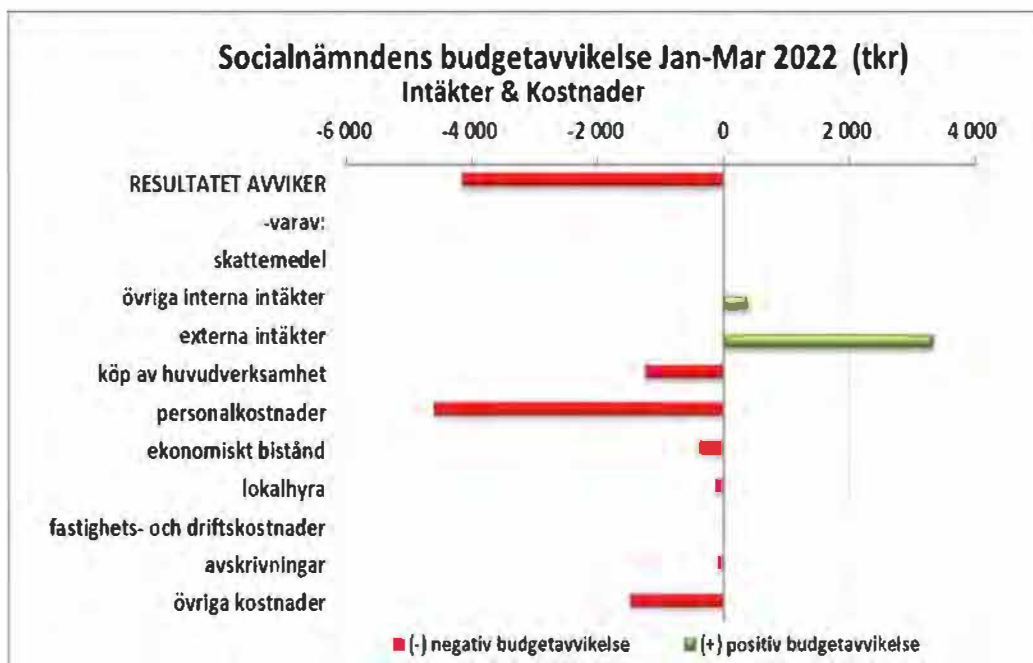
1.1 Nämndens resultat

Socialnämnden redovisar ett underskott motsvarande -4,1 mnkr ackumulerat mars vilket motsvarar 2,0 procent av periodbudgeten. Största avvikelserna är personalkostnaderna motsvarande -4,6 mnkr.

Jämfört med februari så har resultatet förbättrats med 1 mnkr då resultatet då låg på -5,1 mnkr. Anledningen till detta är att det fanns felaktigheter i utfallet av personalkostnader i februari på grund av bytet av lönesystem. Redovisningen för februari har rättats med 1,7 mnkr, varav 1 mnkr avsåg Hemtjänst, 0,5 mnkr Funktionsstöd och 0,2 mnkr Särskilt boende. Det var framförallt timlönerna och OB som hade blivit fel i redovisningen på grund av överföringen mellan personalsystemet och ekonomisystemet, men det har inte gått ut felaktiga löner. Resultatet per sista februari skulle ha varit -3,4 mnkr.

Socialnämnden har haft nettokostnader motsvarar 2,5 mnkr relaterad mot Covid-19. Kommunen har fått sjuklönekomensation utbetalt från Försäkringskassan varav socialnämnden har fått ca 4 mnkr som avser sjukfrånvaron i december-februari.

Kostnaderna överstiger budget med totalt -7,4 mkr. Största kostnadsavvikelsen är personalkostnaderna motsvarande -4,6 mkr. Februari sticker ut med höga personalkostnader och det beror på att januari och början av februari 2022 har varit den absolut mest ansträngda perioden vad gäller bemanning och frånvaro orsakad av pandemismittan. En annan anledning till höga kostnader i februari är att varje år får nämnden en kostnad i februari för utbetalning av sparade semesterdagar. Kostnaden för utbetalning av sparade semesterdagar var i februari 1,7 mkr, vilket är högre än normalt. Anledningen till den höga kostnaden kan bero på pandemin, eftersom den har påverkat medarbetarnas möjlighet att ta ut sin semester. En annan orsak till höga personalkostnader är satsningen på äldreomsorgslyftet. Det motsvarar 0,8 mkr under denna period, men där får vi en lika stor intäkt.

Övriga kostnader som avviker negativt är bland annat förbrukningsmaterial på motsvarande -1,2 mkr, exempelvis arbets- och skyddskläder och förbrukningsmaterial. En del av dessa är kopplade till Covid-19. Kostnader för transportmedel, exempelvis drivmedel och leasingkostnader, avviker med -0,3 mkr.

Externa intäkterna avviker positivt mot budgeten och det är främst sjuklönekomensationen från Försäkringskassan på ca 4 mkr.

Härnösands kommun tillhör den grupp av kommuner som har dålig soliditet. Kammarkollegiet har därför gett dessa kommuner möjlighet att söka bidrag för omstrukturerings- eller effektiviseringsåtgärder som syftar till att anpassa verksamheter till nya ekonomiska förutsättningar ("Ekonomi i balans"). Socialnämnden har lyft fram många områden som med hjälp av detta bidrag, skulle kunna bidra till en effektivare verksamhet. Därför har arbete pågått för att ta fram underlag till att söka bidra och därmed få hjälp med "puckelkostnaden". Någon återkoppling har vi inte fått ännu.

Covid-19

Socialnämndens Covid-19 nettokostnader ackumulerat till mars är 2,5 mnkr. Kostnaderna består till större delen av extra personalkostnader inom särskilt boende för att minska spridning av Covid-19. Det behövs dygnet runt passning vid befarad smitta. Under jan-mars har 67 st brukare testats för misstänkt smitta varav 51% hade positivt resultat. Även inom hemtjänster finns det covid-19 kostnader. Det har varit 68 brukare inom hemtjänsten som testats varav 60 % var positiva.

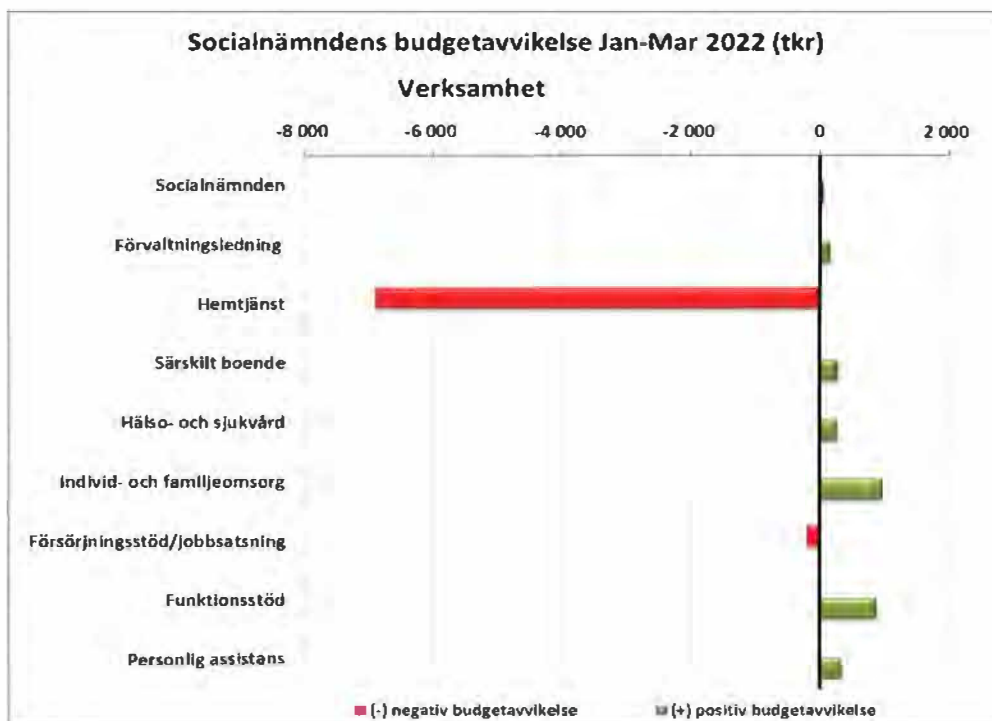
Övriga kostnader som härrör till Covid-19 är förbrukningsmaterial, skyddskläder och även högre kostnader för tvätt av kläder på grund av högre antal vikarier.

Nämnden har fått sjuklönekompensation från försäkringskassan på 4,0 mnkr som skall motsvara ökade sjuklönekostnader inom förvaltningen. Denna intäkt har fördelats 1,2 mnkr till Särskilt boende, 1,3 mnkr till Hemtjänst, 1,0 mnkr till Funktionsstöd och 0,2 mnkr till HSL. Dock behöver denna kompensation inte stämma överens med verkliga utfallet pga. den utgår från hela kommunens sjuklöner och förvaltningarna får en viss procent på det. (I Socialnämndens Covid-19 nettokostnaderna ingår varken sjuklönen eller sjuklönekompensationen från FK).

1.2 Budgetavvikelse per verksamhetsområde

(tkr)	jan-mar 2022			jan-mar 2021					
	Budget	Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse	Skillnad utfall 2021/2022	Riktning	Trend linje
Socialnämnd	-408	-358	50	-409	-427	-18	69	⬆️	↘️
Förvaltningsledning	-10 749	-10 592	157	-11 019	-11 384	-365	793	⬆️	↘️
IFO	-17 973	-17 016	957	-18 407	-18 023	385	1 007	⬆️	↘️
Försörjningsstöd	-3 459	-3 651	-193	-4 771	-4 077	694	425	⬆️	↘️
Hemtjänst	-26 679	-33 566	-6 888	-25 652	-34 375	-8 724	809	⬆️	↘️
Funktionsstöd	-40 112	-39 245	867	-40 351	-41 153	-803	1 908	⬆️	↘️
Pers. ass	-8 443	-8 103	339	-7 318	-8 501	-1 183	398	⬆️	↘️
Säbo	-36 166	-35 873	293	-33 523	-40 092	-6 569	4 219	⬆️	↘️
Häls o- och sjukvård	-11 309	-11 037	271	-11 285	-16 078	-4 793	5 041	⬆️	↘️
Resultat	-155 296	-159 442	-4 146	-152 735	-174 110	-21 376	14 668	⬆️	↘️

Jämförelse mellan samma period förra året visar på ett minskat underskott med 14,7 mnkr. Anledningen till dem stora kostnaderna förra året beror på att socialnämnden hade höga kostnader kopplade mot åtgärder för att minska risken för spridning av Covid-19. Exempel på åtgärder var utökad grundbemanning, Covid-19 team och visstidsanställda extra chefer. Det var även stora kostnader för inhyrda sjuksköterskor förra året.

Förvaltningsledning

(SOC ledning + Administrativ enheten + Utv. och kunskapsstyrningsenheten + Anhörig- och närståendestöd + Serviceenheten + Biståndsenhet + Hospice och utskrivningsklara + Covid-19 material)

Förvaltningsledning visar ett överskott på 0,2 mnkr. Några verksamheter ligger på ett positivt resultat medans några andra har ett negativt resultat. Verksamheter som efter tre månader har ett negativt resultat är Hospice och utskrivningsklara och Covid-19 material.

Med anledning av byte av verksamhetssystem så kommer det framöver att bli extra kostnader inom Utv. och kunskapsstyrningsenheten och Administrativa enheten. Samtliga pågående ärenden från det tidigare verksamhetssystemet, Treserva, behöver skrivas ut och hanteras i pappersformat. För att kunna göra det har förvaltningen behövt teckna ett titthålsavtal med systemleverantören som löper kvartalsvis. Utöver det har man även behövt ta in extra resurser för att göra det praktiska arbetet kring utskrifterna. Med anledning av de problem som varit med avgifter har den personen behövt täcka upp på annat håll, vilket gjort att arbetet med att tömma treserva har förskjutits. Mycket sannolikt kommer därför både titthålslicens och resurs behöva förlängas fram till och med utgången av kvartal 3.

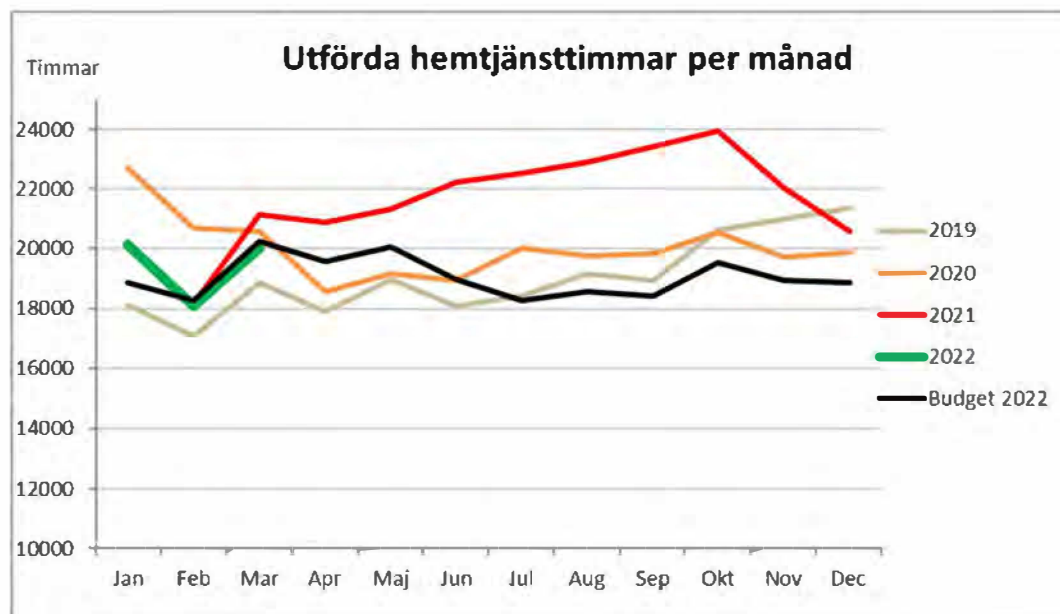
Hemtjänsten

(Hemtjänstpeng + Kommunal hemtjänst + Nattpatrullen)

Hemtjänsten redovisar ett underskott på totalt -6,9 mnkr.

Budgetuppföljning 2022 (tkr)	Resultat jan 2022	Resultat ackumulerad feb 2022	Resultat ackumulerad mars 2022	Differens föregående månad
Hemtjänst	-3 079	-6 731	-6 888	-157
- Hemtjänstpeng	-131	505	-459	-964
- Kommunal hemtjänst	-2 612	-6 479	-5 652	828
- Nattpatrull	-336	-756	-777	-21

Hemtjänstpengen visar ett underskott på -0,5 mnkr. Kommunala hemtjänsten har utfört mindre tid än budgeterat medans den privata har utfört mer. Det förekommer fortfarande en viss osäkerhet kring antal timmar som utförts hos brukaren. Detta på grund av ett systembyte som gjordes i november 2021. Den röda linjen i tabellen nedan visar att timmarna minskade kraftigt efter systembytet.

Det ackumulerade underskott på -5,7 mnkr som den kommunala hemtjänsten redovisar beror på att personalkostnaderna är högre än budgeterat. Statistiken visar att av den planerade tiden hos brukaren så har hemtjänsten utfört ca 83%. Och av den totala arbetstiden inom den kommunala hemtjänsten så utfördes ca 55 % hos brukaren. För att kunna hålla sin budget behöver hemtjänstens produktivitet ligga på ca 70 % (utförd tid/arbetstid). Denna procentsats är högre än andra kommuners och det är något som behöver ses över inför nästa budgetarbete eftersom det inte fungerar när vi har ytterområden som kräver långa restider. Enligt Kolada så låg det i snitt på strax över 50 % i riket under 2021.

Ett av medlen för att få balans i hemtjänstens ekonomi är projektet som har startats gällande "ruttplanering/optimering". Förväntningarna som finns är att genom detta projekt kommer nämnden att få effektivare hemtjänst. Därutöver pågår en djupanalys av hur hemtjänstens timmar fördelas på utförd tid hos brukare, restid, kring tid mm.

Nattpatrullen visar ett underskott på -0,8 mnkr varav nästan allt avser personalkostnader. Nattpatrullen är inte finansierad av hemtjänstpeng utan av skattemedel, dem får alltså inte mer intäkter när de utför mer tid hos brukaren som man däremot får inom hemtjänstgrupperna. Pandemin påverkar fortfarande verksamheten och både personal och brukare har varit smittad med covid-19. Det har inneburit både mer vak och sjukskrivningar som har lett till ökade personalkostnader.

Särskilt boende

Verksamhetsområdet särskilt boende redovisar ett överskott motsvarande 0,3 mnkr. Överskottet beror främst på att nya boendet på Artillerigatan var budgeterad att starta i januari men kostnaderna började komma först i februari. Den 21 februari anställdes personalen och i dagsläget har 15 stycken brukare flyttat in.

Personalkostnaderna var höga i februari och det berodde framförallt på pandemin. Det behövdes extra personal för att minska risken för spridning av Covid-19 när många brukare varit smittade. Personalen har också varit sjuk och därav har extra vikarier behövts tagits in och det har förekommit mycket övertid och fyllnadstid.

Intäkterna är 1 mnkr högre än budgeterat och det beror på att särskilt boende har fått mycket sjuklönekompensation från Försäkringskassan. Kostnaderna för arbetskläder och skyddsmaterial är mycket högre än budgeterat varav en del är covid-19 relaterad.

Hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvården redovisar ett överskott motsvarande 0,3 mnkr. Personalkostnaderna är lite lägre än budgeterat medan förbrukningsmaterial är något högre.

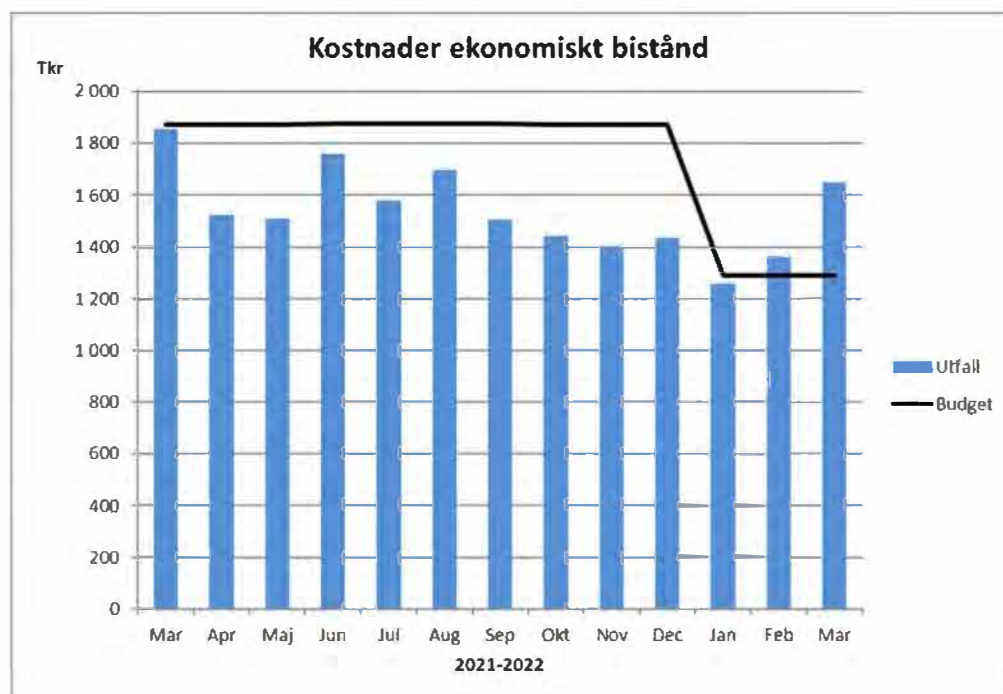
Individ- och familjeomsorg

Verksamhetsområdet Individ- och familjeomsorg (exkl. försörjningsstöd) visar ett överskott motsvarande 1 mnkr. Detta beror främst på lägre personalkostnader och lägre placeringskostnader för HVB (Hem för vård eller boende) gällande både barn och vuxna. Familjehem visar ett litet underskott.

Försörjningsstöd

Verksamheten Försörjningsstöd redovisar ett underskott på -0,2 mnkr. Kostnaderna för utbetalt försörjningsstöd redovisar ett underskott på -0,4 mnkr mot budgeterat, och det beror främst på att fler hushåll har fått utbetalt försörjningsstöd. Det är en ökning med 21 hushåll jämfört med föregående månad.

Intäkterna redovisar ett överskott på 0,2 mnkr och det är schablonintäkter från migrationsverket och återbetalning av försörjningsstöd från bland annat försäkringskassan.

Funktionsstöd: LSS och socialpsykiatri

Verksamhetsområdet Funktionsstöd visar ett överskott motsvarande 0,9 mnkr.

Budgetuppföljning 2022 (tkr)	Resultat jan 2022	Resultat ackumulerad feb 2022	Resultat ackumulerad mars 2022	Differens föregående månad
Funktionsstöd	396	113	867	754
- Externa placeringar	-370	-625	-840	-215
- Individuella insatser	150	267	397	129
- Egna boenden och daglig verksamhet	616	471	1 311	840

Externa placeringar visar ett underskott motsvarande -0,8 mnkr. Antal placerade individer kommer förhoppningsvis att minska under våren då det är planerat för hemmaplanlösningar för vissa individer.

Individuella insatser som exempelvis kontaktpersoner, ledsagarservice och avlösarservice visar ett överskott motsvarande ca 0,4 mnkr.

Egna boenden och daglig verksamhet visar ett överskott motsvarande 1,3 mnkr. En skillnad på 0,8 mnkr från föregående månad där merparten beror på rättning av felaktiga personalkostnader för februari.

Alla medarbetare inom funktionsstöd har nu fått heltidstjänst som sin grund-anställning. Det är tolv medarbetare som har sökt ned sig mellan 5 % - 30 %, det motsvarar en minskning med 2,15 åa.

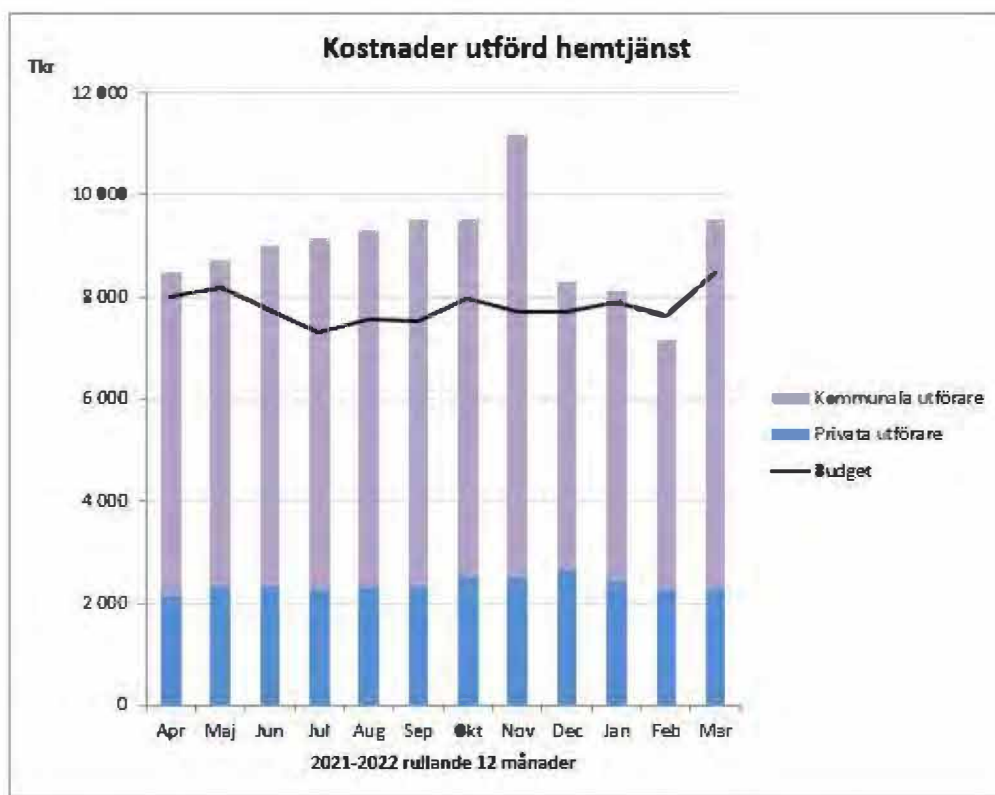
Personlig assistans

Verksamheten Personlig assistans visar efter tre månader ett överskott motsvarande 0,3 mnkr. Kostnaderna för sjuklön och kostnaderna till Försäkringskassan för dem 20 första timmarna är lägre än budgeterat.

Budgetuppföljning 2022 (tkr)	Resultat jan 2022	Resultat ackumulerad feb 2022	Resultat ackumulerad mars 2022	Differens föregående månad
Socialnämnden	26	15	50	35
Förvaltningsledning	404	10	157	147
- Soc ledning	222	97	219	121
- Administration	36	143	195	52
- Utv. o kunskapsstyrningsenheten	162	81	49	-32
- Anhörig- och närståendestöd	52	62	75	14
- Teknik och Serviceenhet	-53	-21	-6	15
- Biståndsenhet	17	-74	36	110
- Hospice och Betalningsansvar	-26	-157	-193	-36
- Covid-19 material	-5	-121	-217	-97
Hemtjänst	-3 079	-6 731	-6 888	-157
- Hemtjänstpeng	-131	505	-459	-964
- Kommunal hemtjänst	-2 612	-6 479	-5 652	828
- Nattpatrull	-336	-756	-777	-21
Särskilt boende	635	265	293	28
Hälso- och sjukvård	-340	-327	271	598
Individ- och familjeomsorg	846	1 094	764	-330
- Individ- och familjeomsorg exkl försörjningsstöd	826	1 027	957	-70
- Försörjningsstöd	20	68	-193	-260
Funktionsstöd	396	113	867	754
- Externa placeringar	-370	-625	-840	-215
- Individuella insatser	150	267	397	129
- Egna boenden och daglig verksamhet	616	471	1 311	840
Personlig assistans	284	417	339	-78
Summa	-828	-5 143	-4 146	997

Socialnämndens uppföljning volymökningar Mars 2022

Hemtjänstpeng

Diagrammet visar kostnader för utförda hemtjänststimmar under verksamheten Hemtjänstpeng, vilket är det samma som utdelad ersättning till kommunala och privata utförare rullande 12 månader

	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar
Antal brukare	562	566	562	575	586	589	586	550	594	589	578	619
varav kommunala	471	468	464	472	488	486	486	454	492	485	476	514
varav privata	91	98	98	103	98	103	100	96	102	104	102	105

Tabellen visar på antalet brukare med beslut om hemtjänst i ordinarie boende, exklusive brukare med enbart larm, insatser enligt HSL (Hälsö- och sjukvårdslagen) och/eller matdistribution. Rullande 12 månader.

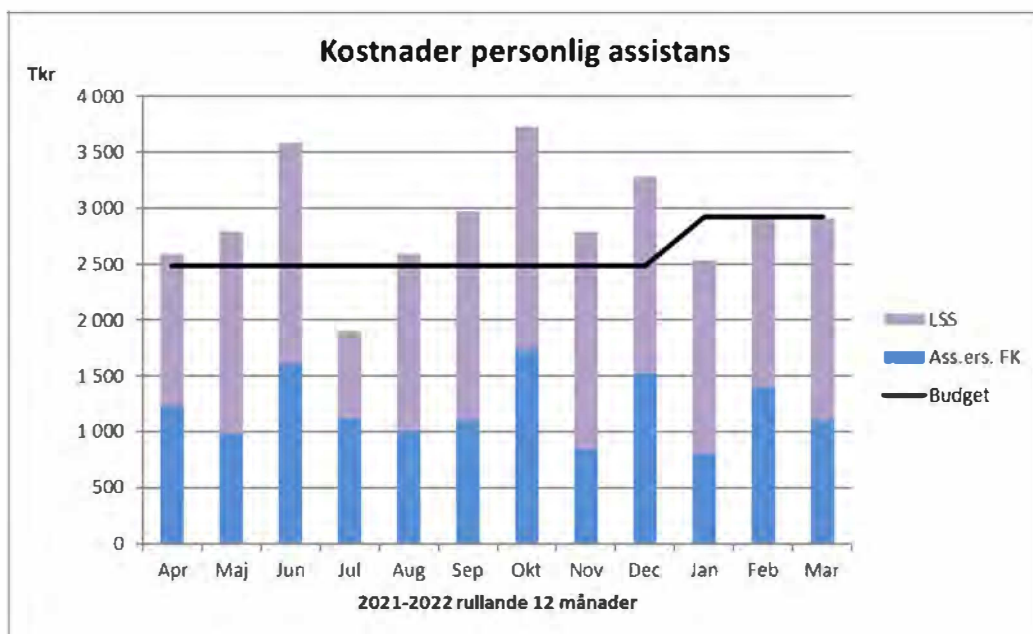
	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar
Utförda tim/dag	696	711	741	726	738	755	772	734	664	650	646	646
varav egen regi	532	532	562	560	569	582	586	544	480	478	457	480
varav privata	164	179	179	166	169	173	186	190	184	172	189	167

Rullande 12 månader

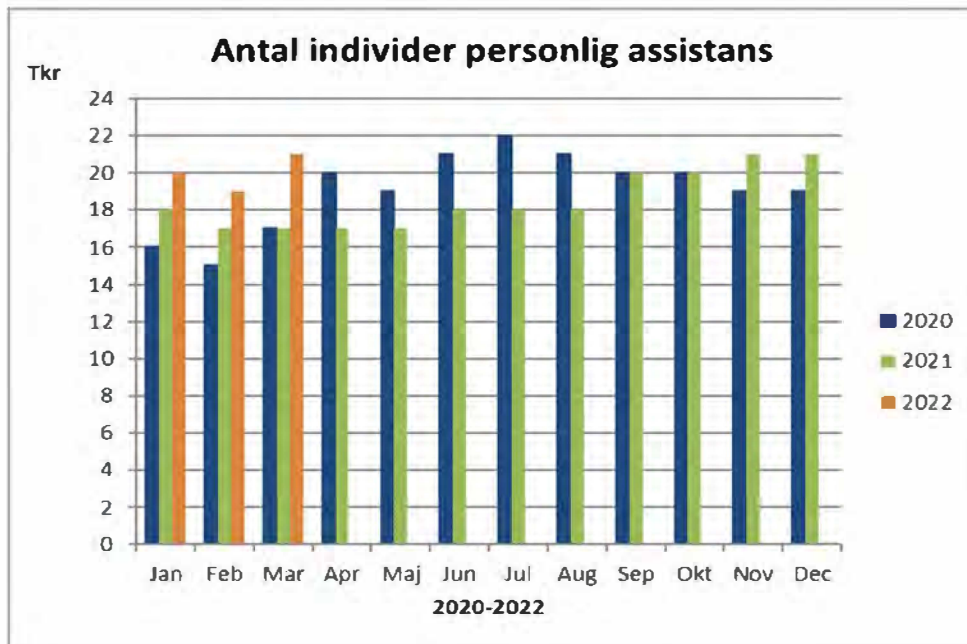
Mnkr	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Ack. resultat	-0,1	-0,5	-0,5									

I resultatet ingår intäkter för omsorgsavgifter, moms-kompensation samt intäkter och kostnader för matdistribution.

Personlig assistans

Diagrammet visar kostnader till Försäkringskassan (FK) där kommunen betalar för de 20 första timmarna i veckan som utförs (Ass.ers. FK) samt till assistansanordnare där kommunen står för hela kostnaden (LSS, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Beslut från Försäkringskassan som gäller retroaktivt påverkar periodiseringen av enskilda månader.

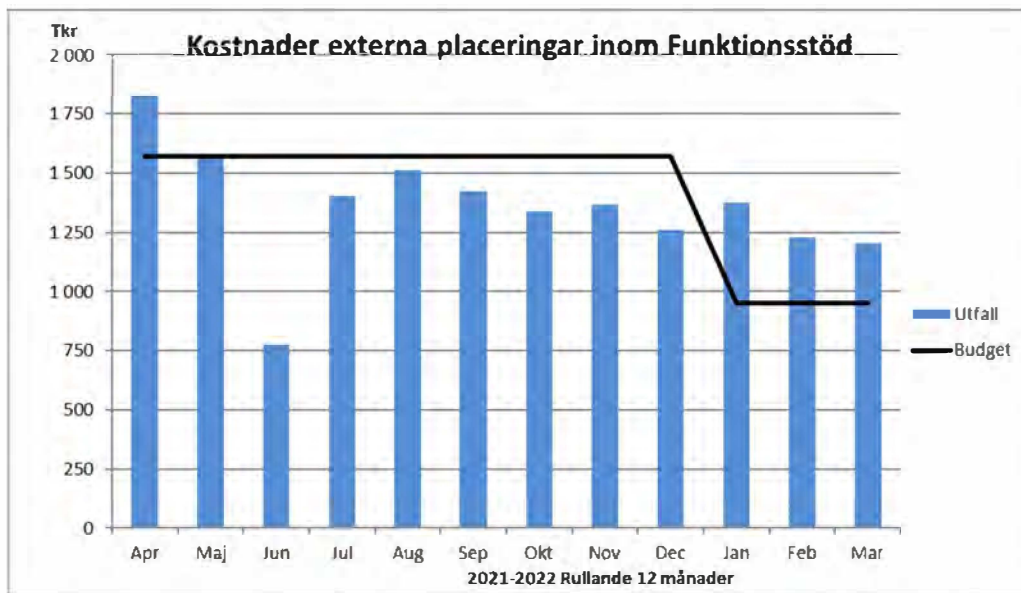

	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar
Antal brukare LSS	17	17	18	18	18	20	20	21	21	20	19	21

Mnkr	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Resultat/månad	0,3	0,1	-0,1									
Ack. resultat	0,3	0,4	0,3									

I resultatet ingår bidragsintäkter från Migrationsverket.

Externa placeringar Funktionsstöd

Diagrammet visar kostnader för externa placeringar inom Funktionsstöd. Periodiseringsavvikelser mellan enskilda månader förekommer. Hemtagningen av individer är inte korrekt periodiserad i budgeten. Denna kostnad påverkar dessa månader ca 250 i respektive period.

Ej verkställda beslut	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar
Antal brukare		7	4	4	4	5	5	5	4	6	6	7

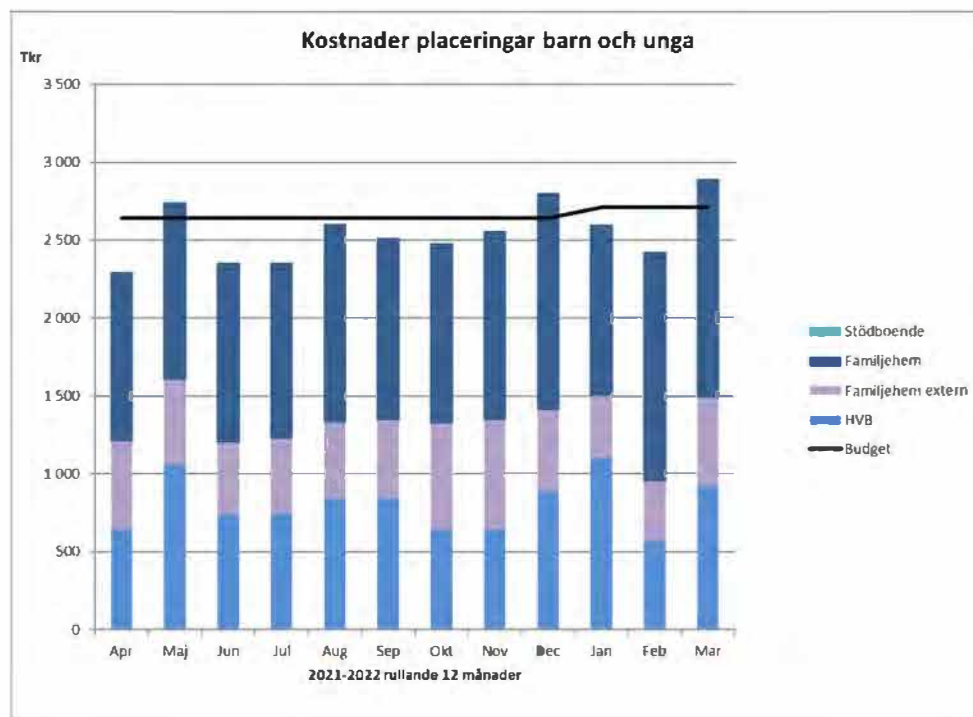
Rullande 12 månader. Boendebeslut som överstiger tre månader

Externt placerade	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar
Antal brukare	20	20	20	19	18	18	17	17	17	17	16	16

Mnkr	Jan	Feb	Mar	April	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Resultat/månad	-0,4	-0,3	-0,2									
Ack. resultat	-0,4	-0,6	-0,8									

I resultatet ingår intäkter för avgifter, stadsbidrag och momskompensation.

Placeringar IFO Barn- och familjeenheten

Diagrammet visar kostnader för externa placeringar inom Barn- och familjeenheten. Periodiseringsavvikelser mellan enskilda månader förekommer. Familjehem extern avser konsulentstödda familjehem. HVB betyder hem för vård eller boende.

	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar
Antal brukare	58	57	58	61	63	61	59	58	62	64	58	63
varav Fam.	40	40	43	45	43	41	39	39	40	40	39	43
varav Fam. ext	8	8	7	7	8	8	8	8	8	8	9	8
varav HVB	10	9	8	9	12	12	12	11	14	15	11	11
varav Stödboende	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Rullande 12 månader

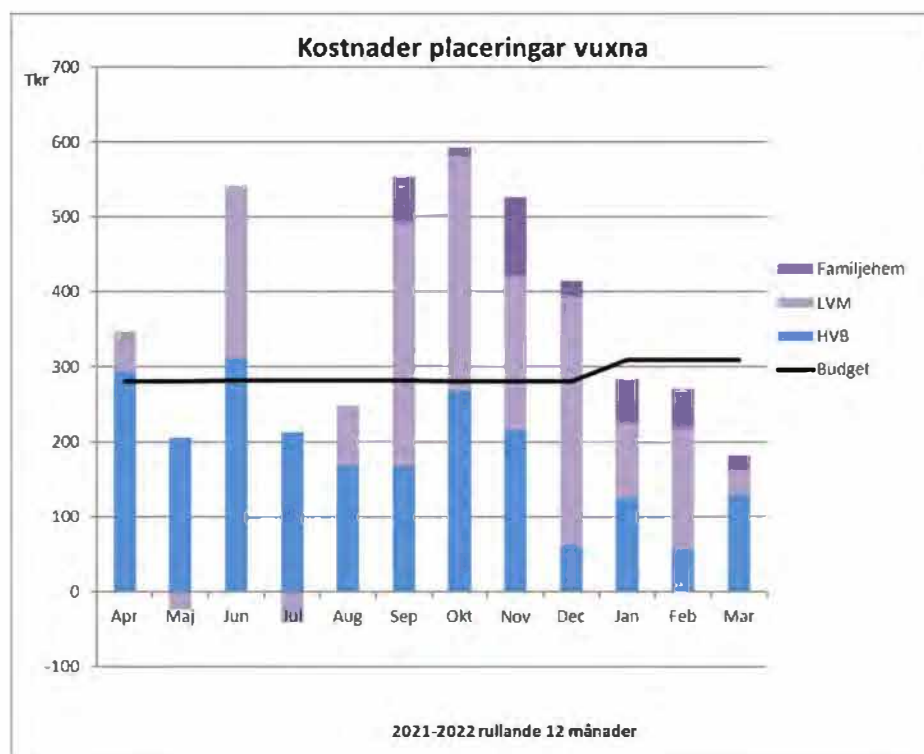
	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar
Antal dygn	1 683	1 725	1 640	1 809	1 811	1 830	1 799	1 736	1 862	1 883	1 594	1 894
varav Fam.	1 195	1 238	1 252	1 330	1 306	1 230	1 191	1 166	1 213	1 219	1 092	1 275
varav Fam. ext	240	248	210	217	233	240	248	240	248	217	207	277
varav HVB	248	239	178	262	272	360	360	330	401	447	295	342
varav Stödboende	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Rullande 12 månader

Mnkr	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Resultat/månad	0,1	0,3	-0,2									
Ack. resultat	0,1	0,4	0,2									

I resultatet ingår bidragsintäkter från Migrationsverket och momskompensation.

Placeringar IFO Vuxenenheten

Diagrammet visar kostnader för externa placeringar inom Vuxenenheten. Periodiseringsavvikelser mellan enskilda månader förekommer. HVB betyder hem för vård eller boende och LVM betyder lagen om vård av missbrukare.

	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar
Antal brukare	8	4	7	6	5	6	7	9	6	6	4	4
varav HVB	7	4	6	5	3	3	4	4	3	2	1	3
varav LVM	1	0	1	1	2	2	2	2	2	2	1	0
Varav familjehem						1	1	3	1	2	2	1

Rullande 12 månader

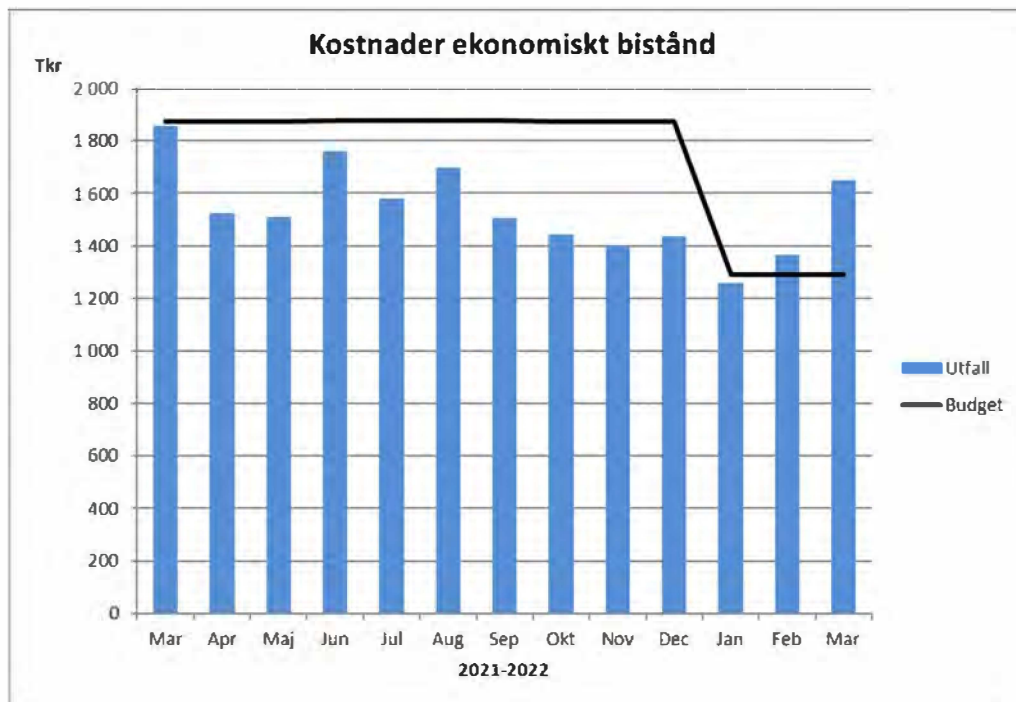
	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar
Antal dygn	123	124	188	131	118	120	161	184	144	135	92	62
varav HVB	121	124	158	100	64	59	94	58	51	62	28	52
varav LVM	2	0	30	31	54	60	62	60	62	42	18	0
Varav familjehem						1	5	66	31	31	46	10

Rullande 12 månader

Mnkr	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Resultat/månad	0,0	0,0	0,1									
Ack. resultat	0,0	0,1	0,2									

I resultatet ingår intäkter för momskompensation.

Försörjningsstöd

Diagrammet visar kostnader för utbetalt ekonomiskt bistånd.

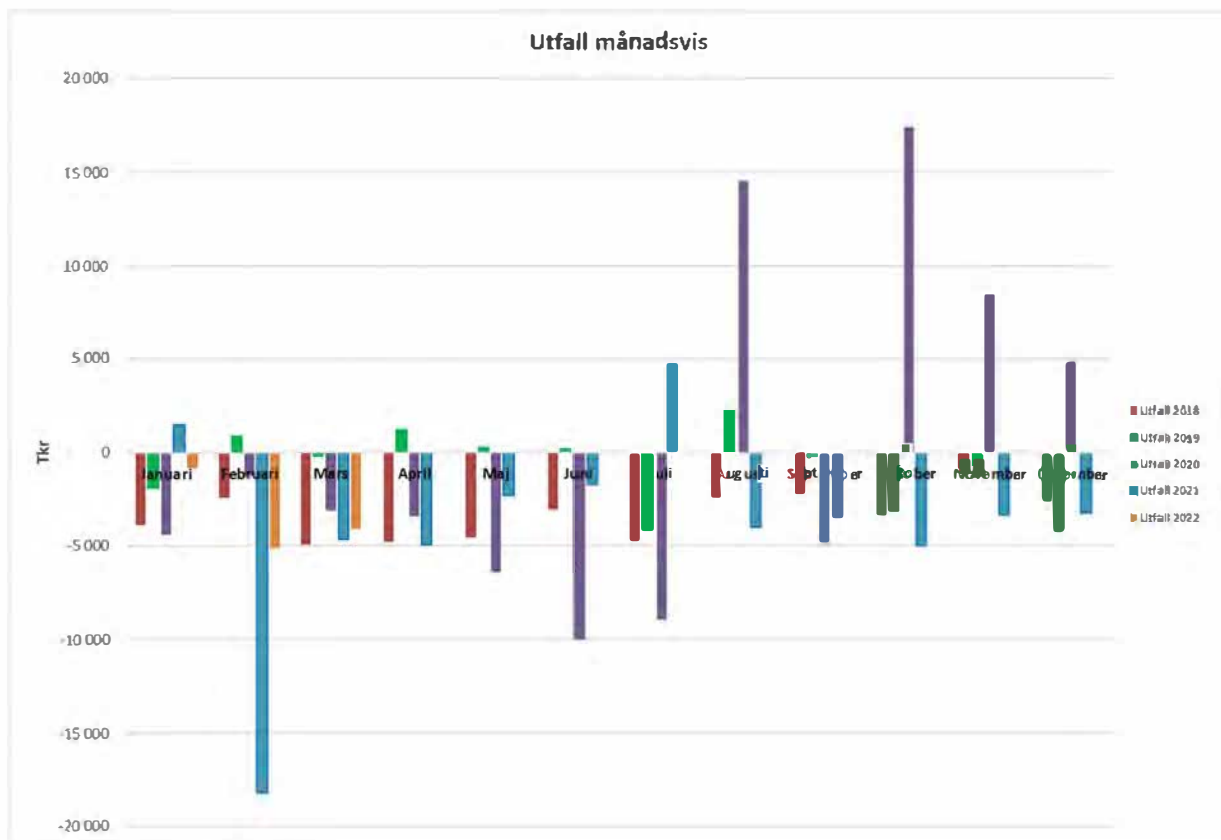
	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar
Antal hushåll	231	220	206	220	209	200	190	189	188	203	180	185	206

Ett hushåll kan innehålla varierande antal personer.

Mnkr	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Resultat/månad	0,0	0,0	-0,3									
Ack resultat	0,0	0,1	-0,2									

I resultatet ingår även intäkter från Migrationsverket och Försäkringskassan

Utfallet per måned

Socialförvaltningen
Linda Ångman
linda.angman@harnosand.se

Socialnämnden

Organisationsbidrag BRIS 2023

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår Socialnämnden besluta

att avslå BRIS ansökan om organisationsbidrag för 2023.

Beskrivning av ärendet

BRIS, Barnens rätt i samhället ansöker om 50 000 kr i föreningsbidrag för år 2023.

”Målet för BRIS verksamhet är att stärka barns och ungas rättigheter och förbättra deras levnadsvillkor.

BRIS ska särskilt bistå barn och unga i utsatta situationer samt upprätta möjligheter för barn och unga att före en dialog med vuxna”.

BRIS är ett skyddsnät för utsatta barn och unga. BRIS stödverksamhet bedrivs via telefon, mail eller chat. Därutöver erbjuder BRIS utbildningar och föreläsningar till personer som jobbar med barn och unga, inklusive socialtjänst.

BRIS ansökan om organisationsbidrag avslogs 2017, 2018, 2020 och 2021.

Beslutsmotivering

Bris verksamhet är förvisso angelägen och betydelsefull för barn och unga men ansökan avslås med hänvisning till att verksamheten inte kan prioriteras inom befintlig ekonomisk ram.

Socialt perspektiv

Bris verksamhet är angelägen och betydelsefull för barn och unga.

Ekologiskt perspektiv

Finns inget ekologiskt perspektiv.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Verksamheten kan inte prioriteras inom socialnämndens befintliga ekonomiska ram.

Beslutsunderlag

Ansökningsbrev BRIS 2022-01-19.

Ansökan om organisationsbidrag, felskrivning 2022-04-13.

Mats Collin
Förvaltningschef

Linda Ångman
Nämndsekreterare

Bilagor

Bilaga 1	BRIS Budgetprognos 2022-2023
Bilaga 2	BRIS långsiktiga plan 2021-2025
Bilaga 3	BRIS stadgar, antagna 2021-05-29
Bilaga 4	BRIS årsberättelse 2020
Bilaga 5	BRIS årsrapport 2020
Bilaga 5	Inbjudan BRIS nätverk

Ansökan om bidrag

Bris – en samhällsbärande funktion för alla barn.

Bris region nord ansöker härmed om 50 000 kronor i bidrag för år 2022

Bris är Sveriges nationella stödlinje för barn och erbjuder professionellt samtalsstöd dygnet runt via chatt, mejl och telefon 116 111 till alla barn upp till 18 år. Oavsett i vilken kommun barnet bor. Varje barn som kontaktar Bris får ett tryggt, anonymt och kostnadsfritt stöd av en utbildad kurator. Bris roll är att finnas till hands för barn som saknar en vuxen att prata med. Under 2020 hade Bris 31 497 kurativa samtal med barn i hela Sverige, en ökning med 16 procent jämfört med året innan. Trycket på Bris stödverksamhet har varit högt även under 2021. Under sommaren 2021 hade Bris exempelvis 7 497 kurativa kontakter med barn via chatt, telefon och mejl. Det är en ökning med 30 procent jämfört med samma period föregående år.¹

Vissa typer av omvärldshändelser kan påverka en hel generation. Samhällskrisen vi fortfarande befinner oss i är en sådan. Pandemin drabbar primärt inte barn genom egen sjukdom, däremot har barn påverkats av de samhällsförändringar som följt. Många har fått en förstärkt utsatthet i hemmet och försämrad psykisk hälsa och de som drabbats hårdast är barn som redan innan krisen befann sig i en utsatt situation eller led av psykisk ohälsa.

I Bris stödlinje har samtal från barn om ångest, nedstämdhet, familjekonflikter och våld eskalerat under 2020, vilket redovisas i Bris senaste årsrapport. Många samtal har handlat om nya utmaningar med skola på distans med stress över studierna och försämrat skolresultat, om ökande konflikter när man umgås tätt i hemmet under långa perioder, om vuxnas oro för familjens ekonomi. För barn som lever med våld har isoleringen gjort det svårare att undvika utsattheten i hemmet. Samtidigt har skyddsfaktorer som socialt umgänge med kompisar och viktiga vuxna utanför familjen kraftigt begränsats under året.

Folkhälsomyndighetens generaldirektör Johan Carlson har lyft att barns fysiska och psykiska hälsa står högst upp på prioritetsordningen när pandemin klingar av, och att vi, om vi inte tar tag i detta, riskerar att förlora en hel generation.

Nu behöver samhället agera och rikta resurser för att mildra effekterna av krisen för barn och unga. Sedan mars 2021 har Bris öppnat upp stödlinjen 116 111 dygnet runt så att barn alltid kan få professionellt stöd. Stödbehovet var redan stort, men pandemin har aktualiserat det än mer, och trycket är stort under dygnets alla timmar. Nu måste alla kommuner ta sitt ansvar för att lindra konsekvenserna av pandemin och de förändringar som restriktionerna medfört för barn.

En väsentlig skillnad mellan stöd från Bris och stöd från övriga vårdgivare är tillgänglighet. Bris är alltid öppet, även på natten, medan övriga vårdgivare endast är tillgängliga på bestämda tider som vanligen behöver förbokas. Bris är också tillgängligt i hela landet. Barn

¹ En fullständig redovisning av verksamhetsåret 2021 hittas i Bris årsberättelse som publiceras våren 2022.

kan själva ta kontakt med Bris medan flera andra kontakter kräver vårdgivarens medgivande. Detta gör att Bris ofta kan vara den enda möjligheten för barn att få stöd i situationer som är akuta.

Vi erbjuder även ett utökat stöd via Brismottagningar som är ett fördjupat och individuellt anpassat stöd till barn på plats vid Bris regionala kontor runt om i landet. Detta genom individuella samtal, familjestöd och hjälp i kontakt med andra stödinstitutioner. Bris erbjuder också gruppstöd till barn med familjehemsplacering eller med en förälder med missbruk eller psykisk ohälsa samt stödhelger för familjer där en förälder tagit sitt liv.

Bris ger även stöd och råd till vuxna i frågor som rör barn via Bris vuxentelefon om barn som också finns på arabiska och för idrottsledare. Genom Bris hemsida och sociala medier, erbjuder Bris ett utökat stöd till vuxna genom professionella råd och nya kunskaper.

Genom Brisakademin erbjuder Bris bokningsbara utbildningar i bland annat barnkonventionen, föräldraskapsstöd och "Expertgrupp barn" – Bris metod för barns delaktighet och inflytande.

Bris driver ett aktivt och långsiktigt opinions- och påverkansarbete för ett bättre samhälle för barn. Genom bland annat Bris rapporter bidrar vi till att öka kunskapen om barnets rättigheter och barns livssituation hos politiker, beslutsfattare och allmänheten.

Ett viktigt uppdrag för Bris är också att mobilisera samhället, sprida kunskap och få fler att ta ställning för barnets rättigheter. Vi rekryterar aktivt fler medlemmar och ideellt engagerade för att stärka vår mobilisering och nå ut med kunskap till både barn och vuxna. Detta bidrar till att skapa en stark folkrörelse för barnets rättigheter runt om i landet, en rörelse som inkluderar såväl vuxna som barn.

Vi driver också vårt eget nätverk "Bris nätverk", mötesplatsen för barnets rättigheter. Bris nätverk möjliggör dialog, kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyte i frågor som rör barnets rättigheter för personer som arbetar för och med barn. Nätverket har cirka 6 000 medlemmar. Det är en bredd av professioner som är representerade i nätverket, exempelvis rektorer, kuratorer, politiker, socialsekreterare och kommunala tjänstepersoner. Men också personer inom bland annat sjukvården, idrottsrörelsen och andra ideella organisationer.

Ert bidrag till Bris är viktigt och möjliggör vårt fortsatta arbete med att stärka barnets rättigheter och att stötta alla barn som kontakter oss från Härnösand kommun under alla dygnets timmar.

Vänliga hälsningar,

Petra Elb
Samordnare institutionellt partnerskap regionalt
bris.nord@bris.se

Bris – Barnens rätt i samhället
Storgatan 63, 903 30 Umeå
Tel: 070 – 201 65 12
www.bris.se | Org.nr: 80 20 13-3420
PG: 90 15 04-1 | BG: 901-5041

Vad är Bris?

- Bris grundades 1971 och är en **politiskt och religiöst obunden barnrättsorganisation**.
- Vår vision är **ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses**.
- Vi arbetar för att **stärka barnet rättigheter** genom att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka politiker och beslutsfattare genom att **göra barns röster hörda**.
- FN:s konvention om barnets rättigheter, **barnkonventionslagen**, utgör grunden för Bris arbete och Bris bidrar med sitt arbete till FN:s hållbarhetsmål i Agenda 2030.
- En viktig del av Bris verksamhet är Bris nätverk, **den största mötesplatsen för barnets rättigheter i Sverige** med ca 6 000 medlemmar. Nätverket erbjuder professionella från olika delar av samhället, det offentliga, privata och ideella, en plattform för nätverkande, kunskapsutbyte och fortbildning.
- Vår verksamhet **drivs av insamlade medel** och vår möjlighet att hjälpa barn står i direkt relation till det ekonomiska stöd vi får.
- Bris finns för alla barn och vår ambition är att **alltid möta barn och unga på deras arenor** och erbjuda tillgängligt stöd i den form de efterfrågar.
- 2020 hade Bris **31 497 kurativa kontakter** med barn via chatt, mejl och telefon.

Bilagor med ansökan 2022 från Bris region nord

1. Ansökningsbrev 2022
2. Bris årsberättelse 2020 (inkl. verksamhetsberättelse, ekonomisk redovisning, revisionsberättelse)
3. Bris långsiktiga plan 2021 - 2025
4. Bris stadgar
5. Budget 2022 och prognos 2023
6. Inbjudan Bris nätverk
7. Bris årsrapport 2020 – första året med pandemin

RESULTATRÄKNING (TSEK)	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2022	Prognos 2023
Medlemsavgifter	2 090	2 109	2 068	2 196	2 232
Gåvor					
Gåvor från allmänheten	26 018	27 405	31 061	31 493	33 383
Gåvor från företag och företagssamarbeten	22 013	30 910	30 096	31 250	33 125
Postkodlotteriet basstöd	9 000	10 000	11 000	10 000	10 000
Stiftelser/organisationer	1 189	3 241	4 354	5 160	3 200
Summa gåvor	58 221	71 556	76 511	77 903	79 708
Bidrag					
Verksamhetsbidrag Socialstyrelsen	4 300	4 350	4 500	7 000	7 000
Övriga statliga bidrag	3 934	7 734	10 214	2 965	2 715
Projektbidrag stiftelser och föreningar	11 570	3 430	10 143	13 288	5 797
Bidrag från kommuner/regioner	6 809	8 095	6 432	7 277	6 475
Summa bidrag	26 612	23 609	31 289	30 530	21 987
Nettoomsättning	805	1 380	1 669	628	950
Övriga intäkter	0	172	78	0	0
Finansiella intäkter	665	1 473	111	0	350
TOTALA INTÄKTER	88 392	100 299	111 726	111 257	105 227

KOSTNADER	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2022	Prognos 2023
Enhetsskostnader exkl. internfördelningar					
Direkta verksamhetskostnader					
Stöd- och regional verksamhet, Kommunikation/Opinion/Påverkan	-57 117	-55 761	-63 939	-64 683	-68 564
Insamling	-14 554	-15 843	-15 394	-18 288	-19 020
Administration	-2 018	-1 692	-2 083	-2 204	-2 248
Totala direkta verksamhetskostnader	-73 689	-73 296	-81 416	-85 175	-89 832
Kostnader för fördelning till verksamheten					
Ekonomi/HR/IT/Stab	-12 806	-11 936	-14 263	-22 011	-22 451
Gemensamma kostnader BRIS	-3 512	-2 508	-3 053	-3 701	-3 775
Direkta verksamhetskostnader	-16 318	-14 444	-17 316	-25 712	-26 226
TOTALA KOSTNADER	-90 007	-87 740	-98 732	-110 887	-116 058

RESULTAT**	-1 614	12 559	12 994	370	-10 831
-------------------	---------------	---------------	---------------	------------	----------------

*Bokslut publiceras i april 2022.

BRIS LÅNGSIKTIGA PLAN 2021-2025

FÖR ALLA BARN ALLTID.

BRIS

***”DET BÄSTA MED BRIS
FÖR MIG HAR VARIT ATT
JAG FÅTT LÄRA MIG HUR EN
BRA VUXEN SKA BEMÖTA EN.
ALLA KURATORER ÄR SÅ
SNÄLLA OCH BRA ATT
PRATA MED.”***

INLEDNING

Bris startade 1971 som en reaktion på vuxnas våld mot barn. Sedan dess har vi outtröttligt kämpat för att stärka barnets mänskliga rättigheter. Bris har nu funnits i 50 år och har bidragit till att Sverige, som det första landet i världen förbjöd barnaga och att barnkonvention blivit till svensk lag.

Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses. Vårt mål är att Bris år 2025 har varit med och skrivit ett nytt kapitel i kampen för barnets rättigheter för att rättigheterna ska tillgodoses till fullo i samhället. Vi ser en förändrad barnsyn där barnet erkänns och ges plats i samhället som rättighetsbärare.

Vi ser att segregation och utanförskap i samhället bryts. Vi ser att barns våldsutsatthet och psykiska ohälsa bryts. Vi ser ett mer jämlikt samhälle, där varje barns rättigheter tillgodoses.

Bris finns för alla barn alltid. Den nationella stödlinjen 116 111 är öppen dygnet runt för barn. Bris har en tydlig regional närvaro och ett nära stöd till barn och vuxna. Bris når fler barn än någonsin tidigare.

Bris är en stark rörelse och en samlande kraft i kampen för barnets mänskliga rättigheter. Vi är folkrörelsen som bygger på engagemang och ett ställningstagande hos barn och vuxna, företag och organisationer. Bris bidrar med kunskap både nationellt och internationellt. Det är en stark rörelse som alla känner till.

Bris långsiktiga plan 2021–2025 är den första planen i en ny 50-årsperiod och ett svar på barns livssituation. Sedan Bris startade 1971 har skyddet av barnets rättigheter stärkts. Fortfarande tillgodoses inte barnets rättigheter fullt ut i samhället. Särskilt tydligt är bristerna för barn i utsatta situationer. Bris långsiktiga plan

2021–2025 innebär att Bris stärker vår samhällsviktiga funktion som Sveriges stödlinje för barn och att vi är den tydligaste rösten för barnets rättigheter. Vi ska de kommande åren särskilt se till frågor om ungas psykiska hälsa, ett inkluderande samhälle och ett samhälle fritt från våld mot barn. Bris regioner ska fortsätta utvecklas och vi vill växa som folkrörelse tillsammans med barn. Vi ska satsa på att synas där barn finns i skolan och digitalt. Bris långsiktiga plan är ett svar på att samhället för barn inte är hållbart och att Bris behöver stå upp för barnets mänskliga rättigheter. Det här kommer Bris att fokusera på under de kommande åren:

- Att samhället ska tillgodose barnets rättigheter
- Att finnas till för alla barn alltid
- Att ha en stark regional närvaro
- Att finnas där barn finns
- Att vara en inkluderande rörelse

Bris långsiktiga plan beskriver hur Bris ska arbeta för att barnets rättigheter ska tillgodoses. Planen bryts ner till årliga verksamhetsplaner som beskriver hur arbetet genomförs årligen. Varje år redovisas det vi åstadkommit i en verksamhetsberättelse och en effektrapport. Ett nytt nuläge beskrivs i en nästa verksamhetsplan för att vi bit för bit ska närma oss målet. Bris långsiktiga plan 2021–2025 bygger på en omvärldsanalys av barns livssituation. Förtroendevalda, medlemmar, anställda och barn har varit delaktiga i arbetet.

BRIS FOKUS FÖR ETT BÄTTRE SAMHÄLLE FÖR BARN

Att samhället ska tillgodose barnets rättigheter

Att barnkonventionen är svensk lag innebär ett nytt kapitel i kampen för barnets mänskliga rättigheter. Bris ska bistå med kunskap, driva politisk påverkan och kämpa för att varje barn ska få sina rättigheter tillgodosedda.

Att barn erkänns som rättighetsbärare och får komma till tals. Bris ska vara en outtröttlig röst för barnets mänskliga rättigheter och ha särskilt fokus på frågor om att förbättra barns psykiska hälsa, arbeta för ett inkluderande samhälle och ett samhälle fritt från våld mot barn. Ett prioriterat område är också att utveckla Bris arbete för de yngsta barnen (0-6 år). Bris ska arbeta för barnkonventionens fulla genomslag i samhället.

Att finnas till för alla barn alltid

Barn har rätt till stöd och skydd. Därför ska Bris finnas för alla barn alltid. Det innebär ett öppethållande dygnet runt i

116 111. Det innebär ett utvecklat och fördjupat stöd för barn i utsatta situationer genom etableringen av mottagningar regionalt. Satsningen innebär också ett stärkt stöd till nätverket runt barnet. Bris ska arbeta för att bredda stödverksamheten och nå fler barn än någonsin tidigare.

Att ha en stark regional närvaro

Ett aktivt regionalt arbete är avgörande för att Bris ska kunna göra skillnad för barn i hela Sverige. I det regionala arbetet ska Bris vara en närvarande aktör för att mobilisera medlemmar, civilsamhälle, kommuner, regioner för att stå upp för barnets rättigheter. Under perioden ska den regionala närvaron fortsätta att växa.

Att finnas där barn finns

Vi ska vara närvarande i barns vardag. Vi ska synas i skolan, idrotten, på nätet och andra platser där barn finns. Vi ska också nå ut till fler grupper av barn som idag inte får stöd. Bris ska fortsätta att vara relevanta och närvarande i frågor som är viktiga för barn. Vi ska fortsätta utvecklas digitalt och bli ännu mer tillgängliga. Vi finns inte bara dygnet runt utan också där barn finns.

Att vara en inkluderande rörelse

Bris är en inkluderande rörelse för barn och vuxna. Tillsammans är vi en stark och pådrivande kraft för barnets rättigheter. Bris ska ge möjlighet att engagera sig och delta i kampen för ett bättre samhälle för barn, som medlem, volontär, givare och partners. Vi ska stärka barns möjlighet till deltagande i det demokratiska samhället och sänka trösklarna för medlemskap i Bris. Genom att vi går samman, blir starkare och når fler åstadkommer vi en förändring tillsammans.

BRIS VISION, SYFTE & VÄRDEGRUND

Vision

Ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses.

Syfte

Att stå upp för barnets rättigheter, genom:

- Att stödja barn utifrån barnets behov
- Att mobilisera samhället
- Att påverka politiker och beslutsfattare

För att skapa ett bättre samhälle för barn.

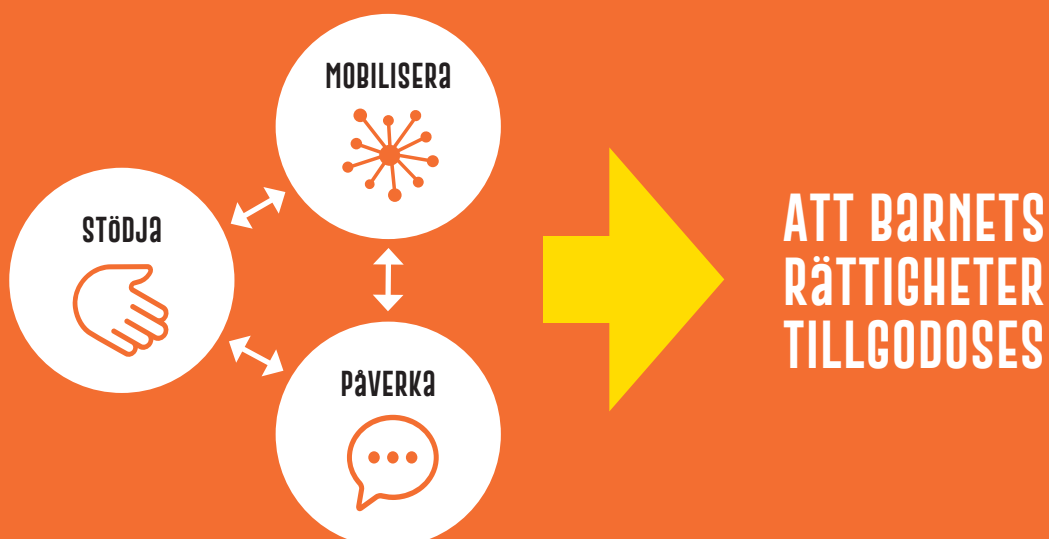
Värdegrund

Bris värdegrund utgår från att varje barn är bärare av egna mänskliga rättigheter. Varje barn ska erkännas, respekteras och skyddas som rättighetsbärare. Barnets rättigheter är ovillkorade. Det är alltid vuxna som är ansvariga för att barnets rättigheter tillgodoses. Varje barn har en individuell personlighet, egna behov, intressen och en personlig integritet. Bris ska alltid bemöta varje barn som kompetent och kapabelt. Barnet har alltid rätt att få sin åsikt respekterad och beaktad. Detta är Bris barnsyn och värdegrund som vilar på FN:s konvention om barnets rättigheter. Det är ett gemensamt perspektiv som ligger till grund för hela verksamheten.

Bris ska vara: lyssnande, modiga och inge hopp.

VISION & SYFTE

NULÄGE

Sverige bor ungefär två miljoner barn under 18 år. Alla är individer i olika åldrar och med olika bakgrund, framtid och förutsättningar. Gemensamt för alla barn är att varje barn har samma värde och omfattas av samma ovillkorade mänskliga rättigheter.

Från år 2020 är barnkonventionen svensk lag. Det stärker barnets rättsliga ställning. Samtidigt kan inte lagstiftningen tas som garanti för att barnets rättigheter tillgodoses. Det finns många brister i tillämpningen av lagen.¹

Sverige är på många sätt ett bra land att av vara barn i, men inte för alla barn och inte alltid. Den psykiska ohälsan är utbredd och är den vanligaste kontaktorsaken barn har till Bris.² Att främja goda livschanser och att klara skolan är en viktig skyddsfaktor mot psykisk ohälsa och en grundläggande förutsättning för barns livsmöjligheter.^{3,4} Den alltmer segregerade skolan och att många barn går ut skolan utan fullständiga betyg är allvarligt.

Forskning visar att barn som har erfarenhet av övergrepp, våld, barn som

befinner sig i samhällets vård, barn på skyddade boende, ekonomisk utsatthet och barn som befinner sig i andra svåra livssituationer har en betydligt större risk för allvarlig psykisk ohälsa än andra barn.⁵ Många barn befinner sig i utsatta situationer i Sverige där samhället stöd många gånger brister eller inte är tillräckligt.

2020 var ett år olikt alla andra då världen ställdes inför en global pandemi. Det var också ett år då vardagen förändrades för många barn.

I Bris stödverksamhet har det varit tydligt att utsattheten förstärkts för barn, och särskilt för barn som redan innan pandemin befann sig i en utsatt situation. Pandemin har bland annat inneburit att barns tillgång till skyddsfaktorer begränsats. Skolan utgör exempelvis en viktig skyddsfaktor för barn som lever i utsatthet

Den sociala distanseringen har också inneburit påfrestningar för många familjer. Samtalen till Bris om familjekonflikter har ökat markant liksom samtal om fysiskt och psykiskt våld. Även samtal om ångest och nedstämdhet har ökat kraftigt. Vi kan tydligt se att mående

hos barn som tidigare mådde dåligt har förärrats märkbart.⁶

Världen blir allt mer global och de internationella kontakterna blir viktigare. Det är tydligt att många av de utmaningar som påverkar barn och unga inte bryr sig om nationsgränser. Utmaningarna är globala där miljö, migration, sjukdomar och den psykiska ohälsan är några exempel. I Bris kontakter beskriver många barn en ökad osäkerhet och otrygghet inför framtiden. Dels kopplat till globala frågor dels i tankar om framtiden kring jobb och bostad.

Samhället blir allt mer polariserat, ekonomiskt, socialt och kulturellt. Det syns även i allt mer parallella världsbilder, i striden om förklaringar och sanning. Barn drabbas av den ökande polariseringen. Det är också tydligt i barns samtal till Bris att livet för många är påfrestande. Barn beskriver hur de förväntas prestera på livets alla områden. Att många barn lider av psykisk ohälsa kan ses som tecken på att livet inte går ihop.

Barn har rätt till trygga och hållbara uppväxtvillkor. Bris kan konstatera att situationen är ohållbar för allt för många.⁷

"MILSTOLPÄR" I BRIS HISTORIA

¹ Barnkonventionen och svensk rätt, SOU 2020:63

² Hållbara liv, Bris rapport 2020:1

³ Ett nationellt handlingsprogram för suicidprevention, Folkhälsomyndigheten

⁴ Skola. Vård. Omsorg. Och den psykiska ohälsan. Bris 2018:1.

⁵ Min tur att berätta, Stadsmissionen och Bris 2020, Barn i familjer med missbruk, psykisk ohälsa eller våld, Folkhälsomyndigheten 2016. Barn och unga i samhällets vård, Forskning om den sociala dygnsvården, Forte 2015.

⁶ Bris årsrapport 2020:1 "Första året med pandemin - om barns mående och utsatthet"

⁷ Hållbara liv, Bris rapport 2020:1

Några INSIKTER

Ar 2020 blev barnkonventionen svensk lag, 30 år efter att Sverige ratificerat konventionen. Inom de närmaste åren kommer ny rättslig praxis utvecklas i domstolar, som kommer att ha direkt inverkan på barns livsvillkor i Sverige. Kompetens om barn inom rättsväsendet är idag för låg. Att barnkonventionen är lag är därför ingen garanti för att barnets rättigheter tillgodoses. För Bris blir det viktigt att bidra med kunskap om barnets rättigheter, bevaka utvecklingen vad gäller rättspraxis och tillämpning i praktiken.

Många barn befinner sig i utsatthet, vilket framkommer i barns samtal till Bris varje dag. En viktig roll för Bris är att förmedla barns röster och synliggöra barns uppväxtvillkor. Att arbeta för barns psykiska hälsa, ett inkluderande samhälle och ett samhälle fritt från våld behöver fortsatt vara fokus för Bris de kommande åren. Det är områden där barnets mänskliga rättigheter inte tillgodoses och där samhällets stöd till barn och unga brister.

En grundläggande förutsättning för att barnets rättigheter ska få genomslag i praktiken är att barn respekteras som bärare av egna mänskliga rättigheter. Det är angeläget att synen på barn som rättighetsbärare stärks och att barn ges möjlighet att komma till tals och vara delaktiga i alla frågor som påverkar barns situation.

Inom många områden går utvecklingen framåt men världen står fortfarande inför enorma utmaningar. De globala målen i Agenda 2030 ska ha uppnåtts om mindre än tio år. Målen handlar bland annat om att främja fredliga samhällen, att minska våldet, att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla åldrar, att säkra en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet, att utjämna ojämlikhet i samhället, att bekämpa klimatförändringarna samt att skapa ett mer inkluderande och representativt beslutsfattande.

Genomförandet av de globala målen förutsätter att mänskliga rättigheter respekteras och tillgodoses. På så vis hänger barnets rättigheter tätt ihop med arbetet för en mer hållbar värld. Att barn involveras och görs delaktiga är en central del i det arbetet. Genom att stärka barnets mänskliga rättigheter stärks också många av målen i Agenda 2030. De utmaningar som finns nu har inga nationella gränser. Bris behöver tydligare än tidigare rikta blicken internationellt.

Livsvillkoren för barn i Sverige skiljer sig åt och utvecklingen har i flera avseenden gått i fel riktning de senaste åren. Insatser behövs inom flera områden för att skapa ett inkluderande samhälle och ge jämlika livsförutsättningar.

Bris driftar 116 111, Sveriges nationella stödlinje för barn. De senaste åren har samtalen till Bris ökat och under 2020 har Bris gett stöd till fler barn än någonsin tidigare. Bris samhällsviktiga roll är tydlig och barn ska alltid kunna lita på att Bris finns där, oavsett vilken dag på året det är, eller vilken timme på dygnet. Det är också angeläget för Bris att kunna stärka stödet runt barn i utsatta situationer. Ett viktigt arbete för Bris är därför att fortsätta bredda stödet och bli mer relevant för fler grupper av barn.

En viktig del av barns vardag är på nätet. Den digitala utvecklingen går snabbt vilket ställer höga krav. Det är avgörande för Bris att finnas där barn finns och fortsätta utvecklas digitalt.

Sedan 1971 har Bris bidragit till förändring till ett bättre samhälle för barn. Bris har alltid haft en hög kännedom och trovärdighet bland barn och vuxna i Sverige. För att folkrörelsen för barnets rättigheter ska fortsätta växa behöver Bris ytterligare stärka medlemsorganisationen. Det är också angeläget att stärka barns inflytande i Bris.

2020 kom i hög utsträckning att präglas av den globala pandemin. I samtalen till Bris märktes att utsattheten för barn ökade, särskilt för barn som redan innan befann sig i en utsatt situation. Vi ser en ökad vilja bland privatpersoner, företag och andra organisationer att bidra till ett mänskligare samhälle för barn. En bred finansiering är en förutsättning för Bris. Att fler blir en del av folkrörelsen stärker engagemanget för barnets rättigheter. En insikt är att när rörelsen fortsätter växa behöver det ske tillsammans med barn.

FRAMGÅNGSFAKTORER

Att vi lyssnar och alltid står på barnets sida

Att vi lyssnar och kompromisslöst står på barnets sida och agerar för barnets bästa är självklart för Bris. Grundade i barnrätten sluter vi upp bakom varje barn och kämpar för att hen ska få sina rättigheter tillgodosedda. Vi inger hopp och framtidstro och stödjer till förändring.

Att vi är en stark röst och folkrörelse som kämpar för barnets rättigheter

Vi är en folkrörelse sprungna ur civilkurage av människor som vågade se på medan barn for illa, som stod upp och plogade vägen för världens första förbud mot barnaga. Vi går först i kampen för en bättre barndom. Vi driver sakfrågor och är en blåslampa för att alla vuxna ska arbeta för varje barns mänskliga rättigheter. Vi är en inkluderande rörelse som tillsammans gör skillnad.

Att vi har stor kunskap om barnets rättigheter, livssituation och behov

Vi är väl förankrade i barnets rättigheter och behov. Bris är Sveriges nationella stömlinje för barn och bistår med kunskap om barnets livssituation. Att vi har kompetens och är grundade i de frågor vi driver är avgörande för att vi ska uppfattas som relevanta och gå att lita på. Idag är Bris en av de ideella organisationerna med högst förtroende hos allmänheten.

MÅLBILD 2025

Bris har varit med och skrivit ett nytt kapitel i kampen för barnets rättigheter för att rättigheterna ska tillgodoses till fullo i samhället. Vi ser en förändrad barnsyn där barnet erkänns och ges plats i samhället som rättighetsbärare.

Vi ser att segregation och utanförskap i samhället bryts. Vi ser att barns våldsutsatthet och psy-

kiska ohälsa bryts. Vi ser ett mer jämlikt samhälle, där varje barns rättigheter tillgodoses.

Bris finns för alla barn alltid. Den nationella stömlinjen 116 111 är öppen dygnet runt för barn. Bris har en tydlig regional närvaro och ett nära stöd till barn och vuxna. Bris når fler barn än någonsin tidigare.

Bris är en stark rörelse och en samlande kraft i kampen för barnets rättigheter. Vi är folkrörelsen som bygger på engagemang och ett ställningstagande hos barn och vuxna, företag och organisationer. Bris bidrar med kunskap både nationellt och internationellt. Det är en stark rörelse som alla känner till.

KOMPETENS

Bris ska spegla hela samhället och alla barn. Det betyder att vi behöver en bred representation och kompetens i organisationen. För att kunna stötta fler vuxna runt barn ska Bris rikta stödet till vuxna till nya målgrupper.

Bris är en barnrättsorganisation. Alla anställda och förtroendevalda i hela organisationen har kunskap om barnets mänskliga rättigheter.

Allt Bris stöd är professionellt och bygger på evidens och erfarenhet. På Bris finns en samlad kunskap om barnets behov och situationen för barn i särskild utsatthet. Bris har hög kompetens kring barns psykiska ohälsa, våld och andra områden som är vanliga i kontakten med Bris. Allt stöd till barn och vuxna genomförs av personal med utbildning och kunskap att möta personer i kris.

RELATIONER

Syftet med alla samarbeten är att stå upp för barnets rättigheter. Bris verksamhet sker tillsammans med barn i alla delar av organisationen.

Bris strävar efter samarbeten med starka finansierare med stort engagemang. Varje samarbete föregås av en s.k. "barnrättsprövning" för att säkerställa att barnets mänskliga rättigheter inte kränks.

Bris tillämpar etiska riktlinjer i alla samarbeten utifrån fyra områden: mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöfrågor och korruption.

Organisationer och företag som Bris samverkar med ska ta ansvar inom dessa områden. Bris samarbetar aldrig med organisationer eller företag som bedriver verksamhet i strid med Bris värderingar, eller som har kopplingar till alkohol-, tobaks-, porr-, prostitution eller vapenindustrin, som utgår från odemokratiska värderingar, som diskriminerar på grund av ålder, kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, eller har koppling till barnarbete. Bris har 90-konto och följer riktlinjerna för Svensk insamlingskontroll och Giva Sverige.

ORGANISATION

Bris är en ideell medlemsorganisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. Kongressen är Bris högsta beslutande organ.

Bris är ett – alla delar av organisationen behövs och bidrar gemensamt till syftet att stå upp för barnets rättigheter.

Omvärlden förändras snabbt och Bris behöver förändras med den. Bris utvecklar verksamheten i dialog med barn och utifrån kunskap om barns livssituation.

Bris är en lärande organisation. All verksamhetsplanering utgår från erfarenheter och den

skillnad som verksamheten gjort för barn. Vi utvärderar verksamheten löpande och frågar regelbundet barn som kontaktar Bris vad som är det bra med Bris och vad vi kan förbättra. Vi följer också upp organisationens kännedom och anseende hos allmänheten.

Bris långsiktiga plan 2021–2025 antas av kongressen och ligger till grund för organisationens verksamhetsplanering, policydokument och andra riktlinjer för Bris. Styrelsen som utses av kongressen, har det yttersta ansvaret för den löpande verksamheten. Styrelsen ser årligen över verksamheten för att säkerställa att organisationen följer den långsiktiga planen.

***”ATT NI ALLTID FINNS
DÄR NÄR LIVET KÄNNES
TUFFT, ATT NI KOMMER MED
BRA RÅD, OCH ATT NI INTE
DÖMER NÅGON”.***

BARNNS FÖRVÄNTNINGAR PÅ BRIS

- Att Bris lyssnar, tror på en, försöker förstå, inte dömer, är snälla och hjälper en.
- Att Bris arbetar för att fler barn kan få hjälp.
- Att Bris syns mer så att fler får veta att Bris finns
- Att alla får söka stöd kring det som är viktigt för en själv.⁸

BRIS LÖFTE TILL VARJE BARN

- Att Bris lyssnar och tar varje barns upplevelse på allvar.
- Att Bris gör allt vi kan för att fler barn ska kunna få stöd av Bris.
- Att barn i sin kontakt med Bris ska vara tryggt.
- Att Bris är till för alla barn alltid.

⁸ Röster från barn som varit delaktiga i arbetet med Bris långsiktiga plan.

OM BRIS

Bris, Barnens rätt i samhället, är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer som varje dag kämpar för ett bättre samhälle för barn. Folkrörelsen Bris startade 1971 och bidrog till att Sverige fick världens första förbud mot barnaga. Med barnkonventionen som grund stöttar Bris barn i utsatta situationer, mobiliserar samhället för barnets rättigheter och påverkar beslutsfattare för ett samhälle där varje barn känner till sina rättigheter och där barnets rättigheter tillgodoses.

Arenavägen 61
122 77 Johanneshov
Box 101 47, 121 28 Stockholm
Telefon: 08-598 888 00

www.bris.se
Instagram: @bris116111
Facebook: www.facebook.com/BRIS
Twitter: @BRISpress
Swish: 9015041

Barn kan kontakta Bris på
telefon, chatt och mejl.
Telefonnummer: 116 111

Chatt och mejl: www.bris.se

BRIS

BRIS STADGAR

1 § Föreningens namn

Föreningens namn är Bris – Barnens rätt i samhället.

2 § Ändamål

All verksamhet i Bris utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och barnsynen i denna.

Bris är en barnrättsorganisation där syftet med verksamheten är att stärka barnets rättigheter och förbättra barns och ungas livssituation. Bris yttersta intressenter är barn och unga under 18 år.

Utgångspunkten för Bris arbete är efterlevnaden av varje barns mänskliga rättigheter. Bris ska vara tillgängligt för varje barn som uttrycker ett behov av hjälp och särskilt bistå barn och unga i utsatta situationer.

Bris syfte att stärka barnets rättigheter ska genomföras bl.a. genom att:

- Bris ska fungera som en länk mellan barn, vuxna och samhället.
- Bris ska stödja barn och unga individuellt under former som präglas av hög tillgänglighet. Stödet är alltid kvalificerat och utgår från det enskilda barnets behov.
- Bris ska verka för att olika samhällsinstanser efterlever FN:s konvention om barnets rättigheter.
- Bris ska påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda och förmedla kunskap om barns behov, livssituation och upplevelser till omvärlden. Kunskapen om barnets livssituation kommer från Bris egna kontakter med barn, genom barns delaktighet, från barn som berättar för andra vuxna där Bris får del av kunskapen genom exempelvis omvärldsbevakning, forskning och samarbeten med andra organisationer.

Bris ska ha en närvaro i hela landet, för barn, vuxna, politiker, myndigheter, allmänheten och andra intressenter. Bris ska ha kunskap om barns livssituation i hela landet och vara tillgängligt för barn och unga i hela landet. Bris ska finnas på de arenor där barn är.

3 § Organisation

Bris är en ideell medlemsorganisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. Kongressen är föreningens högsta beslutande organ. Styrelsen är föreningens verkställandeorgan. Bris är indelat i regioner.

4 § Säte

Bris och styrelsen har sitt säte i Stockholms kommun.

5 § Medlemskap

Fysisk person som delar Bris värderingar och vill stödja Bris kan bli medlem genom att erlägga medlemsavgift. Medlemskapet är personligt och som medlem tillhör man en av föreningens regioner.

Medlemsavgiften, som erläggs årligen, fastställs av kongressen. Medlemsavgift som inkommer till föreningen under perioden januari-september avser innevarande kalenderår, om inte avgift för innevarande kalenderår redan är erlagd. I sådant fall ska den avse påföljande kalenderår. Medlemsavgift som inkommer till föreningen under perioden oktober-december avser påföljande kalenderår. Medlemskap gäller till och med mars månad året efter det för vilken medlemsavgiften erlagts.

Medlem som vill utträda ur föreningen, ska skriftligen anmäla detta till Bris och anses vid Bris mottagande av sådant meddelande omedelbart ha lämnat föreningen. Medlem som inte erlagt årlig medlemsavgift anses även ha utträtt ur föreningen per utgången av mars månad året efter det kalenderår för vilken medlemsavgift inte har erlagts.

Medlem som skadar föreningen, bryter mot föreningens stadgar eller mot beslut som föreningen fattat eller på annat sätt agerar på sätt som uppenbart strider mot föreningens mål eller intressen kan uteslutas som medlem av styrelsen. Medlem äger rätt att yttra sig före ett sådant beslut.

5 a § Medlemskap för barn

Barn som vill stödja Bris kan kostnadsfritt bli medlem till och med det år barnet fyller 18 år. Ansökan om medlemskap ska göras av barnet för vilket medlemskapet ska gälla, eller av vårdnadshavare som innehar barnets samtycke. Medlemskap erhålls i och med Bris bekräftelse av ingiven ansökan. Medlemskapet är personligt och som medlem tillhör man en av föreningens regioner.

Barns medlemskap har samma status som vuxens medlemskap. Bris uppställer dock en åldersgräns på fyllda 18 år för deltagande i ordinarie styrelsearbete. För deltagande i övriga förtroendeuppdrag och för erhållande av rösträtt på medlemsmöte ska barnet ha fyllt 15 år.

Medlemskap för barn övergår till medlemskap enligt 5 § året efter det år barnet fyller 18 år förutsatt att årlig medlemsavgift erläggs enligt 5 §.

Medlem som vill utträda ur föreningen, ska skriftligen meddela detta till Bris och anses vid Bris mottagande av sådant meddelande omedelbart ha lämnat föreningen.

6 § Säkerhet

Bris ska ha rutiner för att barn skyddas och är trygga i Bris verksamhet.

Bris ska se till att utdrag ur Polismyndighetens register för arbete med barn begärs in enligt gällande lag.

7 § Kongress

Ordinarie kongress ska hållas vartannat år under andra kvartalet på tid och plats som styrelsen bestämmer.

Extra kongress ska hållas när styrelsen anser det erforderligt eller om föreningens revisorer eller minst hälften av det totala antalet kongressombud som valts vid det senaste medlemsmötet i vardera region, gör en skriftlig framställan om detta till styrelsen. Extra kongress ska hållas senast två månader därefter.

8 § Ärenden vid kongress

Vid ordinarie kongress ska följande ärenden behandlas:

1. kongressens öppnande
2. fastställande av röstlängd samt förteckning över övriga närvarande
3. val av ordförande vid kongressen
4. val av protokollförare
5. val av en eller två justeringspersoner att jämte ordföranden justera protokollet
6. val av en eller två rösträknare
7. kongressens behöriga sammankallande
8. fastställande av dagordning
9. föredragning av granskningsutskottets rapport
10. föredragning av årsredovisning, revisionsberättelse och verksamhetsberättelse för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren
11. fastställande av resultat- och balansräkning
12. fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter för vart och ett av de senaste två räkenskapsåren
13. långsiktig plan (fyra år) för Bris,
14. förslag från styrelsen (propositioner) samt inkomna övriga förslag (motioner)
15. val av styrelseordförande
16. fastställande av antalet ledamöter och suppleanter i styrelsen

17. val av ordinarie ledamöter och suppleanter i styrelsen för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
18. fastställande av arvode för styrelsen
19. val av revisorer och revisorssuppleanter för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
20. val av regionernas representanter till granskningsutskottet, samt ersättare till dessa, för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
21. val av ledamöter i den nationella valberedningen, samt ersättare till dessa, för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
22. fastställande av uppdragsbeskrivning för den nationella valberedningen
23. fastställande av medlemsavgiftens storlek för nästkommande två kalenderår
24. övriga ärenden
25. kongressens avslutande.

9 § Kallelse till kongress

Kallelse till kongress utfärdas av styrelsen genom brev eller e-post till kongressombud, styrelseledamöter, valberedning, granskningsutskott, revisorer och revisorssuppleanter samt till av styrelsen utsedda arbetsgrupper.

Kallelse till ordinarie kongress ska utfärdas tidigast sex veckor och senast fyra veckor före kongressen.

Kallelse till ordinarie kongress ska innehålla uppgift om tid och plats för kongressen. Till kallelsen fogas; förslag till dagordning, årsredovisning med revisions- och verksamhetsberättelse för de två senaste räkenskapsåren, långsiktig verksamhetsinriktning för Bris, valberedningens förslag till val av styrelseledamöter och revisorer, granskningsutskottets rapport, förslag till uppdragsbeskrivning för valberedning samt inkomna motioner och styrelsens yttrande över motionerna.

I kallelse till ordinarie kongress ska särskilt anges de ärenden som ska behandlas enligt 8 §14. Ärenden som inte upptagits i kallelsen och som inte uttryckligen enligt dessa stadgar ska behandlas vid kongressen, får inte företas till avgörande om inte samtliga kallade kongressombud eller dessas ersättare närvarar vid kongressen och medger att ärendet avgörs.

Kallelse till extra kongress ska utfärdas tidigast sex veckor och senast två veckor före kongressen.

Kallelse till extra kongress ska innehålla uppgift om tid och plats för kongressen samt det eller de ärenden som ska behandlas vid kongressen. Extra kongress får inte fatta beslut i andra ärenden än de som uppgivits i kallelsen om inte samtliga kallade kongressombud eller dessas ersättare närvarar vid kongressen och medger att ärendet avgörs.

10 § Motioner

Motionsrätt till kongressen tillkommer medlem. Motioner ska vara skriftliga och inlämnas till styrelsen senast den 25 mars samma år som kongressen ska hållas.

Styrelsen ska behandla varje motion och upprätta ett yttrande med förslag till beslut.

11 § Beslutsordning vid kongress

Beslut och omröstning vid ordinarie och extra kongress sker genom kongressombud. Totalt utses 7 kongressombud per region för två år i taget vid respektive regions ordinarie medlemsmöte enligt 22 §. Kongressombuden har yttrande-, förslags- och rösträtt vid kongressen. Varje ombud har en röst.

Rösträtt kan inte utövas genom fullmakt.

Styrelseledamot har yttrande-, förslags- och rösträtt vid kongressen, dock inte i frågan om ansvarsfrihet för styrelsen (8 § p. 12), fastställande av arvode för styrelsen (8 § p. 19), val av revisorer och revisorssuppleanter (8 § p. 20) eller val av regionernas representanter till granskningsutskottet samt ersättare till dessa (8 § p. 21). I frågan om val av ordinarie ledamöter och suppleanter i styrelsen (8 § p. 17) har styrelsen yttranderätt men inte förslags- och rösträtt.

Revisorer, ledamot av granskningsutskottet samt eventuella ledamöter i av styrelsen utsedda utskott har yttrande- och förslagsrätt. Kongressen kan välja att ge gäster och experter yttrande och förslagsrätt.

Med undantag för vad som anges i 24 och 25 § och vid personval, fattas beslut i sakfråga med enkel majoritet, vilket innebär att ett förslag vid en omröstning måste stödjas av mer än hälften av det totala antalet avgivna röster. Vid personval anses den vald som fått flest röster (relativ majoritet). Vid lika röstetal har mötesordföranden utslagsröst, utom vid personval och frågor där styrelsen inte äger rösträtt, då lotten avgör. Beslut fattas efter öppen omröstning. Personval ska dock ske med slutna röstsedlar om någon så begär.

12 § Protokoll vid kongress

Vid kongress ska det föras protokoll. Protokollet ska undertecknas av protokollföraren. Det ska justeras av ordföranden vid kongressen om hen inte har fört protokollet, och av minst en justeringsperson som kongressen har utsett.

13 § Nationell valberedning

Den nationella valberedningen ska bestå av fem ledamöter, med personliga ersättare, och ha en bred representation från regionerna. Valberedningens uppgift är att föreslå ledamöter till styrelsen, att föreslå val av revisorer samtval av ersättare till granskningsutskottet. Mandatperioden motsvarar en kongressperiod. Särskild uppdragsbeskrivning förvalberedningen fastställs av kongressen. Ledamöter i den nationella valberedningen kan inte samtidigt inneha andra förtroendeuppdrag i Bris.

14 § Styrelsen

Styrelsen ska bestå av ordförande samt det antal ledamöter och suppleanter som kongressen beslutat om. Endast medlem kan vara ledamot eller suppleant i styrelsen. Ledamöterna och suppleanterna utses av kongressen. Mandattiden för styrelseledamöterna och suppleanterna är två år. Styrelsen sammanträder omedelbart efter kongressen för konstituering.

Styrelsen utser inom sig en vice ordförande. Styrelsen ska förordna två eller flera personer till firmatecknare. Styrelsen ska utfärda attestregler. Styrelsen kan utse en eller flera arbetsgrupper med uppgift att bereda frågor som styrelsen ansvarar för. Styrelsen upprättar förslag till uppdragsbeskrivning för valberedningen inför ordinarie kongress.

Kongressen beslutar om en långsiktig plan för Bris, styrelsen fastställer budget samt verksamhetsplaner inom ramen för denna och andra av kongressen fastställda beslut.

15 § Styrelsesammanträden

Styrelsen sammanträder minst fyra gånger per år samt då ordföranden eller en ledamot begär det.

Styrelsen är beslut för om mer än hälften av hela antalet ledamöter är närvarande. Som styrelsens beslut gäller den mening som mer än hälften av de närvarande röstar för eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Vid personval gäller som styrelsens beslut det förslag som fått flest röster eller, vid lika röstetal, lotten. Röstning sker öppet. Sluten omröstning sker vid personval om ledamot så begär. Vid styrelsens sammanträden ska protokoll föras. Det ska undertecknas av protokollförare och justeras av ordföranden, om hen inte har fört protokollet samt av ytterligare en ledamot som styrelsen därtill utsett.

16 § Firmateckning

Föreningens firma tecknas av den eller dem som styrelsen därtill utser.

17 § Kansli och generalsekreterare

Den dagliga verksamheten utövas genom föreningens kansli och ska ledas av en generalsekreterare, som utses av styrelsen. Generalsekreteraren är föredragande i styrelsen, har yttranderätt i styrelsen samt äger rätt att till protokollet föra avvikande mening. Generalsekreteraren fattar beslut i enlighet med den delegationsordning som styrelsen fastställer.

18 § Räkenskapsår

Föreningens räkenskapsår är kalenderår.

19 § Revision

För varje räkenskapsår ska styrelsen avsluta den löpande bokföringen med en årsredovisning. Styrelsen ska även för varje kalenderår upprätta en verksamhetsberättelse.

För granskning av föreningens räkenskaper och styrelsens förvaltning ska finnas två revisorer och två revisorssuppleanter. Av revisorerna ska minst en ordinarie och en suppleant vara auktoriserad revisor. Styrelsen ska till revisorerna senast den 1 mars överlämna erforderliga handlingar för att revision ska kunna fullgöras. Revisorerna ska avlämna revisionsberättelse senast en månad före kongressen.

20 § Granskningsutskott

I föreningen ska finnas ett särskilt granskningsutskott. Granskningsutskottet ska bestå av en representant från varje region samt totalt två ersättare. Ledamöterna i granskningsutskottet nomineras av medlemsmötet för vardera region och utses av kongressen.

Granskningsutskottet har till uppgift att granska att Bris stadgar efterlevs, samt att beslut på kongressen genomförs av styrelsen. Granskningsutskottets rapport ska delges styrelsen och föredras vid kongressen. Ledamöter i granskningsutskottet kan inte samtidigt inneha andra förtroendeuppdrag i Bris.

21 § Regioner

Bris är indelat i regioner som varje medlem tillhör. Antalet regioner i Bris och deras geografiska verksamhetsområde fastställs av kongressen.

Vartannat år hålls ett ordinarie medlemsmöte, och däremellan då det bedöms erforderligt extra medlemsmöte, enligt 22 § inom varje region. På så sätt arbetar Bris för att ta till vara på det ideella engagemanget hos medlemmarna samt utveckla relationen mellan Bris anställda och Bris medlemmar.

Regionen har att följa de policys, riktlinjer och strategier som fastställs av styrelsen inom ramen för av kongressen fastställda beslut. Var för sig och tillsammans företräder regionerna hela Bris.

I varje region ska det finnas ett regionråd (advisory board) bestående av minst fem och högst tio personer som väljs vid regionens medlemsmöte. Styrelsen har till uppgift att fastställa en övergripande arbetsbeskrivning för regionråden. Regionrådet har till uppgift att, utifrån av styrelsen fastställd arbetsbeskrivning, mobilisera samhället regionalt för barnets rättigheter. Chefen för regionenheten sammankallar regionrådet till möten.

22 § Medlemsmöte

Ordinarie medlemsmöte ska hållas per region, senast under mars månad vartannat år, det år då ordinarie kongress ska hållas. Styrelsen kallar medlemmar samt den regionala valberedningen till ordinarie medlemsmöte skriftligt genom Bris nyhetsbrev, Bris hemsida, eller på annat sätt minst fyra veckor före medlemsmötet. I kallelsen ska anges tid och plats för mötet. Till kallelsen ska bifogas dagordning med angivande av de ärenden som ska behandlas vid mötet.

Vid ordinarie medlemsmöte ska följande ärenden behandlas:

1. medlemsmötets öppnande
2. fastställande av röstlängd
3. val av mötets ordförande
4. val av protokollförare
5. val av en eller två justeringspersoner att jämte ordföranden justera protokollet
6. val av en eller två rösträknare
7. medlemsmötets behöriga sammankallande
8. fastställande av dagordning
9. föredragning av Bris verksamhetsberättelse
10. motioner till kongressen
11. val av medlemmar i regionråd (advisory board)
12. val av ledamöter till den regionala valberedningen fram till och med nästa ordinarie medlemsmöte
13. den regionala valberedningens framläggande av förslag till val av kongressombud samt dessas ersättare
14. val av kongressombud samt ersättare för dessa att representera regionen vid föreningens kongress under nästkommande två år.
15. den regionala valberedningens framläggande av förslag till nominering av ledamot samt ersättare i den nationella valberedningen
16. nominering av en ledamot samt ersättare till den nationella valberedningen
17. den regionala valberedningens framläggande av förslag till nominering av ledamot till granskningsutskottet
18. nominering av en ledamot till granskningsutskottet
19. övriga ärenden
20. medlemsmötets avslutande.

Extra medlemsmöte ska hållas när det bedöms erforderligt. Styrelsen kallar medlemmar till extra medlemsmöte skriftligt genom Bris nyhetsbrev, Bris hemsida, eller på annat sätt minst fyra veckor före medlemsmötet. I kallelsen ska anges tid och plats för mötet. Till kallelsen ska bifogas dagordning med angivande av de ärenden som ska behandlas vid mötet.

Varje medlem har yttrande- förslags- och rösträtt vid medlemsmöten. Rösträtt kan inte utövas genom fullmakt. Beslut kan endast fattas i de frågor som upptagits på dagordningen.

23 § Protokoll vid medlemsmöte

Vid medlemsmöte ska det föras protokoll. Protokollet ska undertecknas av protokollföraren. Det ska justeras av ordföranden vid medlemsmötet om hen inte har förtprotokollet, och av minst en justeringsperson som medlemsmötet har utsett.

24 § Regionala valberedningar

De regionala valberedningarna ska bestå av minst två och högst tre ledamöter samt totalt två ersättare. Ledamöterna och dessas ersättare utses av medlemsmötet i respektive region. De regionala valberedningarnas uppgift är att till medlemsmötet föreslå val av kongressombud och medlemmar i regionråd (advisory board), samt att till medlemsmötet föreslå ledamöter till granskningsutskottet samt ledamöter och ersättare till den nationella valberedningen som medlemsmötet ska nominera till kongressen för beslut.

25 § Stadgeändringar

Beslut om ändring av stadgarna fattas antingen med två tredjedels majoritet vid ordinarie kongress eller med enkel majoritet vid två på varandra följande kongresser varav en ska vara ordinarie.

26 § Föreningens upplösning

Beslut om föreningens upplösning kan fattas med fyra femtedelars majoritet vid två på varandra följande kongresser varav den första ska vara ordinarie. Vid upplösande av föreningen ska styrelsen ansvara för att föreningens tillgångar används till sådana ändamål som överensstämmer med Bris.

BRIS RAPPORT 2021:1

ÅRSRAPPORT 2020

FÖRSTA ÅRET MED PANDEMIN

Om barns mående och utsatthet

BRIS

Redaktör: Maria-Pia Cabero, Bris

Skribenter:

Marie Angsell, sakkunnig socionom, Bris,
Sven Bremberg, barn- och ungdomsläkare och docent
i socialmedicin vid Karolinska institutet,
Maria-Pia Cabero, ansvarig media och opinion, Bris,
Anna Holmqvist, enhetschef kommunikation och påverkan, Bris,
Magnus Jägerskog, generalsekreterare, Bris,
Lisa Mannby, socionom, data- och analysansvarig, Bris

Formgivning: Printempo

Omslagsfoto: Richard Bailey / Corbis via Getty Images

Så hanteras barns berättelser: Citat i rapporten är exempel på vad barn berättar för Bris. De baseras på autentiskt material som valts ut i syfte att synliggöra vanligt förekommande teman i barns samtal med Bris. Vid behov har ändringar gjorts i citat för att inget barn ska kunna kännas igen av andra.

Barnen på bilderna har ingen koppling till innehållet i rapporten.

Tryck: EO Grafiska 2021

Rapporten är tryckt på FSC-märkt papper.

INNEHÅLL

Förord	2
Sammanfattning	3
Inledning	6

Pandemin förändrade tillvaron	8
-------------------------------------	---

Den förändrade vardagen och barns mående	10
--	----

Social distansering och barns utsatthet	22
---	----

Vikten av information till barn i en samhällskris	30
---	----

Om Bris	32
---------------	----

Agenda 2030	34
-------------------	----

Kontaktinnehåll i barns samtal	35
--------------------------------------	----

Definitioner	36
--------------------	----

Källor	38
--------------	----

Foto: Shutterstock

Att enkelt kunna få stöd och hjälp har varit viktigt för barn när isoleringen i samhället ökat och insynen i många familjer minskat.

FÖRORD

Foto: Shutterstock och Fredrik Hjerling

Övergången till distansstudier har varit en stor förändring i många barns liv under året.

Ett år olikt alla andra

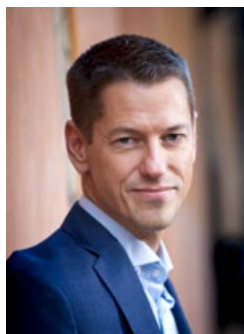
”Pappa brukar slå mamma men nu när vi är hemma hela tiden så slår pappa hela tiden.” De orden från ett barn som sökt stöd hos Bris har följt med mig under året som gått.

Vissa typer av omvärldshändelser kan påverka en hel generation. Den samhällskris som vi fortfarande befinner oss mitt i är en sådan. 2020 har varit ett extraordinärt år där samhället har behövt ställa in och ställa om. Pandemin har försämrat barns livssituation globalt och även i Sverige har barns utsatthet ökat. Den förändrade vardagen har inneburit påfrestningar under lång tid, och fortfarande har krisen inget tydligt slutdatum.

Det har varit ett år olikt alla andra, då vardagen förändrades för många barn. Samtal om familjekonflikter, våld och ångest har eskalerat till Bris. För att möta barns stödbehov har vi utökat öppettider och förstärkt bemanningen och jag kan konstatera att stödbehovet varit stort. Bris har aldrig haft så många stödkontakter med barn som under året som gått. Stort tack till alla er som genom era bidrag möjliggjort att barn har kunnat få stöd hos Bris och tack alla fantastiska medarbetare för ert outtröttliga engagemang för barn. Ni gör alla skillnad.

Syftet med Bris årsrapporter är att belysa och skapa förståelse för barns livssituation utifrån

”Pandemin har påverkat och försämrat barns livssituation globalt.”

vad barn själva berättar för Bris samt forskning. Målet är att bidra till förändring, inom områden där så behövs, och en central del i rapporten är därför att ge rekommendationer för hur samhället kan ge bättre livsförutsättningar för barn. I år har vi valt att fokusera på de konsekvenser som pandemin och de följande åtgärderna har medfört för barn och unga. I arbetet med den här rapporten har det blivit tydligt att det finns lärdomar att dra som är viktiga här och nu och på längre sikt.

Under året har vi lärt oss att pandemin inte primärt drabbar barn genom egen sjuklighet. Däremot har barn på flera sätt påverkats av de samhällsförändringar som följt. I Sverige har många barn fått en förstärkt utsatthet i hemmet och en försämring av den psykiska hälsan under krisen och det är tydligt att pandemin slår hårdast mot barn som redan innan krisen befann sig i en utsatt situation eller led av psykisk ohälsa.

Jag hoppas att den här rapporten ska bidra med kunskap och insikter från det första året med pandemin. Och leda till handling för att skapa bästa möjliga livsförutsättningar för barn. Idag och i framtiden. ♦

Magnus Jägerskog
Generalsekreterare Bris

SAMMANFATTNING

Pandemin har förstärkt barns utsatthet

Pandemin har medfört samhällsförändringar som tveklöst har påverkat barns liv och inneburit nya påfrestningar i vardagen. Särskilt påtagligt har det varit för barn som redan innan pandemin befann sig i en utsatt situation.

Att skolor har stängts i de flesta länder och att barns möjligheter att röra sig fritt och umgås har begränsats har haft avsevärda negativa konsekvenser för barn.¹ Mycket talar för att svenska beslutsfattare tagit hänsyn till barns hälsa ur ett brett perspektiv vid beslut som påverkar barn. Även om skolstängningar varit mindre omfattande i Sverige har skolan utgjort en central förändring i många barns liv och varit ett återkommande ämne hos Bris under året.

I en samlad lägesbild från svenska kommuner rapporterade flera om en ökad psykisk ohälsa hos gymnasielever kopplat till vårens distansundervisning och en ökning av besök hos skolsköterskor och skolkuratorer, främst bland flickor.² En systematisk litteraturoversikt visade att skolstängningar i kombination med restriktioner om att inte röra sig fritt utanför hemmet ökade stresstillstånd, beteendeproblem och posttraumatiskt stressyndrom bland barn.³ Studier som undersökt vad skolstängningar i andra länder inneburit visar att förekomsten av depression och självmordsförsök ökar.⁴

Hos Bris har samtal från barn om psykiska besvär, såsom ångest och nedstämdhet, ökat kraftigt sen pandemin slog till. Barn har beskrivit hur avsaknaden av distraktioner och social samvaro lett till att ens dåliga mående tagit större plats och att tidigare psykisk ohälsa gjort sig påmind.

Efter fyra år av ökande samtal till Bris om självmord, har dessa legat närmast oförändrade jämfört med 2019. Samtalsutvecklingen går i linje med data från Socialstyrelsen gällande perioden februari till juni 2020 där det varken noterats en ökning eller minskning av suicidförsök i befolkningen som helhet jämfört med innan pandemin.⁵ Detta stämmer med erfarenheterna vid tidigare influensapandemier i Sverige då det inte heller noterats någon ökning av suicid.⁶

31 497

Under 2020 har Bris haft 31 497 kurativa kontakter med barn upp till 18 år via chatt, telefon och mejl – fler än någonsin tidigare.

Att ångest och nedstämdhet uppstår hos många barn under en långvarig och oförutsägbart samhällskris är förväntat. Det innebär att barn behöver stöd från sin omgivning. Bris kan konstatera att många barns stödbehov hamnat i skuggan av pandemin, som istället upptagit många vuxnas uppmärksamhet.

EN NY FÖRSVÅRANDE OMSTÄNDIGHET

Den sociala distanseringen som pågått under lång tid har inneburit påfrestningar för många familjer. Hos Bris har det skett en väsentlig ökning av samtal om familjekonflikter, större än någonsin tidigare. Barn har beskrivit hur vuxnas mående försämrats till följd av pandemin. Framförallt barn vars förälder redan led av psykisk ohälsa.

Pandemin har ställt frågan om barns utsatthet och samhällets förmåga att skydda barn från våld på sin spets. Internationella studier⁷ visar att risk för våld mot barn ökat under pandemin. Samtalen till Bris indikerar att så även kan vara fallet i Sverige. Under året har samtal om fysiskt och psykiskt våld ökat markant hos Bris. Här framgår att isoleringen inneburit fler tillfällen för barn att utsättas för våld riktat mot dem själva eller mot en annan förälder, och att det varit svårare att hålla sig undan hemmet.

Hög grad av isolering, minskad insyn i familjer, färre sociala kontaktytor och yttre påfrestningar under lång tid, är alla komponenter som ökar risken för att barn ska fara illa i hemmet.

Orosanmälningar till socialtjänsten om barn som far illa har ökat med 5 procent under pandemin, visar en ny studie av Socialstyrelsen. Dock fanns stora variationer i landet. Under våren dök en ny typ av anmälningar upp gällande barn med hög frånvaro från skolan där orsaken varit att vårdnadshavare hållit barn hemma av rädsla för att smittas. Anmälningar som direkt kopplades till pandemin rörde barn i redan utsatta familjer och barn i socioekonomiskt utsatta områden.⁸

Baserat på tusentals samtal till Bris från barn, forskning och rapporter framgår att pandemin har medfört påfrestningar i barns liv och har förstärkt en redan existerande utsatthet hos många barn. ♦

¹ Wang et al., 2020.

² Länsstyrelsen Hallands Län, 2020.

³ Imran et al., 2020.

⁴ Zhang, L., Zhang, D., Fang, J., Wan, Y., Tao, F., & Sun, Y., 2020.

⁵ Socialstyrelsen, 2020b.

⁶ Rück, C., Mataix-Cols, D., Malki, K., Adler, M., Flygare, O., Runeson, B., & Sidorchuk, A., 2020.

⁷ Lawson et al., 2020.

⁸ Socialstyrelsen, 2021.

Övergripande slutsatser

■ RESTRIKTIONER HAR LETT TILL FÄRRE SKYDDSAKTÖRER I MÅNGA BARNS LIV

Under 2020 har barns tillgång till skyddsfaktorer såsom trygga sociala sammanhang och sociala relationer med jämnåriga och med trygga vuxna utanför hemmet begränsats. Skolan utgör exempelvis en viktig skyddsfaktor för barn som lever i utsatthet. Samtidigt har riskfaktorerna för utsatthet ökat genom att många föräldrar förlorat sina arbeten eller på andra sätt drabbats av en försämrad och osäker ekonomisk situation till följd av pandemin.

■ FÖRSÄMRAT MÅENDE

Pandemin har lett till ökade påfrestningar för barn vilket påverkat deras hälsa. Distansundervisning har bidragit till ökad psykisk ohälsa enligt kommuner och samtalen till Bris om psykiska besvär, såsom ångest, har ökat markant. Internationella studier pekar på att skolstängningar och begränsningar att röra sig i samhället har lett till ökade psykiska problem bland barn.

Restriktionerna har påverkat många barns vardag under året.

■ FLER KONFLIKTER I HEMMET

Den sociala distanseringen har inneburit påfrestningar för många familjer. Det har varit tydligt i samtalen till Bris, där det skett en väsentlig ökning av samtal om familjekonflikter – större än någonsin tidigare. För barn vars föräldrar har psykisk ohälsa har situationen under året förvärrats och barn har beskrivit att pandemin försämrat många vuxnas mående. Det har skapat en svår och oförutsägbart tillvaro i hemmet för vissa.

■ ÖKAD UTSATTHET FÖR VÅLD I HEMMET

Samtal till Bris om fysiskt och psykiskt våld har ökat markant under 2020 och Bris konstaterar att pandemin har förstärkt utsattheten för barn som redan innan levde med våld i hemmet.

Internationella studier visar att risk för våld mot barn i hemmet har ökat till följd av pandemin. Mörkertalet är svårt att bedöma, men utvecklingen av samtal till Bris ger en indikation om att förekomsten av våld mot barn även kan ha ökat i Sverige under året.

■ EN FÖRÄNDRAD SKOLGÅNG HAR INNEBURIT UTMANINGAR

Mycket talar för att beslutsfattare tagit hänsyn till barns hälsa ur ett brett perspektiv vid beslut som påverkar barn, för att i möjligaste mån bibehålla normalitet i barns liv. Förändringar i barns skolgång har dock inneburit stora utmaningar för många barn. Det har bland annat lett till stress över studier, känslor av kontrollförlust och minskade sociala relationer. Skolors efterlevnad av riktlinjer, information till elever och förmåga att snabbt ställa om har varierat i landet.

■ ÄNDRADE FORMER FÖR STÖD OCH VÅRD

Pandemin har inneburit förändringar i samhällets stöd till barn. Restriktionerna har försvårat för barn att ha samma kontakt med vård- och stödaktörer som tidigare. Samtidigt har en större samverkan mellan olika aktörer och ökad digitalisering möjliggjort nya former för stöd.

■ VIKTEN AV INFORMATION TILL BARN

Pandemin har skapat oro och rädsla hos många barn. Information riktad till barn från myndigheter om smittspridningen och riktlinjer som påverkar barn har varit otillräcklig. Hos Bris har barn efterfrågat samhällsinformation och stöd för att kunna förstå och hantera vad som händer.

Barn påverkas i allra högsta grad av pandemin och samhällsrestriktioner. Det behöver beslutsfattare ta hänsyn till.

Foto: Shutterstock

Bris rekommenderar

- Att stat, regioner och kommuner tar höjd för ett ökat vård- och stödbehov som kan uppstå bland barn och unga vars mående har försämrats under året genom att tillsätta resurser för en sådan utveckling.
- Att huvudmän säkerställer skolors beredskapsförmåga vid kriser. Skolans verksamhet måste bland annat garantera varje barns tillgång till en god undervisning, en närvarande elevhälsa, lunchmat och digital teknik.
- Att kommuner i större utsträckning än idag erbjuder förebyggande och tillgängligt föräldraskapsstöd för att ge föräldrar goda förutsättningar att kunna hantera oro och konflikter som uppstår inom familjen.
- Att tillgången till nära samtalsstöd för barn ökas, i hela landet. Vardagligt samtalsstöd är en mycket viktig insats för att rusta barns förmåga att förstå och hantera utmaningar i livet.
- Att barn i utsatta situationer ges ökade möjligheter att på egen hand söka stöd inklusive tillgång till insatser som inte förutsätter vårdnadshavares medgivande. Det är av stor vikt för barn som växer upp med föräldrar med psykisk ohälsa, missbruksproblematik eller våld i hemmet.
- Att myndigheter säkerställer och aktivt sprider aktuell och relevant barnanpassad information om det som påverkar barn, såväl under pågående som framtida samhällskriser.
- Att Folkhälsomyndigheten ges i uppdrag att följa upp hur de stora samhällsförändringarna under pandemin har påverkat barns psykiska hälsa. För att inhämta nödvändig kunskap i arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa, såväl under framtida pandemier som under mer normala samhällstillstånd.
- Att en utredning genomförs för att kartlägga hur pandemin och följande samhällsåtgärder har påverkat barns utsatthet, med särskilt fokus på våld. Genom att dra lärdomar kan det våldspreventiva arbetet stärkas framåt.

INLEDNING

Nationella stödlinjen för barn

Sedan 1971 har Bris arbetat för att stärka barnets rättigheter. En viktig del i arbetet för ett bättre samhälle för barn är att påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda. Bris årsrapporter tas fram för att belysa barns livssituation, utifrån de tusentals kontakter Bris årligen har med barn. Genom att koppla det som barn berättar till aktuell forskning ges förslag till förbättring.

Under 2020 har Bris haft 31 497 kurativa kontakter med barn upp till 18 år via chatt, telefon och mejl – fler än någonsin tidigare. Trycket har länge varit stort i de olika stödkanalerna, och under året ökade Bris kapaciteten genom förstärkt bemanning och utökade öppettider då barn kan kontakta en kurator. Detta möjliggjordes tack vare ett ökad finansiellt stöd från privatpersoner, näringsliv och offentliga aktörer.

Under året har Bris samhällsviktiga funktion som den nationella stödlinjen för barn

uppmärksammat. Samhällsläget har bidragit till att öka allmänhetens medvetenhet om barns livsvillkor och om vikten av att barn som befinner sig i utsatta situationer på ett snabbt och diskret sätt ska kunna få professionell hjälp.

VAD SÖKER BARN STÖD FÖR HOS BRIS?

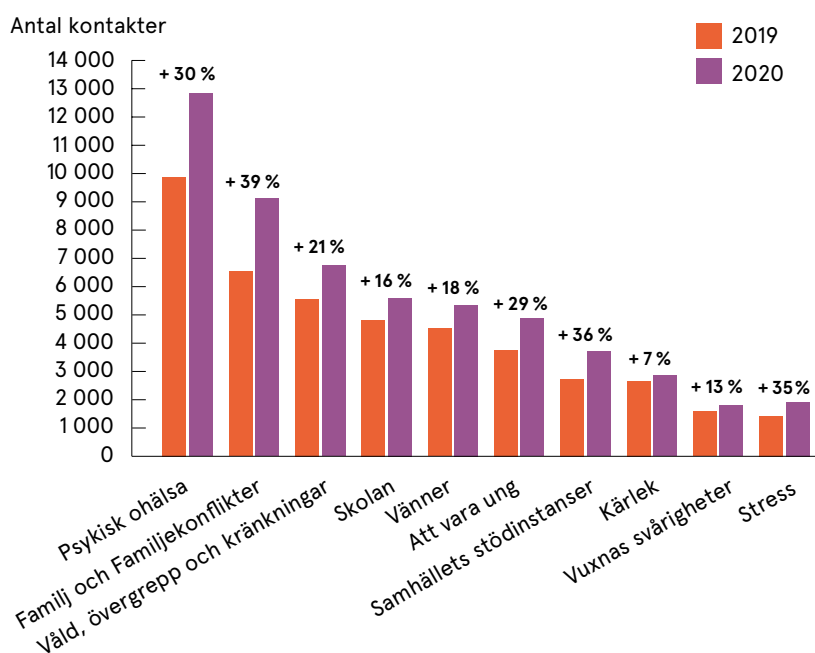
Med Bris kuratorer kan barn prata om vad som helst, samtalet styrs av barnets stödbehov. När ett barn kontaktar Bris är det vanligaste samtalsämnet psykisk ohälsa, följt av familj och familjekonflikter samt våld, övergrepp och kränkningar. Fördelningen av ämnen har varit mycket stabil över tid och samlingskategorin psykisk ohälsa har varit störst sedan flera år.

Ökningen av samtal under 2020 jämfört med 2019 innebär öknings i de flesta enskilda ämneskategorier och fördelningen av samtalsämnen följer till stor del tidigare mönster. Det visar på utbredda stödbehov bland barn i utsatta situationer.

Bris har under 2020 noterat särskilt stora öknings gällande barns samtal om ångest (+61 procent), nedstämdhet (+55 procent), familjekonflikter (+43 procent), samtal om samhällets stödinstitutioner (+36 procent) samt samtal om psykiskt våld (+32 procent) och fysiskt våld (+28 procent). De stora ökningarna inom dessa samtalskategorier bedömer Bris har en koppling till de förändringar som skett i omvärlden och i många barns liv under året, medan den totala ökningen av barns samtal på 16 procent delvis kan förstås som en effekt av ett uppdämt behov som Bris genom ökad kapacitet har kunnat svara upp mot.

I Bris samtalsdokumentation har corona inte varit en egen samtalskategori. Pandemin är snarare ett tema som en del barn har relaterat till i samtal om exempelvis skolan, familjekonflikter, att vara ung eller psykiskt mående. Under 2020 har barn dock lyft nya livsutmaningar som blivit aktuella med anledning av pandemin och omställningen i samhället – såsom rädsla för sjukdom, oro kring skolstängningar, en ny

→ De 10 vanligaste kontaktområden barn sökt stöd för 2019–2020⁹

⁹ Vissa kontaktområden är samlingskategorier. Se definitioner på sidan 36. På sidan 35 finns utvecklingen för samtliga samtalskategorier de senaste fem åren.

14,3 år

var genomsnittsåldern för barn som sökte stöd hos Bris under 2020. Barn som kontaktar Bris är mellan 7 och 18 år. I 8 av 10 samtal identifierar sig barnet som tjej. Den största andelen samtal var med barn i åldern 13–15 år, och den ålder som ökade mest under 2020 var 17 år. Då barn är anonyma när de kontaktar Bris går det inte att veta varifrån i landet de söker stöd.

Barn har beskrivit att färre distraktioner i vardagen har gjort att ens dåliga mående kunnat ta mer plats.

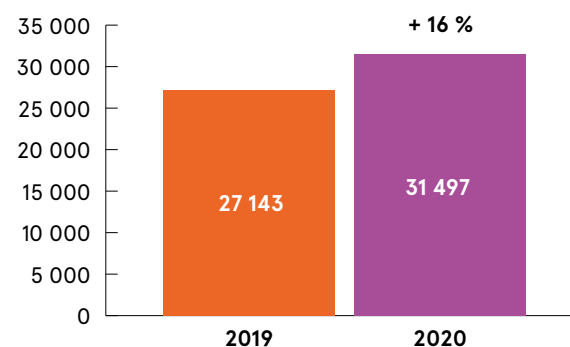
vardag under den sociala isoleringen och oro för hur vuxna i barnets närhet har drabbats av omvärldshändelserna.

RAPPORTENS INNEHÅLL

Bris årsrapport för 2020 riktar ljuset på hur pandemin har påverkat barns livssituation under året som gått. Här presenteras vad barn sökt stöd för hos Bris och hur barns stödbehov tagit sig uttryck i relation till pandemin. Utifrån ett antal områden som särskilt aktualiserats under året förs resonemang om pandemins effekter på den psykiska hälsan bland barn i Sverige, samt om den sociala isoleringens konsekvenser för barn i utsatta situationer. I rapporten ges förslag på vad samhället bör göra framåt för att stärka barnets rättigheter och ge varje barn goda livsförutsättningar. ♦

→ Samtalsutveckling 2019–2020

Antal barnkontakter

De kurativa kontakterna med barn ökade under 2020 med 16 procent jämfört med 2019.

PANDEMIN FÖRÄNDRADE TILLVARON

Nya livsomständigheter

När pandemin slog till i mitten av mars påverkades alla, och det märktes snabbt i Bris stödlinje. Hos många barn väcktes nya känslor och funderingar. Behovet av att få information var stort under de första veckorna, när mycket kring det nya viruset var oklart och samhällskonsekvenserna var oöverblickbara. Snart blev det uppenbart att pandemin kom att påverka de flesta barns tillvaro.

Pandemin har lett till nya omständigheter som tveklöst har påverkat barns liv: förändringar i vuxnas arbetsförhållanden, distansstudier för äldre barn, mer tid hemma tillsammans med familjen och en ökad social isolering när samhället blivit ombett att hålla avstånd och restriktioner har införts i vardagen.

För en del barn kan förändringarna ha inneburit mer tid i trygga familjesituationer eller bättre förutsättningar för skolarbetet. Men för många barn har året inneburit nya påfrestningar. Förändringarna har både skapat nya utmaningar och gjort att redan existerande utmaningar i barns liv har förstärkts. För barn som redan innan befann sig i utsatta situationer har pandemin utgjort en ytterligare försvårande omständighet.

Vi befinner oss fortfarande mitt i pandemin. För att kunna dra slutsatser av de långsiktiga effekterna som Covid-19-pandemin innebär för barns uppväxtvillkor krävs mer tid, mer forskning och mer data.

Alla samhällen har påverkats av nedstängningar för att bekämpa smittspridningen av det nya viruset. I låginkomstländer där fattigdom är utbrett blir effekterna av åtgärderna dramatiska, medan effekterna i höginkomstländer skiljer sig åt. I ett globalt perspektiv har skadeverkningarna av de åtgärder som satts in för att motverka Covid-19 på många håll varit avsevärt större än i Sverige. Beräkningar tyder på att nedstängningarna i låg- och medelinkomstländer kommer att kunna orsaka upp till en miljon barns död främst på grund av svält och att över 100 miljoner människor kan drivas in i extrem fattigdom.¹⁰

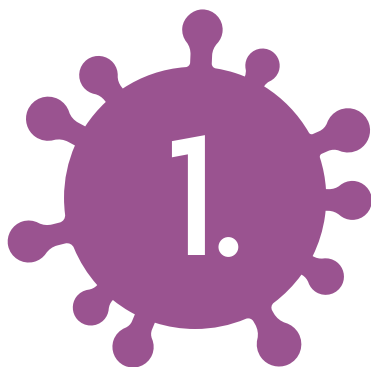

Foto: Shutterstock

Den ökade isoleringen i samhället har utgjort en påfrestning för både barn och vuxna.

Även om konsekvenserna under året varit mindre omfattande i Sverige än i många andra länder har pandemin påverkat många barns livssituation negativt och haft en inverkan på viktiga skyddsfaktorer för barns välbefinnande. Forskning visar att många av de samhällsförändringar som redan har skett till följd av pandemin ökar risken för psykisk ohälsa bland barn och risken för att barn på olika sätt ska fara illa. I Bris stödverksamhet har det varit tydligt att utsattheten bland barn i Sverige har förstärkts under 2020. ♦

¹⁰ Robertson, T., Carter, E. D., Chou, V. B., Stegmuller, A. R., Jackson, B. D., Tam, Y., Sawadogo-Lewis, T., & Walker, N. 2020.

Den förändrade vardagen och barns mående

HUR KAN VI FÖRSTÅ PANDEMINS PÅVERKAN PÅ BARNS MÅENDE OCH PSYKISKA HÄLSA?

Alla barn är olika och hur ett enskilt barn reagerar på olika omständigheter avgörs av flera saker: barnets ålder, tidigare erfarenheter och hur barnet har det i livet i övrigt. Vissa barn är särskilt sårbara. För barn som redan var ängsliga och oroliga kan rädslan för viruset ha förstärkt en känsla som barnet redan hade. Och för barn som själva tillhör, eller vars syskon eller föräldrar tillhör, en riskgrupp har faran med viruset förstås varit påtaglig. I princip alla, både barn och vuxna, har upplevt en viss oro och rädsla under pandemin. Det är på många sätt en normal och naturlig reaktion på den uppkomna och oförutsägbara situationen.

Samtidigt har pandemin och dess efterföljande konsekvenser inneburit stora förändringar i samhället och i barns liv. Det har medfört ökade påfrestningar och förändrat det tillgängliga vardagliga stödet som många barn vanligtvis har – vilket i sin tur har haft en negativ effekt på många barns mående och välbefinnande. Hos Bris har barn sökt stöd och berättat om djupgående oro och ångest över hur livet är just nu. Barn har berättat om svåra situationer som uppstått under året och om känslor och tankar som inte alltid har gått att hantera, vilket ibland har lett till självdestruktiva beteenden och inneburit ett förvärrat mående hos barn som redan innan pandemin hade psykiska besvär.

INITIALA REAKTIONER BLAND BARN

Med viruset kom oro, rädsla och ångest hos barn. Den intensiva och dramatiska nyhetsrapporteringen under våren påverkade såväl vuxna som barn. Bilder från tomma hyllor i matbutiker, på tomma gator, människor med ansiktsmask, stängda gränser och dagliga siffror på antal sjuka och döda upplevdes skrämmande. Samtidigt skedde drastiska förändringar i många barns liv.

RÄTTEN TILL BÄSTA UPPNÅELIGA HÄLSA

Varje barn har enligt barnkonventionen rätt till bästa uppnåeliga hälsa och en viktig del i uppfyllandet av Agenda 2030 för ett hållbart samhälle handlar om att barn ska ha välbefinnande och god hälsa. I begreppet hälsa inbegrips fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande. WHO:s definition lyder: "Hälsa är ett tillstånd av fullständigt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och inte bara frånvaro av sjukdom eller svaghet."

Föräldrar kunde inte längre vara på sina arbetsplatser, snabba omställningar gjordes i skolan, inplanerade sociala aktiviteter ställdes in och vardagsrutinerna rubbades. Förändringarna förstärkte känslan av fara i situationen, och oron kom att påverka många barns tillvaro.

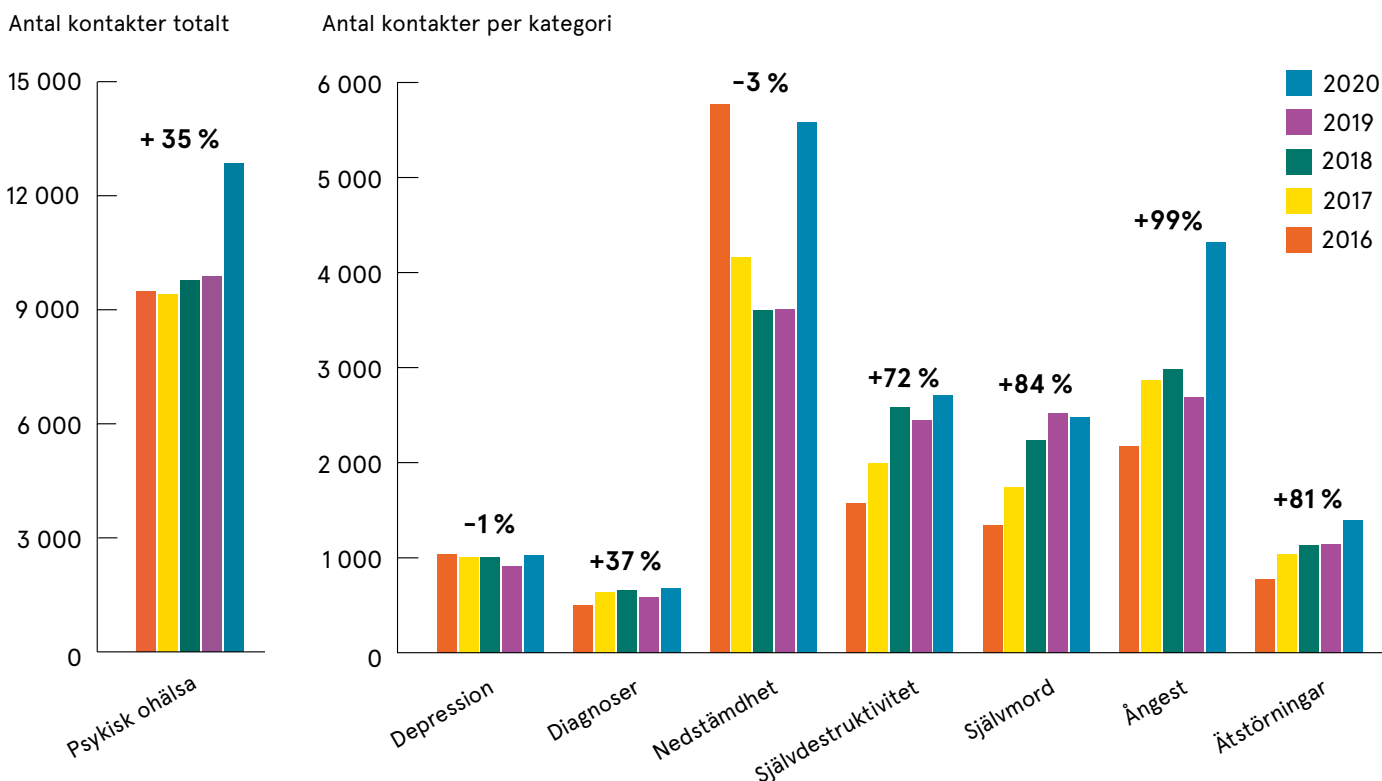
I en Sifo-undersökning som genomfördes i maj 2020 på uppdrag av Bris tillfrågades 1 000 barn i åldrarna 8–18 år om hur Covid-19-pandemin påverkat deras vardag.¹¹ 15 procent av barnen uppgav att de kände sig oroliga på grund av corona. I åldersgruppen 16–18 år kände fler oro (21 procent) jämfört med övriga åldersgrupper. Barns oro handlade här om att familjemedlemmar skulle bli sjuka, om att föräldrar skulle förlora sina jobb, att pengarna skulle ta slut och om oro inför framtiden; att pandemin skulle påverka möjligheterna att få jobb efter gymnasiet, att distansundervisningen skulle försämra skolresultatet eller att studentfirandet skulle komma att bli inställt.

Att barn känner oro eller rädsla är inte ovanligt i samtal med Bris, men rädslan som pandemin skapade var för många en ny känsla som de inte hade känt tidigare. Barn beskrev att de aldrig kunde slappna av eller veta om de gjorde rätt eller fel. Många frågade Bris om viruset, om hur farligt det var och hur man skulle skydda sig bäst från att smittas. Oron för att bli sjuk, eller för sjukdomen i sig, gjorde också att en del barn faktiskt kände sig sjuka. Tidigt började barn använda ordet "riskgrupp" för att kategorisera in sig själva, föräldrar eller andra närstående. I början av pandemin fanns en oro för att maten skulle ta slut, att leveranser skulle stoppas

"Jag är väldigt orolig över att bli smittad, att någon i min närhet smittas och vad som händer då. Jag är 15 år gammal och är rädd att detta är slutet på allt. Att jag kommer att dö, 15 år gammal av corona. Jag är också väldigt rädd för att hela samhället ska stängas ned och att det inte kommer att finnas någon mat kvar."

¹¹ Sifo-undersökning, maj 2020, beställd av Bris.

→ Förändringar i barns samtal om psykisk ohälsa 2016–2020

och barn undrade hur deras familj skulle klara sig. Rädslan och oron påverkade barn fysiskt, de beskrev att hjärtat dunkade snabbt, magen värkte och det blev svårt att sova.

”Jag är rädd. För hur det ska bli för mig men också för hela samhället. Jag börjar att svettas väldigt mycket och hjärtat börjar att pumpa väldigt fort när jag hör nyheter om corona. Jag vet liksom inte vad jag ska ta mig till och det påverkar mig väldigt mycket. Man hör ju inget positivt om det heller (det finns väl inte så mycket positivt med ett virus egentligen). Men jag är rädd att det aldrig ska ta slut.”

I takt med att pandemin påverkade livet och vardagen förändrades samtalen från att handla om oro och rädsla för hur det kunde bli, till att handla om de faktiska konsekvenserna av virusets framfart och samhällsåtgärderna som medförde stora förändringar och påfrestningar i livet. Om stress till följd av distansundervisning, om ökande konflikter när man var hemma mer under långa perioder och om föräldrars mående som försämrades. Från våren började samtal från barn som upplever ångest och nedstämdhet att öka tydligt i Bris stödlinje.

SAMTALSUTVECKLINGEN KRING PSYKISK OHÄLSA

Psykisk ohälsa¹² var redan innan pandemin det vanligaste samtalsämnet när barn söker stöd hos Bris, och har så varit under flera år. Det är en bred samtalskategori som spänner över ämnen som nedstämdhet, ångest, självdestruktivitet, diagnoser och suicid.

Utvecklingen i Bris stödlinje har under de senaste åren varit oroande, med stora ökningar vad gäller samtal av allvarlig karaktär. Samtalen om suicid har ökat med 84 procent under de senaste fem åren. Ätstörningar har ökat med 81 procent och självdestruktivitet med 72 procent. Samtidigt har rapporter från Folkhälsomyndigheten visat att barns självrapporterade symptom har ökat.¹³ Socialstyrelsen har också rapporterat om att fler barn och unga får behandling och vård för depression och ångestsyndrom, samt en ökad förskrivning av antidepressiva läkemedel.¹⁴ Förekomsten av klinisk depression och av ångestsyndrom bland barn och unga har dock inte har ökat sedan 1990.¹⁵

Samtal till Bris om ångest har under de senaste fem åren ökat med hela 99 procent, varav en stor del av ökningen skett under 2020. Uppgången blev tydlig redan under våren och har hållit i sig

¹² Bris utgår från Socialstyrelsens definition av psykisk ohälsa, som lyder: "Psykisk ohälsa omfattar tillstånd med olika grad av psykisk ohälsa, allt ifrån enstaka, mer eller mindre plågsamma besvär av oro eller nedstämdhet till psykiska sjukdomar som kräver slutenvård.", SCB, 2015.

¹³ Folkhälsomyndigheten, 2019.

¹⁴ Socialstyrelsen, 2020a.

¹⁵ Bremberg, S., & Fernell, E. 2020.

1. Den förändrade vardagen och barns mående

under resten av året. Jämfört med 2019 handlar det om en ökning med 61 procent. Under år 2020 märks även en ökning av barns samtal om ådstörningar med 22 procent. Samtal som handlar om självdestruktivt beteende ökade med 11 procent och antalet samtal om självmord har, efter 4 år av ökande samtal till Bris, legat på en närmast oförändrad nivå jämfört med föregående år.

Hos Bris har också samtal om nedstämdhet utmärkt sig, med en ökning på 55 procent jämfört med 2019. Barn har under året berättat att de känt sig oroliga inför framtiden, att inget längre känts kul och att specifika händelser under året gjort dem väldigt ledsna. Detta kan förstås som en naturlig reaktion på samhällsläget. Att fler barn känt sig nedstämda, haft mindre motståndskraft och upplevt tillvaron som utsiktslös under året är inte förvånande.

BARN SOM MÅDDE DÅLIGT REDAN INNAN PANDEMIN HAR PÅVERKATS NEGATIVT

Från tidigare epidemier och pandemier är det väl känt att även den psykiska hälsan hos befolkningen påverkas,¹⁶ men hur Covid-19-pandemin har påverkat barns psykiska hälsa har forskningen ännu inget tydligt svar på. Enligt internationella studier är effekterna av Covid-19 på de vuxnas psykiska hälsa oklar.¹⁷

I en studie från USA rapporterar föräldrar att både deras egen och barnens hälsa försämrats sedan utbrottet av pandemin.¹⁸ I denna undersökning saknas dock uppgifter om barnens situation före pandemin vilket gör att orsakssambanden är oklara. En sammanställning av den samlade vetenskapliga litteraturen som publicerats fram till juni 2020 visar att psykiska symptom varit vanliga bland barn sedan utbrottet men författarna pekar på att det är svårt att dra slutsatser eftersom det i dessa studier saknas uppgifter om psykisk hälsa före pandemin.¹⁹ Liknande resultat, och begränsning, gällde för en senare sammanställning av studier kring psykisk hälsa bland tonåringar under pandemin.²⁰ Det gick

"Jag mår väldigt dåligt just nu och skulle behöva någon att prata med. Jag har tidigare lidit av en depression och självskadebeteende och känner att jag börjar falla tillbaka i det nu. Speciellt nu under corona när allt förändras så pass mycket. Jag vet inte vad jag ska ta mig till och jag känner inte igen mig själv längre."

inte heller här att avgöra om problemen orsakats av Covid-19.

I ett fåtal studier finns dock uppgifter om situationen före utbrottet. I en undersökning från USA tillfrågades föräldrar till barn i åldern 2–7 år, dels före pandemins utbrott i USA i mars 2020 och dels efter utbrottet i april 2020.²¹ Sedan pandemins start rapporterar föräldrarna oftare egna psykiska problem. Barnens psykiska hälsa verkar dock inte ha försämrats. I en australisk studie jämförde författarna förekomsten av problem före och under pandemin.²² Bland föräldrarna ökade förekomsten av psykiska problem och irritabilitet. Även alkoholkonsumtionen ökade. För barnen förändrades dock inte förekomsten av depressioner, som var det enda mått på barns hälsa som ingick i studien.

Hos Bris har samtalen om depression ökat med 14 procent under 2020 – vilket följer den totala samtalsökningen i stödlinjen. Däremot har andra aspekter av psykisk ohälsa, såsom ångest, nedstämdhet och ådstörningar, ökat kraftigt i barns samtal till Bris under året. Samtalsutvecklingen under året gällande självmord går i linje med data som Socialstyrelsen presenterade i november, där det under perioden februari till juni 2020 varken noterats en ökning eller minskning av självmordsförsök i befolkningen som helhet jämfört med innan pandemin.²³ Detta stämmer med erfarenheterna vid tidigare influensapandemier i Sverige då det inte heller noteras någon ökning av suicid.²⁴

I samtal till Bris har barn som redan tidigare mådde dåligt beskrivit att coronapandemin i sig inte är orsak till försämringen av ens psykiska hälsa, utan snarare ytterligare en faktor som haft en negativ inverkan på hur barnet mår. I samtal med Bris har barn med en sedan tidigare diagnostiserad psykisk ohälsa, som exempelvis tvångssyndrom (OCD) eller panikångest, beskrivit att symptomen har förvärrats. Främst för att corona blivit ytterligare en sak som man saknar kontroll över och som får oron att eskalera. Barn med ådstörningar har beskrivit att de börjat må sämre, börjat tänka mer på kalorier, och kontrollera sitt ätande när mer tid tillbringas i hemmet. Det har funnits färre distraktioner och då har det

¹⁶ Folkhälsomyndigheten, 2020a.

¹⁷ Folkhälsomyndigheten, 2021.

¹⁸ Patrick et al., 2020.

¹⁹ Racine et al., 2020.

²⁰ Guessoum et al., 2020.

²¹ Gassman-Pines et al., 2020.

²² Westrupp et al., 2020.

²³ Socialstyrelsen, 2020b.

²⁴ Rück, C., Mataix-Cols, D., Malki, K., Adler, M., Flygare, O., Runeson, B., & Sidorchuk, A., 2020.

Under året har man uppmanats att hålla nere nya sociala kontakter och att umgås så mycket som möjligt utomhus med avstånd för att minska smittan.

Nya riktlinjer i vardagen.

dåliga måendet börjat ta mer plats. Det är tydligt att pandemin har utgjort en försvarande omständighet för barn som redan tidigare mår dåligt.

”Jag är en 17 årig tjej som har anorexia! Och nu lever i karantän för min pappa är i riskzonen för han är sjuk! Och jag är instängd hemma och varit i 2 månader nu! Jag har så mycket ångest, det går inte att beskriva och jag ligger bara här hela dagarna! Tappar mina vänner för de kan träffas men jag kan inte träffa en enda människa och vem vet när jag kommer kunna det! Mitt liv är förstört och jag orkar inte leva mer! Orkar inte leva mer!!!!”

Barn som har beskrivit sig som friska från tidigare ohälsa har känt en oro för att deras tidigare symtom ska komma tillbaka eller att de ska återfalla i exempelvis självdestruktivitet eller ådstörningar utifrån den påfrestning som pandemin medför. Det är ganska vanligt att barn tidigare när de mått som sämst levt ett isolerat liv, stannat hemma mycket från skolan, undvikit sociala sammanhang och varit ensamma stor del av tiden. För barn som tagit sig ur detta har pandemin därmed skapat oro för ”återfall” genom att bli påtvingad ett liv i ”karantän” som liknar det liv som barnet levde när hen mådde som sämst psykiskt.

²⁵ Tang et al., 2017.

²⁶ SCB, Sverige har återigen överdödlighet – äldre hårdast drabbade, 2020-12-14.

SAMHÄLLSFÖRÄNDRINGAR MED INVERKAN PÅ BARNES PSYKISKA HÄLSA

Internationella studier pekar på att vissa åtgärder under Covid-19-pandemin, som exempelvis skolstängningar, har lett till ökade psykiska problem bland barn, men den vetenskapliga litteraturen har ännu inte ett entydigt svar på hur pandemin i sig har påverkat barns psykiska hälsa. För att klargöra frågan är det därför lämpligt att diskutera på vilket sätt pandemin kan ha påverkat barns psykiska hälsa.

Det här är i första hand en kris som påverkar människors fysiska hälsa, men i låg utsträckning bland barn. Virusets har i sig ingen direkt effekt på ökad sjuklighet bland barn, eftersom barn vanligen inte drabbas av allvarlig sjuklighet i samband med Covid-19. En annan möjlig effekt som påverkar barns psykiska hälsa skulle kunna vara att vuxna i barnets närhet dör till följd av pandemin, då forskning om naturkatastrofer visar att risken för exempelvis posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) ökar om någon i familjen dött.²⁵ Under 2020, jämfört med åren 2015–2019 har dock ingen säkerställd ökad dödlighet påvisats i Sverige bland vuxna under 65 år (som är åldern då vuxna vanligen har hand om barn).²⁶

”Jag mår inte bra och allt känns så konstigt nu när vi måste plugga på distans och jag inte kan träffa elevhälsan. Det finns inte riktigt något skyddsnät för när mitt mående hastigt dalar.”

1. Den förändrade vardagen och barns mående

"Jag har anorexia och en depression. Just nu så är jag verkligen på botten och vill bara inte leva. Och jag får inte träffa min kille heller just nu under coronatiderna och det känns som att mitt hjärta går sönder utan honom. Han är det enda som får mig glad."

För barn som har förlorat en förälder, mor- och farförälder eller annan viktig person i barnets liv på grund av Covid-19 har givetvis sorg uppstått under året. Förutsättningarna att kunna ta farväl eller närvara på begravningar har dessutom varit annorlunda i år, vilket kan ha gjort sorgen extra tung.

Snarare än att påverkas direkt av sjuklighet har de flesta barn främst påverkats av de samhällsåtgärder som pandemin har lett till, med restriktioner som har förändrat vardagen. Förändringarna har påverkat allt ifrån vuxnas arbetsituation, barns skolgång, sociala relationer och rörligheten i samhället.

Den sociala isoleringen under året har gett upphov till starka känslor av ensamhet hos barn. Restriktioners inverkan på aktiviteter och viktiga sociala relationer har återkommit i samtal till Bris om vilka konkreta förändringar pandemin har inneburit och här har barn gett uttryck för sorg och besvikelse. Det som barn i samtal med Bris har upplevt som jobbigt har inte nödvändigtvis varit inställda aktiviteter i sig utan förlusten av något som gett barnet hopp eller livsglädje.

"Jag har inte fått träffa min mormor på flera månader. Jag sitter mest inne på mitt rum och försöker göra saker jag blir glad av men 75 procent av mig är bara oro och saknad."

Att kunna träffa vänner, och upprätthålla andra sociala relationer och sammanhang är en stark skyddsfaktor²⁷ i barns liv och något människor generellt värderar väldigt högt. Sociala relationer spelar en viktig roll för barns hälsa, bland annat genom det stöd som de kan innebära. Bristfälliga sociala relationer kan på motsatt vis utgöra en påfrestning som skapar ohälsa. För barn utgör föräldrars stöd en viktig skyddsfaktor för psykisk hälsa, men socialt stöd från jämnåriga har också stor betydelse, inte minst för äldre barn. Att ha vänner att interagera med och kunna ge och få stöd av är viktigt för det psykiska välbefinnandet hos unga och minskar enligt forskning bland annat risken för depression.²⁸

När tillfällen att ses under året har gått förlorade eller drabbats av inskränkningar har många barns mående påverkats. Barn har beskrivit för

Bris hur de känt sig ännu mer ensamma nu, att de glidit ifrån sina vänner, att kärleksrelationer tagit slut och att de inte längre haft tillgång till det skyddsnät som tidigare främjat deras hälsa och mående. Möjligheterna att etablera nya sociala kontakter har dessutom begränsats.

Förutom en förändring av barns sociala aktiviteter har restriktionerna i samhället och oron för smittspridning resulterat i att barns fysiska aktivitet har minskat. I samtal till Bris har barn återkommande berättat att de mått dåligt av att träningar minskat när idrottsaktiviteter och verksamheten behövt ställa om. Fysisk aktivitet är en välkänd skyddsfaktor med en tydlig koppling till barns psykiska välbefinnande.²⁹ I en Sifo-undersökning från maj 2020 uppgav drygt vart fjärde barn i åldern 8–18 år att de rört på sig mindre under pandemin jämfört med vad de hade gjort tidigare. Bland äldre barn, 16–18 år, var det nära hälften (46 procent) som uppgav att de rörde på sig mindre nu jämfört med tidigare. Framförallt rörde sig barn som uppgav att de var oroliga på grund av pandemin mindre jämfört med barn som i låg utsträckning var oroliga.

Restriktionerna under pandemin, med uppmaningar om att hålla sig hemma i större utsträckning än tidigare, har även lett till ökad arbetslöshet och försörjningsproblem bland vuxna i Sverige. I december 2020 var arbetslösheten 8,2 procent vilket motsvarar en ökning med 2,2 procentenheter jämfört med samma månad året innan.³⁰ Antalet arbetade timmar minskade med 11 procent, dels på grund av ökad arbetslöshet och dels på grund av korttidspermitteringar. Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd ökade med 3 procent under första halvåret 2020 jämfört med motsvarande period 2017–2020.³¹

Arbetslöshet bland föräldrar innebär i sig en ökad risk för försämring av barns psykiska hälsa. Utländska studier visar att barn löper större risk att må dåligt, och använder mer medicin mot psykiska problem när föräldrar förlorat jobbet.³² En systematisk översikt visar dessutom att risken för psykiska problem bland vuxna ökar under perioder med ökad arbetslöshet.³³ Om vuxnas psykiska hälsa försämras riskerar det alltså i sin tur att påverka barns hälsa.

"Hela mitt sommarlov har varit ganska ensamt. Det gör mig ensam inombords att mina kompisar får träffas och ha roligt när jag inte får det. Det känns som att alla har glömt bort mig."

²⁷ Riskfaktorer är omständigheter som ökar risken för att utveckla ohälsa. Skyddsfaktorer är faktorer som ökar en persons motståndskraft mot påfrestningar och kan förhindra eller dämpa effekten av riskfaktorer. Både risk- och skyddsfaktorer finns på flera nivåer: hos barnet själv, i familjen och i närmiljön. Ett barn som utsätts för stora påfrestningar kan med kompenserande skyddsfaktorer klara sig ifrån att utveckla ohälsa.

²⁸ Folkhälsomyndigheten, 2019.

²⁹ Bris rapport 2020:02, *De säger att vi inte rör på oss*, 2020.

³⁰ SCB, *Arbetsmarknaden visar motståndskraft*, 2021-01-28.

³¹ Socialstyrelsen, 2020c.

³² Nikolova & Nikolaev, 2018; Moustgaard et al., 2018.

³³ Frاسquilho et al., 2016.

EN FÖRÄNDRAD SKOLSITUATION

En central förändring i barns liv 2020 handlar om hur skolundervisningen har organiserats under pandemin. Att förskolor och skolor har stängts i de flesta länder och att barns möjligheter att röra sig fritt och träffa kamrater har begränsats har haft avsevärda negativa konsekvenser för barn.³⁴ Här finns det mycket som pekar på att myndigheter i Sverige haft ett brett perspektiv på barns hälsa vid beslut om skolan under året. Ett tecken på det är att Folkhälsomyndigheten tagit hänsyn till den vetenskapliga litteraturen som tydligt visar att skolstängningar endast haft obetydlig effekt på spridningen av Covid-19³⁵ och återkommande betonat vikten av att barn fortsatt kan gå till skolan och har tillgång till exempelvis barn- och ungdomsidrott.

I Sverige hölls grundskolor som regel öppna under 2020, med strikta regler om sjukfrånvaro vid minsta förkylningssymtom, fram till de sista veckorna på året då lokala rekommendationer om distansundervisning för högstadelever infördes.³⁶ I grundskolan fanns under året en påtagligt högre skolfrånvaro bland barn och elever under pandemin.³⁷

Under stora delar av våren och slutet av hösten

fick dock landets gymnasieelever ställa om till distansundervisning. Det medförde stora utmaningar för en del äldre barn, och i Bris stödlinje var skolan ett av de vanligaste ämnena som barn pratade om i relation till pandemin. Skolomställningen ledde till en känsla av kontrollförlust, ökad stress över skolarbetet, minskat socialt umgänge med klasskamrater och innebar att en viktig fristad försvann för de barn som upplever problem och utsatthet i hemmet.

””Jag kan inte gå till skolan längre, utan har distansundervisning vilket jag tycker är jättejobbigt för då kan jag inte träffa mina vänner fysiskt. Sedan är jag väldigt paranoid över att själv bli smittad och smitta dem runtomkring mig, så jag håller mig hemma för det mesta och träffar nästan ingen förutom min familj. Hela världen ligger i kaos och jag vet att jag inte är ensam men det gör inte det bättre.”

I en samlad lägesbild från svenska kommuner i oktober 2020 rapporterade flera kommuner om en ökad psykisk ohälsa hos gymnasieelever kopplat till vårens distansundervisning och en ökning av besök hos skolsköterskor och skolkuratorer,

Foto: Shutterstock

För många barn har det varit svårt att få till rutiner vid hemmastudier.

³⁴ Wang et al., 2020.

³⁵ Viner, R. M., Russell, S. J., Croker, H., Packer, J., Ward, J., Stansfield, C., Mytton, O., Bonell, C., & Booy, R., 2020.; Xu, W., Li, X., Dozier, M., He, Y., Kirolos, A., Lang, Z., Mathews, C., Siegfried, N., & Theodoratou, E., 2020.; Iwata, K., Doi, A., & Miyakoshi, C., 2020.; Folkhälsomyndigheten, 2020b.

³⁶ Region Stockholm, 2020-12-11.

³⁷ Sjögren, A., Engdahl, M., Halld, C., Holmlunde, H., Lundin, M., Mühlradg, H., & Öckerth, B., IFAU, 2021.

1. Den förändrade vardagen och barns mående

"Jag har haft problem med psykisk ohälsa hela mitt liv men innan skolan stängde mårde jag rätt bra. Men jag tycker det är riktigt jobbigt att inte träffa människor varje dag. Skolan och mitt privatliv blandas också ihop för jag är i mitt hus hela tiden. Skolan var det enda trygga stället där jag kunde vara ifred."

främst bland flickor.³⁸ Utebliven social samvaro och kontakt med studiekamrater pekades ut som en viktig anledning. Det konstaterades att de mest utsatta grupperna drabbades redan tidigt under våren, men att den psykiska ohälsan där efter ökade bland flera grupper, bland annat hos barn och unga, samt att socioekonomi var en tydlig faktor som bidragit till särskild utsatthet och ohälsa.

"I och med corona så har vår skola nu stängt ner och det betyder att vi måste plugga hemma på distans. Det här ger mig verkligen extrem ångest som jag inte kan prata om med någon. När jag går till skolan blir jag på sätt och vis tvingad att vara med kompisar men nu när man ska sköta skolan hemifrån så blir det extremt jobbigt för mig då jag egentligen bara vill isolera mig från allt och alla."

I Sverige har många barn velat att skolorna hålls öppna under pandemin. Enligt en Sifo-undersökning från maj ansåg sex av tio barn i åldrarna 8–18 år att skolorna i Sverige inte borde stängas för att minska smittspridningen.³⁹ Bland de yngre barnen var det sju av tio som ville att skolorna skulle förbli öppna.

Studier som undersökt vad skolstängningar inneburit för barn i andra länder än Sverige visar att förekomsten av depression och självmordsförsök ökar.⁴⁰ En systematisk litteraturöversikt, som behandlat tio olika studier, visade att skolstängningar i kombination med restriktioner om att inte röra sig fritt utanför hemmet ökade stresstillstånd, beteendeproblem och post-traumatiskt stressyndrom PTSD.⁴¹

Skolan är en viktig social arena för barn och att klara av skolarbetet är en skyddsfaktor mot psykisk ohälsa. Exempelvis är risken för självmord i ung vuxen ålder sex gånger lägre bland pojkar som har höga betyg i årskurs 9 jämfört med pojkar som har ofullständiga betyg.⁴² Det är dock svårt att fastställa orsak och verkan eftersom både låga skolbetyg och risk för självmord kan vara en följd av underliggande problem, exempelvis utsatthet i familjen. Här ger den

vetenskapliga litteraturen en delvis motsägelsefull bild kring orsakssamband. En sammanställning av studier visar att goda skolprestationer ökar chanserna för att barn ska må bra⁴³ medan en annan sammanställning inte visar att skolprestationer skyddar mot depression.⁴⁴ Det är alltså möjligt att bättre skolprestationer kan förbättra psykisk hälsa hos barn men insatser i skolan är inte tillräckliga. Barn med psykiska problem har exempelvis ofta stor hjälp av att tala med vuxna. Därför är samtal med lärare och personal inom elevhälsan betydelsefulla. Studier visar att bättre skolprestationer kan främja psykisk hälsa främst för barn som är socialt utsatta.⁴⁵

"Skolan är ju rolig för att man får träffa sina kompisar och nu är det roliga borta och bara det stressande och jobbiga kvar."

Hos Bris har det under flera år varit uppenbart att många barn oroar sig över sina skolprestationer på ett sätt som går ut över deras välmående och att de saknar strategier för att hantera den upplevda stressen. När det inte går bra i

En skola på distans har lyft nya utmaningar i äldre barns liv.

Foto: Caspar Rae / Unsplash

³⁸ Länsstyrelsen Hallands Län, 2020.

³⁹ Sifo-undersökning, maj 2020, beställd av Bris.

⁴⁰ Zhang, L., Zhang, D., Fang, J., Wan, Y., Tao, F., & Sun, Y., 2020.

⁴¹ Imran et al., 2020.

⁴² Björkenstam et al., 2011.

⁴³ Bucker et al., 2018.

⁴⁴ Huang, 2015.

⁴⁵ Forsman et al., 2016; Durbeej & Hellner, 2017.

skolarbetet kan barns tilltro till sig själva påverkas, och att inte klara av skolan innebär negativa konsekvenser både på individnivå och på samhällsnivå. För många barn som redan var stressade över skolan blev distansstudierna ytterligare en faktor som ökade på känslan av att behöva prestera.

I samtalen till Bris var upplevelserna av distansundervisning delade bland barn. De som vanligtvis upplever otrygghet i skolan fick en frist i och med distansstudierna medan de som såg skolan som en trygg plats, eller som en paus från situationen i det egna hemmet, förlorade detta. För barn som lever med utsatthet i hemmet, exempelvis där det förekommer våld och psykisk ohälsa hos vuxna, blev distansundervisningen en påfrestande utmaning. Exempel på positiva erfarenheter som lyfts i samtal med Bris var högre betyg och bättre studieresultat. Samtidigt lyfte många negativa erfarenheter som tristess och en negativ påverkan på ens psykiska hälsa av att vara hemma så mycket och att inte hitta tillfällen för fysisk aktivitet.

För många barn var det svårt att skapa nya rutiner. Arbetsbördan upplevdes högre och i samtalen till Bris kände sig många kritiska till hur distansundervisningen hade lagts upp. Barn blev stressade av det nya, de beskrev känslan av att det förväntades mer av dem vid distansundervisning och att det saknades tillräckligt med tid för att hinna göra alla inlämningsuppgifter. Här pekade barn på brister hos vuxna som inte förstod vilket stort ansvar den nya förändringen medfört. I samtalen sökte barn stöd för hur de på egen hand skulle komma igång med skolarbetet hemma utan en lärare som pushade en att komma igång. Motivationen som krävdes för att upprätthålla studietakten var ofta svår att hitta. Nu försvann det sociala sammanhanget och kompisarna i skolan, och kvar var bara stressen över studierna.

”Jag har under de senaste veckorna känt att jag blivit mer nedstämd och bitter. Jag är konstant trött och har svårt att hålla ögonen öppna. När jag försöker bli glad eller pigga upp mig själv tar det bara stopp och jag känner mig bara bitter och arg igen. Jag har succesivt tappat kontrollen över skolan och skolarbetena. Nu när vi har distansundervisning har jag tappat allt. Att inte få gå till skolan tar kål på mig.”

För de yngre barnen var skolorna under året, till största del, öppna. I samtal med Bris var det inte alltid tydligt för barn varför föräldrar fick stanna hemma men barn ändå skulle till skolan. Många barn upplevde även de nya reglerna om sjukfrånvaro som otydliga. Barn efterfrågade svar på om föräldrar kunde tvinga en

”Jag har distansskola nu och jag mår skitdåligt av det. Vet inte vad jag ska göra för att få en 'rutin' eller vad man ska säga...”

att stanna hemma från skolan exempelvis om en förälder, syskon eller barnet själv är i riskgrupp. Att behöva vara hemma när man knappt var sjuk skapade en känsla av stark stress med tanke på allt som skulle behöva tas igen i skolarbetet.

Trots att skolorna i Sverige inte stängts har pandemin lett till ökad frånvaro. Den ökade frånvaron försämrar barns framtidsmöjligheter. På lång sikt beror därför både samhällets produktionsbortfall och skolans likvärdighet på hur väl utbildningssystemet i efterhand kompenserar för de kunskapsluckor som uppstått.⁴⁶

Förändringar i skolsituationen har uppenbart haft en negativ inverkan för många barn, men i Sverige har de åtgärder som vidtagits mot Covid-19 varit betydligt mindre omfattande än i andra jämförbara länder. Det innebär troligen att skadeverkningarna på barnen blivit avsevärt mindre. Under perioden mars till och med december 2020 har Sverige varit ett av de länder som i minst omfattning stängt ned skolorna.⁴⁷

Barns rörlighet har också begränsats i Sverige, i en annan omfattning än i andra länder. En indikator på att ingreppet varit mindre är att under våren 2020 hörde Sverige till den endast handfull stora grupp av länder i Europa där besök till livsmedelsbutiker ökat sedan början av år 2020 i motsats till de flesta andra länder där besöken minskat.⁴⁸ Detta talar för att barns situation i Sverige under pandemin påverkats i mindre utsträckning än i de flesta andra länder. Att myndigheterna tagit hänsyn till barns livssituation kan ha varit avgörande.

EN SAMHÄLLSKRIS UTAN TYDLIGT SLUT

Vad gör det med oss att vara mitt i en samhällskris? För många, både barn och vuxna, har känslan av kontroll försvunnit när dramatiska och oväntade utvecklingar påverkat hela vardagen. Det har blivit svårare att veta vad man kan förvänta sig i den närmaste framtiden och många barn har för Bris beskrivit en stark känsla av otrygghet.

Barns oro inför framtiden lyftes i Bris årsrapport 2019, utifrån ungas funderingar över hur det egna livet kommer att bli och med särskilt fokus på den oron många barn har kring hur klimatförändringarna påverkar samhället och barns framtida livschanser. För barn som redan innan kände sig rädda och maktlösa inför framtiden har oron över pandemins konsekvenser nu dessutom lagts till.

När barn i samtal med Bris har reflekterat över vad det gör med deras mående och hälsa att leva i en pågående pandemi har en vanlig känsla och reaktion varit att vara ledsen, nästan hjälplöst ledsen över hur hopplöst allt känns. Många har beskrivit känslan av kontrollförlust och

”Här hemma är jag alldeles ensam på dagtid, detta gör så att jag börjar tänka mycket. All denna stress över skolan och det känns som att allt bara går åt skogen hela tiden. Jag är bara så trött på att vara så stressad och ha så mycket att göra. Jag har hela mina dagar planerade och jag följer schemat som vanligt men vi får så mycket mer att göra. Nu känner jag mig så värdelös.”

⁴⁶ Sjögren, A., Engdahl, M., Halld, C., Holmlunde, H., Lundinf, M., Mühlradg, H., & Öckerth, B., IFAU, *Barn och unga under coronapandemin*, 2021.

⁴⁷ Our World in Data, 2021.

⁴⁸ Ibid.

1. Den förändrade vardagen och barns mående

Foto: Pataporn Kuanui / Shutterstock

Tomma butikshyllor och människor som bunkrade mat väckte under våren en stor oro bland en del barn.

en längtan efter att allt ska bli tryggt och som vanligt igen.

Under våren var den största orsaken till rädsla, i samtalen till Bris, hälsorelaterade frågor. Men från sommaren och framåt har många barn istället beskrivit en rädsla för att det alltid kommer att vara så här. Att inte kunna hitta något som ger tröst eller kan lugna ens känslor har varit vanligt. En bidragande faktor är att det inte gått att värja sig från att matas med information. Framförallt under våren beskrev barn att det blev för mycket som handlade om corona; löpsedlar, nyheter, lokal information från kommunen, information från skolan. Det blev svårt att få en paus. Samtidigt har det funnits en frustration över att ingen kan svara på vad som kommer att ske härnäst och hur länge situationen ska pågå.

Stora samhällskriser påverkar barns psykiska hälsa. Flera studier visar att risken för psykiska problem såsom exempelvis PTSD (posttraumatiskt stressyndrom) och depression ökar då barn varit med om en naturkatastrof.⁴⁹ Risken är större om någon i familjen har dött, om familjen haft ekonomiska problem före naturkatastrofen och om relationen mellan barn och föräldrar är dåliga. Alltså drabbas de barn som redan innan befann sig i en utsatt situation mest.⁵⁰

En systematisk översikt av 18 studier där effekter på barn analyserades vid dramatiska samhällshändelser (såsom skolskjutningar i USA, attacken på World Trade Center och även diskoteksbranden i Göteborg) visade på ökad förekomst av PTSD bland barn.⁵¹ En senare systematisk översikt, som omfattade 10 studier, visade att PTSD-symptomen bland barn minskade snabbt under de två första åren efter en katastrof men förloppet därefter är oklart.⁵² En tredje systematisk översikt visade på ökad förekomst av depression bland barn efter naturkatastrofer som jordbävningar, stormar, tsunamis och översvämningar.⁵³

Det är tveksamt om studier av naturkatastrofer är överförbara till effekterna av Covid-19-pandemin på barn i Sverige eftersom barns egna liv inte på samma sätt är i direkt fara som vid naturkatastrofer. För att i framtiden kunna förstå och bättre förutse hur barn påverkas av olika samhällsskeden är det angeläget att studera vilka långsiktiga konsekvenser pandemin får för barn.

Även om barn, som regel, inte direkt har varit utsatta för livsfara har pandemin och åtgärderna med fokus på att skydda människor från att insjukna i Covid-19 aktualiserat existentiella frågeställningar. Det har skapat ett ökat behov hos barn av att prata om döden. Allt från en konkret

"Jag tycker det är väldigt jobbigt nu för att man inte vet vad man får och inte får göra. Hur framtiden kommer se ut. Jag kan liksom inte göra några planer. Jag känner att jag har förlorat tryggheten då jag inte vet vad som kommer näst."

⁴⁹ Böldvardsdóttir et al., 2006; Tang et al., 2017.

⁵⁰ Tang et al., 2017.

⁵¹ Neria et al., 2008.

⁵² Terasaka et al., 2015.

⁵³ Tang et al., 2014.

"Jag mår så dåligt. Nu har corona gått upp, det kommer en ny muterad version, klimatförändringar som hotar hela min framtid. Det känns verkligen som världen håller på att gå under. Det känns som att det aldrig ska ta slut. Det är bara samma skit och jag väntar på en framtid som också ser ut som skit."

oro för att någon specifik person ska dö, erfarenhet av att någon har dött till funderingar på vad som händer med en själv ifall båda ens föräldrar nu skulle dö. Bris har sedan tidigare stor erfarenhet av att prata med barn om döden men en skillnad under 2020 var att mycket i samhället nu handlade om hur många som dött, hur stor risk det var att dö samt hur man kunde skydda sig själv och andra från döden. En aspekt i barns rädsla är att kunna ses som ansvarig för en annans sjukdom eller död och en påtaglig oro för vilka konsekvenser det skulle leda till. Oron kan ha sin grund i tankar och slutsatser som barnet dragit själv, men ibland har den uppstått av att en vuxen skrämt eller hotat genom att skuldbelägga barnet för att inte ha tagit tillräcklig hänsyn eller ansvar.

"Pappa frågar mig vad jag helst vill, att han ska dö eller att jag går i skolan. Han lyssnar mycket på paniken i media och har mycket ångest för situationen."

FÖRÄNDRADE MÖJLIGHETER ATT FÅ STÖD OCH VÅRD

Det är sedan tidigare klarlagt att det i Sverige finns likvärdighetsproblem med stöd- och vårdinstanser, där tillgången skiljer sig åt över landet. Det innebär att barn har olika tillgång till vård och stöd, beroende på var de bor, något Sverige återkommande kritiserats för av FN:s barnrättskommitté, som granskar hur Sverige lever upp till barnkonventionen.

Köerna hos BUP har länge varit långa och väntetiderna varierar mellan regionerna. Barn berättar för Bris att det är otydligt vilket stöd och vilken vård som finns och hur barnet ska få kontakt med den, och att de önskar mer lättillgängligt stöd i sin vardag. Den verksamhet som ska finnas som en första instans för barn i skolåldern som behöver stöd – elevhälsan – uppfattas ofta som otillgänglig och otillräcklig, samtidigt som specialistvården har höga trösklar. Bris dagliga kurativa stöd fyller därför en viktig funktion då behovet av ett tillgängligt samtalsstöd hos barn och unga i landet bevisligen är stort.

Under 2020 har Bris haft 3 713 kurativa samtal med barn där barnet sökt stöd utifrån en pågående eller önskad kontakt med en av samhällets stödinstanser – en ökning med 36 procent jämfört med 2019. Flest samtal har handlat om socialtjänsten, där ökningen av samtal är 40 procent, följt av BUP (+44 procent) och elevhälsan (+18 procent). Samtal om hälso- och sjukvård är en relativt liten kategori hos Bris, men

under 2020 ökade samtalen i denna kategori med 56 procent. Ökningen är inte konstig med tanke på det fokus på sjukdom som varit i samhället under året.

När samhällets stödinstanser ställde om för att anpassa verksamheten efter rådande restriktioner påverkades en del barn mycket. Under en period beskrev barn för Bris det som att "allt blev inställt" eller uppskjutet: pågående behandlingar, terapier, öppna mottagningar på ungdomsmottagningar och möten med elevhälsan. Det individuella barnets erfarenhet behöver dock inte ha gällt en hel verksamhet utan kan också ha handlat om enskilda fall, som att behandlare själva varit sjuka. Kommuner har under 2020 rapporterat att barn- och ungdomspsykiatrien på flera håll varit särskilt ansträngd på grund av just sjukdom bland personalen.⁵⁴

"Kuratorn jag pratat med lite on och off i typ ett år nu blev helt plötsligt tjänstledig pga. corona. Jag skulle träffa henne i fredags men hon var bara borta. Nu får jag reda på att hon ska vara ledig fram till augusti och då har jag slutat nian. Vi skulle precis börja 'jobba' på något viktigt och nu bara försvann hon. Jag förstår att hon måste skydda sig själv då hon är i riskgrupp men känner mig så besviken att hon inte sa något. Fick aldrig något avslut typ. Samhället befinner sig i kris men det suger att det ska bli såhär. Precis när jag börjat må bättre."

I samtal med Bris har barn berättat om förändrade mötesformer och om ökade svårigheter att komma iväg till fysiska möten. Barn som inte vill att föräldrarna ska känna till deras stödkontakt har tyckt att det har varit svårt när möten förutsätter att de lämnar hemmet och måste hitta på anledningar att göra det. Barn har oroat sig för hur förändringarna påverkar det egna måendet, och för syskon med särskilda behov av stöd, och vilka konsekvenser ett uteblivet stöd kan

Foto: Shutterstock

Under året blev munskydd och handsprit ett vardagsinslag.

⁵⁴ Länsstyrelsen Hallands Län, 2020.

1. Den förändrade vardagen och barns mående

innebära. Exempelvis har barn upplevt det svårare att tillgodogöra sig psykologiskt stöd över telefon istället för att kunna prata i ett fysiskt rum. Ett annat tema har varit att föräldrars rädsla för att någon skulle smittas av corona har lett till att föräldrar ibland avbokat barnets pågående behandling/utredning utifrån egen rädsla för corona. På samma sätt har barns egen rädsla för smittan ibland hindrat dem från att söka stöd hos någon som erbjuder fysiska möten.

Ännu finns ingen heltäckande bild av på vilket sätt tillgången till stöd och vård påverkats under 2020 för barn. För Bris har barn berättat att vård- och stödprocesser tillfälligt satts på paus, att verksamheter periodvis varit mindre tillgängliga än vanligt och att restriktionerna i samhället har försvårat för barn att hålla kontakt med stöd- och vårdaktörer på samma sätt som tidigare. Samtidigt beskriver en del barn en ökad tillgänglighet och flexibilitet som gjort det lättare att ta emot stöd, genom att elevhälsan exempelvis öppnat upp för stöd via chatt eller elevhälsopersonal som träffat elever för en promenad. Att pandemin tvingat verksamheter att ställa om och tänka nytt har lett till en del positiva förändringar och lärdomar. Det har exempelvis inneburit ökad samverkan mellan kommuner och olika myndigheter och även ett införande av nya digitala verktyg.⁵⁵ Utvecklingen kan alltså ha möjliggjort ett bredare och mer anpassat stöd för vissa.

Det finns ännu ingen kartläggning över hur elevhälsans arbete påverkats av pandemin under 2020. Skolverket har under året publicerat riktlinjer för skolans arbete med elevhälsa under coronapandemin då arbetet behövt anpassas till rådande omständigheter och barns behov av stöd kan förändras när undervisningen övergår till att bli digital.⁵⁶ Vad gäller resurser ligger ansvaret dock på enskilda kommuner att fördela dessa inom skolan, vilket innebär att arbetet och förutsättningarna har skilt sig i olika regioner. Barn som kontakter Bris har under flera år beskrivit elevhälsan som otillgänglig, och nu pågår en utredning som har i uppdrag att förtydliga vad som är en lägstanivå för tillgången till elevhälsa då den anses vara för låg på många skolor.⁵⁷

I en rapport från Socialstyrelsen, som kom i början av november, beskrivs utvecklingen av vård för barn och unga med psykiska problem under pandemin.⁵⁸ Där framgår att psykiatrin, fram till dess, på många håll i stort varit tillgänglig som vanligt under pandemin, samt att det

Foto: Shutterstock

Samhällsrestriktionerna har lett till färre skyddsfaktorer i många barns liv.

tillkommit ett ökat utbud av vård på distans. Däremot har det skett en minskning av inrapportering av nya fall av psykiatriska tillstånd under pandemin. Det återspeglas i minskade nya förskrivningar av antidepressiv medicin som sannolikt beror på att personer i mindre utsträckning än annars sökt vård under pandemin. Två aspekter som Socialstyrelsen tar upp vad gäller möjliga långsiktiga konsekvenser, och som behöver följas upp noggrant, är att pandemin kan innebära att fler individer får nedsatt psykisk hälsa och därför i förlängningen kan komma att behöva psykiatrisk vård, samt att en del individer som redan hade ett vårdbehov kanske inte har sökt hjälp under pandemin.

Bris kan utifrån barns samtal under året konstatera att barns stödbehov har hamnat i skuggan av pandemin (som istället upptagit många vuxnas uppmärksamhet). Tillgängliga vuxna som kan erbjuda vardagligt stöd är en viktig skyddsfaktor för barn, och här har pandemin ibland kommit i vägen. Redan tidigt under våren sökte barn stöd hos Bris för utmaningar som barnet inte ville belasta vuxna i sin närhet med, eftersom barnet upplevde föräldrarna som mycket

"Jag mår inte så bra och jag är rädd för att jag är deprimerad, men jag är fast hemma. Jag bor inte så centralt och det går inte mycket bussar. Är även hemma för att jag har distansundervisning. Plus att jag egentligen vill prata med någon om mitt mående men jag vill inte att mina föräldrar ska få reda på det och jag har ingen bra anledning att åka hemifrån."

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Skolverket, *Skolans arbete med elevhälsa under coronapandemin*, 2020-12-07.

⁵⁷ Tilläggsdirektiv till *Utredningen om elevers möjligheter att nå kunskapskraven* (U 2017:07), Dir. 2020:18

⁵⁸ Socialstyrelsen, 2020b.

stressade över samhällsläget. Kanske hade en förälder precis förlorat jobbet eller var orolig över privatekonomin. Att barn inte velat lyfta sina egna stödbehov kan ha inneburit hinder för barn att få hjälp och ytterligare stöd och vård när det kan ha behövts.

HAR SAMHÄLLET EN VÅRD- OCH OMSORGSSKULD TILL BARN OCH UNGA NU?

I början av Covid-19-pandemin befarades att olika insatser för barn skulle reduceras, exempelvis i form av färre hembesök från vård- och omsorgsgivare.⁵⁹ Så verkar det inte ha blivit. I oktober 2020 publicerade Socialstyrelsen en genomgång av verksamheten vid BVC där antalet hembesök i utsatta områden tvärtom har ökat.⁶⁰ Enligt de riktlinjer som Socialstyrelsen publicerat har socialtjänstens stöd till barn modifierats för att minska smittspridning men förändringarna har ännu inte varit så betydande att en vårdskuld uppstått.⁶¹

Andelen barn i åldern 0–17 år som besökt en somatisk akutmottagning under januari–oktober 2020 minskade med cirka 20 procent jämfört med motsvande period 2017–2019. De besök som genomfördes tycks ha handlat om allvarigare tillstånd eftersom andelen som skrivits in i slutenvård ökade med cirka 7 procent. Väntetiderna på akutmottagningarna minskade. En sannolik förklaring till utvecklingen är att fler konsultationer för lindriga tillstånd har genomförts som videosamtal istället för besök på en akutmottagning.⁶²

Pandemin har medfört att vissa åtgärder inom sjukvården för vuxna inte kunnat genomföras.⁶³ Däremot har vård för barn inte ställts in i liknande omfattning. Sedan länge finns dock betydande värdköer till BUP.⁶⁴ Det finns ännu inga rapporter om att situationen förändrats under pandemin.

Det är viktigt att myndigheter och beslutsfattare analyserar på vilket sätt en uppstådd vårdskuld till vuxna kan få effekt för barns liv i Sverige. Insatser för vuxna är viktiga för att indirekt stärka barns situation. Med tanke på de ökade riskfaktorer som pandemin inneburit; den arbetslöshet och försämring av psykisk ohälsa bland vuxna som detta kan medföra, och den fortsatta isoleringen bör samhället ta höjd för att förändringarna kan komma att ge långsiktiga effekter på barns välbefinnande. Särskilt vad gäller barn som redan innan pandemin befann sig i en utsatt situation, eller barn som på grund av en förändrad ekonomi och på grund av hur föräldrar påverkas av pandemin riskerar att hamna i en utsatt livssituation.

SLUTSATSER

■ Pandemin har skapat oro och rädsla hos många barn. Det kan förstås som rimliga reaktioner hos både barn och vuxna som står inför en ny och oförutsägbart situation.

■ Under året har kontakterna till Bris kring psykiska besvär, såsom ångest, ökat markant. Barn har beskrivit hur avsaknaden av distraktioner och social samvaro lett till att ens dåliga mående tagit större plats och att tidigare psykisk ohälsa gjort sig påmind. Då samhällskrisen upptagit många vuxnas uppmärksamhet, har barns stödbehov ibland hamnat i skuggan av pandemin.

■ Pandemin har lett till ökade påfrestningar för barn vilket påverkat deras hälsa. Distansundervisning har bidragit till ökad psykisk ohälsa enligt kommuner och samtalen till Bris om psykiska besvär, såsom ångest, har ökat markant. Internationella studier pekar på att skolstängningar och begränsningar att röra sig i samhället har lett till ökade psykiska problem bland barn.

■ Mycket talar för att beslutsfattare tagit hänsyn till barns hälsa ur ett brett perspektiv vid beslut som påverkar barn, för att i möjligaste mån bibehålla normalitet i barns liv. Förändringar i barns skolgång har dock inneburit stora utmaningar för många barn. Det har bland annat lett till stress över studier, känslor av kontrollförlust och minskade sociala relationer. Skolors efterlevnad av riktlinjer, information till elever och förmåga att snabbt ställa om har varierat i landet.

■ Pandemin har inneburit förändringar i samhällets stöd till barn. Restriktionerna har försvårat för barn att ha samma kontakt med vård och stödaktörer som tidigare. Samtidigt har en större samverkan mellan olika aktörer och ökad digitalisering möjliggjort nya former för stöd. ♦

Bris rekommenderar

➔ Att stat, regioner och kommuner tar höjd för ett ökat vård- och stödbehov som kan uppstå bland barn och unga vars mående har försämrats under året, genom att tillsätta resurser för en sådan utveckling.

➔ Att tillgången till nära samtalsstöd för barn ökas, i hela landet. Vardagligt samtalsstöd är en mycket viktig insats för att rusta barns förmåga att förstå och hantera utmaningar i livet.

➔ Att huvudmän säkerställer skolors beredskapsförmåga vid kriser. Skolans verksamhet måste

bland annat garantera varje barns tillgång till en god undervisning, en närvarande elevhälsa, lunchmat och digital teknik.

➔ Att Folkhälsomyndigheten ges i uppdrag att följa upp hur de stora samhällsförändringarna under pandemin har påverkat barns psykiska hälsa. För att inhämta nödvändig kunskap i arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa, såväl under framtida pandemier som under mer normala samhällstillstånd.

⁵⁹ Brolin et al., 2020.

⁶⁰ Socialstyrelsen, 2020d.

⁶¹ Socialstyrelsen, 2020e.

⁶² Socialstyrelsen, 2020f.

⁶³ Socialstyrelsen, 2020g.

⁶⁴ Socialstyrelsen, 2020g.

Social distansering och barns utsatthet

SAMTALSUTVECKLINGEN KRING VÅLD, ÖVERGREPP OCH KRÄNKNINGAR

Våld, övergrepp och kränkningar⁶⁵ var redan innan pandemin det tredje vanligaste ämnet när ett barn söker stöd hos Bris och fortsatte vara det under 2020. Här ingår samtal som handlar om bland annat fysiskt och psykiskt våld, försummelse, sexuella övergrepp och mobbning. Under året har Bris sammantaget tagit emot fler samtal från barn än någonsin tidigare – samtalen om våld och utsatthet har dock procentuellt ökat mer än den totala samtalsökningen.

Utvecklingen av mängden samtal till Bris om våld och utsatthet har varit oroande under flera år. Över en femårsperiod har barns samtal om fysiskt våld, sexuella övergrepp och psykiskt våld fördubblats i respektive samtalskategori. Det är allvarligt och pekar på att våld förekommer i många barns liv och är en utbredd företeelse i samhället – i hemmet, på nätet, på offentliga platser och i skolan.

Under 2020 noterar Bris fortsatta ökningsar av samtal om våld. Jämfört med 2019 ökade samtalen till Bris om fysiskt våld med 28 procent, samtal om psykiskt våld med 32 procent, sexuella övergrepp med 26 procent och samtal om omsorgsbrist med 33 procent.

PANDEMEN INNEBÄR ÖKAD RISK FÖR UTSATTHET BLAND BARN

Bris, och många andra, har under året sett med oro på utvecklingen där pandemin och restriktionerna i samhället bidragit till att faktorer som ökar risken för våld mot barn har ökat, samtidigt som tillgången till skyddande faktorer har minskat. Under 2020 har skyddsfaktorer som sociala relationer med trygga vuxna utanför hemmet begränsats och

ARTIKEL 19 – BARNETS RÄTT ATT SKYDDAS MOT VÅLD

FN:s konvention om barnets rättigheter, artikel 19, slår fast att varje barn ska skyddas *”mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, innefattande sexuella övergrepp, medan barnet är i föräldrarnas eller den ena förälderns, vårdnadshavarens eller annan persons vård”*.

Sverige är dessutom ett vägvisarland för världens länder för att eliminera alla former av våld mot barn, inom ramen för det globala partnerskapet i FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling.

riskfaktorerna för att barn ska fara illa ökat; föräldrars mående har påverkats, många vuxna har förlorat sitt arbete och ekonomiska förändringar inom familjer har uppstått till följd av pandemin.

”Jag skulle vilja prata om att behöva vara hemma nu. Tycker det är jobbigt. I vanliga fall brukar jag inte vara hemma så mycket, och känslan av att inte kunna gå någonstans gör mig stressad. Jag har liksom tappat hoppet och känner mig ganska deprimerad. Det har alltid varit bråkigt hemma, och det har bara blivit värre nu när alla är hemma.”

När gymnasieskolor stängdes, undervisningen ställdes om till att ges på distans, fritidsaktiviteter ställdes in och förskolor inte tog emot barn med förkylningssymptom fick många barn tillbringa mer tid ensamma tillsammans med föräldrar som själva inte mårde bra eller som var våldsamma. Till Bris har barn berättat om hur vuxnas rädsla för viruset och samhällsläget har påverkat de vuxnas beteende, att det blivit en grund för nya konflikter och att detta har eskalerat bråk hemma mellan barn och föräldrar.

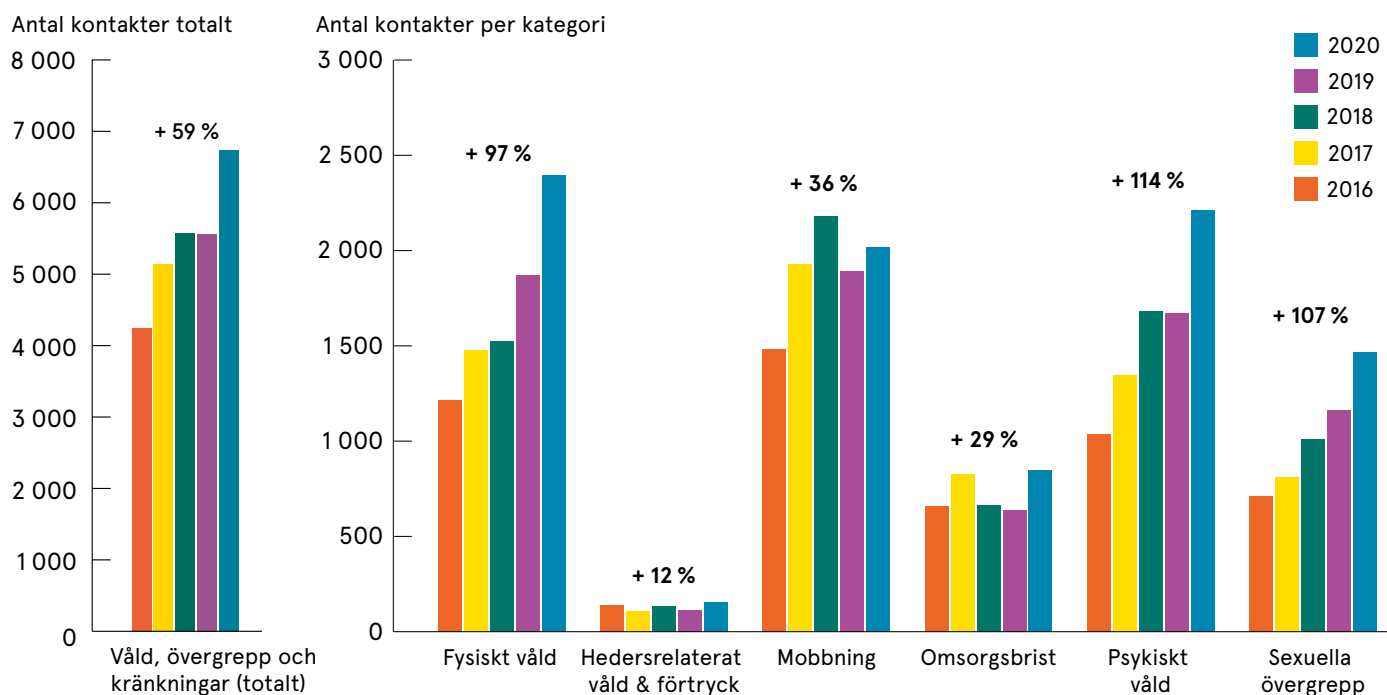
I samtal med Bris har barn vittnat om att våldet hemma mellan vuxna har ökat under pandemin i och med att båda föräldrarna nu varit hemma en stor del av tiden. Våld mot en förälder är indirekt våld mot barnet, och kan få stora psykologiska konsekvenser hos barnet.⁶⁶ Dessutom finns ofta en överlappning av olika former av våld, barn som upplevt våld mot en förälder är oftare själva utsatta för fysiskt våld, psykiskt våld, försummelse och sexuella övergrepp från vuxna än vad andra barn är.⁶⁷

⁶⁵ Bris våldsdefinition utgår från FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 13, *Barnets rätt till frihet från alla former av våld* där olika handlingar och utövare inbegrips, 2013.

⁶⁶ Kitzmann et al. 2003.

⁶⁷ Stiftelsen Allmänna barnhuset, 2017.

→ Förändringar i barns samtal om våld, övergrepp och kränkningar 2016–2020

Den sociala isoleringen har utan tvekan inneburit en påfrestning för många familjer. I samtal med Bris har barn beskrivit hur konflikterna hemma har ökat eller blivit mer påtagliga under isoleringen. 2020 ökade samtalen till Bris om familjekonflikter med hela 43 procent jämfört med 2019 och redan under våren märktes en markant ökning av samtalen, i takt med att många barn börjat umgås tätt med föräldrar och syskon under en längre period. Denna trend har hållit i sig under året. Att umgänget inom familjen har blivit mer konfliktfyllt till följd av långvarigt isolerat umgänge och att livssituationen har blivit mer påfrestande för många vuxna är något som har ökat risken för att barn ska fara illa.

För de flesta barn som sökte stöd hos Bris var utsattheten de berättade om något som redan existerade i barnets vardag. Det var sällan våldet eller kränkningarna hade uppkommit för allra första gången, men pandemin och restriktionerna blev en försvårande omständighet. Det gjorde det svårare för barn att komma ifrån hemmet och påverkade föräldrars mående och omsorgsförmåga negativt. Mer tid i hemmet har inneburit fler tillfällen att uppleva eller bevittna våld mellan exempelvis föräldrar och våldet har blivit mer närvarande hos en del barn.

”Pappa är hemma hela tiden nu och mamma är hemma tiden nu. Pappa kan vara dum mot mamma hela tiden nu. Han skriker dumma ord. Slår. Är arg på henne. Han kan ju göra det hela tiden nu när han inte är på jobbet.”

När barn berättar för Bris om våld och utsatthet i hemmet har det ofta pågått en tid. Det rör sig nästan aldrig om en enskild händelse – även om det också förekommer – utan våldet beskrivs ofta som ett av många problem i familjen, som kan ha varat länge och snarare nu har eskalerat. I samtal till Bris har en del barn tenderat att förklara pandemin, restriktionerna och det täta umgänget hemma som ytterligare en omständighet eller anledning för föräldrar att använda våld mot antingen den andra föräldern eller mot barnet i fråga.

”Jag har problem hemma. Jag tycker att mina föräldrar är lite överbeskyddande och att de skyddar mig från att göra det jag älskar. Och sen hotar de ibland att slå mig. Jag får inte gå ut för att de är rädd att jag ska få corona och smitta dem.”

ÖKADE UTSATTHETEN?

Enligt data från Child Helpline International, som samlar hjälplinjer för barn världen över, har trycket ökat dramatiskt under pandemin. Vad gäller våldsutsatthet har samtalen från barn ökat i vissa länder och minskat i andra.⁶⁸

Det kan ofta vara svårt för ett barn att berätta om utsatthet för våld inom den egna familjen, och det kan vara enklare att göra när barnet har möjlighet att vara anonym. Bris har under 2020

”Alltså min mamma och pappa bråkar hela tiden och jag tycker inte det är kul. De skriker på varandra. Jag blir rädd och jätteledsen. Jag är rädd att de ska slåss och göra varandra illa som de gjort förut.”

⁶⁸ N. Petrowski, 2020.

"Jag och mina kompisar är oroliga att en annan kompis blir slagen hemma. Nu under corona får hon inte ens lämna sitt rum. Förut fick hon träffa oss ibland. En gång berättade hon att hon blivit slagen i ansiktet av sin mamma."

haft väsentligt fler samtal från barn om våld. Samtal om psykiskt våld har ökat med 32 procent och samtal om fysiskt våld med 28 procent, jämfört med 2019. Mörkertalet av barn som utsätts för olika former av våld är svårt att bedöma, men utvecklingen av samtal till Bris ger en indikation om att förekomsten av våld mot barn i Sverige kan ha ökat under året.

Internationella studier visar att pandemin haft en starkt negativ effekt på barns livssituation och att risken för att som barn utsättas för våld i hemmet har ökat, bland annat till följd av ökad arbetslöshet.⁶⁹ Detta är oroande eftersom arbetslösheten har ökat i de flesta länder till följd av pandemin. Hur stora effekterna blir hänger dock samman med hur väl de sociala skyddsnäten är utvecklade.

Pandemin har aktualiserat frågan om barns utsatthet i Sverige och på ett sätt kastat nytt ljus på det faktum att en del barn far illa i det egna hemmet. Hur barn och unga påverkas av åtgärder för att minska smittspridningen, med konsekvenser som en hög grad av isolering i samhället och en minskad insyn i många familjers liv, har återkommande lyfts och debatterats i offentligheten under 2020. Som en reaktion på pandemin har myndigheter arbetat aktivt med informationssatsningar, kunskapsutbyten och kampanjer för att uppmärksamma risken för ökad utsatthet.⁷⁰ Det kan ha bidragit till att öka medvetenheten hos en bred allmänhet kring barns situation och vikten av att agera vid misstanke eller oro om att ett barn i ens närhet far illa.

Orosanmälningar till socialtjänsten om barn som far illa har ökat med 5 procent under

pandemin, visar en ny studie av Socialstyrelsen som undersökt hur pandemin påverkat arbetet med orosanmälningar i 56 kommuner och stadsdelar.⁷¹ Eftersom de lokala variationerna är så stora är det svårt att avgöra om det beror på faktisk ökad utsatthet, men en aspekt som lyfts är att anmälningsbenägenheten troligtvis har ökat tack vare mer kunskap om barnets rättigheter och bättre rutiner i verksamheter. I studien framkom att drygt 4 av 10 anmälningar handlade om en förälders eller vårdnadshavares problem såsom psykisk ohälsa, missbruk, omsorgssvikt eller försummelse. De anmälningar som direkt kopplas till pandemin berör barn i redan utsatta familjer och barn i socioekonomiskt utsatta områden. En ny typ av anmälan som dök upp under våren 2020 gällde barn med hög frånvaro från skolan, där orsaken varit att föräldrar och vårdnadshavare hållit sina barn hemma på grund av rädsla för smitta eller för att någon i familjen var i riskgrupp.

ISOLERINGENS KONSEKVENSER

Restriktionerna som infördes i samband med att pandemin bröt ut har inneburit att många barn och föräldrar tillbringat betydligt mer tid än vanligt tillsammans i hemmet. Hemarbete och färre sociala åtaganden kan ha gjort att många vuxna under perioder känt mindre vardagsstress och haft mer tid för familjen, en vinst för många barn. Plötsligt har föräldrar haft tid att hämta tidigare, hjälpa till med läxor och umgås.

Men för vissa barn har isoleringen med familjen och avsaknaden av sociala kontakter utanför hemmet fått helt andra konsekvenser. Den sociala isoleringen har tårt på både vuxna och barn och problem som fanns i familjer innan pandemin har förstärkts till följd av samhällsförändringarna. Påfrestningar som lyfts i Bris vuxenstödlinje i relation till restriktioner är utebliven avlastning från egna nätverket, vanligen mor- och farföräldrar som tidigare funnits som en buffert när föräldrarnas förutsättningar medfört behov av avlastning i omsorg om barn i vardagen. Utöver det har stress och oro kopplad till exempelvis förlorade jobb och inkomster tillkommit hos vuxna. Sådana omständigheter ökar risken för att barn ska fara illa. Tidigare kända riskfaktorer för våld mot barn är exempelvis svag ekonomi hos föräldrar, ekonomisk ojämlikhet i ett land, låg social status och osund social miljö.⁷²

"Min mamma är rädd för att hon ska få corona. Hon vill inte att jag ska lämna lägenheten alls. När jag inte lyssnade på henne slog hon mig och drog mig i håret."**"**

De vuxnas möjligheter att röra sig fritt har, enligt utländska studier, till följd av pandemin begränsats vilket har lett till arbetslöshet,

⁶⁹ Lawson et al., 2020.

⁷⁰ Jämställdhetsmyndigheten, 2020-11-23.

⁷¹ Socialstyrelsen, 2021.

⁷² Gilbert, Kemp, et al., 2009.

Yttre påfrestningar under lång tid kan påverka rutinerna hemma.

Att få vara ifred eller kunna hålla sig undan har blivit svårare för barn som lever med utsatthet i familjen, när restriktioner gjort att man umgåtts tätt under långa perioder under året.

försörjningsproblem och ökade risker för konflikter och våld i hemmet.⁷³ Sedan tidigare har studier visat att barn i ekonomiskt utsatta familjer utsätts för våld i hemmet i mycket högre utsträckning än barn med god familjeekonomi.⁷⁴ En systematisk översikt visar dessutom att risken för psykiska problem bland vuxna ökar under perioder av ökad arbetslöshet.⁷⁵ Samhällskrisen och restriktionerna riskerar att slå hårt mot barn i vissa samhällsgrupper – de som redan innan var trångbodda och hade familjer med knappa ekonomiska marginaler. Föräldrar med osäkra anställningsformer, som redan är drabbade av sjuklighet och som saknar ett socialt nätverk, har sämre förutsättningar att klara påfrestningar både materiellt och psykologiskt än andra.

Barn som har en förälder med psykisk ohälsa som till exempel ångest, stark oro och depression har i samtal med Bris beskrivit hur föräldrars mående och beteende har förändrats och försämrats under pandemin. Oron har tagit sig nya uttryck i rädsla för viruset och en del föräldrar har fokuserat på faran på ett sätt som blivit skrämmande och obehagligt för barnet. Barn har berättat om föräldrar som bunkrat mat och hotat

med apokalyps. Föräldrars oro har gjort att vissa barn har blivit helt isolerade, och vare sig har fått gå till skolan eller träffa jämnåriga, ibland till och med blivit hindrade med våld från att gå utanför dörren. Barn som kanske själva har haft en egen stark oro har behövt förhålla sig till föräldrarnas rädsla också. Ibland har oron kopplats till att någon i familjen tillhör en riskgrupp eller att föräldrarna inte får bli smittade för att de behövs på sina arbeten.

”Det började med att han bara var orolig och pratade om det. Sen började han bunkra mat i typ januari, jag har själv inte varit så orolig för det men han började prata om det konstant varje dag och det började bli väldigt jobbigt. Jag bad honom att sluta för att jag inte orkade något mer, och han blev arg på mig och började skrika för att han inte tyckte jag tog det seriöst nog. Jag har alltid varit tvungen att trippa på tå runt honom för att han lätt blir arg. Nu vågar jag inte säga något till honom alls. Han har till och med börjat tvinga oss äta mindre portioner så att vi ska börja vänja oss.”

”Jag blir arg på mamma. Hon har varit rädd för sjukdomar innan. Jag vill bara leva livet som en normal jävla människa och inte gömma mig. Ingen av oss är ju i riskgruppen. Vi bråkar ofta, innan också men mer nu.”

⁷³ Chu et al., 2020.

⁷⁴ Stiftelsen Allmänna barnhuset, 2017.

⁷⁵ Frasilheiro et al., 2016.

2. Social distansering och barns utsatthet

Foto: Kyle de Guise/Unsplash

Under året har många barns tillgång till sociala aktiviteter begränsats. Ensamhet har varit ett tydligt tema i barns samtal till Bris.

Isoleringen får olika följder för barn beroende på hur livet för barnet ser ut i övrigt. Barn som har mindre tillgång till sociala nätverk i vanliga fall, som har få vänner och svårare att ta nya kontakter, riskerar att bli än mer ensamma. Det gör även barn som har funktionsnedsättningar som gör att de behöver vuxnas assistans för att få tillgång till sociala mötesplatser. Små barn, sjuka barn och barn med föräldrar som lider av egen psykisk eller fysisk ohälsa eller har ett litet eller obefintligt socialt nätverk, får tillbringa mycket tid ensamma med sina föräldrar under pandemin. De barnen tillhör också grupper som studier visar löper en ökad risk att utsättas för våld i hemmet.⁷⁶

””Ju mer tid jag inte är hemma desto mindre chans att det blir bråk ju. Håller jag mig upptagen så behöver jag inte tänka på det så mycket.”

Många barn som isolerades av sina föräldrar redan tidigare är ännu mer ensamma just nu. För föräldrar som har ett intresse av att hålla sina barn hemma, till exempel för att kunna kontrollera barnets sociala umgänge, har restriktionerna

”Jag har i många år haft det svårt med att bo hemma och nu klarar jag inte av att bo hemma längre, speciellt inte nu när det är distansundervisning. Jag blir psykiskt trakasserad och känner att jag rent ut sagt vill dö, jag orkar inte bo med dessa personer.”

inneburit nya möjligheter. Hos Bris har samtalen om hedersrelaterat våld och förtryck under 2020 ökat jämfört med 2019.

NÄR SKOLAN SOM FRISTAD FÖRSVANN

Det är väl känt inom forskningen att skolan är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för ett barn. Utbildning är en mänsklig rättighet, men skolan är också en viktig plats för barnets trygghet och utveckling. När strukturen kring skolan drastiskt förändrades under 2020 fick barn färre sociala mötesplatser, färre trygga vuxna och mindre möjlighet att komma hemifrån. Tillsammans med barn- och mödravård, förskola, elevhälsa och tandhälsovård, är skolan en av de viktigaste platserna där barn som far illa och utsätts för våld i hemmet kan upptäckas.

Pandemins inverkan på barns skolgång har varit påtaglig. Oavsett om barn omfattats av

⁷⁶ Stiftelsen Allmänna barnhuset, 2017.

beslut om distansundervisning eller inte har många barn framfört åsikter, tankar och frågor kopplade till skolgången. Olika perspektiv har rymts i barns samtal till Bris; oro för att skolan ska stänga och oro för vad som händer om den inte stänger. För äldre barn som fick ställa om till distansundervisning var upplevelsen till stor del beroende av hemsituationen och barnets eget mående.

””Mina föräldrar låter mig inte gå till skolan på grund av att de är rädda att jag ska smittas med corona. Jag tycker att det är orättvist och har försökt prata med dom. Dom fattar inte att jag måste få gå, det jag missar nu avgör mitt betyg.”

För vissa barn är skolan en otrygg plats, där barnet utsätts för kränkningar, hot, och fysiskt våld. I samtalen till Bris finns ingen indikation på att mobbning har minskat under 2020 utan samtalsnivån har legat ganska konstant. För andra barn är skolan en fristad där de kan få en paus från det som sker i hemmet, och för Bris beskrev barn att det andrummet nu försvann och att konfliktnivåerna hemma ökade. Bråk och svårigheter att få studiero om man delade rum med syskon eller var trångbodd gjorde det svårt att studera. Extra utmanande blev det när föräldrar också var hemma på dagarna, antingen för att de nu jobbade hemifrån eller för att föräldern inte hade något jobb eller var sjukskriven.

””Mamma har sjukanmält mig och skrikit på lärarna om de försökt ge mig skoluppgifter att göra hemma. Så jag har inte fått några. Jag har inte varit sjuk. Inte ens förkyld men hon säger att det är enda sättet eftersom regeringen inte förstått hur allvarligt det är. Jag kan inte säga som det är till lärarna. Jag kan inte svika mamma.”

Det är inte bara beslut om restriktioner och distansundervisning som påverkat barns förutsättningar att tillgodogöra sig sin utbildning. Utöver myndighetsbeslut kopplade till skolan har barn också behövt förhålla sig till föräldrars inställning till barnets skolgång och tolkning av restriktioner. För de barn som berättade om att föräldrar hindrade dem från att gå till skolan, genom att exempelvis sjukanmäla dem fastän de var friska, fanns en stress över missad skolgång och funderingar kring hur betyg och prestationer i skolan skulle påverkas av föräldrars beslut – men också konkreta frågor om föräldrar har rätt att göra så. I de flesta av dessa samtal beskrev barnet att föräldern även innan pandemin varit orolig i andra situationer och inte alltid hade reagerat som andra föräldrar i barnets närhet.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Socialstyrelsen, 2019.

⁷⁹ Socialstyrelsen, 2021.

⁸⁰ Gilbert, Kemp, et al., 2009.

⁸¹ Stiftelsen Allmänna barnhuset, 2017.

VÅLD OCH UTSATTHET FANNS INNAN

Att barn upplever våld och utsatthet i hemmet är inte ett nytt samhällsproblem. En svensk kartläggning från 2016 som undersökte förekomsten av våld mot barn visade att totalt 36 procent av eleverna som blev tillfrågade hade varit utsatt för någon typ av misshandel av föräldrar (inklusive styvföräldrar och familjehemsföräldrar). 14 procent hade upplevt våld mellan vuxna i familjen, då en förälder utövade fysiskt eller psykiskt våld mot en annan förälder.⁷⁷

2019 gjorde Socialstyrelsen sin första nationella kartläggning av orosanmälningar. Den visade att det under 2018 gjordes 331 000 anmälningar av oro för barn och att 180 000 barn på det sättet kom till socialtjänstens kännedom. Det rör sig alltså om ungefär 1000 anmälningar om dagen och handlar om 8 procent av barnen i Sverige. Kartläggningen visade att 2 av 3 orosanmälningar rörde barn yngre än 12 år och 40 procent var relaterade till föräldrars eller vårdnadshavares problematik.⁷⁸

Eftersom förändringarna i samhället under 2020 innebär ökade risker för barn att fara illa finns anledning att tro att barns utsatthet har förvärrats under pandemin. Socialstyrelsens senaste undersökning av situationen i 56 kommuner och stadsdelar under några månader år 2020 visade att orosanmälningarna ökat med 5 procent jämfört med samma period 2019.⁷⁹

Våld mot barn är ett underrapporterat och dolt problem i samhället eftersom det sällan avslöjas eller upptäcks.⁸⁰ Det är ofta svårt för barn att berätta om och mörkertalet av utsatta barn kan därför vara stort. Små barn utsätts i högre utsträckning för våld.⁸¹ Samtidigt är de helt beroende av vuxnas agerande för att få skydd. Tillförlitliga data kring barns våldsutsatthet förutsätter att varje barns utsatthet upptäcks, identifieras och dokumenteras vilket kräver kunskap och rutiner hos dem som i sin vardag möter barn.

SKYDDSAKTORER MOT VÅLD OCH UTSATTHET

Restriktionerna för att hejda smittspridningen har uppmanat till social distans, att i möjligaste mån undvika att träffas, eftersom det är så samhället kan skydda riskgrupper mot viruset. Samtidigt är det just isoleringen som utgjort och fortsätter att utgöra en riskfaktor för många, inte minst för de barn som saknar trygghet och omsorg i sina hem.

Den ökade isoleringen innebär att många barn under året har mött färre vuxna än vanligt och därmed haft färre vuxna som ser och kan agera för att skydda dem. Vuxna utanför hemmet är den viktigaste skyddsfaktorn för ett barn som blir utsatt för våld av föräldrar eller vuxna

”Mamma har inget jobb, hon är sjukskriven. Hon har liksom sådana där psykiska grejer. Jag kommer inte pälla flera månader av att vara hemma. Jag känner mig så trött redan nu. Men jag förstår att det är farligt, men andra barn får ju vara ute. Mina kompisar går i skolan. Men jag är bara hemma. Jag har inte fått gå till skolan.”

2. Social distansering och barns utsatthet

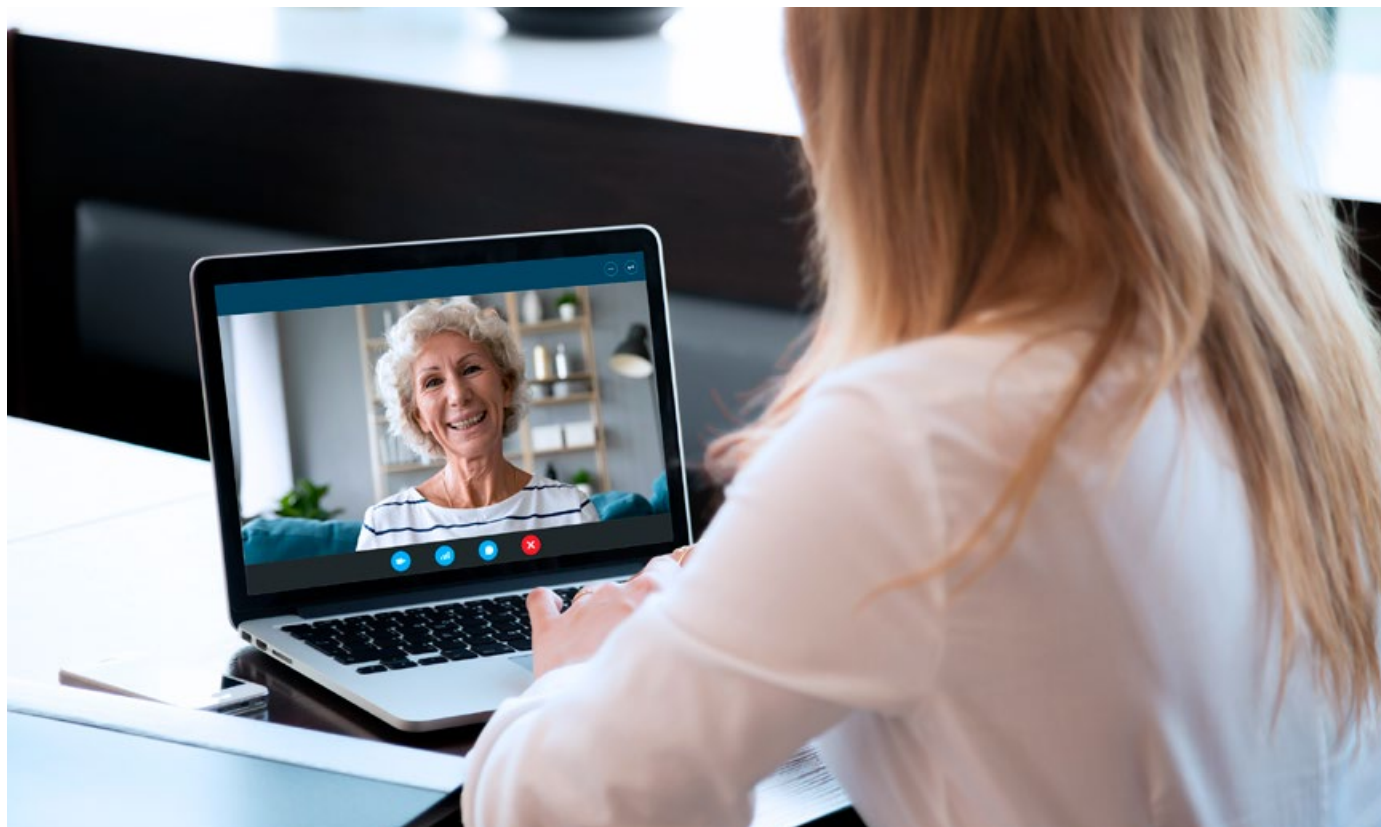

Foto: Shutterstock

Släktingar kan fylla en viktig funktion som trygga vuxna för barn. Under året har umgänget mellan generationerna begränsats kraftigt.

i föräldrars ställe. Förskole- och fritidspersonal, lärare, tränare och andra som möter ett barn regelbundet har stora möjligheter att upptäcka om barnet inte mår bra. Dessa har en skyldighet att agera genom att anmäla sin oro till socialtjänsten och så att barnet kan få skydd och stöd.

Närmare 60 procent av orosanmälningarna som kommer in till socialtjänsten görs av polisen, skolan/förskolan, och hälso-, sjuk-, och tandvården⁸² Under pandemin har fördelningen sett likadan ut, samtidigt som anmälningarna ökat något.⁸³ Enligt en publikation från Socialstyrelsen som undersökt verksamheten vid barnhälsovården, BVC, har antalet hembesök i utsatta områden under pandemin ökat.⁸⁴ Socialstyrelsens undersökning av arbetet med orosanmälningar ute i kommunerna lyfter dock att både barn och vårdnadshavare, men framförallt yngre barn, i vissa områden, har kommit tills tals i mindre utsträckning under förhandsbedömningar under året på grund av färre fysiska möten, vilket inneburit utmaningar med att säkerställa barns delaktighet.⁸⁵ Att se till att barn har möjlighet att komma till tals är viktigt eftersom barn som görs delaktiga till exempel genom egna samtal med socialtjänsthandläggare har större möjlighet att berätta om utsatthet

som kanske inte skulle ha uppmärksammats på annat sätt.

Tillgång till vuxna, till exempel i förskola och skola, som har kunskap om riskfaktorer för och signaler på våld mot barn och som kan upptäcka och agera kan alltså vara avgörande för att ett barn som utsätts för våld ska få hjälp. Även andra vuxna som finns runt ett barn kan vara viktiga för att barnet ska få hjälp. Släktingar, grannar och bekanta som uppmärksammar och griper in när de ser tecken på att ett barn kan fara illa kan ha en avgörande betydelse för barnet. Var tionde orosanmälan gjordes enligt Socialstyrelsen kartläggning 2019 av privatpersoner.⁸⁶

Förskolan och skolan, läxhjälpen och träningen är sammanhang som kan kompensera där föräldrar inte räcker till. Relationen med trygga vuxna och jämnåriga, en egen plats i gruppen, välbekanta rutiner, aktiviteter som man är bra på eller mår bra av, är exempel på sådant som gör att barn kan klara sig bra trots brister i hemmet.

Släktingar utanför familjen, som far- och morföräldrar, fyller ofta en funktion som trygg vuxen för barn. Nu tillhör många av dem riskgrupper för smitta och den minskade kontakten med släktingar har gjort att barn hade sämre tillgång till det som kan vara viktiga skyddande faktorer.

"Jag är orolig över hur det blir om skolan stänger för då kommer jag behöva vara hemma mer och inte kunna åka iväg så mycket heller. Om jag är hemma så mycket kommer det bli mer bråk. Jag orkar inte det för det kommer bli jättejobbigt."

⁸² Socialstyrelsen, 2019.

⁸³ Socialstyrelsen, 2021.

⁸⁴ Socialstyrelsen, 2020d.

⁸⁵ Socialstyrelsen, 2021.

⁸⁶ Socialstyrelsen, 2019.

Enligt en studie från Uppsala universitet, där barn i åldern 4–18 tillfrågats om corona, var en av de vanligaste negativa förändringarna socialt under våren att inte kunna träffa sina mor- och farföräldrar eller äldre släktingar.⁸⁷

HUR KAN SAMHÄLLET SKYDDA BARN FRÅN VÅLD?

Sveriges arbete för att motverka våld mot barn har historiskt utmärkt sig. Men för att säkerställa varje barns rätt att leva fritt från våld, och garantera tillgången till skydd, krävs fortsatta insatser. Pandemin har gjort frågan om barns utsatthet ännu mer angelägen och aktuell.

Samhällskrisen under året har inneburit nya påfrestningar för många vuxna och därmed potentiellt en mer utsatt situation för många barn. Människor i särskilt utsatta livssituationer har fått det sämre och vuxnas svårigheter påverkar i allra högsta grad barn i deras närhet. Under samhällskrisen har nya risker för barns utsatthet skapats. Detta måste samhället ta i beaktning för att ytterligare prioritera arbetet med att skydda barn från våld och särskilt motverka de långsiktiga effekterna och ekonomiska klyftorna som kan ha förvärrats i samhället till följd av pandemin.

En förutsättning för att kunna följa utvecklingen över tid är kontinuerliga kartläggningar av förekomsten av våld mot barn i Sverige. Den senaste kartläggningen av våld mot barn gjordes 2016 och nästa undersökning väntas bli klar först 2022.

Just nu pågår arbetet för att ta fram en nationell handlingsplan mot våld mot barn – detta har Bris efterfrågat länge och behovet har blivit än mer angeläget under pandemin. För att skydda barn mot våld och för att garantera våldsutsatta barn skydd och stöd krävs att samhället tar ett helhetsgrepp och har en långsiktig strategi. Det behövs ett förebyggande arbete för att minska riskfaktorerna för våld mot barn och stärka de skyddande faktorerna.

Barns utsatthet för våld har inte uppstått med coronapandemin, även om många barns situation har förvärrats.

SLUTSATSER

■ Samtal till Bris om fysiskt och psykiskt våld har ökat markant under 2020 och Bris konstaterar att pandemin förstärkt utsattheten för barn som redan innan levde med våld i hemmet. I barns samtal framgår att isoleringen under pandemin inneburit fler tillfällen för barn att utsättas för våld riktat mot dem själva eller mot en annan förälder i hemmet, och att det varit svårare att hålla sig undan.

■ Under 2020 har barns tillgång till skyddsfaktorer som trygga sociala sammanhang och sociala relationer med jämnåriga och med trygga vuxna utanför hemmet begränsats. Samtidigt har riskfaktorerna för utsatthet ökat genom att många föräldrar förlorat sina arbeten eller på andra sätt drabbats av en försämrad och osäker ekonomisk situation till följd av pandemin.

■ Internationella studier visar att risk för våld mot barn har ökat till följd av pandemin. Utvecklingen av samtal till Bris ger en indikation om att förekomsten av våld mot barn kan ha ökat i Sverige.

■ Restriktionerna som lett till social distansering har inneburit påfrestningar för många familjer och många barn har vittnat om att familjekonflikter har ökat. För barn vars föräldrar har psykisk ohälsa har utsattheten blivit extra påtaglig. Till Bris har barn beskrivit att pandemin har försämrat många vuxnas mående. Det har skapat en mycket svår och oförutsägbart tillvaro för en del barn.

■ Pandemin har ställt frågan om barns utsatthet och samhällets förmåga att skydda barn som utsätts för våld på sin spets. Att den svenska regeringen valde att inte stänga grundskolorna har varit viktigt eftersom skolan utgör en viktig skyddsfaktor för barn som lever i utsatthet. Dels som en fristad för barn från hemmet och en plats där barn kan få socialt stöd och träffa kompisar. Dels som en viktig plats där barns utsatthet kan upptäckas av vuxna. ♦

⁸⁷ Uppsala universitet, 2020.

Bris rekommenderar

- ➔ Att en utredning genomförs för att kartlägga hur pandemin och följande samhällsåtgärder har påverkat barns utsatthet, med särskilt fokus på våld. Genom att dra lärdomar kan det våldspreventiva arbetet stärkas framåt.
- ➔ Att kommuner i större utsträckning än idag erbjuder förebyggande och tillgängligt föräldraskapsstöd för att ge föräldrar goda förutsättningar att kunna hantera oro och konflikter som uppstår inom familjen.

- ➔ Att barn i utsatta situationer ges ökade möjligheter att på egen hand söka stöd inklusive tillgång till insatser som inte förutsätter vårdnadshavares medgivande. Det är av stor vikt för barn som växer upp med föräldrar med psykisk ohälsa, missbruksproblematik eller våld i hemmet.

Vikten av information till barn i en samhällskris

Många barn upplever just nu framtiden som påfallande oviss och skrämmande. Det är angeläget att barn får ärlig och saklig information om den risk som Covid-19-pandemin innebär.⁸⁸ I medier har framställningen av Covid-19 ofta varit alarmistisk, med stort fokus på dagliga dödstal till följd av pandemin.

BARN HAR RÄTT TILL INFORMATION

Barn har olika behov av information, men alla barn har rätt till grundläggande information om det som sker och om förändringar som påverkar barnet. Att få information bidrar till trygghet och till en känsla av kontroll hos både vuxna och barn. Barn behöver få tillräcklig information för att kunna förstå vad som händer och vad som kommer att hända, men kan även behöva hjälp från vuxna för att kunna värdera informationen, på ett sätt som är hjälpsamt för barnet.

En Sifo-undersökning visar att under våren fick barn främst information om pandemin från

sin familj (föräldrar, syskon, nära släktingar), från skolan (lärare, rektorer, fritidspedagoger) och via nyheter (såsom tv, tidningar och deras digitala plattformar). Två tredjedelar av de som uppgav att de i hög grad var oroliga på grund av corona hade främst fått information om viruset och pandemin via nyheterna.⁸⁹

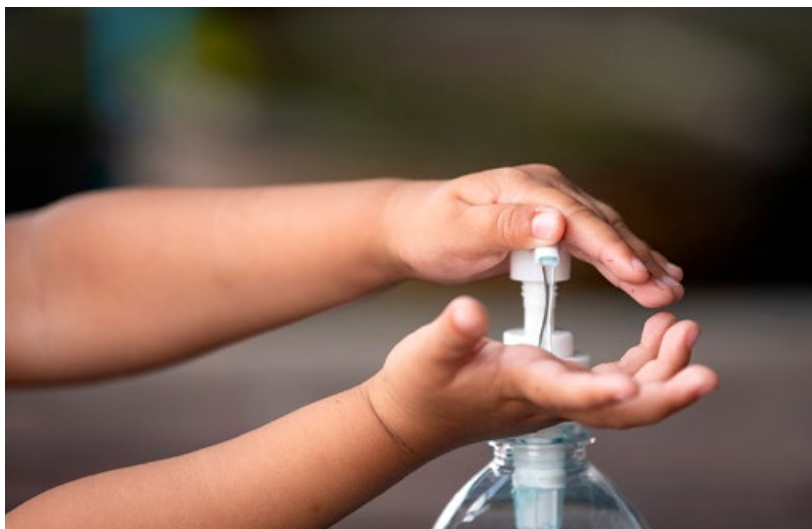
Under 2020 har många barn vänt sig till Bris för att få samhällsinformation. Bris har under året samverkat med myndigheter och beslutsfattare för att lyfta behovet av information till barn, och bidragit till information som rör barn på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps samlingssida krisinformation.se.

Barn har rätt till information men det tog tid innan officiell information riktades direkt till barn. Den 20 april hölls första pressträffen riktad till barn med anledning av Covid-19-pandemin, vilket följdes upp 13 maj med en pressträff om förändringar i skolundervisningen. Detta är betydelsefullt eftersom det signalerar att beslutsfattare behandlar barn som samhällsmedborgare och aktivt agerar för att leva upp till barnets rättigheter genom att föra fram viktig samhällsinformation till barn på ett sätt som barn kan ta till sig. Information riktad till barn om pandemin, och till vuxna om barn, lades även upp via myndigheters olika plattformar under våren.

Mot slutet av året blev det tydligt i Bris stöddlinje att både barn och vuxna efterfrågade aktuell samhällsinformation kring det som är relevant för barn att känna till såsom nya restriktioner för skolan och fritidsaktiviteter, eller information om vaccin till barn. Samtidigt saknades uppdaterad information till barn på myndigheters hemsidor under hösten.

⁸⁸ Dalton et al., 2020.

⁸⁹ Sifo-undersökning, maj 2020, beställd av Bris.

20 april hölls den första pressträffen riktad till barn med anledning av pandemin – av dåvarande jämställdhetsminister med ansvar för barnrättsfrågor, Åsa Lindhagen, tillsammans med myndigheter och Bris.

HUR KAN BARN TRYGGAS?

Myndigheter och beslutsfattare behöver säkerställa att barn fortsatt nås av aktuell och relevant barnanpassad samhällsinformation, såväl i skolan som i andra kanaler där barn kan välja att själva ta del av ytterligare bekräftad information om pandemin.

Som vuxen nära barn behöver man vara lyhörd inför vad barnet behöver för information för att kunna bli trygg. Lika viktigt är det att hjälpa barn att inte överösas av information, som just nu finns i överflöd, samt att erbjuda hjälp att hantera eller bearbeta den information barnet nås av.

SLUTSATSER

■ Information riktad till barn från myndigheter om smittspridningen och riktlinjer som påverkar barn har varit otillräcklig. Hos Bris har barn efterfrågat samhällsinformation och stöd för att kunna förstå och hantera vad som händer. ♦

Bris rekommenderar

- Att myndigheter säkerställer och aktivt sprider aktuell och relevant barnanpassad information om det som påverkar barn, såväl under pågående som framtida samhällskriser.

BARN BEHÖVER FÅ

- Grundläggande samhällsinformation anpassat till barn om beslut som påverkar barn och vilka konsekvenser det får, såsom ändringar kring skolan, träning, socialt umgänge osv.
- Information om förändringar som direkt berör barnet och om saker som barnet kan oroa sig för. Som vuxen är det viktigt att fråga barn för att ta reda på vad det kan vara.
- Tillgång till barnanpassad information om viruset och bekämpningen av pandemin som barn själva kan fördjupa sig i. Exempelvis svar på frågor som: Har viruset förändrats och blivit farligare? Vem kommer att få vaccin? När är pandemin över?
- Kunskap om reaktioner som kan uppstå i kroppen eller i måendet, för att kunna känna igen och hantera känslor. Samt tips om hur barnet kan ta hand om sig själv för att må så bra som möjligt.
- Tydlig information om var barnet själv kan få stöd och hjälp om hen behöver någon att prata med eller befinner sig i en utsatt situation.

OM BRIS

Vårt uppdrag och verksamhet – ett bättre samhälle för barn

Sedan 1971 har Bris kämpat för att göra livet bättre för barn i utsatthet, och drivit förändring för ett bättre samhälle för alla barn i Sverige. Bris erbjuder professionellt stöd till alla barn under 18 år utifrån barnets behov, direkt via chatt, mejl, telefon och i riktade stödsatser till barn och familjer i särskilt utsatta situationer.

Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses och där varje barn känner till sina rättigheter. Bris arbete bedrivs utifrån den barnsyn som uttrycks i barnkonventionen. Det innebär att varje barn erkänns, respekteras och skyddas som rättighetsbärare. Varje barn har en individuell personlighet, egna behov, intressen och en personlig integritet. Bris bemöter barnet som kompetent och kapabelt.

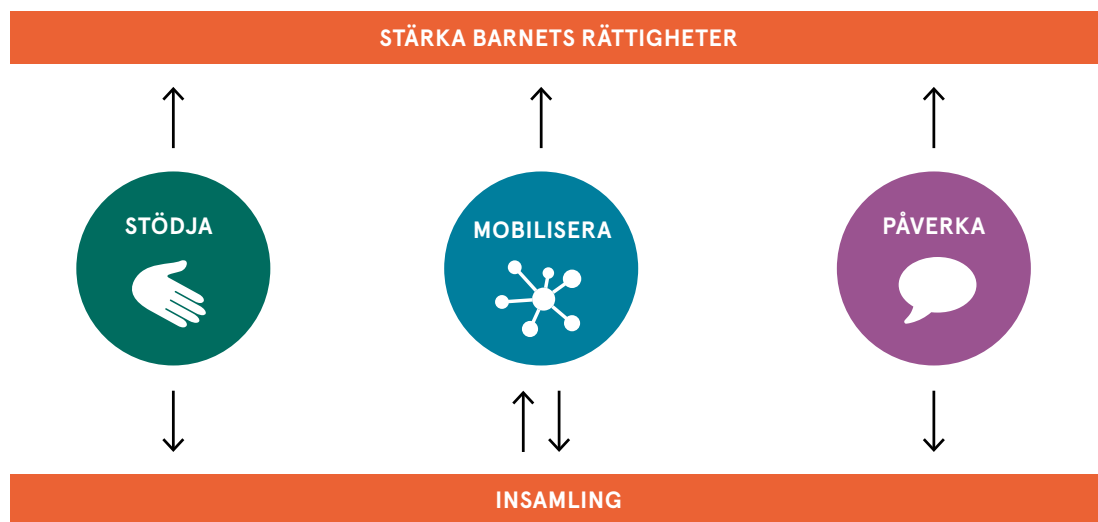
Arbetet har tre verksamhetsben: stödja, mobilisera och påverka.

Verksamheten finansieras via insamling från privatpersoner, företag, stöd från kommuner och olika stiftelser samt medlemsavgifter. Bris möjlighet att stötta barn och att arbeta för att stärka barnets rättigheter står i direkt relation till de insamlade medlen och varje krona gör skillnad i verksamheten.

STÖDJA

Bris är Sveriges nationella stödlinje för barn och unga, och erbjuder professionellt samtalsstöd via chatt, mejl och telefon varje dag, året runt. Numret till Bris stödlinje för barn, 116 111, är ett EU-harmoniserat nummer som reserveras till hjälplinjer i de europeiska länderna med kunskaper och resurser att ge barn stöd. Varje barn som kontaktar Bris får professionellt stöd av en utbildad kurator.

Under 2020 har Bris hänvisat till vidare hjälp för barnet i cirka 26 procent av de kurativa kontakterna. Av dessa handlade 50 procent om psykisk ohälsa och 37 procent om utsatthet för våld, övergrepp och kränkningar. I vissa kontakter tar Bris kuratorer på sig, på uppdrag av barnet, att exempelvis upprätta anmälningar (oftast till socialtjänsten), eller att företräda barnet i kontakt med olika myndigheter.

Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses och där varje barn känner till sina rättigheter.

*Bris stöttar barn
varje dag, året om.*

Bris arbetar nära och stödjer barn och familjer i särskilt utsatta situationer genom stödprogram. Stödet bedrivs i nära samarbete med forskning och anpassas till respektive målgrupp. Idag erbjuder Bris gruppstöd till barn och familjer där en förälder begått självmord, till familjehemsplacerade barn, barn med erfarenhet av flykt, och barn till föräldrar med psykisk ohälsa eller aktivt missbruk. Bris arbetar även för att kunna erbjuda ett nära och riktat stöd till barn och familjer i särskilt utsatta situationer, och till barn i behov av fördjupat stöd eller guidning i myndighetskontakter.

Bris erbjuder ett indirekt stöd till barn via vuxna, både genom information på bris.se, i sociala medier, i böcker och i rapporter. På vardagar kan vuxna som är oroliga för ett barn i sin närhet ringa Bris vuxentelefon – om barn. Både privatpersoner och professionella kontakter Bris vuxenstöd. Sedan 2019 erbjuder Bris även en stödlinje på arabiska för vuxna med frågor om barn i sin närhet.

MOBILISERA

Bris mobiliserar samhället för barnets rättigheter, alltifrån medlemmar till kommuner, organisationer och andra samhällsaktörer. Bris medlemmar och volontärer sprider information och kunskap om barnets rättigheter i hela Sverige.

I Bris nätverk samlas omkring 6 000 professio-

nella från olika delar av samhället och landet – den ideella, privata och offentliga sektorn. Bris nätverk möjliggör möten, dialog och samverkan och är en källa till inspiration och erfarenhetsutbyte i barnrättsarbetet.

Via Brisakademin ger Bris utbildningar om barnrätt och om metoder för att stödja barn och familjer, såväl öppna utbildningar som uppdragsutbildningar i hela landet. Bris erbjuder grundutbildningar om barnkonventionen, metodutbildning och workshops om barns delaktighet. Bris har även metodutbildningar och gruppleddarutbildningar, bland annat för gruppverksamhet för nyanlända föräldrar, för nyanlända barn, och för barn till separerade föräldrar.

PÅVERKA

Bris påverkar beslutsfattare för ett bättre samhälle för barn. Bris bedriver ett strategiskt opinions- och påverkansarbete med fokus på beslutsfattare och myndigheter, och arbetar för att nå ut till allmänheten för att hela samhället ska ha bättre kunskap om barnets rättigheter och kunna bidra till att de tillgodoses. Bris deltar i referensgrupper och politiker möten, skriver remisser och bidrar med expertis. Genom att göra barns röster hörda, samt bidra med analys och åtgärdsförslag, arbetar Bris för att stärka barnets rättigheter på alla samhällets arenor. ♦

AGENDA 2030

Bris och de globala målen för hållbar utveckling

Att barns rättigheter tillgodoses är avgörande för hållbara och fredliga samhällen. Om världens länder ska ha en chans att nå de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 är en förutsättning att beslutsfattare lyssnar till och involverar grupper i särskilt utsatta situationer, däribland barn, som saknar rösträtt och som är beroende av att vuxna tillgodoser barnets mänskliga rättigheter.

På ett toppmöte i FN i New York i september antog världens stats- och regeringschefer överenskommelsen "Förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling". Agendan som gäller från januari 2016 till 2030 innehåller en handlingsplan med 17 mål och 169 delmål som ska leda världen mot en hållbar framtid. Målen är universella, odelbara och gäller alla länder.

De globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 är den mest ambitiösa agendan som världens länder någonsin har enats om. Målen handlar om att verka för hållbarhet på tre stora plan: ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

HÅLLBARHET FÖRUTSÄTTER BARNRÄTT

Inom många områden går utvecklingen framåt, men världen står fortfarande inför enorma utmaningar. Målen som ska ha uppnåtts inom bara tio år handlar bland annat om att främja fredliga samhällen, att minska våldet, att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla åldrar, att säkra en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet, att utjämna ojämlikhet i samhället, att bekämpa klimatförändringarna och att skapa ett mer inkluderande och representativt beslutsfattande.

Genomförandet av de globala målen i Agenda 2030 förutsätter att mänskliga rättigheter respekteras och tillgodoses. På så vis hänger barnrätt tätt ihop med arbetet för en mer hållbar värld. Att barn involveras och görs delaktiga är en central del i det arbetet. Genom att stärka

barnets mänskliga rättigheter stärks också många av målen satta för Agenda 2030.

BRIS ARBETE BIDRAR

Hjälplinjer för barn spelar en viktig roll i att belysa barns utsatthet och föra fram barns livssituation. Bris bidrar på olika sätt till måluppfyllelsen av Agenda 2030 både i Sverige och globalt, genom den internationella paraplyorganisationen Child Helpline International (CHI), för att säkerställa att varje barn får sina rättigheter tillgodosedda och att marginaliserade barns röster blir hörda i samhället.

Bris bidrar till att stärka barns röster och pekar på ohållbara uppväxtvillkor för barn.

Även om målen i Agenda 2030, liksom artiklarna i barnkonventionen, är odelbara och utgör en helhet, kan särskilt nämnas att Bris verksamhet bidrar aktivt till måluppfyllandet av vissa mål. Det gäller bland annat mål 3 om att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande i alla åldrar, genom att belysa hur barn mår idag och lyfta fram viktiga skyddsfaktorer för barns psykiska hälsa, samt mål 16 om att främja fredliga och inkluderande samhällen. Delmål 16.2 om att eliminera alla former av våld mot barn är ett prioriterat delmål för Bris som organisation, liksom för Sverige som stat, som ett av världens vägvisarländer i arbetet med att skydda barn mot våld. Här bidrar Bris med viktig kunskap om barns utsatthet och om brister i samhällets arbete för att garantera barnets rätt till skydd mot våld. ♦

Kontaktinnehåll i barns samtal

Förändringar kontaktinnehåll	Antal 2016	Antal 2017	Antal 2018	Antal 2019	Antal 2020	Totalt 2016-2020	Skillnad % 2016-2020
Psyisk ohälsa	9 493	9 402	9 770	9 877	12 839	51 381	35 %
Depression	1 038	1 007	1 005	906	1 030	4 986	-1 %
Diagnoser	497	632	660	583	681	3 053	37 %
Nedstämdhet	5 771	4 165	3 601	3 612	5 586	22 735	-3 %
Självdestruktivitet	1 575	1 993	2 580	2 446	2 713	11 307	72 %
Självmod	1 345	1 742	2 239	2 524	2 478	10 328	84 %
Ångest	2 168	2 868	2 978	2 691	4 321	15 026	99 %
Ätstörningar	769	1 033	1 133	1 140	1 395	5 470	81 %
Familj och familjekonflikter	6 216	6 924	6 681	6 535	9 114	35 470	47 %
Familjekonflikter	3 246	3 005	2 789	2 685	3 843	15 568	18 %
Familjen	3 699	4 581	4 342	4 293	6 070	22 985	64 %
Våld, övergrepp och kränkningar	4 244	5 145	5 575	5 565	6 743	27 272	59 %
Fysiskt våld	1 217	1 475	1 527	1 870	2 397	8 486	97 %
Hedersrelaterat våld & förtryck	137	108	132	114	153	644	12 %
Mobbning	1 480	1 930	2 183	1 892	2 019	9 504	36 %
Omsorgsbrist	658	829	666	640	850	3 643	29 %
Psykiskt våld	1 034	1 347	1 683	1 670	2 212	7 946	114 %
Sexuella övergrepp	710	813	1 012	1 165	1 469	5 169	107 %
Skolan	4 245	5 278	5 325	4 819	5 603	25 270	32 %
Vänner	4 702	5 635	5 156	4 526	5 345	25 364	14 %
Att vara ung*	-	4 531	3 779	3 765	4 871	23 117	8 %
Samhällets stödinstanser	2 418	2 328	3 297	2 734	3 713	14 490	54 %
Andra vuxna i skolan	235	225	470	291	394	1 615	68 %
Annat	35	28	66	42	74	245	111 %
Behandlingshem	85	81	90	82	113	451	33 %
BUP	624	690	860	615	885	3 674	42 %
Elevhälsa	511	600	964	652	771	3 498	51 %
Familjehem	332	331	337	355	553	1 908	67 %
Hälsö- och sjukvård	126	149	231	181	283	970	125 %
Migrationsverket	11	37	22	11	10	91	-9 %
Rättsväsendet	110	77	128	135	178	628	62 %
Socialtjänsten	822	722	1 014	867	1 215	4 640	48 %
Ungdomsmottagning	187	113	295	199	294	1 088	57 %
Kärlek	3 157	2 941	2 917	2 670	2 860	14 545	-9 %
Vuxnas svårigheter	1 470	1 536	1 310	1 583	1 796	7 695	22 %
Vuxnas funktionsnedsättningar	14	7	8	11	29	69	107 %
Vuxnas fysiska ohälsa	167	186	166	166	261	946	56 %
Vuxnas kriminalitet	197	160	114	124	137	732	-30 %
Vuxnas missbruk/riskbruk	721	813	713	959	985	4 191	37 %
Vuxnas psykiska ohälsa	550	574	450	574	641	2 789	17 %
Stress**	2 066	2 137	2 279	1 418	1 914	9 814	-7 %
Övriga kategorier							
Bris	510	475	437	474	445	2 341	-13 %
Diskriminering	105	147	78	97	183	610	74 %
Ekonomisk utsatthet	161	175	167	169	178	850	11 %
Fritid	699	657	556	576	761	3 249	9 %
Funktionsnedsättning	313	253	316	391	576	1 849	84 %
Fysisk hälsa & ohälsa	521	621	643	726	910	3 421	75 %
Juridiska frågor	240	335	294	490	686	2 045	186 %
Kriminalitet	116	140	149	154	206	765	78 %
Kropp & utseende	1 234	1 105	1 111	1 086	1 294	5 830	5 %
Mens & graviditet	703	620	590	567	707	3 187	1 %
Missbruk/riskbruk	242	285	317	421	474	1 739	96 %
Normativa begränsningar	313	272	145	267	447	1 444	43 %
Onlinerelaterade frågor	578	607	738	879	1 083	3 885	87 %
Oro för annan	1 464	1 092	1 302	1 223	1 394	6 475	-5 %
Sex	895	733	792	815	882	4 117	-1 %
Sexualitet & könsidentitet	465	500	566	506	707	2 744	52 %
Skilda föräldrar	995	1 221	1 049	1 067	1 243	5 575	25 %
Sorg & kris	678	916	1 080	978	1 095	4 747	62 %

* Definitionen Att vara ung har förändrats mellan åren 2016 och 2017 och en jämförelse kan därför endast göras från 2017.

** Under 2019 förändrades arbetssättet kring dokumentationen av Stress, varför en jämförelse mellan åren innan ej är möjlig.

DEFINITIONER

Bris dokumenterar varje samtal i 54 kontaktområden. Ett samtal kan handla om flera ämnen, och i snitt dokumenteras 2,5 kontaktområden per kurativ kontakt.

Att vara ung

Vägledande är att barnet har varit hjälpsökande kring exempelvis känsloliv kopplat till tonåren, identitet, existentiella frågor, självförtroende, att passa in, puberteten, framtiden, ledsen utan specifik orsak etc. och att problemen inte är en konsekvens av en annan svårighet/omständighet i barnets situation.

Andra vuxna i skolan

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt med annan vuxen i skolan än elevhälsa i stödjande syfte – ej undervisning. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Annan professionell

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt med annan professionell än de alternativ som finns att välja bland i samlingskategorin Samhällets stödinstanser. Anges i fritext. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Behandlingshem

Barnet är hjälpsökande utifrån pågående placering vid HVB-hem/SiS. Kontakter från barn som önskar bli placerade eller är orolig för en kommande placering återfinns under kategorin Socialtjänsten. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Bris

Fakta och informationsfrågor som rör Bris stödverksamhet, hur det fungerar, anonymitet, öppettider etc.

BUP

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med Barn- och ungdomspsykiatri. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Depression

Barnet är orolig/hjälpsökande utifrån en depression, såväl diagnostiserade som funderingar. Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Diagnoser

Barnet är hjälpsökande utifrån att hen har en diagnos, eller vill/ska utredas utifrån en tanke om eventuell diagnos (ej neuropsykiatriska, se funktionsnedsättning). Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Diskriminering

Barnet är hjälpsökande utifrån all form av diskriminering, både i familjen, skolan, andra arenor.

Ekonomisk utsatthet

Barnet är hjälpsökande utifrån sin upplevelse av familjens/sin egen ekonomi.

Elevhälsa

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt med elevhälsan, inkluderar hela elevhälsovårdsteamet. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Familjehem

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller beslutad placering i familjehem. Kontakter där barnet önskar bli eller är orolig att bli familjehemsplacerad återfinns inom kategorin socialtjänsten. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Familjekonflikter

Barnet är hjälpsökande utifrån sin familjesituation som är konfliktfylld men utan inslag av våld eller hot. Barnet kan både vara delaktig i eller ha bevittnat konflikter mellan vuxna och barn, vuxna och vuxna eller barn och barn. Ingår i samlingskategorin Familj & familjekonflikter.

Familjen

Barnet är hjälpsökande kring sin familjesituation med fokus på relationer, saknad, boende men ej konflikter eller skilsmässa som är egna kategorier. Ingår i samlingskategorin Familj & familjekonflikter.

Fritid

Barnet är hjälpsökande utifrån frågor och funderingar som rör barnets fritid, tiden utanför skolan som t.ex. fester, fritidsaktiviteter etc.

Funktionsnedsättning

Barnet är hjälpsökande utifrån diagnostiserade eller önskad utredning av fysiska/neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som påverkar barnets vardag och liv.

Fysisk hälsa & ohälsa

Barnet är hjälpsökande utifrån hälsorelaterade frågor som rör kroppen, t.ex. sjukvårdsfrågor, sjukdomar, svåra sömnproblem etc.

Fysiskt våld

Barnet är/har blivit utsatt för, bevittnat, utsatt annan eller är rädd för fysiskt våld, både inom familjen och i andra sammanhang. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Hedersrelaterat våld & förtryck

Barnet är/har blivit utsatt för, bevittnat, utsatt annan eller är rädd för hedersrelaterat våld och förtryck. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Hälso- och sjukvård

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med hälso- och sjukvården, både utifrån egen hälsa eller nätverkets hälsa. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Juridiska frågor

Barnet är hjälpsökande utifrån frågeställningar kopplat till lagar och rättigheter, t.ex. vad en får och inte får göra utifrån ålder, vad som krävs för att få göra en viss sak eller när en har rätt att flytta hemifrån.

Kriminalitet

Barnet är hjälpsökande utifrån egen eller andra barns kriminalitet. Barnet kan vara förövare, offer eller vittne.

Kropp & utseende

Barnet är hjälpsökande utifrån funderingar om kropp och utseende, t.ex. vikt, bröst, finnar etc.

Kärlek

Barnet är hjälpsökande utifrån kärlek i relation till en/flera specifika personer i barnets närhet, såväl online som offline.

Mens & graviditet

Barnet är hjälpsökande utifrån funderingar rörande mens, graviditet etc. Ofta faktafrågor.

Migrationsverket

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med Migrationsverket, såväl egna kontakter som familjens kontakt. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Missbruk/riskbruk

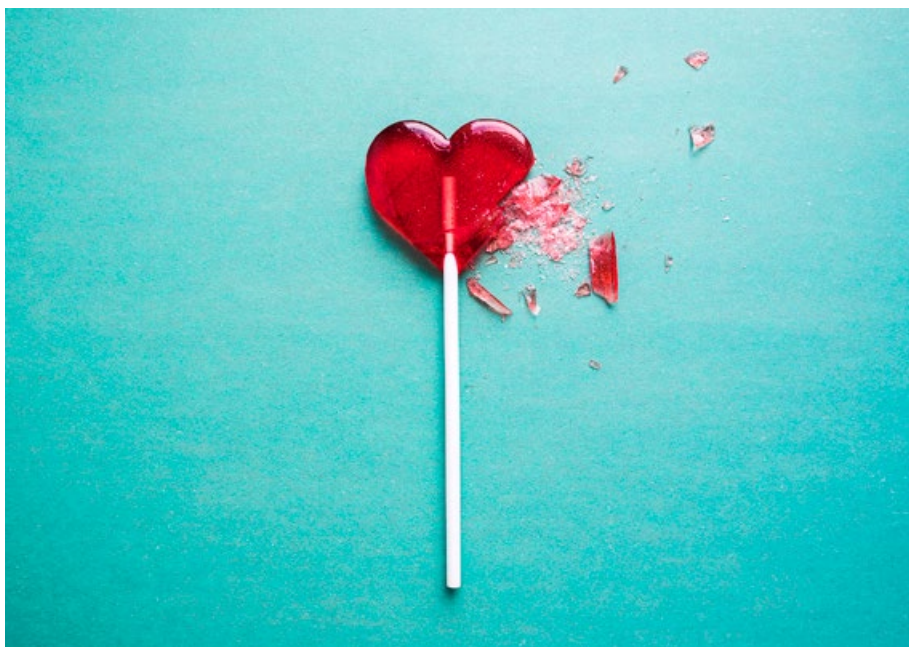
Barnet är hjälpsökande kring eget eller andra barns missbruk/riskbruk av alkohol, droger, receptbelagda läkemedel, spel, sex, datorspel etc.

Mobbning

Barnet är hjälpsökande utifrån mobbning. Kan vara utsatt, utsätta andra eller bevittna. Gäller all form av mobbning oavsett arena. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Nedstämdhet

Barnet är orolig/hjälpsökande kring sitt mående och beskriver sig som ledsen/nedstämd. Ska ej förväxlas med att barn kan vara ledsna utifrån en svår livssituation eller yttre omständighet. Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Normativa begränsningar

Barnet är hjälpsökande utifrån att barnets liv/valmöjligheter begränsas utifrån egna, samhällets, kulturella eller religiösa normer.

Omsorgsbrist

Barnet är hjälpsökande utifrån att barnets omsorgspersoner brister i sin omsorg av barnet. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Onlinerelaterade frågor

Barnet är hjälpsökande utifrån utsatthet/aktiviteter/relationer som uttalat sker online. Barnet kan ha bevittnat, blivit utsatt eller själv ha utsatt andra.

Oro för annan

Anges om kontakten enbart handlat om oro för annan, och inte något alls om kontaktarens situation, gäller främst i mejlen eller vid fakta/information.

Psykiskt våld

Barnet är/har blivit utsatt för, bevittnat eller utsatt någon annan för psykiskt våld, både inom familjen och i andra sammanhang. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Rättsväsendet

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt, såväl egen som indirekt genom exempelvis föräldrars kontakt med t.ex. polis, åklagare och domstol. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstitutioner.

Sex

Kontakter där barnet sökt hjälp utifrån funderingar om sex, skydd, onani, porr etc. Ej sexuella övergrepp.

Sexualitet & könsidentitet

Kontakter där barnet söker hjälp utifrån funderingar om ens egen sexualitet och/eller könsidentitet.

Sexuella övergrepp

Barnet är/har blivit utsatt för, bevittnat, är rädd för att utsättas för sexuella övergrepp, både inom familjen och i andra sammanhang eller har själv utsatt någon annan. Inkluderar sexuella trakasserier, grooming och sexuellt ofredande. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Självd destruktivitet

Barnet är hjälpsökande utifrån eget eller annat barns självd destruktivitet. Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Självmord

Barnet är hjälpsökande utifrån egna eller annat barns funderingar på självmord, suicidförsök eller förlust i suicid. Ingår i kategorin Psykisk ohälsa.

Skilda föräldrar

Barnet är hjälpsökande utifrån positiva eller negativa känslor/påverkan utifrån föräldrars skilsmässa, t.ex. bonusföräldrar, vårdnad, boende, umgänge etc.

Skolan

Barnet är hjälpsökande på grund av sin skolsituation. Inkluderar alla frågor/funderingar som rör skolan, som undervisning, arbetsmiljö, betyg etc.

Socialtjänsten

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med socialtjänstens samtliga enheter, även familjerätten och

vuxenenheter som föräldrar har kontakt med. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstitutioner.

Sorg & kris

Barnet är hjälpsökande utifrån sorg- & krisreaktioner, exempelvis utifrån förlust/dödsfall/sjukdom/skilsmässa i familjen eller nätverket.

Stress

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevd stress som påverkar måendet.

Ungdomsmottagning

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med Ungdomsmottagningen. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstitutioner.

Vuxnas funktionsnedsättningar

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens funktionsnedsättningar. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas fysiska ohälsa

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens fysiska ohälsa, t.ex. cancer eller hjärt- och kärlsjukdomar. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas kriminalitet

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens kriminalitet, t.ex. föräldrar som sitter i fängelse eller har begått brott. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas missbruk/riskbruk

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens missbruk/riskbruk av alkohol, droger, spel etc. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas psykiska ohälsa

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens psykiska ohälsa, t.ex. depression, åtstörningar, suicidtankar/försök. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vänner

Barnet är hjälpsökande utifrån sina vänskapsrelationer, såväl online som offline som påverkar barnets mående, främst negativt som t.ex. konflikter och ensamhet.

Ångest

Barnet är hjälpsökande utifrån egen eller annat barns ångest/panikångest. Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Åtstörningar

Barnet är hjälpsökande utifrån egna eller annat barns åtstörningar, såväl diagnostisera- de som funderingar. Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Källor

VETENSKAPLIG LITTERATUR

Björkenstam, C., Weitoft, G. R., Hjern, A., Nordström, P., Hallqvist, J., & Ljung, R. (2011). *School grades, parental education and suicide – a national register-based cohort study*. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 65(11), 993–998.

Bremberg, S., & Fernell, E. Ett flertal diagnoser hos barn var lika vanliga 1990 som i dag. *Läkartidningen*, 2020(117), 20166.

Bücker, S., Nuraydin, S., Simonsmeier, B. A., Schneider, M., & Luhmann, M. (2018). *Subjective well-being and academic achievement: A meta-analysis*. *Journal of Research in Personality*, 74, 83–94.

Böddvarsdóttir, Í., Elklit, A., & Gudmundsdóttir, D. B. (2006). *Post-traumatic Stress Reactions in Children after two large Earthquakes in Iceland*. *Nordic Psychology*, 58(2), 91–107.

Chu, I. Y., Alam, P., Larson, H., & Lin, L. (2020). *Social consequences of mass quarantine during epidemics: a systematic review with implications for the COVID-19 response*. *Journal of Travel Medicine*. <https://academic.oup.com/jtm/article/27/7/taaa192/5922349>

Dalton, L., Rapa, E., & Stein, A. (2020). *Protecting the psychological health of children through effective communication about COVID-19*. *The Lancet. Child & Adolescent Health*, 4(5), 346–347.

Durbeej, N., & Hellner, C. (2017). *Improving school performance among Swedish foster children: A quasi-experimental study exploring outcomes of the Skolfam model*. *Children and Youth Services Review*, 82, 466–476.

Forsman, H., Brännström, L., Vinnerljung, B., & Hjern, A. (2016). *Does poor school performance cause later psychosocial problems among children in foster care? Evidence from national longitudinal registry data*. *Child Abuse & Neglect*, 57, 61–71.

Frasquilho, D., Matos, M. G., Salonna, F., Guerreiro, D., Storti, C. C., Gaspar, T., & Caldas-de-Almeida, J. M. (2016). *Mental health outcomes in times of economic recession: a systematic literature review*. *BMC Public Health*, 16, 115.

Gassman-Pines, A., Ananat, E. O., & Fitz-Henley, J. 2nd. (2020). *COVID-19 and Parent-Child Psychological Well-being*. *Pediatrics*, 146(4).

Gilbert, R., Kemp, A., Thoburn, J., Sidebotham, P., Radford, L., Glaser, D., & Macmillan, H. L. (2009). *Recognising and responding to child maltreatment*. *The Lancet*, 373(9658), 167–180.

Guessoum, S. B., Lachal, J., Radjack, R., Carretier, E., Minassian, S., Benoit, L., & Moro, M. R. (2020). *Adolescent psychiatric disorders during the COVID-19 pandemic and lockdown*. *Psychiatry Research*, 291, 113264.

Foto: Shutterstock

Huang, C. (2015). *Academic Achievement and Subsequent Depression: A Meta-analysis of Longitudinal Studies*. *Journal of Child and Family Studies*, 24(2), 434–442.

Imran, N., Aamer, I., Sharif, M. I., Bodla, Z. H., & Naveed, S. (2020). *Psychological burden of quarantine in children and adolescents: A rapid systematic review and proposed solutions*. *Pakistan Journal of Medical Sciences Quarterly*, 36(5), 1106–1116.

Iwata, K., Doi, A., & Miyakoshi, C. (2020). *Was school closure effective in mitigating coronavirus disease 2019 (COVID-19)? Time series analysis using Bayesian inference*. *International Journal of Infectious Diseases*, 99, 57–6.

Kitzmann, Katherine M., Gaylord, Noni K., Holt, Aimee R., & Kenny, Erin D. (2003) *Child witnesses to domestic violence: A meta-analytic review*. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. Vol. 71. No 2, 339–352.

Lawson, M., Piel, M. H., & Simon, M. (2020). *Child Maltreatment during the COVID-19 Pandemic: Consequences of Parental Job Loss on Psychological and Physical Abuse Towards Children*. *Child Abuse & Neglect*, 104709.

Moustgaard, H., Avendano, M., & Martikainen, P. (2018). *Parental Unemployment and Offspring Psychotropic Medication Purchases: A Longitudinal Fixed-Effects Analysis of 138,644 Adolescents*. *American Journal of Epidemiology*, 187(9), 1880–1888.

Neria, Y., Nandi, A., & Galea, S. (2008). *Post-traumatic stress disorder following disasters: a systematic review*. *Psychological Medicine*, 38(4), 467–480.

Nikolova, M., & Nikolaev, B. N. (2018). *Family matters: The effects of parental unemployment in early childhood and adolescence on subjective well-being later in life*. *Journal of Economic Behavior & Organization*.

Patrick, S. W., Henkhaus, L. E., Zickafoose, J. S., Lovell, K., Halvorson, A., Loch, S., Letterie, M., & Davis, M. M. (2020). *Well-being of Parents and Children During the COVID-19 Pandemic: A National Survey*. *Pediatrics*, 146(4).

Petrowski N., Child Abuse & Neglect, <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104757>, September 2020

Racine, N., Cooke, J. E., Eirich, R., Korczak, D. J., McArthur, B., & Madigan, S. (2020). *Child and adolescent mental illness during COVID-19: A rapid review [Review of Child and adolescent mental illness during COVID-19: A rapid review]*. *Psychiatry Research*, 292, 113307.

Robertson, T., Carter, E. D., Chou, V. B., Stegmuller, A. R., Jackson, B. D., Tam, Y., Sawadogo-Lewis, T., & Walker, N. (2020). *Early estimates of the indirect effects of the COVID-19 pandemic on maternal and child mortality in low-income and middle-income countries: a modelling study*. *The Lancet Global Health*.

Rück, C., Mataix-Cols, D., Malki, K., Adler, M., Flygare, O., Runeson, B., & Sidorchuk, A. (2020). *Will the COVID-19 pandemic lead to a tsunami of suicides? A Swedish nationwide analysis of historical and 2020 data*. In bioRxiv. medRxiv. <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.12.10.20244699v1>

Sjögren, A., Engdahl, M., Halld, C., Holmlunde, H., Lundinf, M., Mühlradg, H., & Öckerth, B. Barn och unga under coronapandemin. Lärdomar från forskning om uppväxtmiljö, skolgång, utbildning och arbetsmarknadsinträde. IFAU. Rapport 2021:2.

Tang, B., Liu, X., Liu, Y., Xue, C., & Zhang, L. (2014). A meta-analysis of risk factors for depression in adults and children after natural disasters. BMC Public Health, 14, 623.

Tang, W., Zhao, J., Lu, Y., Yan, T., Wang, L., Zhang, J., & Xu, J. (2017). Mental health problems among children and adolescents experiencing two major earthquakes in remote mountainous regions: A longitudinal study. Comprehensive Psychiatry, 72, 66–73.

Terasaka, A., Tachibana, Y., Okuyama, M., & Igarashi, T. (2015). Post-Traumatic Stress Disorder In Children Following Natural Disasters: A Systematic Review of the Long-term Follow-up Studies. International Journal of Child, Youth and Family Studies, 6(1), 111–133.

Viner, R. M., Russell, S. J., Croker, H., Packer, J., Ward, J., Stansfield, C., Mytton, O., Bonell, C., & Booy, R. (2020). School closure and management practices during coronavirus outbreaks including COVID-19: a rapid systematic review. The Lancet. Child & Adolescent Health, 4(5), 397–404.

Wang, G., Zhang, Y., Zhao, J., Zhang, J., & Jiang, F. (2020). Mitigate the effects of home confinement on children during the COVID-19 outbreak. The Lancet, 395(10228), 945–947.

Westrupp, E., Bennett, C., Berkowitz, T. S., Youssef, G. J., Toumbourou, J., Tucker, R., Andrews, F., Evans, S., Teague, S., Karantzas, G., & al., E. (2020). Child, parent, and family mental health and functioning in Australia during COVID-19: Comparison to pre-pandemic data.

Zhang, L., Zhang, D., Fang, J., Wan, Y., Tao, F., & Sun, Y. (2020). Assessment of Mental Health of Chinese Primary School Students Before and After School Closing and Opening During the COVID-19 Pandemic. JAMA Network Open, 3(9), e2021482.

Xu, W., Li, X., Dozier, M., He, Y., Kirolos, A., Lang, Z., Mathews, C., Siegfried, N., & Theodoratou, E. (2020). What is the evidence for transmission of COVID-19 by children in schools? A living systematic review. medRxiv. <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.10.11.20210658v1.abstract>

ÖVRIGA KÄLLOR

Bris (2020). De säger att vi inte rör på oss – Hur samhället kan ge barn bättre förutsättningar för fysisk aktivitet, rapport 2020:02.

Brolin, P., Laurell, L., Rantfors, J., & Kastbom, Å. (2020–04–15). Vi ser att många barn drabbas hårt av pandemins följder. <https://lakartidningen.se/opinion/debatt/2020/04/vi-ser-att-manga-barn-drabbas-hart-av-pandemins-foljder/>

Folkhälsomyndigheten (2021-02-14). Covid-19-pandemin och befolkningens psykiska hälsa.

Folkhälsomyndigheten (2020a). Påverkar Covid-19-pandemin befolkningen psykiska hälsa?

Folkhälsomyndigheten (2020b). Covid-19 in schoolchildren – A comparison between Finland and Sweden.

Folkhälsomyndigheten (2019). Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/18 – grundrapport.

FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 13, Barnets rätt till frihet från alla former av våld, 2013.

Jämställdhetsmyndigheten (2020-11-23). Rikstäckande kampanj för att stärka arbetet mot våld under covid-19, <https://www.jamstalldetsmyndigheten.se/pressrum/rikstackande-kampanj-for-att-starka-arbetet-mot-vald-under-covid-19>

Kantar Sifo, webbundersökning, 1 000 personer 8–18 år, maj 2020.

Länsstyrelsen Hallands Län (2020). Rapportering 2 avseende uppdrag ”Lägesbilder och åtgärder i kommunerna för att förebygga sociala problematik och utsatthet med anledning av covid-19”.

Our World in Data (2021-01-30). Data om skolstängningar och besök till livsmedelsbutiker, <https://ourworldindata.org/>

Region Stockholm (2020-12-11). Rekommendation om distansundervisning för högstadiet, <https://www.sll.se/verksamhet/halsa-och-varld/nyheter-halsa-och-varld/2020/12/rekommendation-fran-smittskyddslakaren-om-distansundervisning-for-hogstadiet/>

Socialstyrelsen (2015). Att utveckla grunddata och indikatorer. För barn och unga med psykisk ohälsa och personer med omfattande eller komplicerad psykiatrisk problematik.

Socialstyrelsen (2019). Anmälningar om barn som far illa eller misstänks fara illa, Nationell kartläggning 2018.

Socialstyrelsen (2020a). Fler barn och unga får vård och behandling för psykisk ohälsa. <https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/pressrum/press/fler-barn-och-unga-far-varld-och-behandling-for-psykisk-ohalsa/>

Socialstyrelsen (2020b). Psykiatriska tillstånd och psykofarmaka under coronapandemin. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2020-10-6975.pdf>

Socialstyrelsen (2020c). Utvecklingen av ekonomiskt bistånd i spåren av covid-19 – faktablad 2. 2020-11-05.

Socialstyrelsen. (2020d). Överenskomelserna om ökad tillgänglighet i barnhälsovården. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2020-10-6890.pdf>

Socialstyrelsen. (2020e). Information för socialsekreterare och handläggare inom socialtjänst och LSS med anledning av covid-19. <https://www.socialstyrelsen.se/coronavirus-covid-19/stod-till-personal-inom-socialtjansten/socialsekreterare-och-handlaggare/>

Socialstyrelsen. (2020f). Analys av hur patienter besöker somatiska akutmottagningar under och efter första covid-19-vågen. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2020-12-7089.pdf>

Socialstyrelsen. (2020g). Analys av första covid-19-vågen – produktion, köer och väntetider i vården, <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2020-11-7065.pdf>

Socialstyrelsen (2021) Effekter av covid-19 på anmälningar gällande barn till socialtjänsten. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2021-1-7155.pdf>

Skolverket (hämtad senast 2021-01-26) Skolans arbete med elevhälsa under coronapandemin, <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/skolans-arbete-med-elev-halsa-under-coronapandemin>

Statistiska centralbyrån (2020-12-14), Sverige har återigen överdödlighet – äldre hårdast drabbade. <https://www.scb.se/om-scb/nyheter-och-pressmeddelanden/sverige-har-aterigen-overdodlighet--aldre-hardast-drabbade/>

Statistiska centralbyrån (2021-01-28). Arbetsmarknaden visar motståndskraft. Arbetskraftsundersökningarna (AKU), december 2020. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/arbetskraftsundersokningar/arbetskraftsundersokningarna-aku/pong/statistiknyhet/arbetskraftsundersokningarna-aku-december-2020/>

Stiftelsen Allmänna barnhuset (2017). Vård mot barn 2016. En Nationell kartläggning.

Uppsala universitet (2020). Barn och ungas röster om corona. Ansvarig forskare: Anna Sarkadi. https://www.pubcare.uu.se/digitalAssets/865/c_865168-l_3-k_final-barn-och-unga-om-corona_juli_2020.pdf

Tilläggsdirektiv till Utredningen om elevers möjligheter att nå kunskapskraven (U 2017:07), Dir. 2020:18

WHO, Preamble to the Constitution of WHO as adopted by the International Health Conference, New York, 19 June–22 July 1946; signed on 22 July 1946 by the representatives of 61 States (Official Records of WHO, no. 2, p. 100) and entered into force on 7 April. International Health Conference; 1948; New York.

OM BRIS

Bris, Barnens rätt i samhället, är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer som varje dag kämpar för ett bättre samhälle för barn. Folkrörelsen Bris startade 1971 och bidrog till att Sverige fick världens första förbud mot barnaga.

Bris är den nationella stödlinjen för barn och unga upp till 18 år. Från mars 2021 har stödlinjen öppet dygnet runt.

För barn och unga

Telefon 116 111, eller chatt och mejl via [bris.se](https://www.bris.se)

För vuxna med frågor om barn

Telefon 077-150 50 50, vardagar kl. 9-12

Stödlinje för arabisktalande vuxna

Telefon 077-448 09 00, tisdag-torsdag kl. 9-12

Arenavägen 61
122 77 Johanneshov
Box 101 47, 121 28 Stockholm
Telefon: 08-598 888 00
www.bris.se

Swish: 9015041

BRIS

BRIS

ÅRSBERÄTTELSE 2020

BRIS 116 111

Under pandemiåret 2020 har barn som redan levde i utsatta situationer fått det ännu svårare. Bris har växlat upp och ställt om verksamheten. Vi har stöttat fler barn än någonsin, stärkt folkrörelsen och drivit påverkan för viktig förändring.

BRIS

bris.se

info@bris.se

Swish: 9015041

Pg: 901504-1

Redaktör: Johanna Lagerfors, OTW

Text: Johanna Lagerfors, OTW

Formgivare: Andrea Brandin, OTW

Illustrationer: Fideli Sundqvist

(foto: Hannes Anderzén)

Tryck: Lenanders Grafiska

Barnen på bilderna på sidorna 2, 12, 18, 37, 44, 46 och 53 har ingen koppling till innehållet i texterna.

INNEHÅLL

SIDA 4

INLEDNING

Bris engagerar, 4
 Det här är Bris, 6
 Vi ställde inte in, vi ställde om, 8
 Bris långsiktiga plan 2017-2021, 10
 Bris arbete, 15
 Första året med barnkonventionslagen, 16

SIDA 18

STÖDJA

Intro, 18
 Onlinestöd dygnet runt, 21
 Att prata med barn om svåra saker, 22
 Mindre ensamma tillsammans, 24
 Stöd till barn - via vuxna, 26

SIDA 28

MOBILISERA

Intro, 28
 Intervju med Emma Tibell, volontär, 30
 Bris - en internationell aktör, 32
 Nya skolmaterial från Bris, 34
 - Hedersrelaterat våld, 34
 - Mobbning, 36
 Nytt samarbete med Tim Bergling
 Foundation, 38
 Intervju med två Brismedlemmar, 40

SIDA 42

PÅVERKA

Intro, 42
 "Min tur att berätta", 44
 Hållbara liv - Bris årsrapport 2019, 46
 "De säger att vi inte rör på oss", 47
 Rapporter, 48

SIDA 50

INSAMLING

Intro, 50
 Bris nya partner: Telia, 52

ÅRSREDOVISNING

Förvaltningsberättelse
 Revisionsberättelse

EFFEKTRAPPORT

TACK TILL ER SOM HJÄLPER OSS GÖRA SKILLNAD

För fem år sedan fattade en enhällig kongress beslut om Bris långsiktiga plan *Tio steg mot ett samhälle där barnets rättigheter respekteras*. Kongressens beslut gjorde att Bris fick en tydlig och expansiv riktning framåt som har lett till att organisationen kunnat göra fantastiska

förflyttningar under den här perioden.

Vi har brutit ny mark både genom att utveckla vår stödverksamhet, utveckla folkrörelsen Bris och genom att ha drivit fram stora samhällsförändringar som det historiska beslutet att göra barnkonventionen till lag.

Bris har stöttat fler barn än någonsin under de här åren. Vi har växlat upp och utvecklat det digitala stödet, successivt utökat tillgängligheten och öppettiderna i stödverksamheten och driver nu Sveriges dygnet runt-öppna nationella stödlinje för barn och unga.

Samtidigt har vi utvecklat nya former av nära och riktad stöd till barn och familjer i särskilt utsatta situationer, nya gruppstödserbjudanden och under våren 2021 öppnar våra första Bris-mottagningar.

Folkrörelsen Bris har vuxit under strategiperioden. Vi är över 6500 medlemmar i Bris, och samlar snart lika många professionella i Bris nätverk, mötesplatsen för alla som jobbar med barn och vill ha ett forum för dialog om barnets rättigheter. Fler privatpersoner än någonsin är också delaktiga i kampen för en bättre barndom genom att varje månad stödja Bris arbete, och engagemanget för Bris bland företagspartners är stort.

År 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige, en fråga som Bris drivit under många år. Det är en av flera viktiga politiska segrar där Bris varit med och gjort skillnad i samhället. Bris har stärkt sin position som en viktig och relevant samtalspartner för beslutsfattare, vi har suttit med som experter i flera viktiga utredningar och drivit på för förändring. Att ha många människors engagemang i ryggen, och att kunna samla ihop och analysera all den kunskap vi får varje dag från de barn som kontaktar oss,

gör att Bris har fantastiska möjligheter att kunna göra skillnad.

Den sista årsberättelsen för den långsiktiga planen sätter också punkt för ett väldigt speciellt år – det första året med coronapandemin som fortfarande pågår. Det har varit ett år då många människor dött och då oron i världen varit stor. Pandemin har försämrat barns livssituation globalt och även i Sverige har barns utsatthet ökat. Bris har kunnat möta barns ökade stödbehov genom att utöka såväl bemanning som öppettider. Det blev tydligt att Bris stödlinje fyller en samhällsviktig funktion, och engagemanget från privatpersoner, företag, myndigheter och beslutsfattare har varit fantastiskt under året som gått.

När vi nu summerar de senaste åren kan vi med stolthet konstatera att Bris position som en av Sveriges viktigaste barnrättsorganisationer stärkts ytterligare. Tack alla ni som är en del av kampen för barnets rättigheter varje dag – medlemmar, förtroendevalda och anställda som bidrar till att Bris kan fortsätta göra skillnad! Och ett stort tack till alla givare och partners som valt att ta en aktiv ställning för ett bättre samhälle för barn genom att stötta Bris verksamhet.

Annabella Kraft

Annabella Kraft,
ordförande Bris

Magnus Jägerskog

Magnus Jägerskog,
generalsekreterare Bris

Bris fick årets 112-pris

För sjätte året i rad delades 112-priset ut till aktörer som under året gjort betydande samhällsinsatser i samband med en kris eller händelse. 2020 fick Bris priset, tillsammans med Mind, Suicide Zero och Svenska kyrkan/Jourhavande präst, för insatser mot psykisk ohälsa.

– 2020 har varit ett tufft år. För många har tillvaron blivit än svårare och den psykiska ohälsan bland våra medmänniskor har ökat. Genom årets 112-pris vill uppmärksamma och hylla några av de organisationer som gjort ovärderliga insatser i arbetet att stödja människor i behov och förebygga psykisk ohälsa och suicid, säger Maria Khorsand, VD på SOS Alarm.

Motiveringen slår bland annat fast att vinnarnas insatser, genom både civila och professionella aktörer, "präglats av enorm empati och medmänsklighet som gör stor skillnad för många människor i vårt samhälle".

Bakom priset står SOS Alarm.

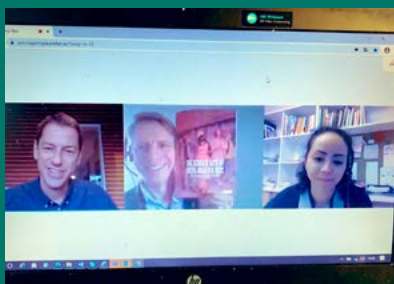
31 497

Under 2020 har Bris haft 31 497 kurativa kontakter med barn upp till 18 år över chatt, telefon och mejl – fler än någonsin tidigare.

13%

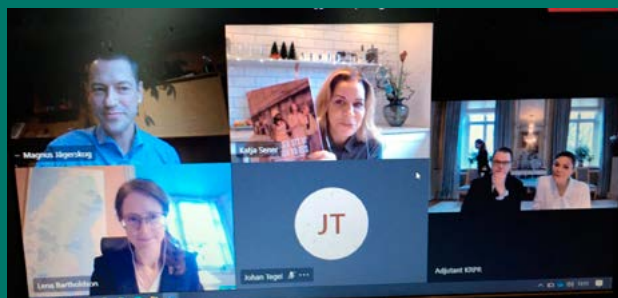
Många ville bidra

Stödbehovet bland barn var stort redan innan pandemin, men samhällsläget har bidragit till att öka medvetenheten om barns livsvillkor och fler än någonsin valde att bidra till Bris verksamhet. I slutet av året överträffades Bris samlingsbudget med 13 procent.

Bris arbete har skötts hemifrån

När pandemin var ett faktum under våren 2020 var Bris snabba med att ställa om till hemarbete för de anställda. På så sätt ökade vi säkerheten för våra medarbetare och minskade risken för sjukskrivningar. 2020 bestod Bris medarbetares dagar av samarbete genom digitala samtal. Arbetet för att skapa ett bättre samhälle för barn har pågått oavbrutet, men från betydligt fler platser än vanligt!

DET HÄR ÄR BRIS!

Bris är en av landets ledande barnrättsorganisationer. I ett halvt sekel har vi kämpat för ett bättre samhälle för barn. Vi stöttar barn i utsatta situationer, mobiliserar samhället och påverkar beslutsfattare genom att göra barns röster hörda i Sverige – varje dag, året om.

HISTORIK

Bris (Barnens Rätt i Samhället) grundas den 1 september 1971. Det sker efter att en treårig flicka i en förort till Stockholm blivit ihjälslagen av sin styvpappa. Händelsen väcker starka reaktioner och barnboksförfattaren Gunnel Linde och journalisten Berit Hedeby ber engagerade vuxna om stöd för att stärka barns rättigheter.

Bris första mål är att Sverige ska få ett förbud mot barnaga. Organisationen bemannas inledningsvis av frivilliga "fallmammor" och börjar tidigt agera mellanhand gentemot sociala myndigheter och rättsväsende.

1979 får Sverige en lag mot barnaga. Den är världsunik.

1980 startar barnens hjälptelefon som ett direkt stöd till barn och unga.

1989 får Bris ett gemensamt nationellt nummer som är anonymt och gratis för barn att ringa till.

1989 börjar också FN:s barnkonvention att gälla, den 20 november.

Bris vision är att varje barn känner till sina rättigheter och lever i ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses. Vi lovar varje barn:

Att stödja, lyssna och ta varje barns upplevelse på allvar.
Att den som kontaktar Bris får vara anonym om hen vill det.

Att alla är välkomna.

Att arbeta för att fler barn ska kunna få stöd av Bris.

Att föra fram rättigheterna i barnkonventionen till politiker, beslutsfattare och andra vuxna.

Att vi berättar när barns rättigheter kränks för att det inte ska hända igen.

2001 börjar allt fler barn mejla Bris kansli – Brismejlen startar för att möta behovet.

2003 är Bris en av grundarna till CHI, Child Helpline International, som är en internationell paraplyorganisation för stödlinjer runtom i världen.

2004, efter flodvågskatastrofen, startar Bris stödgrupper för barn och unga som drabbats. Det blir startskottet för utvecklingen av Bris gruppstöd till barn i särskilt utsatta situationer.

2007 startar Brischatten.

2010 döps Barnens hjälptelefon om till Bris 116 111. Europakommissionen reserverar numret för organisationer med kunskap och resurser att ge barn professionellt stöd.

2016 startar Bris nätverk – mötesplatsen för barnets rättigheter. Det samlar professionella som jobbar med barn och ger möjlighet till kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte.

2021 är ett historiskt år för Bris: folkrörelsen fyller 50 år och samtidigt utökar Bris till dygnet runt-öppet i stödlinjen och utvecklar ett nära stöd via Bris-mottagningar.

2020 blir barnkonventionen svensk lag.

"VI STÄLLDE INTE IN, VI STÄLLDE OM"

Vid alla kriser påverkas barn på olika sätt. Bris har en viktig samhällsbärande funktion och har under pandemiåret 2020 växlat upp sin verksamhet för att kunna stödja fler barn och unga. Dessutom har Bris haft en informerande och rådgivande roll i beslut som påverkar barn.

Under våren 2020 blev det tydligt att vi alla behövde distansera oss ifrån varandra för att minska smittspridningen av covid-19. Bris identifierade tidigt att den ökade isoleringen skulle innebära ökade riskfaktorer för många barn, som i och med isoleringen inte får samma kontakt med vuxna utanför den närmaste familjen.

– Vi vet att utsattheten i hem där det redan finns någon form av problematik, riskerar att förstärkas i en sådan här situation, säger Magnus Jägerskog, Bris generalsekreterare.

Bris fattade tidigt under pandemin fyra viktiga beslut:

1. Att säkerställa möjligheterna att kunna nå ut med stöd till så många barn som möjligt.
2. Att nå ut med information om hur barns situation kan påverkas av pandemin.
3. Att säkra finansieringen, trots den allmänna osäkerheten kring ekonomin i samhället – en förutsättning för att kunna uppfylla punkt ett och två.
4. Att värna den egna personalen.
Initialt för att minska risken för smitta, men med tiden ett mer långsiktigt arbete.

Utifrån dessa punkter ställde Bris snabbt om sin verksamhet. Samtliga anställda började arbeta hemifrån.

– Det var väldigt viktigt att bibehålla vår kapacitet för att kunna upprätthålla, och utöka, vår stödverksamhet. Vi var tidigt ute med hemarbete och hade nödvändiga

system på plats. Det har varit en nyckel för att kunna upprätthålla en hög tillgänglighet, säger Magnus Jägerskog.

Extra personal rekryterades för att stärka bemanningen och den 17 mars utökade Bris öppettiderna i telefon och chatt för barn. I mars 2021 kommer Bris chatt och telefon att ha öppet dygnet runt.

– Det är en historisk satsning som vi arbetat för länge och som jag tycker känns extra angelägen efter året som gått.

Med facit i hand kan vi konstatera att Bris under 2020 stöttat fler barn än någonsin tidigare. Under året hade Bris 31 497 kurativa kontakter med barn.

– Varje samtal gör skillnad och just därför känns det extra viktigt att vi har kunnat mobilisera och kunnat ge stöd till fler barn än någonsin under ett år som varit tufft för många barn. Jag känner en stor tacksamhet för allt hårt arbete som lagts ned i organisationen och som möjliggjort det.

Som den nationella stöddinjen för barn och unga har Bris haft ett stort ansvar i att informera om hur barn påverkas av såväl pandemin som av de restriktioner som följde. En Sifo-undersökning bland barn mellan 8 och 18 år som Bris genomförde i maj 2020, visade att det viktigaste för många barn är att skolan fortsätter att vara öppen. Restriktionerna får konsekvenser för alla barn men slår väldigt ojämnt.

– Det har varit viktigt för oss att nå ut med kunskap om barns livssituation under pandemin genom

Magnus Jägerskog, generalsekreterare Bris.

lägesbilder, i dialog med beslutsfattare och genom att finnas till hjälp för nätverket runt barnet genom exempelvis råd till föräldrar. Under 2020 syntes vi mer än någonsin tidigare, vårt deltagande i media ökade med 37 procent vilket är exceptionellt, säger Magnus Jägerskog.

Under året har Bris deltagit i en lång rad samverkansgrupper hos aktörer som Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges Kommuner och Regioner, och fört dialog med statsministern, partiledare, ministrar och kungahuset, för att lyfta barnets perspektiv i frågor som rör pandemin. Bris har medverkat i paneler, föreläst och haft en central funktion när det kommer till att föra fram vad barn berättar i samtal, och att sprida kunskap om hur barn påverkas i kriser.

Under året har också viljan att stötta Bris ökat kraftigt, både bland privatpersoner, företag och från den offentliga sektorn.

– Initialt under våren 2020 bedömde vi att det fanns en stor risk för minskat finansiellt stöd som en effekt av pandemin. Men under året har många, privatpersoner, företag och myndigheter insett hur avgörande Bris verksamhet är för många barn och att vi behöver resurser för att kunna hjälpa. Det tillsammans med ett enastående

insamlingsarbete gjorde att vi för första gången passerade 100 miljoner i totala intäkter.

Pandemin har blottlagt frågan om barns utsatthet och är långt ifrån över. Magnus Jägerskog betonar att 2020 var pandemins första år, och hur viktigt det är med fortsatt stöd för att kunna upprätthålla en långsiktighet i stödverksamheten.

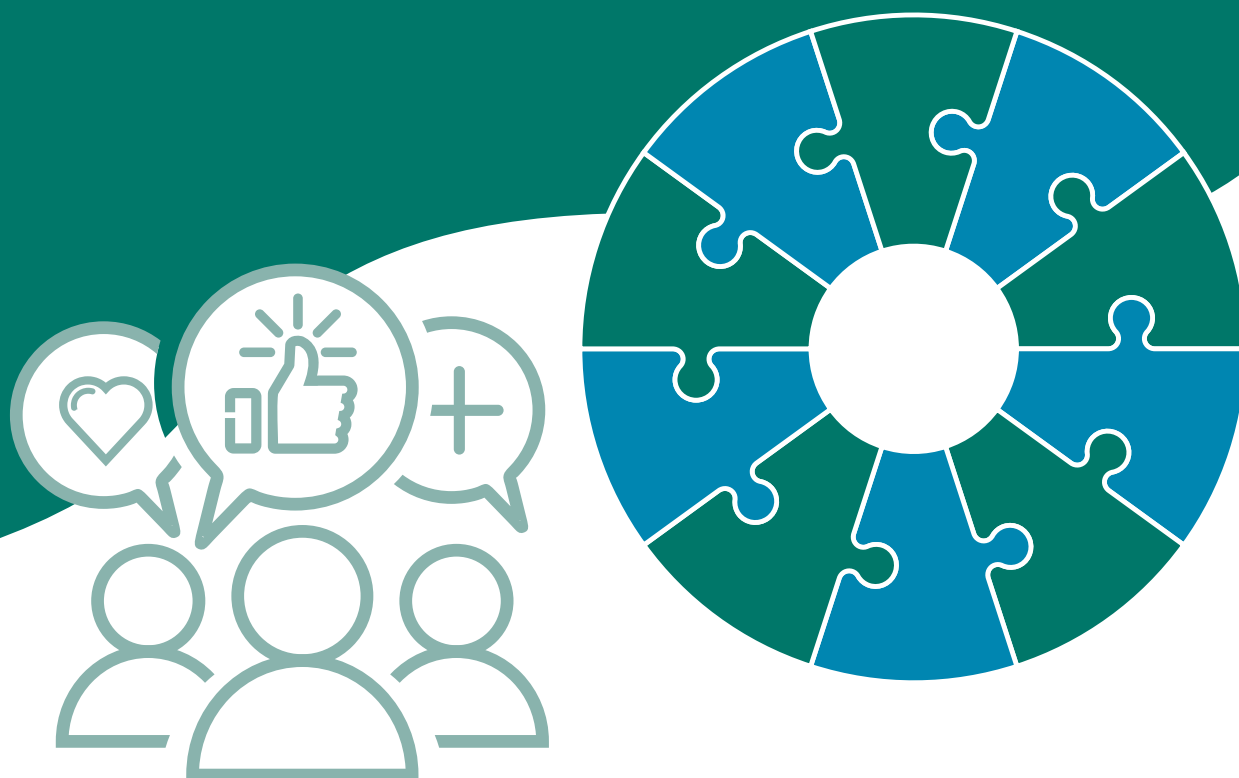
– Det är viktigt att förstå att barns behov är stora och att utsattheten är omfattande. Ett år som 2020 vill många bidra, men det höga samtalstrycket och efterfrågan på Bris verksamhet kommer att fortsätta. Det finns behov av många insatser för att stärka barnets rättigheter och förbättra livssituationen för barn, säger Magnus Jägerskog.

För barn som befinner sig i utsatta situationer kan Bris bli bryggan till kontakt med

myndigheter och samhälle. Samtalen om våld har ökat under många år, och under 2020 märktes en lavinartad ökning av samtal som rör psykisk ohälsa och ångest.

– För många barn som redan innan pandemin befann sig i en utsatt situation har läget förvärrats. Det här året har för mig personligen gett en starkt insikt i hur angeläget det är att vi finns till för barn, i samtal och för att kunna hjälpa vidare, alla tider på dygnet.

”Med facit i hand kan vi konstatera att Bris under 2020 stöttat fler barn än någonsin tidigare. Under året hade Bris 31 497 kurativa kontakter med barn.”

TIO STEG MOT ETT BÄTTRE SAMHÄLLE FÖR BARN

2021 markerar slutåret för den långsiktiga strategiplan Bris arbetat utifrån sedan 2017. Bris har stöttat fler barn än någonsin, stärkt folkrörelsen och privatpersoners engagemang och drivit påverkan för viktig förändring.

Tio steg mot ett bättre samhälle för barn, den långsiktiga planen 2017-2021, antogs på Bris kongress i Norrköping 2017. Planen har varit vägledande för hur Bris bedrivit sin verksamhet under denna period. De tio stegen har sedan planen antogs lagt grunden för Bris årliga verksamhetsplaner och i hög grad påverkat alla delar av verksamheten.

– Bris organisation har gjort fantastiska förflyttningar inom en rad viktiga områden under de här åren, och

det är med stolthet vi kan blicka tillbaka på allt som åstadkommits, säger Annabella Kraft, Bris ordförande.

Nu pågår arbetet med att ta fram en ny femårsplan, som ska läggas fram av styrelsen under Bris kongress 2021.

– Det sker genom dialog med barn, förtroendevalda, medlemmar och medarbetare, som får samtala om vad som är de viktiga frågorna framåt. Det är en inspirerande process som det bor väldigt mycket kraft i, säger Magnus Jägerskog, Bris generalsekretare.

1.

Bris ska bredda stödverksamheten och göra den mer attraktiv för en större mångfald av barn.

Kontakterna till Bris har ökat under hela femårsperioden och Bris har ökat tillgängligheten i stödverksamheten. 2020 gav Bris stöd till fler barn än någonsin tidigare. I mars 2021 kommer Bris stödlinje i telefon och chatt att ha öppet dygnet runt, vilket är möjligt tack vare våra partners. Bris har växlat upp och utvecklat det digitala stödet i dialog med barn och unga. Under våren 2021 öppnar också de första Bris-mottagningarna, där Bris kommer kunna ge ett nära och riktat stöd till barn och familjer i särskilt utsatta situationer, och till barn i behov av fördjupat stöd eller guidning i myndighetskontakter.

2.

Bris ska arbeta förebyggande genom stöd till vuxna som ett indirekt stöd till barn. Vuxna som ser och agerar för barnets bästa är en skyddsfaktor.

Bris vuxenstöd har vuxit och utvecklats de senaste åren. Idag har vi tre stödlinjer för vuxna: Bris vuxentelefon, Bris vuxentelefon på arabiska och Bris stödlinje för idrottsledare. Dessutom finns en bred variation av stöd och råd på bris.se för vuxna, både snabba tips och fördjupat stöd. Bris har utvecklat sin utbildningsverksamhet och erbjuder öppna utbildningar, uppdragsutbildningar, metodutbildningar och gruppleدارutbildningar i hela landet.

3.

Genom kommunikation, opinionsbildning och påverkansarbete ska Bris påvisa samhällets brister när det gäller att tillgodose barnets rättigheter. Bris ska kräva åtgärder från beslutfattare på nationell och regional nivå för att stärka barnets rättigheter.

Under perioden har Bris stärkt sin position som opinionsbildare och aktivt drivit politisk påverkan för ett bättre samhälle för barn. Synligheten i media har varit hög under hela perioden och under 2020 var Bris den mest synliga barnrättsorganisationen i Sverige. En av de viktigaste strategiska frågorna under femårsperioden har varit att stärka barnkonventionens rättsliga ställning genom att göra den till svensk lag. Det historiska beslutet fattades i juni 2018. Under perioden har Bris också byggt upp en tydlig struktur för våra rapporter, där Bris årsrapport belyser barns samtal till Bris stödlinje, och vi årligen släpper ett antal rapporter med fördjupning i vissa ämnen. Rapporterna bidrar till kunskap och krav på samhällsförändring och sprids i Bris nätverk, till allmänheten och till beslutsfattare och myndigheter.

4.

En stark medlemsorganisation ger kraft och engagemang för barnets rättigheter. Det är prioriterat att öka antalet medlemmar och att stärka medlemsinflytandet i Bris. Kopplat till principen om delaktighet i Agenda 2030 och artikel 12 i barnkonventionen ska Bris stärka barns möjlighet till inflytande i Bris.

Folkrörelsen Bris har stärkts under strategiperioden. Medlemstalet har ökat med cirka 50 procent, och antalet medlemmar som aktivt engagerar sig i Bris och formar verksamheten har ökat. Det regionala arbetet har vuxit.

Bris generalsekreterare har inrättat ett rådgivande barnråd, och 2019 sänkte Bris kongress medlemsavgiften för barn för att möjliggöra för fler barn att kunna bli medlemmar och påverka Bris arbete.

5.

Bris ska aktivt bidra till måluppfyllelse av målen i Agenda 2030, lokalt, regionalt, nationellt och globalt.

Kärnan i Bris verksamhet handlar om social hållbarhet och här har Bris bidragit till målen i Agenda 2030 under strategiperioden. Vi arbetar både för att barnets rättigheter ska tillgodoses här och nu, och att barn ska få förutsättningar att må bra och fungera bra som vuxna – centralt för Agenda 2030:s målsättning om hållbara och fredliga samhällen. Vårt bidrag till hållbar utveckling handlar främst om att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda. På så sätt skapas ett hållbart samhälle för alla.

Bris tar socialt ansvar genom att stärka barnets rättigheter. Vi tar ekonomiskt ansvar genom att varje krona används effektivt för att göra skillnad för barn. Vi tar miljömässigt ansvar genom att ständigt värdera det vi gör utifrån klimat- och miljöpåverkan.

7.

Bris ska genom Bris nätverk öka kunskapen om barns livsvillkor, stärka samverkan nationellt och regionalt för att mobilisera samhället i arbetet med att stärka barnets rättigheter.

Bris nätverk startades i september 2016 och har i dag nästan 6000 medlemmar och är Sveriges största nätverk för barnrättsfrågor. Bris nätverksträffar arrangeras i Bris fem regioner och är mycket välbesökta. Nätverksträffarna är både ett tillfälle att få ny kunskap och en möjlighet till dialog och erfarenhetsutbyte. För att öka kunskapen om barns livsvillkor i Sverige har vi gjort en uppsjö av insatser, bland annat är Bris idag ansvariga för den nationella spridningen av en utbildning för föräldrar som är nya i Sverige, FÖS, och har tillsammans med Prinsparets Stiftelse gett ut Handbok för nätföräldrar som skickats ut till alla elvaåringars föräldrar. Bris har också tagit fram en handbok för att arbeta med barns delaktighet och inflytande genom metoden Expertgrupp barn, och utbildat i metoden.

6.

Bris ska särskilt fokusera på att bryta trenden med den ökande psykiska ohälsan hos barn och unga, stödja barn som flytt och arbeta för varje barns rätt att slippa våld.

Psykisk ohälsa har varit en kärnfråga för Bris under flera år, och är det är den vanligaste orsaken till att barn kontaktar Bris. Åtskilliga rapporter, debatter och artiklar har belyst vikten av barns rätt till stöd för att må bra. Bris har stärkt verksamheten regionalt i hela landet och flyttat fram positionerna. Frågan om varje barns rätt att må bra har hamnat högre på den politiska dagordningen och Bris har varit en aktiv aktör i att driva på för reformer och ökade resurser. Bris har under alla år arbetat för barns rätt att slippa alla former av våld. Det var också orsaken till att Bris en gång i tiden startade. Vi har under strategiperioden arbetat för en nationell handlingsplan

mot våld mot barn, ett arbete som sjösattes under hösten 2020. Det är en av de viktigaste påverkansframgångarna kopplat till våldsområdet på ett strukturellt plan. Vi har också utvecklat ny verksamhet för barn som upplevt våld hemma.

Barn som flytt är en grupp Bris satt fokus på de senaste åren, bland har vi skrivit ett antal rapporter och varit en aktiv röst i debatten genom att belysa den här gruppens behov av stöd. Vi har också byggt upp utbildningar i TRT, Teaching Recovery Techniques, som handlar om trauma-
edukation, och själva hållit i stödgruppsverksamhet för barn som flytt.

8.

Bris ska stärka sin internationella samverkan. Genom samarbete med omvärlden ökar förutsättningarna för att stärka barnets rättigheter i Sverige, såväl som i andra länder.

Bris är en av grundarna till Child Helpline International, CHI, ett globalt nätverk med 183 hjälplinjer i 142 länder.

Tillsammans tar nätverkets hjälplinjer emot mer än 14 miljoner kontakter per år för barn och unga som är i behov av stöd och skydd. Bris är den enda svenska organisationen med medlemskap i CHI. Bris engagemang i CHI har utvecklats och intensifierats, bland annat genom att Bris deltagit i ett arbete med teknikutveckling för alla

världens stöddlinjer, och genom att Bris generalsekreterare är Europas representant i CHI:s styrelse. Under strategiperioden har Bris och den nationella hjälplinjen i Tanzania, C-Sema, drivit ett samverkansprojekt för att dela kunskap och erfarenheter, kapacitetsutveckla verksamheten i Tanzania och bidra till ökad dialog och utveckling av arbetssätt och metoder för att motverka barntrafficking i Tanzania.

9.

En förutsättning för Bris verksamhet är finansiering genom insamling från privatpersoner, företag, stiftelser, kommuner, landsting och andra organisationer. Bris ska tydligt fokusera på insamling från privatpersoner.

Sedan 2016 har Bris ekonomi vuxit med ungefär 60 procent. Det skapar förutsättningar för att stödja fler barn, mobilisera samhället och driva barnrättsfrågor – helt enkelt att göra skillnad över tid. En viktig del har varit att öka det kontinuerliga månadsgivandet, som idag är en stabil grund för vår ekonomi. Antalet månadsgivare har under perioden ökat från 1500 till 7500 personer. Under 2020 nådde vi för första gången över 100 miljoner i totala intäkter, vilket gör att vi kan stödja fler barn än någonsin tidigare.

10.

Bris ska eftersträva hög medvetenhet kring den skillnad varje insamlad krona gör för verksamheten.

Det finns en hög medvetenhet såväl inom Bris organisation som hos våra givare om att varje krona används där den kan göra allra bäst skillnad för barn. Under strategiperioden har Bris blivit en mer digital organisation i alla delar vilket är viktigt ur hållbarhetssynpunkt. Bris ser kontinuerligt över inköp, samarbeten och vilka material vi producerar för att de medel som samlas in ska nyttjas på ett så effektivt sätt som möjligt. En hållbarhetsstrategi har antagits och policies och riktlinjer såsom uppförandekod för partners revideras kontinuerligt.

BRIS ARBETE

STÄRKA BARNETS RÄTTIGHETER

Vi stödjer

Alla barn kan vända sig till Bris kuratorer, som har lång erfarenhet och kunskap av att stötta barn. Det gäller barn som mår dåligt, är ensamma, mobbade, rädda, utsatta för övergrepp eller barn som bara behöver prata med en vuxen.

Bris stöttar barn på många olika sätt, till exempel genom telefon, chatt, mejl och webbforum, samt genom gruppstöd till barn och familjer. Genom vår vuxentelefon ger vi också stöd till vuxna – till exempel föräldrar, idrottsledare och professionella – i frågor som rör barn.

Vi mobiliserar

6500 medlemmar, nästan 250 volontärer och fem förtroendevalda regionråd är med i kampen för en bättre barndom.

Bris nätverk är Sveriges största mötesplats för barnrättsfrågor och möjliggör dialog, erfarenhetsutbyte och samverkan mellan professionella från olika delar av samhället. I slutet av 2020 samlade nätverket över 5800 personer, som deltar i nätverksträffar och delar kunskap och erfarenheter i våra fem regioner.

Vi påverkar

Bris påverkar samhället! Alla barn har rätt att få sina röster hörda. En av Bris viktigaste uppgifter är att lyssna på varje barn och förmedla barns åsikter till politiker och beslutsfattare, för att de ska kunna fatta beslut för ett bättre samhälle för barn.

Vi fungerar också som remissinstans för lagförslag som påverkar barn och unga, och ingår i nätverk tillsammans med andra barnrättsorganisationer.

INSAMLING

För att kunna bedriva vår verksamhet och vårt arbete för varje barn är vi beroende av ekonomiskt stöd. Bris är en politiskt oberoende, ideell organisation som finansieras genom insamling från företag och privatpersoner.

FÖRSTA ÅRET MED BARNKONVENTIONSLAGEN

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige. Ett år senare ser vi att det har gjort viktig skillnad för barns rättigheter. Men vi är långt ifrån i mål – arbetet står fortfarande i startgroparna.

Aнна Dorrian Werner är barnrättsjurist på Bris. Hon säger att vi nu kan se att barnkonventionslagen lett till förändring på flera plan.

– Det handlar dels om att lagstiftningen kommer att anpassas utifrån barnkonventionen och barnets rättigheter. Flera lagstiftningsprocesser pågår redan, exempelvis om förändringar i LVU (lagen om vård av unga) och för barn som bor på skyddade boenden. Men vi ser också att lagen kommer leda till ny praxis, genom beslut från domstolar.

I förlängningen handlar det om ett paradigmskifte som förändrar barnsynen i samhället. Barn har egna rättigheter, och det gäller alla barn.

– Detta synsätt måste genomsyra all offentlig verksamhet. Barn ska ses som aktiva aktörer i frågor som rör till exempel samhällsplanering, sjukvård och socialtjänst men även i relation till sina egna vårdnadshavare.

Pandemiåret 2020 utgör ett bra exempel på en förändring i barnsyn, som barnkonventionen bidragit till. Under året har vi sett ett tydligt fokus på vilka konsekvenser statens smittskyddsåtgärder får för barn.

– Det har funnits en tydlig linje: man har pratat om barns rättigheter på ett nytt sätt och beaktat barnrättsperspektivet i många beslut, exempelvis i frågan om skol-

stängning. Där tror vi att den nya barnkonventionslagen varit starkt bidragande, säger Anna Dorrian Werner.

Att barnkonventionen blev lag gör med andra ord skillnad på ett övergripande plan. Barnkonventionen har redan fått ett tydligare genomslag än tidigare, då man beaktade men inte konkret tillämpade den. Men arbetet med att implementera den nya lagen har bara börjat, och det finns idag stora regionala skillnader. Sveriges kommuner bär ett stort ansvar för att omsätta lagen i praktiken och oroväckande många saknar en strategi för hur det arbetet ska gå till, enligt en enkätundersökning som Bris har gjort.

– Av de 168 kommuner som svarat uppger ungefär hälften att de har en strategi. Det är ganska nedslående siffror. En strategi är avgörande för att ett lyckat resultat – tillämpningen av lagen kan och ska inte vara upp till enskilda eldsjälar.

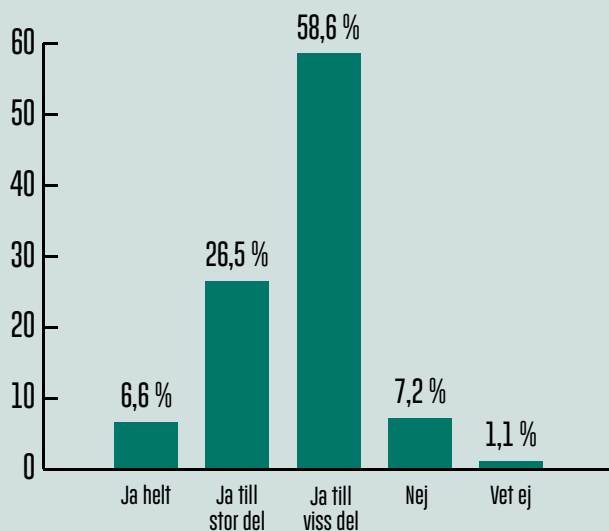
Fyra av tio kommuner ser resursbrist som en stor eller väldigt stor utmaning, och mer än sju av tio upplever en viss, stor eller mycket stor utmaning med politisk prioritering i högsta instans. Andra hinder som rapporterats är kunskapsbrist och avsaknad av rutiner och praxis.

Anna Dorrian Werner menar att det är viktigt att se barnkonventionslagen som startskottet på ett långsiktigt

IMPLEMENTERING AV BARNKONVENTIONEN

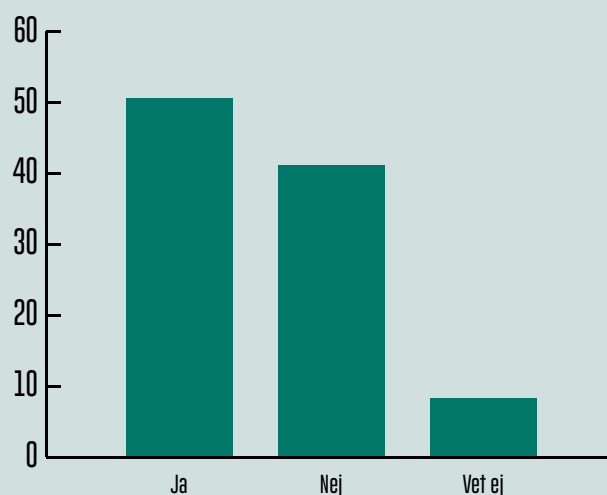
Har kommunen implementerat barnkonventionen i sina verksamheter?

Antal svar: 181

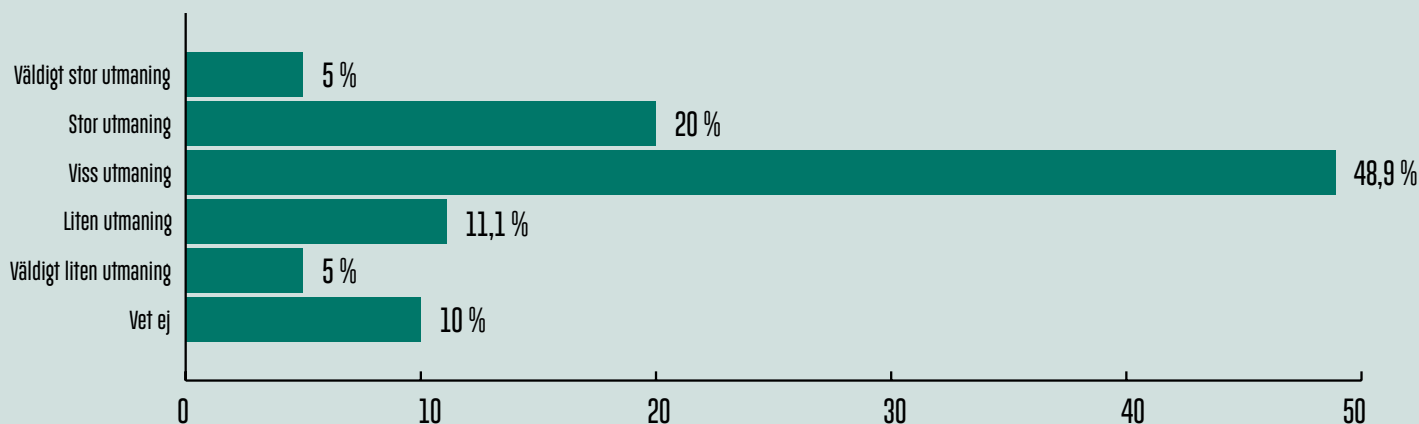
Har kommunen en strategi för att implementera barnkonventionen?

Antal svar: 168

Gradera utmaningen med prioritering i högsta politiska instans

Antal svar: 180

arbete. Flera händelser som under året som fått stort medialt genomslag har satt fokus på barnrättsfrågan. Det gäller bland annat flickan som kallats "Lilla hjärtat", som hittades död i familjens hem.

– Det finns idag en bredare politisk enighet än tidigare om att vi måste förbättra situationen för de allra mest utsatta barnen. Men det är viktigt att synliggöra att de mest utsatta barnen finns på många olika ställen, som SiS-hem och skyddade boenden.

Rättigheter för barn är rättigheter för alla barn, även stora barn som begår brott eller utmanar på andra sätt. I den frågan råder det inte lika bred konsensus.

– Efter ett år med barnkonventionslagen ser vi att det på en strukturell nivå har hänt saker, det finns en tydligare ambition av att utgå ifrån barnets rättigheter. Nu är det upp till bevis att också omsätta rättigheterna i praktiken. De uppmärksammade händelserna under 2020 visar väldigt tydligt att vi fortfarande har en lång väg att gå.

STÖDJA

BRIS STÖTTAR BARN I UTSÄTTA SITUATIONER. GENOM EN BRED STÖDVERKSAMHET ERBJUDER VI PROFESSIONELLT STÖD PÅ BARNNS VILLKOR.

Att ge stöd till barn, unga och vuxna i utsatta situationer kräver kunskap och kompetens. Därför jobbar uteslutande professionella kuratorer på Bris. De lyssnar, stöttar och stärker barn i att hantera sin situation – och att få vidare hjälp om det behövs. Vår stödverksamhet är uppdelad i tre delar:

Stöd online till barn

Genom Bris telefonlinje 116 111, Bris-mejlen och Bris-chatten kan barn och unga upp till 18 år tryggt, anonymt och gratis mejla, chatta eller ringa till en kurator på Bris. Om kuratorn bedömer att barnet behöver vidare stöd lotsar hen barnet vidare till andra samhälleliga stödinsatser.

Riktat stöd till barn och familjer

Bris arbetar nära och stödjer barn och familjer i särskilt utsatta situationer genom riktade stödinsatser, stödprogram och gruppstöd.

Telefonstöd för vuxna

Genom Bris vuxentelefon, Bris vuxentelefon på arabiska och Bris stöddlinje för idrottsledare kan vuxna som har frågor, funderingar eller oro för ett barn få samtalsstöd.

Bris stöttar föräldrar som är nya i Sverige

Bris har under året arbetat med ett samhällsorienterat grupprogram för nyanlända och utrikesfödda föräldrar till barn mellan 0 och 18 år. Programmet är ett exempel på hur civilsamhället och det offentliga, i detta fall Stockholms kommun och Länsstyrelsen i Stockholms län, kan samarbeta för att stärka vuxna i deras föräldraroll. Under året har 170 gruppleddare utbildats i föräldraskapsstöd och med Bris hjälp sprids programmet över landet.

– Innehållet är baserat på FN:s barnkonvention, forskning, lagstiftning och kartlagda behov hos nyanlända föräldrar, berättar Therese Ahlstedt, socionom på Bris region Syd.

Syftet är att föräldrarna ska få information om områden som är viktiga för familjelivet i Sverige, och möjlighet att samtala med andra i gruppdiskussioner.

– Det tar upp hur det är att vara familj i ett nytt land, jämställdhetsfrågor, vilka rättigheter och skyldigheter föräldrar har och hur vård, förskola och skola fungerar.

Programmet passar för olika verksamheter som kommer i kontakt med utrikesfödda föräldrar, såsom förskola, BVC, SFI och förebyggande enheter inom socialtjänsten, medborgarkontor och civilsamhälle.

Digitala julvärdar lyste upp julen

Julafton förknippas ofta med umgänge med nära och kära, men för många barn är det ännu en dag att tillbringa i ensamhet eller utsatthet. För att lysa upp tillvaron för dem som vänder sig till datorn för social tillhörighet lät Bris och Svenska E-sportförbundet några välkända gamers vara digitala julvärdar.

– Vi ville påminna om att vuxenvärlden finns som ett stöd för unga, på ett sätt som blir lustfyllt och i en kontext där många av barnen redan befinner sig, säger Anna Holmqvist, kommunikationschef på Bris.

Julen ska vara en trygg och rolig tid för alla barn och unga, men den traditionella julen är inte rätt för alla.

– För oss är det viktigt att utgå ifrån barnens intressen och på alla vis vi kan bidra till en jul för alla, säger Jonas Öberg, talesperson för Svenska E-sportförbundet.

Årets digitala julvärdar var Fortnite-spelaren Kevzter, World of Warcraft-mormorn Jenyfeare och Roblox-streamern Tomu. Arrangemanget togs emot väl och över 46 000 tittare följde de olika livesändningarna.

30%

Psykisk ohälsa är den vanligaste samtalsämnet när barn och unga kontaktar Bris. Samtal som rör psykisk ohälsa ökade med 30 procent från 2019 till 2020. Näst vanligaste kontaktsak är familj och familjekonflikter, som ökade med 39 procent under samma period.

ONLINESTÖD DYGNET RUNT

Under hela 2020 har Bris arbetat med förberedelser inför att stödlinjen öppnar dygnet runt i mars 2021. Det är en historisk satsning som Bris arbetat för länge, och som blir extra viktig i kristider när trycket är högt i Bris stödlinje.

Bris är Sveriges nationella stödlinje för barn och unga, som erbjuder professionellt samtalsstöd via chatt, mejl och telefon varje dag, året runt. 116111 är ett EU-harmoniserat nummer som reserveras till hjälplinjer i de europeiska länderna med kunskaper och resurser att ge barn professionellt stöd.

Behovet av stöd är stort, antalet kontakter barn tar med Bris ökar för varje år. Barn har under lång tid önskat ökade öppettider hos Bris. De beskriver hur känslorna är tyngre, problemen allvarigare och ensamheten svårare på natten. Dessutom har många barn berättat för Bris att det är på natten de har en chans att ringa och prata ostört.

– Att Sverige saknat en dygnet runt-öppen stödlinje har kritiserats av bland annat FN:s barnrättskommitté. Nu kommer vi kunna stödja barn under tider då många behöver det som bäst, och vid behov se till att de kom-

mer i kontakt med rätt hjälpinstans, såsom Socialjouren, SOS Alarm eller BUP-akuten, säger Hanna Gröndahl, Bris utvecklingsstrateg.

I en enkätundersökning på bris.se har 547 barn i åldrarna 6-18 år svarat på frågor angående nattöppet stöd hos Bris. Just tillgänglighet återkommer som viktigt i svaren – att kunna få stöd när det behövs som mest.

Den 15:e mars 2021 öppnar Bris telefonstödet dygnet runt. Nio nattkuratorer kommer turas om att i grupper

om tre bemanna chatt och telefon nattetid, utöver de 20-tal kuratorer som arbetar på dagen och kvällen. Behoven hos de unga som hör av sig varierar – ofta räcker det med ett stödjande samtal och/eller guidning i regelverk och rättigheter som berör barnet. I de fall där barnet behöver fördjupat stöd fungerar kuratorn som en brygga mellan Bris och olika samhällsinstanser. Det kan till exempel handla om att upprätta anmälningar eller att guida barnet i kontakt med olika myndigheter.

– Under året har vi, utöver rekrytering och schemaläggning, fokuserat på att förbereda för öppningen genom att utveckla vår teknik och vår metod, så att vi på ett så bra sätt som möjligt ska kunna möta de barn som hör av sig till oss på nätterna, säger Hanna Gröndahl.

Just nu är trycket extra högt då många barn är oroliga med anledning av pande-

min, både för viruset och för samhällsutvecklingen. När vardagen är osäker, delar av samhället stänger ner och många är hemma från stängda skolor ökar utsattheten för barn som har en otrygg situation i hemmet.

– Arbetet kommer att kräva insatser på lång sikt. Att stärka skyddet för barn i utsatta situationer är en fråga om social hållbarhet, och om hur vi tillsammans skapar hållbara samhällen.

Utökningen på natten finansieras med stöd av Allmänna Arvsfonden, och flera företag och stiftelser är med och finansierar utökningen till dygnet runt-öppet.

”På dagarna håller man ihop, och på nätterna när ingen ser bryter man ihop. Tror många hade behövt någon då.”

ATT PRATA MED BARN OM SVÅRA SAKER

Under 2020 har Bris haft fler kontakter med barn och unga än någonsin tidigare – kontakterna har ökat med 16 procent bara jämfört med 2019. Karolina Jackson Alvage som är kurator på Bris berättar om hur du som vuxen kan prata med barn om pandemin, och om andra ämnen som är svåra och inte alltid har ett tydligt svar.

Vad pratar barn och unga om när de kontakter Bris?
– Barn hör av sig om allt som hör livet till. Alltifrån relationer, vänskap, kärlek och kroppen, till utanförskap, psykisk ohälsa, stress, missbruk, konflikter och våld. Under pandemin har vi sett en ökning främst kring ämnen som ångest, nedstämdhet och konflikter i familjen. Samtal om fysiskt och psykiskt våld har ökat. Det hänger också ihop med vad barn sökt om på nätet när de hittat till Bris.

Hur har pandemiåret 2020 påverkat barn?

– Hela samhället har påverkats av pandemin, och självklart även barnen. En del har fått distansundervisning i skolan och inställda fritidsaktiviteter. För vissa har det lett till en större ensamhet, oro och ångest. En del som varit utsatta för mobbning i skolan upplever en minskad social stress av att vara hemma mer, men på ett generellt plan ser vi att barn som redan tidigare befann sig i utsatta situationer på olika sätt, har blivit mer utsatta på grund av pandemin. Deras utsatthet är alltså inte nödvändigtvis ny, utan en del av ett stort samhällsproblem som redan fanns.

På vilket sätt ökar utsattheten?

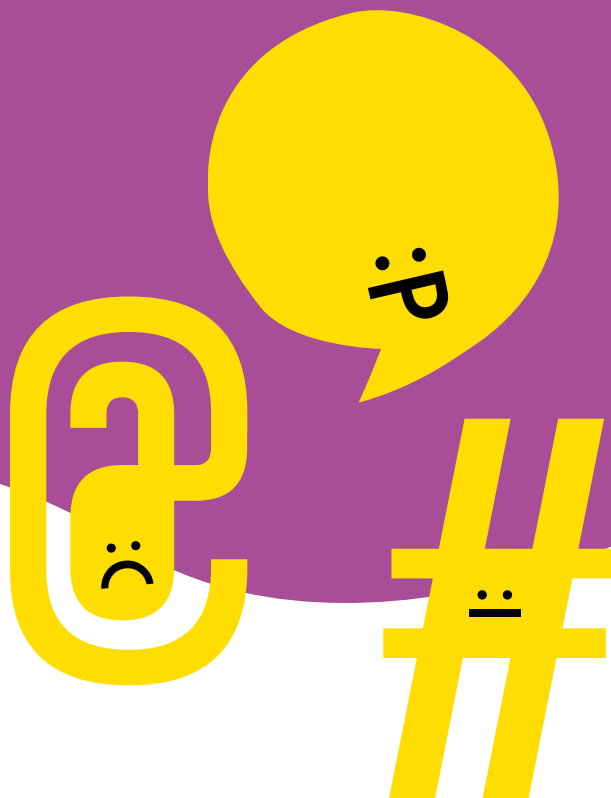
– Det kan handla om otrygghet eller våld hemma som

eskalerat i den nya tillvaron, eller om ekonomisk utsatthet och föräldrar som förlorat jobbet. Det kan också handla om den psykiska hälsan hos barn och deras nära. Många barn som ringer berättar om familjekonflikter som ibland förvärrats av att alla är hemma mer än vanligt. Att konflikterna blir fler behöver naturligtvis i sig inte betyda att man blir utsatt för våld, det är logiskt att konflikter ökar när konfliktytorna blir fler. Men för en del barn har "det nya normala" inneburit ökad fara för både mående och säkerhet.

Vilka frågor ställer barn om pandemin?

– Jag tror att i princip alla, barn som vuxna, under det senaste året har upplevt någon form av oro över det som sker. En del barn som ringer uttrycker rädsla över att stå inför något nytt som de aldrig upplevt tidigare. De undrar vad som kommer hända,

hur de kommer påverkas och när det kommer ta slut. Frågor det inte finns några självklara svar på.

Hur ska man som vuxen prata med barn om den osäkerheten?

– Det viktigaste är att trygga och lugna, stärka barnets känsla av kontroll. Alla barn är olika och reagerar på olika sätt. Som vuxen måste du ta hänsyn till barnets ålder, mående och vad som händer i livet i övrigt: barnet har kanske tidigare erfarenheter av exempelvis sjukdom? För att ta reda på vad just det här barnet behöver kan du ställa frågor: Vad vet du redan, och vad undrar du? Frågorna visar att du som vuxen gärna vill prata om det här, trots att det är svårt och trots att det inte finns några tydliga svar. På så sätt gör du ämnet pratbart för barnet.

Hur mycket ska man berätta om sådant som kan otäckt?

– Som vuxen måste du hjälpa till att tolka, värdera och sortera information. Det kan vara svårt för barn. En del mår dåligt av att bli överösta av information, det är därför du ska följa barnet och känna in vad hen faktiskt undrar. Berätta ärligt om det hen vill veta, men ge inte en massa information som hen inte efterfrågat. Det är också viktigt att tänka på att i en krissituation inte överföra sin egen oro. En pandemi kan skapa rädslor kring både hälsa, ekonomi och sociala aspekter hos oss vuxna, men då gäller det att ta hjälp av andra vuxna, inte prata om sin oro med barnen. Visa att du som vuxen tar ansvar och tar hand om situationen. Dock är det förstås bra att bekräfta barnens känslor och prata tillsammans om vad ni kan göra för att må bra, både barn och vuxna.

Hur kan barn bli hjälpta av att kontakta Bris?

– Många gånger är Bris den första kontakten ett barn tar med en hjälpinstans. Möjligheten att vara anonym är ofta avgörande. Min erfarenhet av samtal med barn är att de ofta tar väldigt mycket ansvar som inte är deras. De kan befinna sig i svåra situationer, som att någon i familjen mår dåligt fysiskt eller psykiskt. Många vill inte berätta för föräldrarna som redan har så mycket. Vi på Bris jobbar mycket med att förklara för barn att de har rätt att få stöd från vuxna, och att vuxna kan hantera deras känslor. När barn behöver hjälp tar de hjälp av vuxna, och när vuxna behöver stöd får de det av andra vuxna. Bris kan ge barn stöd genom att låta dem berätta om hur de mår för en vuxen som lyssnar och bekräftar deras känslor och upplevelser. Det kan hjälpa till att avlasta skamkänslor. Vi ger barnet kunskap kring vad hen har rätt till, peppar och hjälper till att göra en plan för att skapa förändring.

Hur kan man som vuxen stötta barn i den pandemisituation som pågår nu?

– Som vuxen medmänniska kan du stötta barn på många sätt. Försök gärna se ett vidare perspektiv: du kanske kan hjälpa en vuxen bekant med barnpassning eller hjälp att handla mat, och på så sätt indirekt hjälpa hans barn? Det finns många sätt att stötta och det är bra att lyfta blicken. En viktig aspekt är att kontaktytorna begränsats för många människor under pandemin. Detta påverkar barn. Färre vuxna ser varje barn, och färre kan reagera om någon far illa. Därför är det viktigare än någonsin att du, om du känner oro för ett barn, faktiskt agerar och orosanmäler. Det är bättre att göra en orosanmälan för mycket än en för lite.

MINDRE ENSAMMA TILLSAMMANS

En av Bris gruppstödsverksamheter riktar sig till barn som bor i familjehem. Det sker både genom stödhelger där barnen träffas under tre dagar, och genom onlinegrupper där barnen möts digitalt.

Bris stödhelger för barn som lever i familjehem är upplagda enligt ett tredagarsprogram, med deltagare från hela landet. Barnens åldrar kan variera, men de flesta är mellan XX och 18 år. Under helgerna får barnen och ungdomarna träffa varandra, dela erfarenheter och fördjupa sina kunskaper om känslor och barns rättigheter. En viktig fråga är familjebegreppet, att prata om vad en familj kan vara och bredda definitionen.

– Barnens känslor är det centrala. Många tampas med frågor som rör tillhörighet, som "Vem tycker om mig?" och "Var ska jag bo sen?". Mycket av det vi tar upp handlar om det som kallas psykoedukation: att lära sig hur kroppen fungerar och varför. Vilka känslor har vi, hur upplever vi dem, och hur kan vi hantera dem?

Det säger socionomerna Anneli Öhrling och Catarina Nylund som arbetar med Bris gruppstöd.

Deltagarna har vitt skilda bakgrunder och har placerats i familjehem av olika orsaker. En del har starka minnen från sina ursprungsfamiljer medan andra bott i familjehemmen sedan de var väldigt små. Vissa längtar efter att få flytta hem igen och en del vill absolut stanna i familjehemmet. Oavsett hur situationen ser ut är det viktigt att prata om orsaken till placeringen, och vad en har varit med om.

– På så sätt gör vi alla ämnen talbara. Vi berättar för barnen att de har rätt att få hjälp och att bli lyssnade på. Det brukar vara lättare att själv berätta när man får höra att andra också kämpar med exempelvis sorg och saknad, säger Catarina Nylund.

För många barn blir gruppen ett unikt forum, där de kan lyfta sådant som är svårt att tala om med kompisar som inte bor i familjehem, eller med familjehemssyskon som inte har samma bakgrund. Samtalen rör inte bara det som är jobbigt, utan också sådant som barnen gillar

och mår bra av. Barn och unga som själva bor i familjehem har varit med och utformat de teman som lyfts.

– Tanken är att stödhelgerna ska hjälpa här och nu, men också blir ett startskott som kan underlätta för fortsatta samtal hemma.

Under 2020 har pandemin gjort det svårare att genomföra de fysiska stödhelgerna som vanligt på grund av restriktionerna. Bris inställning är att inte ställa in något stöd till barn, och förhoppningen är att de barn som inte kunnat delta i grupper under 2020 kan få komma senare istället. Samtidigt har Bris växlat upp arbetet med onlinegrupper.

– De riktar sig främst till de lite äldre barnen, eftersom det krävs att de samtala och ta instruktioner via text, säger Anneli Öhrling.

Onlinegrupperna utgår ifrån samma teman som stödhelgerna, men sker via ett chattforum. Ibland är det lättare att nå ut till fler när tröskeln för deltagande sänks.

– Äldre ungdomar har ofta mycket på sin agenda och prioriterar inte alltid att komma till oss under flera dagar, speciellt inte om stödgruppen träffas i en annan stad än där de bor. Det kan också kännas läskigt eller nervöst att delta i en fysisk grupp. Då är onlinestödet ett jättebra alternativ.

De flesta barn som deltar är positiva efter sitt deltagande i en stödgrupp. Vad de uppskattar mest varierar: en del tycker att det är roligt att leka och träffa nya kompisar som lever i en liknande situation som de själva. Andra uppskattar att ha fått lära sig nya saker och prata om sådant de vanligtvis håller inom sig.

– Vi ser hur barnen lär känna varandra, delar med sig, ställer frågor och stöttar varandra. Igenkänningen förenklar – här sticker barnen inte ut för att de varit med om något svårt, utan tvärtom, säger Anneli Öhrling.

En av styrkorna är kombinationen av att vuxna berättar om viktiga saker, och att barnen får interagera med varandra och styra innehållet.

– De hinner få vara i alla sina roller: inte bara en familjehemsplacerad person utan också fotbollsspelare, melloälskare och kompis.

Catarina Nylund

Bris arrangerar gruppstöd med fyra olika inriktningar.

- För barn som bor i familjehem.
- För barn som flytt.
- För barn till föräldrar med psykisk ohälsa eller missbruk.
- För barn som har en förälder som tagit sitt liv.

Familjehemsplacerade barn är en heterogen grupp barn i olika åldrar och med olika sätt att se på sin situation. Men gemensamt är att de löper mycket högre risk än andra att drabbas av psykisk ohälsa, att misslyckas i skolan och fara illa som vuxna.

– De har generellt sett sämre möjligheter i livet än andra barn. Det är viktigt att förebygga dessa risker genom tidigt stöd. Det betalar sig i längden och är dessutom varje barns rätt, säger Anneli Öhrling.

Att det handlar om en utsatt grupp tar sig ibland väldigt konkreta uttryck: som exempelvis att barn i familjehem har sämre tandhälsa och mer sällan går på sin årliga kontroll.

– Om stödet vi ger skapar en god erfarenhet hos barnet ökar chansen att hen själv söker den hjälp hen behöver i framtiden. Under gruppstödet får barnen både lära sig att stöd finns, och att våga ta emot det.

Situationen för familjehemsplacerade barn fått stort medialt fokus under 2020. Det sedan treåriga Esmeralda, kallad Lilla hjärtat i medierna, dog i sina biologiska föräldrars vårdnad sedan hon flyttats tillbaka till dem efter att ha bott i ett familjehem. Det skapade stor debatt kring vems behov som ska styra besluten.

– Det som hände ställer många juridiska frågor på sin spets. Myndigheterna har ett långtgående ansvar att se till att ett barn har det bra där hen är, oavsett om det är hos föräldrarna eller i ett familjehem. Lilla hjärtat var ett

extremt fall, men alla barn vi möter har med sig någon form av otrygghetskänsla, säger Catarina Nylund.

En del barn flyttar många gånger mellan flera olika hem.

– De kan aldrig vara hundra procent säkra på var de får vara, och hur länge. Oron är många gånger befogad och påverkar självklart ett barn som redan i grunden är utsatt.

Gemensamt för familjehemsplacerade barn är att de haft vuxna i sin närhet som inte kunnat tillgodose deras behov av trygghet. Stödgruppen kan aldrig kompensera för det, men genom att sätta ord på det man varit med om blir det lättare att ta emot hjälp.

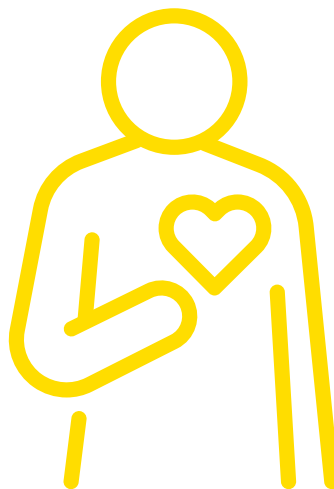
– Vi kan bidra till att lägga ett pussel, få barnet att förstå sina egna reaktioner och hjälpa hen att känna sig lite tryggare, säger Anneli Öhrling.

Förhoppningen är att kunna utveckla verksamheten framåt. Bris arbetar för att kunna erbjuda gruppstöd i fler städer och öka kunskap och kompetens om den här gruppen barn, både hos familjehemsföräldrar, socialtjänst och samhälle.

Anneli Öhrling

STÖD TILL BARN – VIA VUXNA

En av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn och unga är trygga vuxna. Bris erbjuder därför professionellt stöd till vuxna, både via telefon och på bris.se.

Efter nära 50 års verksamhet har Bris byggt upp en unik kunskapsbank om barn och ungas livsvillkor i Sverige. Varje enskild kontakt med ett barn är oerhört värdefull och viktig. Främst för att Bris kuratorer kan ge direktstöd till det enskilda barnet – men också för att barnet ger Bris viktig kunskap om hur vuxenvärlden bör agera för att barn ska må bra. Denna kunskap förmedlar sedan Bris vidare till såväl föräldrar och andra viktiga vuxna som till professionella och beslutsfattare.

Vuxna i behov av stöd och råd kring barn kan kontakta Bris anonymt via någon av våra tre vuxenlinjer – Bris vuxentelefon, Bris vuxentelefon på arabiska och Bris stödlinje för idrottsledare.

Vuxna hör av sig till Bris om alla möjliga frågor kopplade till barn och unga, till exempel dilemman kring vårdnadstvister, problem i skolan eller bråk inom familjen.

Men trots att Bris ordinarie vuxentelefon har funnits sedan 1994 är Bris i allmänhetens ögon fortfarande synonynt med direktstöd till barn och unga.

– Vi gjorde nyligen en Novus-undersökning som visade att vuxna har väldigt låg kännedom om att Bris också ger stöd till föräldrar. Få kände till Bris vuxentelefon trots att den har funnits i flera år. Det framkom också att föräldrar och andra vuxna har ett stort behov av stöd kring barn och unga från en källa med hög trovärdighet, vilket Bris är, säger Anna Vorne som är projektledare och kommunikatör på Bris.

Behovet av föräldraskapstöd märks även hos vuxna

med annat modersmål än svenska, en målgrupp som vuxit snabbt under de senaste åren. Här efterfrågas inte bara råd och stöd kring frågor kopplade till barn och unga utan även allmän kunskap om hur det svenska samhället fungerar.

Bris arbetar kontinuerligt för att vara relevanta på de plattformar där barn och unga befinner sig – detsamma gäller i vår kommunikation till vuxna. Under år 2020 tog vi därför ett steg framåt genom att utveckla och b

redda vårt digitala vuxenstöd. Alla som besöker bris.se för vuxna ska enkelt kunna ta del av Bris kunskap och stöd. Den som vill ha snabb, översiktlig information kring olika ämnen hittar sådan under kategorin Bris Guidar. Här finns stöd och råd i både text och rörligt format. Vill du fördjupa dig inom ett område klickar du dig vidare till kategorin Stöd och råd. Här har vi samlat de vanligaste frågorna och

svaren på olika föräldrelaterade ämnen. På sidan finns också exempel på frågor som vuxna ställer i Bris vuxentelefon.

På Bris Instagram erbjuder vi nu enklare stöd till vuxna i främst rörligt format.

För att nå ut ännu bredare har Bris även ett samarbete med Bonnier-magasinet Tara, vars målgrupp är föräldrar i åldrarna 40 år och uppåt. Samarbetet innebär att Gunilla Bergsten, chef för Bris stöd online, svarar på tonårsrelaterade frågor i varje nummer. Under året har Bris även producerat flera reportage kopplade till frågor om barn och unga.

”Barn ger Bris viktig kunskap om hur vuxenvärlden bör agera för att barn ska må bra. Denna kunskap förmedlar Bris sedan vidare.”

Se även
bris.se/for-vuxna
 Bris Instagram
 @Bris116111

Bris vuxentelefon
 erbjuder stöd, vägledning och information till vuxna som känner oro över ett barns livssituation. Samtalen utgår alltid från barnets perspektiv och rättigheter.

Telefonnummer:
 077-150 50 50,
 vardagar 9-12

Bris vuxentelefon på arabiska
 erbjuder arabisktalande vuxna stöd i frågor som rör barn. I Sverige finns en stor grupp invånare som pratar arabiska och tidigare har språket varit ett hinder för en del av dem i kontakten med Bris.

Telefonnummer:
 077-44 80 900,
 tisdag-torsdag 9-12

Bris stödlinje för idrottsledare
 är en stödlinje för tränare, ungdomsledare och andra vuxna som är engagerade inom idrotten.

Telefonnummer:
 077-440 00 42,
 vardagar 9-12

MOBILISERA

**BRIS MOBILISERAR SAMHÄLLET.
VI SAMLAR KUNSKAP, KOMPETENS OCH
ENGAGEMANG FÖR ATT GÖRA VÄRLDEN
TILL EN TRYGGARE PLATS.**

Sverige var först i världen med en lag mot barnaga och räknas som ett av de ledande länderna när det kommer till att leva upp till barns rättigheter. Ändå berättar barn ständigt för Bris att deras rättigheter kränks på olika sätt. Kunskapen om barns rättigheter varierar kraftigt bland beslutsfattare och professionella i Sverige. Situationen för barn kan också se väldigt olika ut i olika områden.

Därför finns Bris i hela landet. Från våra fem regionkontor (i Stockholm, Göteborg, Malmö, Linköping och Umeå) utbildar vi, sprider kunskap och påverkar beslutsfattare att stifta lagar och skapa trygga sammanhang och säkrare rättsprocesser för barn. En del av Bris arbete handlar om att se till att barnrättsfrågorna får det utrymme de förtjänar på alla nivåer i samhället. I Bris nätverk samlar

vi tusentals professionella som inom ramen för Bris kan samverka och utbyta erfarenheter. Vi anordnar lokala nätverksträffar för människor som arbetar med barn och frågor som rör barn, som idrottsledare och kommunanställda.

Under 2020 har Bris volontärer arbetat intensivt för att sprida kunskap om barns rättigheter. Många planerade aktiviteter har fått ställas om till digitalt arbete, på grund av pandemin. Bris devis har varit att ställa om, inte ställa in. Vi har idag 250 volontärer, fördelade på våra fem regioner, som gör ett ovärderligt arbete. Och vi vill gärna växa ännu mer! Ju fler vi är som mobiliserar för barns rättigheter, vare sig det är som förtroendevalda, medlemmar eller volontärer, desto mer kan vi påverka allmänhet och beslutsfattare och driva folkrörelsen framåt i den takt som krävs.

5800

människor ingår i Bris nätverk, som möjliggör möten, dialog och samverkan mellan personer som arbetar för och med barn. Nätverket är en källa till inspiration, kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyten kring frågor som rör barns rättigheter.

Barnkonventionens födelsedag uppmärksammades

Den 20 november uppmärksammar varje år Bris barnkonventionens födelsedag. 2020 fick många aktiviteter runtom i landet bli digitala.

- Fråga, lyssna och agera. Det uppmanade Bris alla vuxna på barnkonventionens födelsedag. Alla vuxna kan göra skillnad, genom att lyssna på barn i sin närhet, på riktigt, och uppmuntra andra vuxna att göra detsamma. Tillsammans påminner vi omvärlden om att barns åsikter alltid är viktiga och att det är en mänsklig rättighet att få göra sin röst hörd.
- För att nå ut brett engagerades Bris medlemmar och volontärer, medlemmarna i Bris nätverk, och tjänstepersoner som spred information på sina jobb. Sammanlagt spreds kunskap om Bris, barnkonventionen och barnets rättigheter till över 11 000 personer.
- Bris genomförde sin årliga kommunenkät, där endast en av tre kommuner uppgav att de helt eller till stor del implementerat barnkonventionen i sina verksamheter och att fyra av tio kommuner saknar en strategi för implementeringen.
- Bris lanserade också sin nya plattform Unga röster som handlar om att ge barn möjlighet att uttrycka sina åsikter i frågor som handlar om dem. Här kommer Bris samla in röster från barn och unga, och ta svaren vidare till politiker och beslutsfattare.

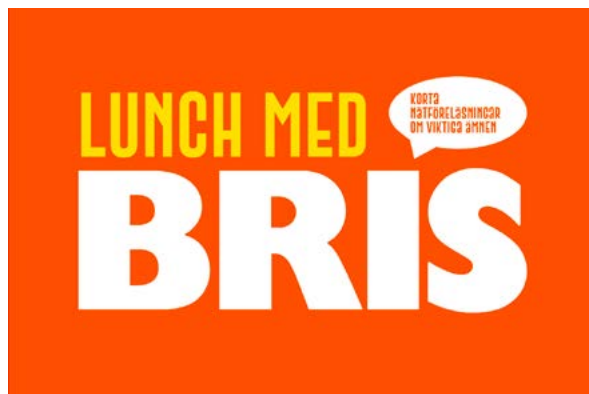

Nätverksträffarna blev digitala

När pandemin nådde Sverige i mars hade Bris precis inlett våren nätverksträffar. En träff hann hållas fysiskt i Stockholm innan resten fick skjutas upp på grund av den snabbt ökande smittspridningen.

Istället bjöd Bris in till fem digitala träffar i början av juni för att dels dela med sig av vår lägesbild av barns och ungas situation under våren, och dels lyssna in hur situationen såg ut i olika verksamheter ute i landet.

I oktober hölls en ny omgång nätverksträffar digitalt, där föreläsningarna och diskussionerna handlade om barn som upplevt våld hemma.

Lunch med Bris

I maj var det premiär för Lunch med Bris – ett koncept med halvtimmeslånga kostnadsfria föreläsningar om viktiga ämnen som riktar sig till personer som kommer i kontakt med barn i sin profession. Föreläsningarna hölls digitalt och behandlade ämnen som hur det är att växa upp med våld eller föräldrar som dricker för mycket, barnkonventionen och ungas vardag på nätet.

"DET ÄR MOTIVERANDE ATT SE VAD MAN KAN GÖRA TILLSAMMANS"

Emma Tibell har länge velat engagera sig för barns rättigheter och slog slag i saken under 2020, när hon blev Bris-volontär i region Öst. Hon tycker att alla kan bidra för att göra samhället till en bra plats för barn – i stort som smått.

Varför är du volontär?

– Det började med att jag läste en kurs i mänskliga rättigheter under ett utbytesår i Australien. Den handlade mycket om barnkonventionen och om barn i flyktingläger. Det kom så nära för mig, jag har alltid haft ett stort engagemang för barnrättsfrågor även om jag kommit in på ett annat spår i mitt jobb som jurist. Tankar om att engagera mig ideellt för en organisation som lyfter barnrättsfrågor har därför funnits länge!

Vad fick dig att välja just Bris?

– Jag har alltid känt till Bris och ju mer jag läste på, desto mer insåg jag vilket stort arbete Bris faktiskt gör. Samtidigt kom 2020. Barnkonventionen blev svensk lag och jag läste om att psykisk ohälsa hos unga bara ökar. Dessutom slog pandemin till i en vardag som redan är tuff för många barn och unga, som kanske saknar en trygg vuxen person att prata med. Då kändes det extra viktigt att ta tag i saken. På den vägen är det!

Vad tycker du kännetecknar 2020?

– Hur tydligt det är att många barn behöver stöd. Det har känts viktigare än någonsin att organisationer som Bris finns i den situation som råder. Jag vet hur pandemin påverkat mig själv med nedstängningar, social distansering och karantän, och tänker på de barn och unga som redan innan pandemin levde i någon form av social utsatthet. Samtalen till Bris ökade med 40 procent under jullovet 2020 jämfört med året innan, det säger en del.

Berätta lite om dina uppdrag som volontär!

– Av naturliga skäl har det blivit mycket digitalt än så länge. Jag har jobbat med att sprida kunskap och information, dels till barnen själva om deras rättigheter, dels om Bris verksamhet och behov av stöd för att kunna möta det höga trycket. Pandemiläget har även gjort att vi behövt ställa om en hel del planerade uppdrag, men

jag tycker Bris har varit förträffliga med att göra det bästa av situationen. Exempelvis ställde vi om alla fysiska aktiviteter till digitala uppdra när vi skulle uppmärksamma Barnkonventionens födelsedag. Vi spred information med extra fokus på barnets rätt till inflytande och delaktighet. Under julen jobbade vi för att synliggöra att julhelgen kan vara en extra jobbig tid för många barn, för att i förlängningen bidra till att fler barn får möjlighet att berätta.

Vad motiverar dig i ditt volontärskap?

– Jag får ut extremt mycket på ett personligt plan och känner att jag gör vad jag kan för att göra skillnad för andra. Jag brinner även för frågor om psykisk ohälsa, och där Bris är ett extremt viktigt stöd för unga. Om all information som delas eller aktiviteter som genomförs leder till att ett enda barn som behöver stöd inser att Bris finns, är det värt all tid i världen. Det är motiverande att se vad man kan göra tillsammans. Att det går att åstadkomma en förändring, påverka allmänheten och beslutsfattande för att barn ska få en bättre ställning i samhället.

Hur ser du på Bris samhällsroll?

– Bris är en viktig organisation av så många anledningar! Först och främst tycker jag Bris har en sund och bra barnsyn, där de också inkluderar barn i organisationen, som medskapare av organisationen. För mig är det också viktigt att vi arbetar regionalt. Bris verkar på flera olika plan, vilket många kanske inte känner till. Utöver telefonstödlinjen som kanske är mest känd finns ju Bris Nätverk som öppnar upp för dialog och kunskapsutbyte mellan personer som arbetar med och för barn – vilket är jätteviktigt! Så barn får även stöd indirekt genom att det bedrivs påverkansarbete i samhället. Det är en väldigt fin organisation att vara engagerad i, som ständigt visar tacksamhet till bland annat sina volontärer.

Vad vill du skicka med den som läser?

– Alla kan göra något för att förbättra barns situation i samhället. Oavsett om du är månadsgivare, bidrar med din tid som volontär, eller belyser och sprider information. Alla barn har rätt till en trygg uppväxt och vi måste alla göra vad vi kan för att uppnå det, litet som stort.

Emma Tibell

Alder: 27

Bor: Linköping

Gör: Jobbar till vardags som jurist på en immaterialrättsbyrå

Familj: Sambo Henrik och vår golden retriever Vida

BRIS – EN INTERNATIONELL AKTÖR

Bris arbetar varje dag för att skapa ett bättre samhälle för barn i Sverige. Men vi har också en global verksamhet och samverkar med nationella stödlinjer i 142 länder världen över. Under pandemiåret 2020 har det globala samarbetet intensifierats.

Varje år har nationella stödlinjer i världen över 20 miljoner kontakter med barn och unga som behöver stöd. Hjälpplinjerna är samlade under paraplyorganisationen Child Helpline International, CHI, som Bris varit med och grundat.

CHI blev en viktig kanal för samtal och erfarenhetsutbyte under 2020, när pandemin drabbade hela världen. Det berättar Bris generalsekreterare Magnus Jägerskog. Han representerar de europeiska hjälpplinjerna i CHI:s styrelse.

– Väldigt tidigt under pandemin blev det tydligt hur barn påverkades på olika sätt. Vi regionala representanter delade nulägesbilder av utvecklingen med varandra och samtalade tidigt om vad vi bedömde som viktigt. Mycket var gemensamt för alla länder, men en del saker skiljde sig också åt, säger han.

I länder som stängt ner samhället i högre grad än Sverige hade vissa hjälpplinjor problem med att upprätthålla sin verksamhet, eftersom de inte hade en digital infrastruktur på plats. I en del länder har ekonomin påverkats kraftigt, vilket också spilt över på hjälp-

linjernas möjligheter att bedriva sitt arbete. Tidigt i dialogen mellan de nationella organisationerna blev det tydligt att pandemin slår olika på olika platser, men en röd tråd för många är att frågor som rör familjekonflikter, psykisk ohälsa och våld i hemmet tilltagit under pandemin.

– Situationen har satt fingret på hur viktigt det internationella sammanhanget är för att vi ska ta lärdom av varandra, dela erfarenheter och stötta varandra. Vi behöver gemensamt trycka på för att påverka i viktiga frågor, mot regeringar, och säkerställa god tillgänglighet för alla hjälpplinjor.

I nätverket samarbetar man också kring frågor som rör teknisk utveckling, hur dokumentationssystem kan utvecklas och förbättras och vilka kanaler som är relevanta. Det är kostsamt att upprätthålla bra system, och då blir samverkan en viktig nyckel.

– Det internationella perspektivet är helt nödvändigt i den kontext vi lever i, för att kunna upprätthålla en verksamhet som barn vill söka upp och få hjälp ifrån, säger Magnus Jägerskog.

FÖRDJUPAT SAMARBETE I TANZANIA

I Tanzania är barntrafficking ett stort och utbrett problem. Många barn arbetar som hemhjälp hos familjer i större städer och far illa på olika sätt. Bris arbetar tätt tillsammans med den nationella hjälplinjen, för att kapacitetsutveckla verksamheten och bidra till ökad dialog kring dessa frågor.

Bris och C-Sema, den nationella stöddinjen i Tanzania, arbetar tillsammans med att sprida information, skapa god samverkan med lokala myndigheter och upprätthålla en stöddinje dit barn och familjer kan vända sig för hjälp.

– Vi deltar i ett projekt i Singida-regionen, där vi under 2020 bland annat har arbetat med att nå ut med information i skolor och fört dialog med socialarbetare och myndighetsföreträdare. Det har ökat kunskapen om samverkan och hur man kan arbeta tätare kring frågan om barntrafficking, säger Magnus Jägerskog, Bris generalsekreterare.

Informationskampanjen handlar bland annat om att nå ut brett till allmänheten med budskap om vad barntrafficking innebär. Många familjer i Tanzania ser möjligheten att låta barnen arbeta som ett sätt att bidra

till familjens försörjning, och vet inte alltid vilka risker det kan innebära för barnet. Projektet är fortfarande i en utvecklingsfas, men gör verkligen skillnad. Samtalen till C-Sema har ökat under den här perioden.

– Vi har sett flera konkreta fall där hjälplinjen mottagit ett samtal, och sedan i dialog med myndigheter kunnat avvärja när ett barn varit på väg in i en farlig situation. Redan nu ser vi alltså exempel på vad samverkan leder till, och hur stödstrukturen kan vara helt livsavgörande för barn, säger Magnus Jägerskog.

Att uppmärksamma framstegen blir viktigt för att kunna utveckla verksamheten ännu mer.

– Vi jobbar för att ta fram arbetssätt och metoder för det här arbetet, som vi kan sprida till andra länder och områden. Att vi på Bris kan ha den rollen och vara med och skapa förändring globalt känns väldigt angeläget.

NYA SKOLMATERIAL FRÅN BRIS

Efter motioner från medlemmar till Bris kongress 2019 har Bris haft särskilt fokus på barn som utsätts för hedersrelaterat våld och barn som utsätts för mobbning. Nu finns två nya material som riktar sig till personer som arbetar i förskola och skola, för att de ska kunna göra skillnad för barn de möter.

BARNS SAMTAL OM HEDERSRELATERAT VÅLD ÖKAR

När ett barn tvingas göra eller avstå ifrån saker för att inte skada familjs och släkts heder, kallas det hedersrelaterat förtryck. Hedersrelaterat våld är när föräldrar, syskon eller andra släktingar använder våld i någon form, i samma syfte. Vuxnas våld mot barn är ett av världens stora samhällsproblem.

Hedersrelaterat våld och förtryck kan ta sig uttryck på många olika sätt och det kan vara svårt för en utomstående att se och förstå att ett barn utsätts för begränsningar, till exempel rörande klädval eller vilka personer hen får umgås med.

– Många barn hör av sig till Bris om våld i olika former. Ibland handlar det om begränsningar, hot och förtryck som en del av en hedersrelaterad situation. Bris kurativa kontakter med barn kring just våld och hedersrelaterat våld och förtryck ökade under 2020 i jämförelse med tidigare år, säger Alka Khanna som är regionombud för Bris region Syd.

Hon har arbetat med att ta fram informationsmaterialet som ska ge yrkespersoner som arbetar med barn inom förskola och skola vägledning i hur de kan göra skillnad för barn de möter. Materialet lyfter flera konkreta berättelser från barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.

– Genom att vara en trygg punkt kan du som arbetar med barn och unga bidra till att fånga upp dem som far illa, och tillgodosädra deras rätt att slippa alla former av våld, säger Alka Khanna.

När ett barn blir utsatt för våld och förtryck innebär det att barnets rättigheter kränks. I majoriteten av världens länder är det fortfarande tillåtet att slå barn i uppfostrings-syfte, men i Sverige är alla former av våld mot barn olagliga och varje barn har samma rätt att slippa våld. Oav-

sett vad barnet har gjort eller sagt får ingen göra barnet illa. Om ett barn blir begränsat eller isolerat, eller utsätts för våld, hot om våld eller kränkningar i sitt hem – ska barnet veta att det aldrig är okej och att hen har rätt till stöd och hjälp.

– Bris ska finnas till för alla barn och inom det här området upplevde Bris medlemmar att organisationen kan göra mer, med förhoppning om att nå fler barn. Beslutet om att ta fram information riktad till förskola och skola röstades enhälligt igenom av medlemmarna på kongressen 2019.

Bris har sedan dess utvecklat sitt arbete på flera sätt inom det här området, både internt och externt.

– Vi har till exempel varit remissinstans för lagförslag, lyft frågan tydligare än tidigare i Bris årsrapporter, föreläst för kommuner, arrangerat en livechatt för barn och unga och deltagit i samverkans- och expertgrupper för att synliggöra barns röster till Bris om hedersrelaterat våld och förtryck.

MÅNGA BARN UTSÄTTS FÖR MOBBNING I SKOLAN

Mobbning påverkar barn negativt, det skapar en känsla av otrygghet och kan orsaka psykisk ohälsa. Dessutom riskerar mobbning att leda till livslånga men. Psykisk sjukdom, sänkt självförtroende och senare introduktion på arbetsmarknaden är bara några av effekterna barn som utsätts för mobbning kan drabbas av.

In femtedel av alla stödjande samtal med Bris pratar barnet om skolan. Tyvärr handlar de samtalen alltför ofta om att allt inte är som det ska vara. Berättelserna ger sammantaget en beskrivning av en miljö i skolan där många barn blir slagna, knuffade, får höra elaka kommentarer eller blir utfrysta. Många beskriver hur de känner sig otrygga i korridoren, matsalen eller klassrummet.

– Mellan 2016 och 2018 hände något oroväckande. Samtalen till Bris om mobbning började öka markant. Samma ökning syntes dessutom i andra mätningar, berättar Olle Pallin Cox, som är regionombud för Bris region Mitt.

Bland annat visade Folkhälsomyndighets rapport om skolbarns hälsovanor i Sverige att barn landet runt i allt högre grad rapporterar att de utsätts för mobbning.

Mobbning är en form av våld, och en fråga där Bris driver ett aktivt arbete med att föra dialog med beslutsfattare, till exempel för att få på plats en nationell handlingsplan mot våld. Bris uppdrag är också att sprida kunskap, och som ett led i det har det nya materialet om mobbning tagits fram.

– Med hjälp av materialet lyfter vi problemet och hoppas bidra till varje barns rätt till en trygg skola. Det gör vi med utgångspunkt i barnens egna röster och deras rättigheter i barnkonventionen. Alltför ofta berättar barn för oss att vuxna inte tar hänsyn till det barnen säger, eller ens pratar med dem, säger Olle Pallin Cox.

Det gör att barnens perspektiv ofta saknas i beslut som

rör dem. För Bris som barnrättsorganisation är det viktigt att materialet tydligt utgår ifrån, och låter materialet vara centrerat runt, barnens egna röster.

870 barn delade med sig av sina egna perspektiv på trygghet i skolan i en enkät på bris.se. Deras svar ligger till grund för det här materialet, som ska bidra med fler verktyg i arbetet för en trygg skola för skolpersonal, elevhälsa och beslutsfattare. På så sätt kan de bättre bidra till att skapa en trygg skola i enlighet med barnets rättigheter i barnkonventionen.

NYTT SAMARBETE MED TIM BERGLING FOUNDATION

Tim Bergling Foundation har trätt in som samarbetspartner och med finansiellt stöd till Bris, för att bidra till att Sverige får en nationell stödlinje för barn som är öppen dygnet runt. Stiftelsen grundades av föräldrarna till Tim Bergling, känd världen över som Avicii, efter att han tog sitt liv 2018.

Inget kan förbereda en förälder på att förlora ett barn. Det säger Klas Bergling, pappa till Tim Bergling. Tim hade en snabbt eskalerande och framgångsrik karriär som DJ och musikerskapare och hans tragiska bortgång 2018 väckte starka reaktioner bland fans över hela världen.

– Efter hans självmord hörde enormt många av sig till oss. Oerhört fina brev, mail och kommentarer strömmade in från jordens alla hörn, ofta med personliga berättelser från människor som också förlorat någon på det sättet eller var drabbade av psykisk ohälsa. Vi förstod snart hur utbredd problematiken är och att det här är något vi delar med många andra, säger Klas Bergling.

Klas och Tims mamma Anki Lidén beslutade att arvet efter Tim skulle gå till insatser för att motverka psykisk ohälsa och självmord bland barn, unga och unga vuxna, och till frågor som Tim brann för, som att rädda klimatet och jobba för att stötta människor i utsatthet. Det blev startskottet för stiftelsen i Tims namn.

När Klas och Anki kom i kontakt med Bris kände de direkt att de ville stötta Bris verksamhet. Bris har under en längre tid sökt samarbetspartners och långsiktig finansiering för att säkerställa att Sverige får en nationell stödlinje för barn som har öppet dygnet runt.

– Vi hörde om Bris strävan och tycker att de gör ett fantastiskt fint arbete. Utifrån den kunskap vi har är det här en satsning vi verkligen tror kan göra skillnad.

Stiftelsen beslutade därför att skänka två miljoner kronor årligen under tre år, vilket bidragit till att Bris kan erbjuda barn ett professionellt samtalsstöd under dygnets alla timmar från och med mitten av mars 2021.

– Det kommer att hjälpa många. Men det behövs fler och långsiktigt välplanerade insatser. Precis som Bris är jag övertygad om att samhällets måste rikta fokus på tidiga förebyggande insatser, så att barn i riskzonen kan fångas upp långt innan problemen växt sig större och blivit svårare att hantera. Det är ett omfattande förändringsarbete som kräver politiskt mod och ett successivt skifte i synsätt. En viktig början på en förändringsprocess är att minska det stigma och tabu som finns kring psykisk ohälsa och självmord, tror Klas Bergling.

– Vi har förstått att det skulle hjälpa väldigt mycket om det blir ett ämne som är lättare att prata om på ett naturligt sätt. Det medmänskliga samtalet betyder oerhört mycket.

De sista åren av sitt liv bodde Tim i Los Angeles, men hade ofta långa samtal med föräldrarna hemma i Sverige. Ofta började samtalen med vardagliga ämnen, men övergick många gånger i mer personliga frågor om livet. Tim

”Vi har förstått att det skulle hjälpa väldigt mycket om det blir ett ämne som är lättare att prata om på ett naturligt sätt. Det medmänskliga samtalet betyder oerhört mycket.”

var en känslig person och tänkare och även i sin ungdom hade han en period där han kände ett visst utanförskap och hade funderingar om sin identitet.

– Jag var inte främmande för det eftersom jag själv upplevde samma jobbiga känslor och problem som ung. Men precis som för många andra föräldrar var det här ändå en svår bit: hur börjar man prata om de här sakerna? Hur gör man för att öppna dörren, skapa förtroende och komma åt känslornas kärna, utan att skrämma bort? Jag önskar att samhället blir mer öppet i dessa frågor. Redan i skolan behöver vi få verktyg för att hantera livets upp- och nedgångar på ett naturligt sätt.

Bris arbetar varje dag för ett bättre samhälle för barn, och erbjuder vägledning till föräldrar och andra vuxna i hur de kan stötta och hjälpa barn i sin omgivning. Att våga ta i de här frågorna är en förutsättning för att göra skillnad. Tim var en person som var öppen med att pressen som framgången förde med sig inte bara var positiv för honom.

– Vi förstår att han berört många väldigt djupt, genom sin person, musik, ungdom, sitt tidiga genombrott och sin öppenhet. Han var blyg men hade ändå en förmåga att komma människor nära, säger han.

Fortfarande får han brev från unga som beskriver hur Tims historia inneburit en vändpunkt för dem, och i vissa fall räddat deras liv.

– Tim planerade själv för ett annat liv, en lugnare framtid, men fick aldrig den chansen. Det är därför vi vill bidra till att andra som mår dåligt fångas upp och får hjälp, i tid. Där tror vi att Bris har en viktig roll.

”

”Jag upptäckte, när jag började tjäna pengar, att jag inte behövde dem. När du har ett överflöd av pengar du inte behöver är det mest rimliga, humana och fullkomligt uppenbara att ge till dem som behöver.”

Tim “Avicii” Bergling

"BRIS LYFTER BARNENS RÖST"

Leif Johansson som bor i Eskilstuna blev Brismedlem under 2020. Som nybliven pensionär vill han engagera sig för ett bättre samhälle för barn och unga.

Hur kom det sig att du blev Bris-medlem?
– Jag har alltid varit intresserad av samhällsfrågor och vikten av alla människors rätt att leva ett bra och humant liv. I mitt arbetsliv har jag arbetat som ombudsman inom en fackförening, och steget till att bli medlem i Bris var inte så stort för mig. Framför allt vill jag att alla barn och ungdomar som far illa ska få den hjälp de behöver, så att de får en bra uppväxt. Som barn är man beroende av sin omgivning, både inom familjen och bland kompisar. Därför tycker jag att Bris är ett bra alternativ för den som vill vara med och påverka och hjälpa barn och ungdomar.

Varför ser du Bris som en viktig samhällsaktör?

– Bris ser till att lyfta fram barnens röst och framför allt finns de tillgängliga för alla barn och ungdomar som behöver stöd och hjälp. Det tycker jag är viktigt.

Vad har du fått ut av ditt medlemskap?

– Jag har bara varit medlem en kort period än så länge men vill vara med och stödja Bris aktivt. Jag kommer att kontakta min region för att se vilka aktiviteter jag kan delta i framöver, och ser fram emot det.

”

”Framför allt vill jag att alla barn och ungdomar som far illa ska få den hjälp de behöver.”

"VARJE PERSON SOM BIDRAR ÄR VIKTIG"

16-åriga Heba Soualem bor i Västra Hisingen i Göteborg och har nybliven blivit medlem i Bris. Hon ser det som en chans att påverka hur barn och unga har det.

Varför blev du medlem i Bris?
– Jag är ordförande för Göteborgs ungdomsfullmäktiges arbetsgrupp om barns rättigheter, och har därför arbetat mycket med barnrättsfrågor det senaste året. Jag blev introducerad till Bris genom ett frukostwebbinarium om barnrätt och arbetslivet, och blev fascinerad över Bris arbete. Det kändes precis som den slags organisation som vi i Sverige behöver för att kunna säkerställa att barn får sina rättigheter tillgodosedda. Det kändes som en självklarhet att gå med, jag tyckte att det var ett bra sätt att få chans att påverka mer.

Vad tror du Bris kan göra för skillnad för barn och unga?

– Tyvärr finns det brister i Sveriges arbete med barnrätt och det finns stora skillnader i hur barn har det. Det är inte heller alla barn som får det stöd de behöver, har någon att prata med eller har en trygg plats att vara på efter skolan. Bris ger det stödet vilket jag tycker är fantastiskt. Inom Bris kan barn få någon att prata med, göra roliga aktiviteter på sin fritid och extra stöd när det behövs. Att kunna ge barn den här typen av stöd är otroligt viktigt och gör skillnad.

Vad vill du säga till andra som funderar på att gå med?

– Bli medlem! Det är en bra möjlighet att påverka och se till att barnkonventionen följs. Som medlem i Bris får du kunskap och inspiration. Barn är en lika stor del av samhället som vuxna och för att säkerställa att de har det bra måste vi jobba tillsammans. Då är varje person som bidrar viktig.

”

”Det kändes som en självklarhet att gå med, jag tyckte att det var ett bra sätt att få chans att påverka mer.”

PåVERKA

BRIS GÖR BARNNS RÖSTER HÖRDA GENOM ATT
PÅVERKA BESLUTSFATTARE SÅ ATT BARNNS
RÄTTIGHETER STÄRKS OCH PRIORITERAS.

Alla barn har rätt att få sina röster hörda. En av Bris viktigaste uppgifter är att lyssna på varje barn och förmedla barns åsikter till politiker och beslutsfattare, så att de får effekt för beslut som rör barns liv. Detta har blivit extra viktigt under pandemin, då Bris i en mängd olika instanser lyft fram hur barn påverkas av restriktionerna, och vad de berättar om i samtal med Bris.

Vi jobbar ständigt intensivt med att sprida kunskap och väcka opinion och engagemang kring barnrättsfrågor, både hos vuxna och barn. Målet är att förändra strukturer och beteenden som påverkar barns situation i samhället, nu och i framtiden.

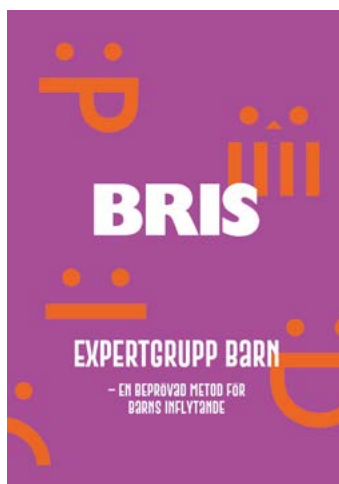
Att regeringen fattade det historiska beslutet att göra barnkonventionen till lag är ett exempel på vårt mångåriga påverkansarbete. Lagen började gälla den 1 januari 2020. Under året har vi också arbetat tillsammans med

regeringen i utredningen för en sammanhållen och god nära vård för barn och unga. Bris har sedan länge uppmärksammat och påtalat behovet av en reformerad, sammanhållen vårdkedja för barn och unga, för att de ska kunna få ett lättillgängligt och effektivt stöd utifrån sina individuella behov. Att minska den psykiska ohälsan hos barn och unga är en prioriterad fråga. Medan självmorden minskar i samhället i stort finns det grupper av unga där de ökar. Många unga har ångest eller känner sig deprimerade.

Bris bidrar med kunskap till allmänheten och till professionella, för att barns rättigheter bättre ska mötas och tillgodoses. Vi deltar i referensgrupper och bidrar med expertis i många olika sammanhang. Genom att göra barns röster hörda, samt bidra med analys och åtgärdsförslag, arbetar Bris för att stärka barnets rättigheter på alla samhällets arenor.

Metod för barns inflytande

Barns delaktighet och inflytande i frågor som rör dem är en förutsättning för att leva upp till barnkonventionen. Bris har tagit fram metoden Expertgrupp barn, och i början av året släpptes Bris metodhandbok för alla som vill arbeta med barns inflytande på ett barnrättssäkert sätt. Bris har under året samarbetat med den statliga utredningen "En sammanhållen god och nära vård för barn och unga" för att säkra barns och ungas inflytande i utredningen.

37%

Bris synlighet i media ökade med 37 procent under pandemiåret 2020.

#forabetterday

I december 2020 startade Sveriges största insamling av ungas idéer, tankar, erfarenheter och förslag om vad som måste göras för att minska den psykiska ohälsan. Stiftelsen Tim Bergling Foundation är initiativtagare och har genomfört satsningen tillsammans med Bris och organisationerna Mind och Suicide Zero. Barn och unga uppmanas att berätta om sina upplevelser och vad de anser måste förändras för att inget barn ska behöva ha en klump i magen, brottas med jobbiga tankar eller känna sig ensam. Svaren kommer att föras vidare till Sveriges regering och följas upp.

Syftet med satsningen är att främja barns och ungas psykiska hälsa, så att ingen någonsin ska känna att självmord är enda utvägen. Tim Bergling Foundation grundades av familjen efter Tim "Avicii" Berglings bortgång 2018. Stiftelsen har också varit med och finansierat öppnandet av Bris dygnet runt-stöd i telefon och chatt. (Läs mer om det i intervjun med Klas Bergling på sida 48.)

Det som inte fick hända

1971 grundades Bris efter ett mycket uppmärksammat fall då en treårig flicka misshandlades till döds av sin styvfar. I början av 2020 hände det som inte fick hända igen. Treåriga Esmeralda hittades död i sin mammas lägenhet, dit hon flyttats efter att ha bott i familjehem sedan födseln.

Bris är generellt mycket restriktiva med att kommentera enskilda fall men här såg vi sådana tydliga strukturella brister som skyndsamt behöver åtgärdas.

I DN Debatt presenterades Bris krav på förändringar i LVU och sakkunskap om barn i rättssväsenheten. Bris hade möten med såväl Socialdepartementet som Justitiedepartementet och fortsätter att aktivt driva frågan om stärkt skydd för långvarigt placerade barn.

Sveriges barnrättsarbete granskas av FN

Vart femte år granskar FN:s Barnrättskommitté hur Sverige lever upp till barnkonventionen. Kommittén ger rekommendationer om hur Sverige kan stärka sitt arbete för barns rättigheter. Under 2020 har Bris tillsammans med flera andra barnrättsorganisationer formulerat vilka frågor barnrätts-Sverige tycker att det är allra viktigast att regeringen svarar på. Den listan skickades till barnrättskommittén som valde ut ett antal frågor som regeringen nu under 2021 får formulera sina svar på.

Bris deltar i arbetet med civilsamhällets skuggrapport. Vilka rekommendationer som FN:s barnrättskommitté slutligen landar i kan ha stor betydelse för Sveriges barnrättspolitik de kommande åren och det är viktigt att ge inspel hela vägen i processen.

"MIN TUR ATT BERÄTTA"

Drygt 6000 barn befinner sig varje år på ett skyddat boende med sin ena förälder, på flykt undan det livsfarliga våldet. Hur påverkas barnets liv av våldet och av att tvingas bryta upp från sin vardag? I rapporten "Min tur att berätta" lyfts barns egna röster och erfarenheter.

Varje barn har rätt att skyddas från våld. Barn som utsatts för våld har rätt till stöd och behandling anpassad efter individuella behov och förutsättningar. I ett samarbetsprojekt arbetar Bris tillsammans med Sveriges Stadsmissioner för att utveckla skyddade boenden med barnrättsperspektiv.

I rapporten "Min tur att berätta" delar 20 barn med sig av sina erfarenheter av att bo på ett skyddat boende. Intervjuerna i rapporten har genomförts av Malin Rekke, en erfaren barnpsykolog på Bris, med syfte att ta reda på vad som är viktigt att tänka på för att ett skyddat boende ska vara bra för barn.

– Jag mötte barn i åldrarna 3-16 år. Samtliga berättade att de inte hade fått något stöd eller tillräcklig information och att vuxna inte har lyssnat på dem. Barnen har pratat med vuxna, men upplevde att de vuxna inte lyssnat och inte heller ställt frågor eller visat intresse för barnets egna upplevelser av våldet och vad hen varit med om. Detta var genomgående, och är väldigt anmärkningsvärt med tanke på att detta handlar om barn som är kända för socialtjänsten och för de skyddade boenden där de bor, säger Malin Rekke.

Många av barnen visste inte var de bott och vilka de träffat, eller vad som kommer att hända framåt. De hade mängder av frågor om när de skulle få gå tillbaka till skolan, få träffa sina kompisar eller se sina husdjur igen.

– Bland många av tonåringarna var det tydligt att de inte heller hade fått stöd eller information om hur man kan må när man blivit traumatiserad, exempelvis av våld i hemmet. De trodde att det var något fel på dem själva och hade inte kopplat ihop sitt mående med vad de varit med om.

I vissa samtal kom det fram att barnen själva hade utsatts för våld eller sexuella övergrepp, vilket inte hade

uppmärksammats eller dokumenterats.

– Det mest slående var att barnen var så angelägna om att få berätta, och ändå har ingen lyssnat på dem eller möjliggjort det. Jag upplever att de blivit direkt försummade, säger Malin Rekke.

20 barns berättelser kan inte generaliseras till att gälla alla barn som lever på skyddade boenden. Men de ger en väldigt viktig fingervisning om vad vuxna behöver tänka på i mötet med barn som upplevt våld hemma.

Barnkonventionen är svensk lag, och för att den ska få fullt genomslag krävs aktiv handling, där exempelvis efterlevnad av varje barns rätt till information och delaktighet i alla processer och beslut som rör barnet stärks. Det kräver också att politiker och andra beslutsfattare prioriterar och tillför resurser för att barnrättssäkra de processer och miljöer där barn idag redan befinner sig.

Det barnen berättat för Bris i arbetet med rapporten har förts fram till politiker. Under hösten 2020 träffade Bris och Sveriges Stadsmissioner bland andra Åsa Lindhagen, dåvarande minister med ansvar för barns rättigheter, och socialutskottet i riksdagen för att berätta vad barnen lyft fram som viktigt.

– Det fanns ett stort intresse, vilket är positivt. Men vi såg också att det saknas kunskap.

Regeringen tillsatte 2016 en utredning om ett stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112). Flera lagförslag bereds nu i syfte att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare.

– Nu behöver regeringen agera skyndsamt. Förhoppningsvis kan rapporten Min tur att berätta och det som de 20 barnen lyfter fram sätta frågan ännu tydligare på agendan.

HÅLLBARA LIV – BRIS ÅRSRAPPORT FÖR 2019

Många barn oroar sig för hur det egna livet ska utveckla sig i framtiden. Den oron kan ses som en reaktion på ett samhälle som inte förmått skapa goda framtidsförutsättningar. Ett hållbart samhälle för barn är ett samhälle som möjliggör ett tryggt liv där varje barn kan utvecklas som människa.

Många avseenden är Sverige ett bra land att växa upp och vara barn i. Men inte för alla barn, och inte överallt. För att skapa en hållbar livssituation för barn behövs reformer inom flera olika områden, och i Bris rapport "Hållbara liv" ges förslag för förändring. Utifrån barns samtal till Bris, och forskning kring barns livssituation, analyserar Bris hur samhället påverkar barn.

Psykisk ohälsa är det vanligaste ämnet när barn söker stöd hos Bris. Under de senaste åren har barns samtal till Bris om självmord nästintill fördubblats. Förskrivningen av psykofarmaka eskalerar och alltfler barn uppvisar sömnsvarigheter. Återkommande i barns samtal till Bris är hur barnet förväntas prestera på livets alla områden;

i skolan, socialt, utseendemässigt och idrottsligt. För en del barn krävs akut stöd

här och nu, men i många fall handlar den psykiska ohälsan om symptom på en ohållbar livssituation.

Vuxna har ansvar att skapa förutsättningar för hållbara uppväxtvillkor för varje barn. På pappret har barnets rättigheter aldrig varit starkare.

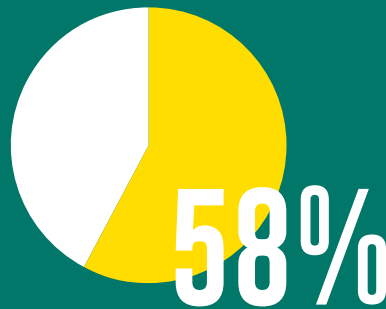
Barnkonventionen är svensk lag och det är nu som Sveriges arbete med att leva upp till barnets mänskliga rättigheter sätts på prov.

7 av 10

Sju av tio barn säger att de känner sig piggare och/eller mår bättre om de rör på sig.

tycker att vuxna borde göra mer för att få fler barn i rörelse.

"DE SÄGER ATT VI INTE RÖR PÅ OSS"

Världshälsoorganisationen, WHO, rekommenderar att barn ska vara fysiskt aktiva minst en timme om dagen. Kopplingen mellan psykisk hälsa, välbefinnande och fysisk aktivitet har belysts i många vetenskapliga artiklar och rapporter. Men idag är det många barn som inte når upp till denna rekommendation.

Bris rapport "De säger att vi inte rör på oss" belyser områden där fysisk aktivitet idag begränsas för barn, exempelvis på fritiden, i skolan inom idrottsaktiviteter och utifrån boendemiljö. Vi vet att

barn är mest fysiskt aktiva när de är utomhus, både i förskolan och i skolan och 2018 gjordes för första gången en nationell kartläggning av barnens dagliga utemiljö. Den visade att skolgårdarna krymper och att barn har allt mindre ytor att röra sig på utomhus. Att komma tillrätta med barns möjligheter att röra på sig handlar inte bara om barnets rätt till sin hälsa, utan också om hållbarhet för hela samhället.

Rapporten, som tagits fram med stöd av Astrazeneca, tar

avstamp i tre faktorer för att främja fysisk aktivitet; att barn har möjlighet att röra sig på ett fritt, rättighetsbaserat och jämlikt sätt. Rapporten utgår från barns egna röster om vad de anser är viktigt för att de ska få förutsättningar att röra på sig mer, samt från aktuell forskning och rapporter inom området.

Att främja fysisk aktivitet för barn och unga är en central folkhälsofråga. Enligt barnkonventionen har barn rätt till bästa

möjliga uppnåeliga hälsa och centralt för barns hälsa är förutsättningar för rörelse. Vinsterna är många, såväl för den enskilde som för samhället i stort. En central framtidsfråga blir därmed vad samhället behöver göra för att främja och skapa goda förutsättningar för barns och ungas fysiska aktivitet.

"I min nya skola där jag ska börja får man mest vara inne för de har inte så stor skolgård."

RAPPORTER

Bris rapporter bygger på barns egna röster, Bris kunskap om barns livssituation och på aktuell forskning och omvärldsanalys. Bris samarbetar alltid med forskare inom den aktuella rapportens område.

I den långsiktiga planen för 2017-2021 är tre viktiga fokusområden psykisk ohälsa bland barn och unga, stöd till barn och unga som flytt och barns rätt att slippa våld och övergrepp. Bris har släppt totalt tio rapporter under perioden. Du hittar alla rapporter på bris.se.

Barns psykiska ohälsa

- det är dags att bryta trenden

Den psykiska ohälsan bland barn och unga har ökat från 1980 och fram till idag. Rapportens övergripande slutsats, från genomgången av forskning och barns samtal till Bris, är att samhället misslyckats att före- bygga barn och ungas psykiska ohälsa. En tydlig slutsats är även att samhället i flera avseenden brister i att tillgodose barnets rätt till stöd för sitt mående.

Sexuella övergrepp inom idrotten

- om barnets rätt till en trygg idrott

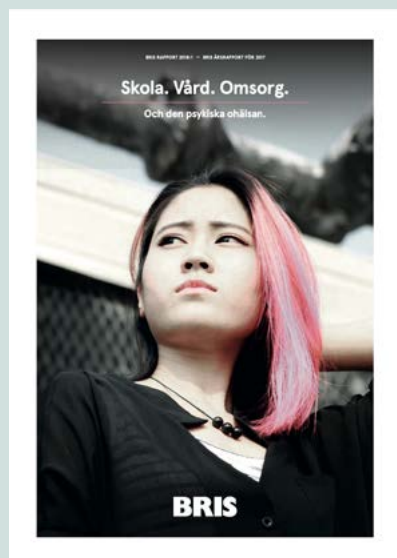
I denna rapport pekar Bris på vikten av att på riktigt implementera och levandegöra ett barnrättsperspektiv inom idrotten för att säkra en trygg idrott för varje barn. Idag finns brister både i idrottens förebyggande arbete mot övergrepp, och i hur man agerar när övergrepp skett.

Barn som flytt

- en riskgrupp för psykisk ohälsa

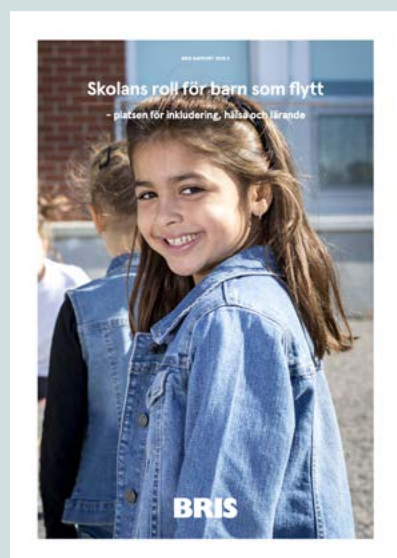
Varje barn i Sverige har enligt barnkonventionen rätt till bästa uppnåeliga hälsa. Forskning visar att psykisk ohälsa är vanligt förekommande bland barn som flytt. Rapportens övergripande slutsats är att Sverige brister i sitt åtagande att ge stöd till asylsökande och nyanlända barn och måste göra mer för att stärka den psykiska hälsan hos barn som flytt till Sverige.

Skola. Vård. Omsorg.

Och den psykiska ohälsan

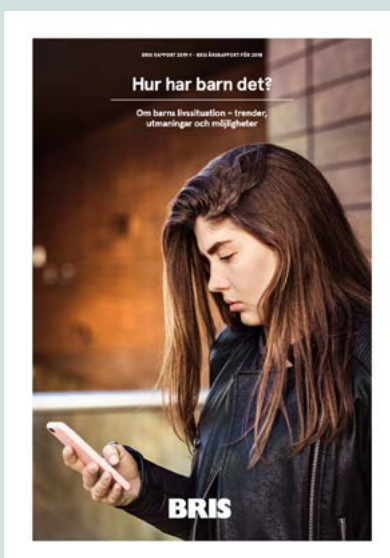
Denna rapport visar att barns livsvillkor behöver förändras för att bryta trenden med den ökande psykiska ohälsan bland barn och unga i Sverige. Det handlar om att utforma en skola som främjar psykisk hälsa, att skapa förutsättningar för en omsorg som sluter upp och ger tidiga insatser för barn där behoven är stora, och en vård som sätter in rätt insatser i rätt tid när barn mår dåligt.

Skolans roll för barn som flytt

- platsen för inkludering, hälsa och lärande

Det är avgörande, både för det enskilda barnet och för samhället i stort, att barn som flytt till Sverige får en god start i sitt nya land. Denna rapport ger kunskap om hur skolan kan vara platsen där nyanlända elever kan få förutsättningar att må bra, inkluderas och utveckla kunskap.

Hur har barn det?

Barns livssituation och samhällets ansvar

- Om barns livssituation - trender, utmaningar och möjligheter. Rapporten bygger på 77 500 kontakter från barn och unga till Bris under de senaste tre åren, samt aktuell forskning. I rapporten tar vi upp de 10 vanligaste ämnena som barn och unga söker stöd för och föreslår insatser för att samhällets stöd ska bli bättre. Den är ett vittnesmål om om hur det är att vara barn i Sverige idag.

Bra från början

Förskolans roll för barn som flytt

Bris rapport "Bra från början" är en sammanställning av forskning och röster från barn, föräldrar och professionella som ger en aktuell bild av vad tillgång till förskola i ett nytt land betyder för barns hälsa och lärande. Den viktigaste slutsatsen i rapporten är att förutsättningarna för svensk förskola skiljer sig alldeles för mycket i olika delar av landet, mellan olika kommuner och mellan områden och stadsdelar inom kommuner.

INSAMLING

FÖR ATT KUNNA ERBJUDA BARN STÖD OCH PÅVERKA BESLUTSFATTARE ÄR BRIS BEROENDE AV EKONOMISKT STÖD.

Hur mycket stöd till barn Bris kan erbjuda, och hur hårt vi kan driva barnrättsfrågor, står i direkt relation till det ekonomiska stöd vi får. Vår verksamhet bygger till största delen på intäkter från företag, privatpersoner, fonder och stiftelser. På grund av vår roll som väletablerad organisation tror många att vi är en statlig myndighet, men endast en sjättedel av vår finansiering kommer från staten.

En stor del av insamlingsarbetet handlar om att berätta om allt vi gör för att få människor att förstå att vi behöver pengar för att kunna bibehålla vår bredd i stödet till barn och unga – alltifrån onlinestöd via telefon, chatt och mejl till gruppstöd och telefonstöd till vuxna. Även påverkansarbetet, allt vi gör för att påverka politikerna som fattar beslut, kostar pengar. Genom att skapa engagemang kan vi få in resurser att utveckla verksamheten med. Vi söker

därför alltid efter nya givare och samarbetspartners som vill ta socialt ansvar och som delar Bris värderingar.

Företag har en kärnroll i att skapa hållbar social samhällsnytta. Bris genererar samhällsnytta på riktigt. Genom strategiska samarbeten med Bris bidrar näringslivet med att skapa nyttoeffekter som gynnar barn, inte bara på kort sikt utan även på lång sikt, vilket i sin tur ökar kundlojaliteten och bidrar till ökad intern stolthet. Det vinner alla på.

Under pandemiåret 2020 har många, både företag och privatpersoner, fått upp ögonen för Bris arbete och samhällsbärande funktion. Många barn som lever i utsatta situationer har fått det ännu svårare under pandemin. Därför är vi extra tacksamma för stödet, som varit rekordstort i år och som behövs mer än någonsin. 2020 var Bris totala intäkter för första gången över 100 miljoner kronor.

Circle K samlade in rekordbelopp till Bris

Genom sina kampanjer Bris-tvätten, Bris-kaffet och Bris-panten har Circle K samlat in hela 4 594 410 kronor till Bris under 2020.

– Vi på Circle K är mycket stolta och glada över att kunna bidra till Bris viktiga arbete. Jag vill passa på att rikta ett varmt tack till alla våra kunder som besökt våra stationer under året, det är de som har gjort detta möjligt, säger Maria Philipson, marknads- och kommunikationschef på Circle K.

Under kampanjperioden sålde Circle K bland annat 107 086 Bristvättar, vilket är nytt rekord. Det genererade 2 677 150 kronor, vilket gör att det tidigare rekordet från 2016 slogs.

Coops mjölk för Bris

Matvarukedjan Coop har inlett ett långsiktigt samarbete med Bris för att vara med och bidra till Bris dygnet runt-öppna stöd för barn och unga. Bris garanteras genom samarbetet en intäkt på minst 1,5 miljoner kronor, och projektet finansieras i huvudsak genom försäljning av Coops egen mjölk.

Bris rekryterade

2054

nya månadsgivare under 2020.

Redan tidigt under året hade Bris många olika aktiviteter igång för att rekrytera nya månadsgivare. De innefattade såväl dörr-till-dörr-kampanjande som digital annonsering och ett arbete för att locka nya givare till att registrera sig som månadsgivare. När pandemin bröt ut blev det extra tydligt för allmänheten att Bris fyller en samhällsviktig funktion, vilket gjorde att vi snabbt såg ett väldigt bra resultat. Vi hade också möjlighet att bearbeta fler givare än vad som låg i planen från början, eftersom vi fick en positiv respons och allmänheten visade stor vilja att vara med och stötta, säger Helene Tibblin, Bris insamlingschef.

Årsmålet för antalet nya månadsgivare slogs med 16 procent, och budgetsiffran med 27 procent.

Stor ökning för Swishgävor

Givandet via Swish ökar rejält både för Bris och för branschen i stort. Nästan nio av tio privatpersoner som gav en gåva till Bris på bris.se under november och december betalade med Swish. Under andra halvåret står Swishbidragen för 42 procent av gåvorna från privatpersoner.

"BRIS GÖR ETT OERHÖRT VIKTIGT ARBETE"

Telia är en av Bris nyaste partners och inledde sitt sponsorskap under 2020, i samband med covid-19-pandemin. Anna Augustson är hållbarhetschef på Telia Sverige.

Varför väljer ni att samarbeta med Bris?
 – Telia har i flera år stöttat och arbetat nära flera barnrättsorganisationer som arbetar med att stärka barns rättigheter. Företaget stödjer Barnrättsprinciperna för företag som arbetats fram av UN Global Compact, Unicef och Rädda Barnen. En av principerna handlar om att stödja samhälls- och regeringsinsatser för att skydda och tillgodose barns rättigheter. Bris gör ett oerhört viktigt och fantastiskt arbete med avseende på detta. Vi vill bidra till att säkerställa alla barns tillgång till professionellt samtalsstöd som behövs i kristider, när vuxenvärlden brister och inte lyckas erbjuda den trygghet och omsorg som barn har rätt till. Dessutom ligger Bris verksamhet nära vår egen kärnverksamhet, nämligen att tillhandahålla kommunikationslösningar. Så det känns naturligt och logiskt för oss att stötta Bris.

Hur ser sponsorskapet ut?

– Vi stöttar upp med resurser till Bris kommunikationslösningar. Telia donerar tre miljoner kronor över tre år, så att ännu fler barn kan komma i kontakt med och få hjälp av Bris. Donationen möjliggör för Bris kan genomföra en uppgradering av sin kommunikationslösning och bidrar därmed till att alla barn som kontaktar Bris kan göra det gratis och anonymt. Vi har en viktig roll i Bris arbete som vi är väldigt stolta över att få ha.

Hur vill ni utveckla samarbetet framåt?

– Under det kommande året hoppas vi kunna sprida information och kunskap om Bris till våra kunder och deras barn.

Vad vill du förmedla till andra företag som funderar på att öka sitt samhällsengagemang?

– Använd både hjärna och hjärta vid utvärdering av möjliga samhällsengagemang. Välj något som ligger nära kärnverksamheten och företagets värderingar. Då engageras både anställda och kunder vilket ger mer spridning och ökat värde för alla parter.

”

”Under det kommande året hoppas vi kunna sprida information och kunskap om Bris till våra kunder och deras barn.”

BRIS
ÅRSREDOVISNING
2020

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Organisationsnummer 802013-3420

Styrelsen och generalsekreteraren för Bris - Barnens rätt i samhället
avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2020.

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN

Bris vision är att varje barn känner till sina rättigheter och lever i ett samhälle där rättigheterna tillgodoses.

Vårt syfte

Barnens rätt i samhället (Bris) är en barnrättsorganisation som syftar till att stärka barnets rättigheter genom att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda. Bris främsta målgrupp är barn och unga under 18 år. Utgångspunkten för Bris arbete är att stå upp för varje barns mänskliga rättigheter. Bris ska vara tillgängligt för varje barn som uttrycker ett behov av hjälp och särskilt bistå barn och unga i utsatta situationer.

Bris är en ideell medlemsorganisation som är politiskt och religiöst obunden. All verksamhet utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och barnsynen i denna.

Vår verksamhet och verksamhetsidé

Sedan 1971 har Bris varje dag kämpat för att barnets rättigheter ska efterlevas i samhället. Det första målet var att införa ett förbud mot barnaga i Sverige, vilket blev verklighet 1979. Sedan dess har Bris outtröttligt arbetat för att ge stöd till barn och unga, mobilisera människor, organisationer och företag, samt påverkat politiker och beslutsfattare att stå upp för barnets rättigheter.

Bris erbjuder stöd till barn under 18 år, varje dag året runt utifrån barnets behov, i den nationella stödlinjen 116 111 (chatt, mejl och telefon). Bris arbetar också med ett direkt riktat stöd till barn i särskilt utsatta situationer, exempelvis barn som bor i familjehem, barn som drabbats av självmord i familjen och barn som har föräldrar som dricker för mycket eller lider av psykisk ohälsa. Vi stödjer viktiga vuxna runt barn genom Bris vuxentelefon, föräldraskapsprogram, samt genom föreläsningar och material om vad du som vuxen kan göra för att vara ett stöd för barn.

För att stärka barnets rättigheter krävs att civilsamhället, kommuner och myndigheter arbetar tillsammans. Hösten 2016 startade Bris nätverk, en mötesplats där professionella vuxna runt barn utbyter erfarenheter och tar del av ny forskning och kunskap. Nätverket

samlar nu 5 845 medlemmar. Under 2020 och coronapandemin har Bris också stärkt samarbetet med flera viktiga myndigheter som Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Barnombudsmannen och andra.

Bris bedriver förändring och gör barndomen och samhället bättre för alla. Bris påverkansarbete handlar om att stärka barnets rättigheter juridiskt och i praktiken. Vi lyfter barns röster till politiker och beslutsfattare. Det vanligaste samtalet till Bris handlar om psykisk ohälsa, alltifrån oro och nedstämdhet till tankar om att inte vilja leva längre. Att bryta trenden med den ökande psykiska ohälsan är därför en av Bris viktigaste påverkansfrågor.

Bris är en medlemsorganisation. Antalet medlemmar är nu 6 512. Kongressen är Bris högsta beslutande organ som bland annat fattar beslut om Bris långsiktiga plan och utser styrelse. Bris verksamhet möjliggörs genom medlemskap och gåvor och bidrag från privatpersoner, företag och andra organisationer, samt av bidrag från stat, kommun och landsting. 2020 var det sista året i arbetet med Bris långsiktiga plan "Tio steg mot ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses". En ny strategisk plan kommer antas av kongressen i maj 2021.

Genom att arbeta för en förbättrad hälsa för barn och unga bidrar Bris också till FN:s mål om en hållbar och fredlig utveckling, Agenda 2030.

116 111 & CHI

116 111 är den nationella stödlinjen i Sverige för barn och unga.

Numret "116 111" är ett internationellt stödnummer inom Europa för barn som behöver stöd och skydd. Numret går till en organisation i varje land som har resurser och kunskap att hjälpa barn. Numret ska vara gratis och barnet ska kunna få vara anonymt om hen vill. Bris är Sveriges officiella 116 111-linje.

Bris är medlem i CHI (Child Helpline International), som är ett globalt nätverk med stödlinjer över hela världen som omfattar 168 hjälplinjer för barn i 139 länder. Tillsammans tar nätverkets hjälplinjer emot över 20 miljoner samtal från barn och unga som är i behov av vård och skydd varje år. Bris var med och startade nätverket 2003 och är den enda svenska barnrättsorganisationen med medlemskap i CHI.

MÅL- OCH ÄNDAMÅLSUPPFYLLELSE

Bris arbetar för att skapa ett hållbart och bättre samhälle genom att stödja barn, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda. Det är Bris tre ben som syftar till att stärka barnets mänskliga rättigheter.

Stödja – så skapar det ett bättre samhälle

Bris har aldrig stöttat fler barn än under 2020. Antalet samtal har ökat under flera år, men aldrig varit så stort som i år. Under 2020 hade Bris 31 497 kurativa kontakter med barn och unga, en ökning på 16 procent jämfört med året innan (27 143, 2019). En anledning var att Bris under året utökade öppettiderna i stödlinjen och anställde fler kuratorer för att kunna ta emot fler samtal. Trycket på Bris är alltid högt. Den pågående coronapandemin har gjort att det är ännu högre. I samband med att pandemin blev känd under april och maj ökade samtalen till Bris med 20 procent. Under sommarlovet tog Bris emot hela 37 procent fler samtal med barn jämfört med förra sommarlovet. Ovanligt många samtal, ett av fem, under sommaren handlade om nedstämdhet (jämfört med ett av tio samtal förra sommaren).

Alla samtal till Bris besvaras av utbildade kuratorer som lyssnar, stöttar och stärker barnet, och hjälper barnet vidare när det behövs. Barnet är alltid anonymt om hen vill. Samtal till 116 111 är gratis och syns inte på telefonräkningen.

Samtalen syftar till att ge barnet möjlighet att hantera och förstå sin situation. Ett annat syfte är att ge barnet en positiv erfarenhet av att söka stöd hos en vuxen, vilket ofta saknas. När barnet befinner sig i en utsatt situation kan Bris kuratorer hjälpa vidare till andra stödfunktioner i samhället. Under 2020 har Bris hänvisat barn till vidare hjälp i en fjärdedel av de kurativa kontakterna. I några av samtalen får Bris kuratorer uppdrag av barnet att företräda barnet i kontakt med olika myndigheter (oftast socialtjänsten). På detta sätt kan ett samtal till Bris vara början på en långsiktig förändring av ett barns livssituation.

Bris har också ett riktat gruppstöd till barn som befinner sig i en särskild utsatthet. I gruppstödet får barn träffa andra barn i liknande situationer, lyssna och dela egna tankar och erfarenhet. En viktig del är att varje barn som deltar ska se att hen inte är ensam. Allt gruppstöd på Bris leds av professionella gruppleddare och bygger på beprövade metoder.

Trygga vuxna är det viktigaste skyddsnätet för barn

som har det svårt. Bris vuxentelefon – om barn, finns för att ge råd och stötta vuxna i barns närhet. Under 2020 besvarades nästan tre tusen samtal. I Bris digitala kanaler finns även information och råd till vuxna. Bris har också föräldraskapsprogram riktade till vuxna.

Ett samtal gör skillnad

Varje samtal gör skillnad för det enskilda barnet. Bris kuratorer använder samtalsmetodik som bygger på forskning och beprövad erfarenhet. Syftet med samtalen är hjälpa barnet att kunna förstå och hantera sin situation, samt att informera om barnets rättigheter. Samtalen syftar till att öka barnets känsla för sitt sammanhang (KASAM) genom att bidra till begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet. Den yttersta konsekvensen av psykisk ohälsa är självmord. Internationella studier har visat att krislinjer som Bris 116 111 och det gruppstöd Bris bedriver reducerar risken för självmord.

Bris gruppstöd för barn i utsatta situationer innebär att barnet får möjlighet att dela och ta emot stöd från andra barn med liknande erfarenheter under trygga omständigheter. Fokus i arbetet är att barnen som deltar ska få ökad kunskap och förståelse för sin livssituation samt verktyg för att hantera sitt liv på kort och lång sikt. Det är ett sätt att långsiktigt tillgodose varje barns rätt till psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa över tid.

Varje barn har rätt till en vuxen som ser, förstår och agerar för barnets bästa. Bris arbetar därför för att vuxna runt barn får kunskap om angelägna frågor för att kunna agera för barnets bästa. Vi föreläser för vuxna i miljöer där barn vistas, som lärare, skolkuratorer, socialsekreterare och andra professionella i hur man kan samtala med barn och unga. Under 2020 har Bris tillsammans med Stockholm stad och Länsstyrelsen i Stockholms län tagit fram programmet Föräldraskap i Sverige och utbildar nu gruppleddare i verksamheter som möter nyanlända och utrikesfödda föräldrar.

Mobilisera – så förändrar det samhället

Bris har ett unikt högt förtroende bland både barn och vuxna. Drygt 9 av 10 känner till Bris. Den nationella stödlinjen 116 111 är känd och de flesta vet också att Bris är en ideell organisation (6 av 10).

Bris är en växande medlemsrörelse och hade 6512 medlemmar (31 december 2020). Bris medlemmar delar våra värderingar och står upp för barnets rättigheter i sin vardag. Som medlem kan du också få förtroendeuppdrag

¹ "Samtal med barn och ungdomar", Iwarsson Gothia förlag 2007. "Samtal i skolan", Iwarsson Gothia förlag 2014, "Du behövs som vuxen" Iwarsson Gothia förlag 2016.

och vara volontär. Bris volontärer har under året fokuserat en stor del av sitt arbete på att berätta om Bris och om barns rättigheter för barn och vuxna. Tillsammans arbetar vi för ett mer hållbart samhälle för barn.

Bris är också en rörelse som samlar andra organisationer, professionella och allmänhet i arbetet med att stå upp för barnets rättigheter. Bris nätverk är en samlingsplats för professionella om barnets rättigheter som idag samlar 5 845 personer. Under året har nätverket haft elva nätverksträffar, varav en träff skedde fysiskt och tio digitalt. En långsiktig målsättning är att genom nätverket sprida kunskap om barnrätt och vuxnas handlingsberedskap när ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd.

Påverka – så stärker det barnets rättigheter

1971 föddes Bris i revolt och protest mot barnaga. Tack vare att en grupp människor slöt upp bakom kampen för barnets rättigheter, blev Sverige först i världen med ett förbud åtta år senare. Vi är lika outtröttliga, nu som då. Vi arbetar varje dag för ett hållbart samhälle genom att förmedla barns röster till politiker och andra beslutsfattare som har möjlighet att förbättra barns livsvillkor.

En milstolpe 2020 är att barnkonventionen blev svensk lag. Bris är en av flera barnrättsorganisationer som drivit detta under flera år. Att barnkonventionen nu är inkorporerad i den nationella lagstiftningen innebär att den juridiska statusen för barnkonventionen stärks. Bris förhoppning är också att kunskapen om barnets mänskliga rättigheter kommer att öka i och med den nya lagen.

Under året släppte Bris tre rapporter som bygger på barns röster och aktuell forskning, bland annat *Min tur att berätta* om situationen för barn som bor på skyddade boenden med sin ena förälder efter att ha upplevt våld i hemmet. Omkring 6000 barn befinner sig varje år på skyddade boenden. Bris släppte också rapporten *De säger att vi inte rör på oss* om kopplingen mellan barns psykiska hälsa och rörelse. Trots att det är väl känt att fysisk aktivitet är en förutsättning för barns hälsa, så begränsas idag barns möjligheter till rörelse. Samtidigt som barn själva uppger att de vill röra på sig mer än de gör idag.

Under 2020 var Bris mer synligt i den politiska debatten än någonsin tidigare. Bris omnämndes också 4 562 gånger i media (3 336, 2019). Genom att vara en stark röst och genom långsiktigt påverkansarbete säkerställer vi barnets rättigheter i praktiken.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER RÄKENSKAPSÅRET

2020 har präglats av den pågående coronapandemin.

Vi ser konsekvenserna av pandemin tydligt i samtalen till Bris. Under våren fick vi en del samtal om själva viruset, men för de allra flesta barn är det framförallt följderna av pandemin som samtalen handlar om. Vi ser exempelvis en stor ökning av samtal kring nedstämdhet, samtal om familjekonflikter när fler arbetar hemma och en ökad press att klara skolan när undervisningen sker på distans. Ett mönster i samtalen är att pandemin slår hårdast mot grupper av barn som redan innan befann sig i utsatthet.

Bris har också satsat stort på att sprida information i digitala kanaler om den nationella stöddinjen till vuxna och barn, som inlett samarbeten med flera myndigheter då stöddinjen 116 111 fått en allt viktigare samhällsbärande funktion.

Under året har Bris vid två tillfällen utökat öppettiderna i 116 111, samt resursförstärkt med flera nya kuratorer.

Bris verksamhetsutveckling drivs i stor utsträckning i projektform. Under hösten 2019 beviljade Allmänna arvsfonden 11,8 mkr för projektet *Trygg på natten* som syftar till att metodutveckla och öppna upp Bris stödkanaler för barn på natten. Projektet är treårigt. I mars 2021 kommer stödet att vara öppet dygnet runt.

Innovationsmyndigheten Vinnova finansierade 2020 ett projekt om digitala innovationer. I projektet kartlade Bris förutsättningarna för en digital utveckling av Brisbot och stödet online, där vi ställde frågor till barn, kuratorer och utvecklare för att kartlägga var vi skulle kunna göra störst skillnad. En fortsatt digital utveckling är prioriterad under 2021.

Under 2020 har Bris också fortsatt att driva projekt. Postkodlotteriet finansierar ett projekt där Sveriges stadsmissioner och Bris tillsammans ska utveckla skyddade boenden med barnperspektiv. Projektet löper till maj 2021. Erling Perssons stiftelse finansierar projekt Bris mottagningar där Bris utvecklar stödverksamhet med mottagningar lokalt med fokus på barn i särskilt utsatta livssituationer. Stenastiftelsen har beviljat medel för utvecklingen av "Bris barnrättshubbar" som är samlingsplatser för arbetet med barnets rättigheter regionalt. Den första barnrättshubben är planerad att öppna i Göteborg under hösten 2021.

Som en del i att öka den internationella samverkan har Bris under året genomfört ett projekt tillsammans med organisationen C-SEMA som driver en nationell hjälptelefon för barn i Tanzania. Projektet har finansierats dels med egna insamlade medel, dels med medel från ForumCiv.

Bris har även fått stöd av Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten för att stärka stödverksamheten kopplat till coronapandemin.

Företagssamarbeten

Svenska Postkodlotteriet är en av Bris viktiga samarbetspartners. Postkodlotteriet har sedan 2007 gett ett stöd till verksamheten på över 194 miljoner kronor. Bris har också flera samarbeten med företag som stödjer verksamheten, som Circle K, Coop, IKEA, Telia, Trygg Hansa och Volkswagen.

Tack vare projekt, företagssamarbeten, gåvor samt bidrag som Bris har fått under 2020 har Bris kunnat nå fler barn och utbildat viktiga vuxna runt barn. Varje gåva och bidrag är viktiga för det fortsatta arbetet med att stödja, mobilisera och påverka för att stärka barnets rättigheter.

MEDLEMMAR

Allt fler privatpersoner väljer att stödja Bris genom att gå med som medlemmar eller bli månadsgivare. Bris har sedan 2017 ökat sitt medlemsantal och hade 6 512 medlemmar den sista december 2020. Drygt 7 400 (ca 6 400, 2019) personer valde att stödja Bris med en gåva varje månad.

Medlemsavgiften är 360 kronor per år. För barn kan medlemskap tecknas mot en engångsavgift på 100 kronor som gäller till och med det året som barnet fyller 18 år.

HÅLLBARHETSUPPLYSNINGAR

Bris är en barnrättsorganisation vars grundläggande syfte är att stärka barnets rättigheter och förbättra barn och ungas livssituation. Bris verksamhet handlar om social hållbarhet. Bris arbetar för att barnets rättigheter ska tillgodoses, att varje barn ska få må bra och få så bra förutsättningar som möjligt inför vuxenlivet. Vårt bidrag till hållbar utveckling handlar främst om att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda. På så sätt skapas ett hållbart samhälle för alla.

Bris hållbarhetsstrategi innehåller tre delar; Bris tar socialt ansvar genom att stärka barnets rättigheter. Bris tar ekonomiskt ansvar genom att varje krona används effektivt för att göra skillnad för barn. Bris tar miljömässigt ansvar genom att ständigt värdera det vi gör utifrån dess klimat- och miljöpåverkan.

Medarbetare

På Bris arbetar cirka 90 personer. De flesta är kvinnor och arbetar på kansliet i Stockholm. Bris har under 2020 varit medlem i IDEA. Från och med den 1 januari 2021 har IDEA gått samman med KFO och bildat arbetsgivarorganisationen Fremia vilken Bris nu är medlem i och tecknar kollektivavtal för samtliga anställda. Bris arbetar aktivt

med att skapa en hållbar arbetsmiljö och följer löpande upp arbetsmiljön på individ-, team- och organisationsnivå. Det sker genom dialog med medarbetarna och genom löpande frågor som ställs till organisationen. Bris arbetar även aktivt med att kompetensutveckla våra medarbetare och gör årligen en kompetensutvecklingsplan i samband med vår verksamhetsplanering. Nyckeltal kopplade till personalfrågor analyseras löpande under året.

BRIS STYRANDE ORGAN:

- Kongress
- Styrelse
- Generalsekreterare

BRIS KONTROLLERANDE ORGAN:

- Auktoriserade revisorer
- Granskningsutskott

BRIS STYRELSE

Sedan maj 2019 består Bris styrelse av nedanstående ledamöter:

Ordförande:

Annabella Kraft (tidigare seniorchef och ledarskapsutvecklare Södertälje kommun)

Ledamöter:

Anders Lindmark (Utvecklingssamordnare på Grundskoleförvaltningen i Malmö).

Ann Rask Samuelsson (Jurist), vice ordförande

Carin Grundberg Sandel (Grundare av scouternas Trygga Möten)

Dietmar Molk (Entreprenör, Universitetsadjunkt Linköpings universitet).

Helén Strömberg (Fil dr och universitetslektor Umeå universitet)

Henrik Saxborn (VD Castellum)

Rosie Linder (Grundare av Peppy Pals)

Sofie Edberg (Koordinator i nationellt nätverk för ledning och styrning av hälso- och sjukvård).

Torbjörn Blomhage (Egenföretagare inom personlig utveckling, stress och krishantering).

Åsa Ekman (Konsult inom barnets rättigheter).

FÖRVALTNING, STYRNING OCH LEDNING

Organisation

Kongressen som hålls vartannat år är Bris högsta beslutande organ. Styrelsen är organisationens verkställande organ mellan kongresserna. Den dagliga verksamheten leds av en generalsekreterare som utses av styrelsen. Sedan den 9 mars 2016 är Magnus Jägerskog Bris generalsekreterare.

Bris är indelat i regioner. Det år som Bris har kongress hålls ett medlemsmöte i varje region. Nästa kongressmöte hålls under 2021. På medlemsmötet väljs bland annat kongressombud som närvarar och har rösträtt på kongressen. På medlemsmötet väljs även representant till Bris nationella valberedning vars uppgift är att föreslå ledamöter till styrelsen samt att föreslå val av revisorer och representant till Bris granskningsutskott (nedan). Varje region har även ett regionråd som vars uppgift är att stötta regionchefen med kunskap om regionen. Representanter till regionrådet väljs också vid medlemsmötet. Totalt finns det drygt 100 förtroendeposter i Bris.

Bris kansli är förlagt till Stockholm och fem regionala kontor, i Göteborg, Malmö, Linköping, Umeå samt Stockholm. Bris och styrelsen har sitt säte i Stockholms kommun.

Granskning

Kongressen utser två revisorer för att granska Bris räkenskaper och förvaltning. Valda revisorer för innevarande kongressperiod är Ulrika Granholm Dahl och Therese Hedberg, auktoriserade revisorer från PwC.

Kongressen utser även representanter till Bris granskningsutskott som har till uppgift att granska att Bris stadgar efterlevs samt att beslut som fattas på kongressen genomförs av styrelsen. Granskningsutskottet består av en representant från varje region.

Giva Sveriges kvalitetskod

Bris är medlem i Giva Sverige (branschförening som arbetar för tryggt givande) och tillämpar dess etiska

kvalitetskod där nyckelorden är respekt, öppenhet, trovärdighet och kvalitet. Vartannat år ska en extern revisor granska och intyga att organisationen efterlever koden. Bris följer Giva Sveriges uppdaterade kvalitetskod och Bris auktoriserade revisor har i september 2020 granskat och intygat att Bris efterlever koden. Bris senaste effektrapport finns publicerad på Bris hemsida.

Svensk Insamlingskontroll

Bris plusgiro 901504-1, 900708-9, 900710-5 och 900709-7 kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll vars syfte är att övervaka så att insamlingar från allmänhet sker under betryggande kontroll och att insamlingar inte belastas med oskäligen kostnader samt att goda marknadsföringsmetoder används.

ANVÄNDNING AV FINANSIELLA INSTRUMENT

Det övergripande målet i Bris kapitalförvaltningspolicy är att Bris ska placera sina tillgångar på ett etiskt för-svarbart sätt med möjlighet till en god avkastning på lång sikt och till en så låg kostnad som möjligt. Bris ska placera sina tillgångar i värdepapper och fonder med låg risk, policyn tillåter endast placeringar i aktiefonder och räntebärande värdepapper. Aktier eller andelar som erhålls genom testamente eller gåva och som inte uppfyller kraven på placering enligt policyn ska avyttras inom tolv månader.

Kapitalförvaltningspolicyen i sin helhet finns publicerad på bris.se.

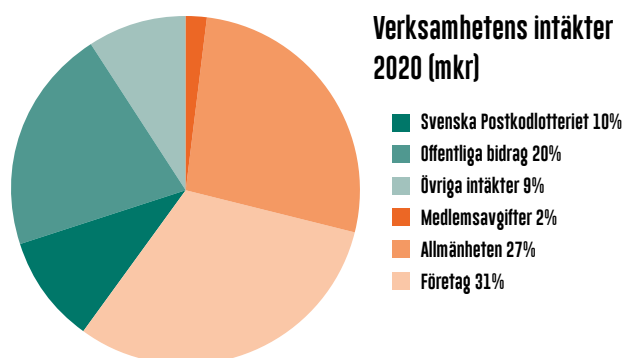
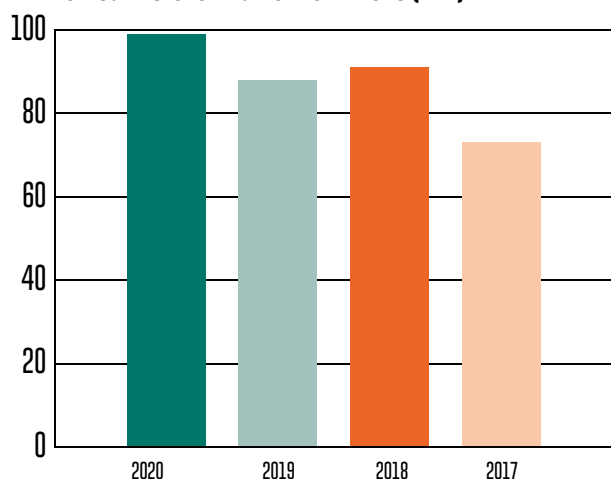
För närvarande hanterar Bris sina placeringar med rådgivning.

Bris riktlinje för eget kapital är att kapitalet ska motsvara minst 6 månaders fasta kostnader och som mest 1 års fasta kostnader.

RESULTAT OCH STÄLLNING

Årets verksamhetsintäkter uppgår till 98,8 mkr (87,7 mkr, 2019). Ökningen beror främst på ökade gåvor från allmänheten och företag under året.

Verksamhetens intäkter 2017-2020 (mkr)

Insamling från allmänheten är 26,6 mkr (25,3, 2019). Intäktsökningen har skett brett, spontana gåvor och månadsgivandet från privatpersoner har haft en mycket positiv utveckling. Företagsgåvor och företagssamarbeten uppgår till 30,9 mkr (22,0 mkr, 2019). Svenska Postkodlotteriets basstöd är 10,0 mkr år 2020, vilket är en ökning med 1 mkr jämfört med 2019.

Bidrag uppgår till 23,6 mkr (26,6, 2019) och avser främst offentliga bidrag i form av kommunala verksamhetsbidrag, statsbidrag via Socialstyrelsen och bidrag från Folkhälsomyndigheten. Bris har fått extra offentliga bidrag från Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten med anledning av utbrottet av covid-19. Bland dessa bidrag finns även projekt, som till exempel Trygg på Natten som finansieras av Allmänna Arvsfonden.

Ändamålskostnaderna uppgick till 67,0 miljoner kronor vilket är 76 procent (78 procent, 2019) av den totala kostnadsmassan. Det största verksamhetsområdet är Bris stödverksamhet, följt av Kommunikation, Opinion och Påverkan.

Årets administrations- och insamlingskostnader i relation till de totala kostnaderna uppgick till 24 procent (22 procent, 2019).

Årets överskott uppgår till 12,6 mkr. Det budgeterades

för ett underskott på -4,3 mkr 2020. Utfallet är bättre tack vare att intressenter har responderat och valt att stödja Bris samhällsfunktion under det första året med pandemin. Bris har också prioriterat kostnader för att säkerställa Bris stödverksamhet och information under året. Överskottet är betydelsefullt utifrån att Bris under 2021 står inför stora utökningar av stödverksamheten för barn.

Förändring av eget kapital

Eget kapital uppgår vid årets slut till 48,6 miljoner kronor (36,1 miljoner kronor, 2019). Målet med det balanserade kapitalet är att det ska motsvara cirka 6 till 12 månaders fasta kostnader. Vid året slut motsvarade det 10,1 månad (8,1 månad, 2019).

Tkr	Balanserat eget kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans 2020	36 059	36 059
Årets resultat	12 559	12 559
Utgående balans 2020	48 618	48 618

FÖRVÄNTAD FRAMTIDA UTVECKLING

Coronapandemin har på många sätt präglat 2020. Psykisk ohälsa är fortsatt det vanligaste skälet till att barn kontaktar Bris. Under året har samtal om nedstämdhet och ångest varit särskilt många, kopplat till pandemin. Vi ser också att situationen för barn som befinner sig i utsatthet har förvärrats. Ett övergripande mål för Bris åren 2017–2021 är bidra till att trenden med den växande psykiska ohälsan bland barn och unga bryts. Det kommer fortsatt att vara ett viktigt fokus, liksom att fortsätta erbjuda stöd till grupper av barn där stödet från samhället brister.

2020 nådde Bris fler barn än någonsin tidigare. Under året har Bris också påbörjat flera satsningar för att utveckla stödverksamheten. I mars 2021 öppnar Bris 116 111 dygnet runt. Under det kommande året kommer Bris även att etablera de första Bris-mottagningarna för ett individuellt nära stöd utifrån barnets behov. Vi gör också en satsning digitalt för att fortsätta vara relevanta och på sikt kunna nå fler barn.

Året har också inneburit att Bris ytterligare etablerat sig som en viktig samhällsbärande funktion med nära samarbete med flera myndigheter. Det arbetet

kommer att fortsätta. I de frågor vi arbetar med har vi syns mer än någon annan barnrättsorganisation. Det är värdefullt för ett fortsatt starkt påverkansarbete, bland annat för att stärka barnets demokratiska rättigheter i samhället.

Bris har också ökat sin insamling under året. Pandemin har inneburit att fler sett till den utsatthet många barn befinner sig i. Bris verksamhet är helt beroende av gåvor från privatpersoner, företag och andra organisationer. Det är tack vare dessa gåvor som Bris kan erbjuda barn och unga stöd varje dag, året runt, och bedriva ett starkt opinions- och påverkansarbete. De finansiella effekterna av covid-19 är svåra att bedöma. De kortsiktiga effekterna har varit positiva. På sikt kan dock pandemin leda till en större finansiell osäkerhet. De myndigheter som bidragit med extrastöd har också varit kortsiktigt med fokus på att klara en tillfällig omställning. Bris ser dock att konsekvenserna för barn kommer att vara långsiktiga – med en ökad oro och utsatthet som följd – och med det ett fortsatt stort behov av ett professionellt tillgängligt stöd.

Fokus i Bris arbete framåt är att arbeta för ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses – och att finnas för alla barn alltid.

Flerårsöversikt

	2020	2019	2018	2017	2016
Antal medlemmar	6 512	6 100	6 229	5 868	4 865
Antal stödjande kontakter inkl Bris Vuxentelefon	34 345	29 869	29 072	28 415	26 996
Verksamhetens intäkter (tkr)	98 826	87 728	90 944	72 984	62 173
Årets resultat efter fördelning till/från ändamålsbestämda medel (tkr)	12 559	-1 614	11 399	1 820	2 047
Balanserat eget kapital (tkr)	48 618	36 059	37 674	26 275	24 455
Medelantal anställda	73	68	67	60	57

Resultaträkning, tkr

	Not	2020	2019
Verksamhetsintäkter			
Medlemsavgifter		2 109	2 090
Gåvor	3	71 556	58 220
Bidrag	3	23 609	26 613
Nettoomsättning		1 380	805
Övriga intäkter		172	0
Summa verksamhetsintäkter		98 826	87 728
Verksamhetskostnader	4,5		
Ändamålskostnader		-67 025	-69 781
Insamlingskostnader		-15 691	-14 928
Administrationskostnader		-5 014	-5 291
Summa verksamhetskostnader		-87 730	-90 000
Verksamhetsresultat		11 096	-2 271
Resultat från finansiella investeringar			
Övriga räntintäkter och liknande resultatposter	6	1 551	665
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	-88	-8
Summa resultat från finansiella investeringar		1 463	657
Årets resultat		12 559	-1 614

Kassaflödesanalys

	Not	2020	2019
Den löpande verksamheten			
Verksamhetsresultat		12 559	-1 614
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
- Avskrivningar och nedskrivningar		511	681
- Erhållna värdepapper genom arv		-2 651	-2 116
- Realisationsresultat från kortfristiga värdepapper		-1 148	-497
- Realisationsresultat från värdepapper genom arv		-284	-71
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av verksamhetskapital		8 987	-3 618
Förändringar i verksamhetskapital:			
- Förändring av kortfristiga fordringar		1 096	-860
- Förändringar av kortfristiga skulder		6 696	-1 763
Kassaflöde från den löpande verksamheten		16 779	-6 241
Investeringsverksamheten			
- Förvärv värdepapper		-13 456	-13 843
- Försäljning värdepapper		15 116	12 644
- Försäljning av värdepapper som erhållits genom arv		2 790	2 285
- Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-55	-
- Försäljning av Bif erhållen genom arv		-	1 200
Kassaflöde från investeringsverksamheten		4 395	2 286
Årets kassaflöde		21 174	-3 955
Likvida medel vid årets början		17 314	21 268
Likvida medel vid årets slut		38 487	17 314

Balansräkning, tkr

	Not	2020-12-31	2019-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter	8	577	1 041
Summa imm anläggningstillgångar		577	1 041
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	9	109	101
Summa matrl anläggningstillgångar		109	101
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga fordringar	10	51	51
Summa fin anläggningstillgångar		51	51
Summa anläggningstillgångar		737	1 193
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		26	413
Övriga fordringar	11	232	1 585
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12	3 075	2 430
Summa kortfristiga fordringar		3 333	4 428
Kortfristiga placeringar	13	25 288	25 655
Kassa och bank		38 487	17 314
Summa omsättningstillgångar		67 108	47 397
Summa tillgångar		67 845	48 590
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Balanserat resultat		48 618	36 059
Summa eget kapital		48 618	36 059
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		6 979	3 120
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	14	7 053	3 473
Övriga skulder		773	762
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	15	4 421	5 174
Summa kortfristiga skulder		19 227	12 529
Summa eget kapital och skulder		67 845	48 590

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Bris redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen, BFNAR 2012:1 (K3), och Giva Sveriges styrande riktlinjer för årsredovisning. Redovisningsprinciperna är oförändrade mot föregående år.

RESULTATRÄKNINGEN

Verksamhetsintäkter

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls. Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls. Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka.

När Bris tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är det en gåva eller ett erhållit bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att Bris uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om Bris har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls är det ett erhållit bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva.

Gåvor som utgörs av annat än kontanta medel värderas till marknadsvärdet vid gåvotillfället. Erhållna gåvor redovisas netto, det vill säga efter avdrag för de direkta kostnader som kan uppkomma vid försäljning av en tillgång.

Medlemsintäkter avser inbetalning av medlemsavgift från organisationens medlemmar. Avgiften periodiseras inte, utan intäktsförs vid inbetalning. Medlemsavgiften bestäms av kongressen. Intäkter under rubriken "Nettoomsättning" avser i första hand kurs- och konferensavgifter vid utbildningar som organisationen anordnar, som är en del av ändamålet med verksamheten att sprida kunskap och information.

Verksamhetskostnader

Kostnaderna för verksamheten har delats upp i enlighet med Giva Sveriges styrande riktlinjer för årsredovisning i ändamåls-, insamlings- och administrationskostnader.

Ändamålskostnader avser kostnader som har direkt samband med att uppfylla Bris ändamål enligt dess stadgar. Det omfattar kostnader för stödverksamheten, projekt, kommunikation/opinion/påverkan samt kunskapsspridning.

Insamlingskostnader är sådana kostnader vars syfte är att generera externa intäkter i form av insamlade medel

och gåvor från privatpersoner och företag.

Administrationskostnader omfattar revision, samt kostnader förknippade med förtroendemannaorganisationen, till exempel kongressen samt central administration och ledning för hela organisationen. Arbete med bidrags- och projektansökningar ingår också i administrationskostnaderna.

Gemensamma kostnader för bland annat data, telefoni och viss administration har fördelats ut på de olika delarna i förhållande till antalet anställda inom respektive verksamhetsområde samt resursutnyttjande.

Alla organisationens leasingavtal redovisas som operationella, det vill säga leasingavgiften redovisas linjärt över leasingperioden.

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

BALANSRÄKNINGEN

Eget kapital

I de fall när givare eller donator bestämt att medel ska användas till särskilda ändamål, eller styrelsen beslutat att medel ska användas på ett särskilt sätt, klassificeras dessa som ändamålsbestämda medel. Dessa redovisas som en del av eget kapital i balansräkningen. När organisationen belastas med kostnader för ändamålet redovisas dessa i resultaträkningen. Upplösning sker därefter av för ändamålet avsatta medel under eget kapital med motsvarande belopp.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan. Bidrag som hänför sig till en anskaffning av en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Balanserade utgifter för programvara och hemsida, samt inventarier, skrivs av under fem år. Inköp av datorer kostnadsförs direkt.

Omsättningstillgångar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Kortfristiga innehav i aktier och andelar redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet eller marknadsvärdet vid balansdagen. Vid värderingen tillämpas portföljmetoden (kollektiv värdering).

Övrigt

Om inte annat anges är alla belopp angivna i tusentals kronor.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Det finns inga bedömningar som har betydande effekt på de redovisade beloppen i årsredovisningen. Det finns heller ingen osäkerhet i uppskattningarna som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar av värden i balansräkningen under nästa år.

**Not 3 Insamlade medel
Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen**

Det är svårt att värdera vissa gåvor. Det gäller till exempel annonsutrymme och konsulttjänster. Nedan har vi uppskattat värdet av gåvor som inte redovisats i resultaträkningen.

	2020	2019
Gåvor som redovisats i resultaträkningen		
Insamlade medel		
Allmänheten	26 617	25 288
Företag*	30 910	22 013
Postkodlotteriet	10 000	9 000
Andra organisationer	1	5
Externa stiftelser och fonder	4 028	1 914
Summa	71 556	58 220
*) Erhållna tjänster från Comwig/Tele2 har redovisats som en intäkt i resultaträkningen till ett värde om totalt 236 tkr (1 634 tkr)		

	2020	2019
Insamlade medel (uppskattade belopp)		
Annonser och byråarvoden	3 610	3 390
Övrigt	570	530
Summa insamlade medel	4 180	3 920

	2020	2019
Bidrag som redovisats som intäkt		
Insamlade medel		
Familjen Erling Perssons stiftelse	1217	6187
Projektbidrag från Postkodlotteriet	1419	1053
Andra organisationer	87	3564
Summa insamlade medel	2 723	10 804
Offentliga bidrag		
Allmänna Arvsfonden	701	766
Socialstyrelsen	7 474	4 300
Folkhälsomyndigheten	2 500	1 245
Övriga statliga bidrag	2 116	2 689
Kommuner	6 158	5 457
Landsting/regioner/länsstyrelser	1 937	1 352
Summa offentliga bidrag	20 886	15 809
Summa bidrag	23 609	26 613

	2020	2019
Totala insamlade medel består av följande:		
Gåvor som redovisats i resultaträkningen	71 556	58 220
Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen	4 180	3 920
Bidrag som redovisats som intäkt	2 723	10 804
Summa insamlade medel	78 459	72 944

Not 4 Medelantalet anställda, personalkostnader och arvoden till styrelsen

Medelantalet anställda	2020		2019	
	Totalt	Varav män	Totalt	Varav män
Antal anställda	73	13	68	14

	2020		2019	
Könsfördelning bland styrelseledamöter och ledande befattningshavare	Antal på balansdagen	Varav män	Antal på balansdagen	Varav män
Styrelseledamöter	11	4	11	4
Generalsekreterare och ledningsgrupp	8	1	8	1

Uppgift om styrelsens deltagande på styrelsemöten under året	Antal möten		
Styrelsen fr.o.m kongressen 2019	Närvarande	Ej närvarande	Totalt
Annabella Kraft (ordförande)	5	0	5
Anders Lindmark	4	1	5
Ann Rask Samuelsson	5	0	5
Carin Grundberg Sandell	5	0	5
Dietmar Molk	3	2	5
Helén Strömberg	3	2	5
Henrik Saxborn	3	2	5
Rosie Linder	4	1	5
Sofie Edberg	4	1	5
Torbjörn Blomhage	4	1	5
Åsa Ekman	5	0	5

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	2020	2019
Löner och andra ersättningar:		
Styrelse	21	26
Generalsekreterare	997	1 001
Övriga anställda och uppdragstagare	34 483	33 026
Totala löner och ersättningar	35 501	34 053
Sociala kostnader	14 489	14 354
Varav pensionskostnader generalsekreteraren	229	241
Varav pensionskostnader övriga anställda	2 695	2 885

Ideellt arbete

Bris har under 2020 haft cirka 100 förtroendeposter, bland annat styrelseledamot, suppleanter, valberedning och regionråd. Utöver dessa förtroendeposter har ca 240 volontärer (ca 180, 2019) tillsammans med regionråden ideellt bidragit med informationsspridning vid olika events runt om i landet, administrativa volontäruppdrag samt uppdrag med insamlingsyfte. Arvode och ersättning för förlorad arbetsinkomst har utbetalts till styrelsen om totalt 21 tkr (26 tkr, 2019). Värde av övriga ideella insatser har inte redovisats i resultaträkningen.

Avtal om avgångsvederlag

Generalsekreteraren omfattas inte av lagen om anställningsskydd. Bris har träffat ett avtal med nuvarande generalsekreterare om en uppsägningstid på 6 månader vid uppsägning från arbetsgivarens sida.

Not 5 Leasing

Bris leasar framför allt fem stycken kontorslokaler samt kontorsmaskiner. Kostnadsförda leasingavgifter uppgår till 3 958 tkr (3 880 tkr, 2019).

Framtida leasingavgifter förfaller enligt följande:

	2020	2019
Inom 1 år	3999	3817
1-5 år	920	947
Senare än 5 år	0	0
Summa	13 289	4 763

Avtalen om lokalhyror har olika slutdatum och sträcker sig som längst till 2024.

Not 6 Ränteintäkter och liknande resultatposter

	2020	2019
Utdelningar	10	1
Räntor	31	32
Realisationsresultat vid försäljningar av kortfristiga placeringar	1 509	574
Återföringar av nedskrivningar	0	58
Summa	1 551	665

Not 7 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2020	2019
Räntekostnader	-10	-3
Realisationsresultat vid försäljning av värdepapper	-78	-5
Summa	-88	-8

Not 8 Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för webb och medlemsregister	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde	2 690	2 690
Årets aktiverade utgifter	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 690	2 690
Ingående bidrag	-368	-368
Årets bidrag	0	0
Utgående ackumulerade bidrag	-368	-368
Netto anskaffningsvärde	2 322	2 322
Ingående avskrivningar	-1 280	-816
Årets avskrivning	-464	-464
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1745	-1280
Utgående redovisat värde	576	1 041

Not 9 Materiella anläggningstillgångar

Inventarier och installationer	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde	1 116	1 116
Inköp	55	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 171	1 116
Ingående avskrivningar	-1015	-799
Årets avskrivning	-47	-216
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1062	-1015
Utgående redovisat värde	109	101

Not 10 Övriga långfristiga fordringar

Depositioner för hyreskontrakt	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde	51	51
Inbetalt	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	51	51
Utgående redovisat värde	51	51

Not 11 Övriga fordringar

Övriga kortfristiga fordringar	2020	2019
Arv	0	1 500
Nedlagda projektkostnader	228	0
Övriga fordringar	4	85
Summa	232	1 585

Not 12 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2020	2019
Förutbetalda hyror	982	967
Upplupna intäkter	645	717
Övriga poster	1 448	747
Summa	3 075	2 430

Not 14 Skuld erhållna ej utnyttjade bidrag

	2020	2019
Familjen Erling-Perssons stiftelse, projektbidrag	3 000	1 060
Allmänna Arvsfonden, projektbidrag	655	394
Erhållna ej utnyttjade statliga bidrag	2 898	1 209
Övriga	501	811
Summa	7 053	3 473

Not 15 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2020	2019
Semesterlöner	1 230	983
Upplupna sociala avgifter	1 312	1 219
Förutbetalda kommun- och regionbidrag	56	344
Övriga poster	1 822	2 627
Summa	4 421	5 174

Not 16 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Inga väsentliga händelser efter räkenskapsåret slut.

Not 13 Kortfristiga placeringar

	2020	2020	2019	2019
	Bokfört värde	Markn.värde	Bokfört värde	Markn.värde
Nordea Global Stars	1 671	2 631	2 655	3 943
Nordea Emerging Stars	316	503	928	1 192
Inst. Räntefonden långa placeringar	3 998	4 063		
Nordea Hållbarhetsfond Obl. Global Fund A growth	3 801	3 921		
Nordea Inst. Aktieförvaltning	1 000	1 082		
Nordea Hållbarhetsfond Aktier Global	1 321	1 302		
Nordea Bostadsobl.fond			1 897	1 901
Nordea Strategia ränta			6 243	6 474
Nordea Swedish Stars			913	1 067
SPP Obligationsfond	4 635	4 676	4 535	4 503
Swedbank Robur Ethica obl.fond	3 628	3 699	3 628	3 638
Swedbank Robur Räntefond kort	1 587	1 592	1 587	1 587
SPP Emerging markets	688	736	688	716
Swedbank Robur Access Europa	625	595	625	630
Swedbank Robur Access Japan	83	82	188	185
Swedbank Robur Access Sverige			438	448
Access Edge Sweden	460	503		
Swedbank Robur Access USA	375	396	375	376
Swedbank Robur global Impact	188	197	188	185
Swedbank Robur Transition Global	250	288	250	251
Swedbank Robur Transition Sweden	500	547	500	515
Brummer & Partners Multi- Strategy*	104	112		
SPP Aktieindexfond Sverige A*	19	25		
Skandia Cancerfonden*	40	56		
Handelsbanken A aktie*			-	-
Handelsbanken Asien Tema*			8	8
Handelsbanken Latinamerika Tema*			5	6
Handelsbanken Multi A*			4	4
Summa	25 288	27 005	25 655	27 629
*Aktier/fonder erhållna via arv.				

Stockholm, den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Årsredovisningen har fastställts vid styrelsemöte 14 april 2021 och därefter signerats av samtliga styrelseledamöter

Annabella Kraft, Ordförande

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-14 09:11:33 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: ANNA-BELLA KRAFT Datum

Anders Lindmark

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-14 08:42:23 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: Anders Lindmark Datum

Henrik Saxborn

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-14 09:11:15 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: John Henrik Saxborn Datum

Carin Grundberg Sandell

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-14 09:12:00 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: CARIN GRUNDBERG SANDELL Datum

Rosie Linder

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-14 09:07:56 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: Rosie Linder Datum

Åsa Ekman

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-14 09:11:21 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: ÅSA EKMAN Datum

Ann Rask Samuelsson, Vice ordförande

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-14 08:44:16 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: ANN RASK SAMUELSSON Datum

Sofie Edberg

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-14 08:40:31 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: SOFIE EDBERG Datum

Torbjörn Blomhage

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-14 09:30:21 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: Torbjörn Blomhage Datum

Helén Strömberg

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-14 08:43:36 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: HELEN STRÖMBERG Datum

Dietmar Molk

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-14 09:15:14 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: DIETMAR MÖLK Datum

Magnus Jägerskog, Generalsekreterare

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-14 09:11:19 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: MAGNUS JÄGERSKOG Datum

Revisorerna har signerat årsredovisningen 15 april 2021

Ulrika Granholm Dahl, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-15 09:34:47 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: ULRICA GRANHOLM DAHL Datum

Therese Hedberg, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID 2021-04-15 15:45:06 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: Therese Anna Josefina Hedberg Datum

REVISIONSBERÄTTELSE

Till kongressen i Bris - Barnens rät i samhället, org.nr 802013-3420

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Bris - Barnens rät i samhället för år 2020.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att kongressen fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Den andra informationen består av Verksamhetsberättelse 2020 som vi inhämtade före datumet för denna revisionsberättelse. Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för den andra informationen.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och generalsekreterarens ansvar

Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och generalsekreteraren ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och generalsekreteraren för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och generalsekreteraren avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige.

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för

en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och generalsekreterarens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och generalsekreteraren använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Bris - Barnens rät i samhället för år 2020.

Vi tillstyrker att kongressen beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorers ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorers ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av våra elektroniska underskrifter

Ulrika Granholm Dahl, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-15 09:34:47 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: ULRICA GRANHOLM DAHL

Datum

Therese Hedberg, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID

2021-04-15 15:45:06 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Therese Anna Josefina Hedberg

Datum

BRIS EFFEKTRAPPORT 2020

HIT GÅR PENGARNA
VI SAMLAR IN

Barnens rätt i samhället (Bris) är en rörelse för barnets rättigheter som växer. I snart 50 år har vi kämpat för ett bättre samhälle för barn. Genom att stödja barn och unga, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare arbetar vi för att stärka barnets rättigheter i praktiken.

2 020 blev ett år olikt alla andra, då vardagen förändrades för många barn när pandemin slog till. Bris samhällsviktiga funktion som den nationella stödlinjen har uppmärksammats och fler barn än någonsin tidigare har fått stöd i chatt, mejl och telefon, och i stödgrupper för barn och unga.

Bris verksamhet är helt beroende av gåvor från privatpersoner, företag, stiftelser och myndigheter. Bris möjlighet att stötta barn och att arbeta för att stärka barnets rättigheter står i direkt relation till de insamlade medlen och varje krona gör skillnad i verksamheten. Bris är politiskt och religiöst obunden. All vår verksamhet utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen.

Alla organisationer som samlar in pengar från allmänheten ska öppet redovisa vad pengarna används till. Därför gör Bris varje år en effektrapport som visar vilken nytta Bris gör. Bris följer de kvalitetskrav som Frivilligorganisationernas insamlingsråd (FRII) sätter upp. Enligt FRII ska effektrapporten vara tydlig, tillgänglig och öppen. Alla uppgifter ska vara verifierbara och kunna styrkas. Detta är Bris effektrapport för 2020.

Om du har frågor om något i rapporten kan du kontakta Bris via mejl: info@bris.se eller telefon: 08-598 888 00.

Om du är 18 år eller yngre och behöver någon att prata med kan du kontakta Bris på telefon 116 111 eller mejla och chatta via [bris.se](https://www.bris.se), alla dagar, dygnet runt.

Bris finns också på Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn och på Youtube. Följ oss gärna där!

VAD VILL BRIS UPPNÅ?

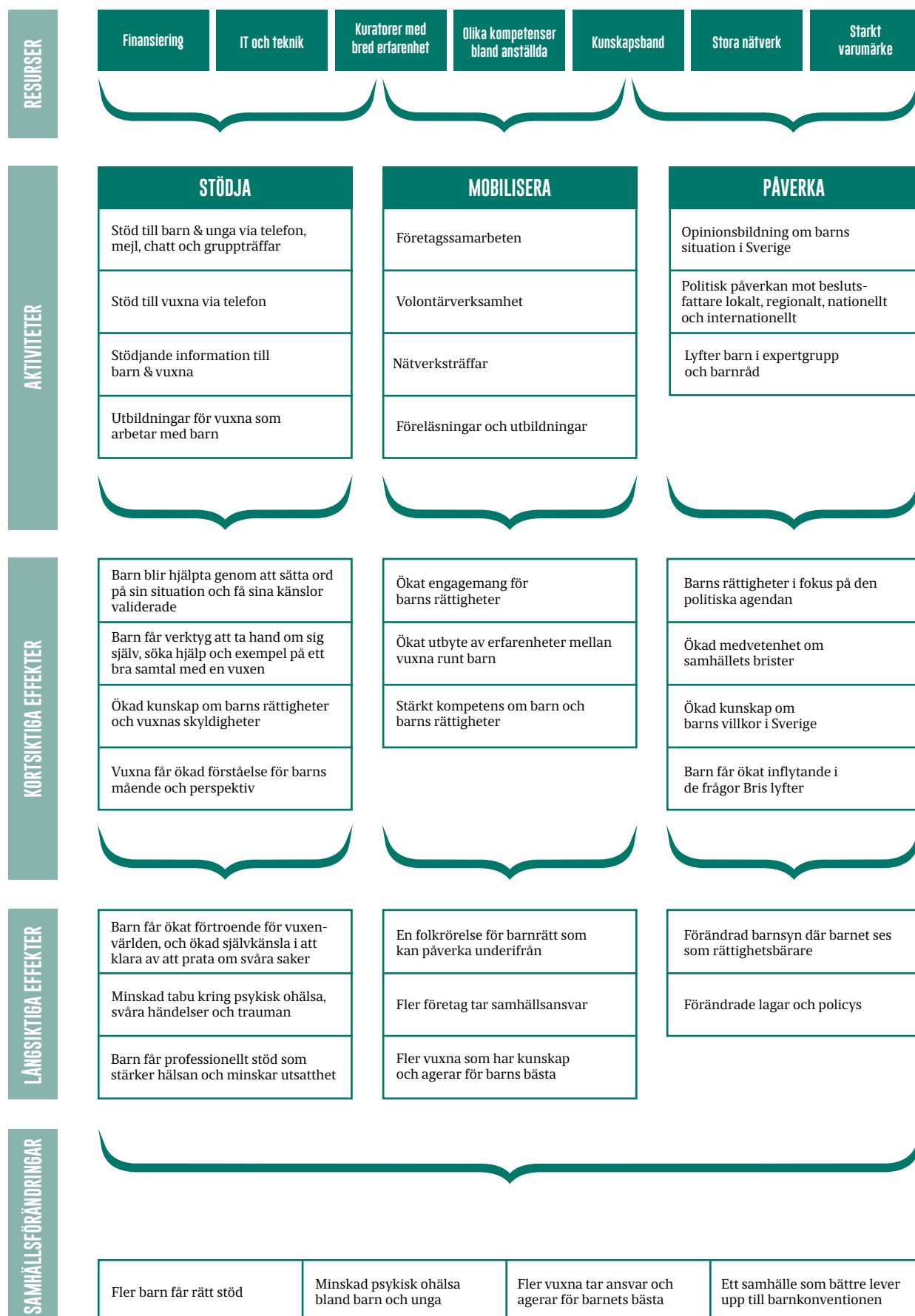
Bris syfte är att stärka barnets rättigheter genom att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda. På så sätt skapas ett bättre samhälle för alla, där

barn får rätt stöd och vuxna agerar för barnets bästa. Bris gör det genom att:

- Stödja barn och unga via chatt, mejl, telefon och i grupp. Samtalen kan lindra ensamhet, oro och ångest här och nu, och ge dem verktyg att ta hand om sig själva och söka vidare hjälp. Många gånger är det första gången barnen sätter ord på sin situation och har ett bra samtal med en vuxen om sina känslor, vilket i längden kan öka tilliten till vuxenvärlden.
- Stödja, utbilda och ge information till vuxna i barns närhet. På så sätt får vuxna en större förståelse för barnets mående och perspektiv och kunskapen om barns rättigheter och vuxnas skyldigheter ökar.
- Skapa en stark rörelse för barns rättigheter genom kunskapsspridning, nätverksträffar och volontärverksamhet där kunskap och erfarenheter utbyts. Även företagssamarbeten ökar engagemanget för barns rättigheter bland anställda och driver företagen att ta sitt samhällsansvar.
- Vara en modig och outtröttlig röst för att försvara och stärka barns rättigheter. Bris närmare 50 år långa erfarenhet av att lyssna på barn gör oss till en trovärdig budskapsbärare. Genom att sprida kunskap till beslutsfattare och skapa opinion kan vi på lång sikt skapa attitydförändringar i samhället, där barnet ses som en rättighetsbärare och lagar formas därefter.

All Bris verksamhet arbetar för att Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses (och att varje barn känner till sina rättigheter).

På bilden på nästa sida finns en översikt av hur Bris verksamhet arbetar med förändring i samhället, både på lång och kort sikt.

I VILKET ORGANISATORISKT SAMMANHANG VERKAR BRIS?

Bris är den ledande folkrörelsen för barns rättigheter i Sverige. I snart 50 år har vi kämpat för att förändra barns livssituation och förbättra samhället.

Bris historia börjar i mars 1971 när en treårig flicka dödas av sin styvpappa. Flickans död leder till starka reaktioner, bland annat görs en utställning på Kulturhuset i Stockholm med svartvita bilder på barn som utsatts för vuxnas våld. Barnboksförfattaren Gunnel Linde och journalisten Berit Hedeby, som tillsammans arrangerar utställningen, ber engagerade vuxna om stöd för att stärka barnets rättigheter. 1 september 1971 bildas så organisationen Bris (Barnens Rätt i Samhället). Resultatet blir en rörelse som plogar väg för det första förbudet mot barnaga i världen. 1980 startar Barnens hjälptelefon som ett direkt stöd till barn och unga som är ensamma eller upplever våld. Idag sker stödet framförallt via digitala kanaler, som chatt och mejl. Målet för organisationen är detsamma som vid starten 1971, att stärka barnets rättigheter.

STÖDJA

Bris är till för de barn som är mest utsatta i vårt samhälle. Vi arbetar för att varje barn ska kunna känna hopp inför framtiden och en tro på positiv förändring. Bris erbjuder professionellt stöd till alla barn under 18 år utifrån barnets behov, dygnet runt via chatt, telefon och mejl, och i riktade stödinsatser för barn i särskilt utsatta situationer. Bris ger också indirekt stöd till barn genom att stötta vuxna i frågor om barn och unga och föräldraskap.

116 111 – ETT EUROPEISKT HJÄLPNUMMER

Bris är Sveriges nationella stödlinje för barn och unga, och erbjuder professionellt samtalsstöd via chatt, mejl och telefon dygnet runt, året runt. 116 111 är ett europeiskt hjälpnummer som går till den organisation i varje land med kunskap och resurser att hjälpa barn som behöver

stöd. I Sverige är Bris den officiella 116 111-linjen. Bris erbjuder kurativa samtal via chatt, mejl och telefon. Barn som kontaktar Bris är anonyma om de vill och samtalet syns inte på telefonräkningen. Alla som svarar på samtal är utbildade kuratorer med erfarenhet av stödsamtal med barn och unga i kris.

Under 2020 hade Bris 31 497 kurativa samtal med barn och unga. Det vanligaste ämnet var psykisk ohälsa, följt av familj och familjekonflikter, samt våld, övergrepp och kränkningar. Mer statistik finns i Bris årsrapport, som hittas på bris.se.

Bris ingår i CHI (Child Helpline International), ett globalt nätverk med 173 hjälplinjer för barn i 142 länder. Bris är den enda svenska organisationen med medlemskap i CHI.

Riktade stödinsatser

Bris arbetar nära och stödjer barn och familjer i särskilt utsatta situationer genom riktade stödinsatser. Det innebär bland annat att barnet, tillsammans med andra i en liknande situation, kan dela erfarenheter och få stöd under trygga förhållanden. Ett syfte med stödet är att förebygga psykisk ohälsa på kort och på lång sikt. Bris använder metoder som är beprövade, som bygger på forskning och som fungerar.

Idag erbjuder Bris riktade stödinsatser till barn och familjer där en förälder begått självmord, till familjehemsplacerade barn, barn med erfarenhet av flykt, och barn till föräldrar med psykisk ohälsa eller aktivt missbruk. Under 2020 har Bris även erbjudit stödgrupper online för familjehemsplacerade barn och barn med vuxna som dricker för mycket eller mår psykiskt dåligt (Grubbel). Bris gruppstöd arbetar även för att stärka nätverken runt barnen, genom exempelvis familjeinriktade insatser där även föräldrar ges stöd, och genom information och föreläsningar till vuxna runt barnen i gruppstödet. Under 2021 utvecklar Bris möjligheten att ge ett nära och riktat stöd till barn i särskilt utsatta situationer där de kan få träffa en kurator och få ett fördjupat stöd.

MOBILISERA

Bris är en rörelse för barnets rättigheter. Vi arbetar ständigt för att förändra samhället så att barn kan växa upp i frihet och trygghet. 2020 har Bris hörts och synts och hörts i allt från internationella sammanhang till lokala möten på stan.

Folkrörelsen för ett bättre samhälle för barn

Bris är en växande medlemsorganisation med 6 500 medlemmar (december 2020). Medlemmarna är en viktig kraft för att sprida kunskap om Bris. Bris medlemmar och volontärer sprider information och kunskap om barns rättigheter i hela Sverige. Vartannat år hålls en kongress, som är Bris högsta beslutande organ där de viktigaste besluten tas. Kongressen väljer Bris styrelse som är ytterst ansvarig för verksamheten. Att vara medlem i Bris kostar bara 360 kronor och är ett sätt att stödja Bris verksamhet och ställa sig bakom arbetet att stärka barnets rättigheter.

Bris nätverk – mötesplatsen för barnets rättigheter

Bris nätverk är en samlingsplats för yrkesverksamma som idag samlar över 5 800 personer. Under 2020 hölls elva nätverksträffar för Bris 5 regioner med föreläsningar och erfarenhetsutbyte. Målsättningen är att genom nätverket sprida kunskap om barnrätt och vuxnas handlingsberedskap när ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd.

Utbildning för professionella

Via Brisakademin ger Bris utbildningar och föreläsningar till professionella om barnrätt och om metoder för att stödja barn och familjer, såväl öppna utbildningar som uppdragsutbildningar i hela landet. Bris erbjuder till exempel grundutbildningar om barnkonventionen, metodutbildning och workshops om barns delaktighet. Dessutom har Bris en rad metodutbildningar och gruppledarutbildningar, bland annat i stödgrupper riktade till nyanlända föräldrar, till barn till föräldrar som separerat, och till barn som flytt till Sverige.

PÅVERKA

Bris verksamhet handlar också om att påverka beslutsfattare för att på så sätt bidra till att stärka

barnets rättigheter. Bris bedriver ett strategiskt opinions- och påverkansarbete med fokus på beslutsfattare och myndigheter, och arbetar också för att nå ut till allmänheten för att hela samhället ska ha bättre kunskap om barnets rättigheter och kunna bidra till att de tillgodoses. Bris deltar i referensgrupper och politikermöten, skriver rapporter och remisser och bidrar med expertis. Genom att göra barns röster hörda, samt bidra med analys och åtgärdsförslag, arbetar Bris för att stärka barnets rättigheter på alla samhällets arenor. Ett stort fokus under 2020 har legat på att belysa pandemins och de medföljande restriktionernas konsekvenser för barns och ungas livssituation.

Bris långsiktiga plan – så vi vill nå våra mål

"Tio steg mot ett samhälle där barnets rättigheter respekteras" är Bris långsiktiga plan för åren 2017-2021.

De tio stegen är:

- Bris ska bredda stödverksamheten och göra den mer attraktivt för en större mångfald av barn.
- Bris ska arbeta förebyggande genom stöd till vuxna som ett indirekt stöd till barn. Vuxna som ser och agerar för barnets bästa är en skyddsfaktor.
- Genom kommunikation, opinionsbildning och påverkansarbete ska Bris påvisa samhällets brister när det gäller att tillgodose barnets rättigheter. Bris ska kräva åtgärder från beslutsfattare på nationell och regional nivå för en förbättring av barnets rättigheter.
- En stark medlemsorganisation ger kraft och engagemang för barnets rättigheter. Det är prioriterat att öka antalet medlemmar och att stärka medlemsinflytandet i Bris. Kopplat till principen om delaktighet i Agenda 2030 och artikel 12 i barnkonventionen ska Bris stärka barns möjlighet till inflytande i Bris.
- Bris ska aktivt bidra till måluppfyllelsen av målen i Agenda 2030, lokalt, regionalt, nationellt och globalt.
- Bris ska särskilt fokusera på att bryta trenden med den ökande psykiska ohälsan hos barn och unga, att stödja barn som flytt och att arbeta för varje barns rätt att slippa våld.
- Bris ska genom Bris nätverk öka kunskapen om barns livsvillkor, stärka samverkan nationellt och regionalt för att mobilisera samhället i arbetet med att stärka barnets rättigheter.

- Bris ska stärka sin internationella samverkan. Genom samverkan med omvärlden ökar förutsättningarna att stärka barnets rättigheter i Sverige, såväl som i andra länder.
- En förutsättning för Bris verksamhet, att stärka barnets rättigheter, är finansiering genom insamling från privatpersoner, företag, stiftelser, kommuner, landsting och andra organisationer. Bris ska tydligt fokusera på insamling från privatpersoner.
- Bris ska eftersträva hög medvetenhet kring den skillnad varje insamlad krona gör för verksamheten.

Den långsiktiga planen bryts ner i årliga verksamhetsplaner som beskriver hur målen för året ska uppnås. Uppföljning sker varje månad. Barn, medlemmar, förtroendevalda och anställda på Bris har varit delaktiga i arbetet. Det är kongressen som fattar beslut om Bris långsiktiga plan.

VILKEN KAPACITET OCH VILKET KUNNANDE HAR BRIS FÖR ATT UPPNÅ VÅRA MÅL?

Bris är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer med resurser att stödja barn, mobilisera samhället och påverka genom att göra barns röster hörda.

Högt kunnande

På Bris arbetar sakkunniga, stödgruppsledare, barnrättsjurister, kuratorer och andra med hög kompetens och stort kunnande om barns livssituation. Barn är experter på sina egna liv. Bris arbetar därför med barns delaktighet och inflytande i verksamheten och i Bris påverkansarbete, bland annat i så kallade "expertgrupper" med barn och unga.

Bris stödverksamhet bygger på beprövade samtalsmetoder och forskning. Samtliga kuratorer är socionomer eller psykologer och särskilt utbildade i samtalsmetodik via chatt, mejl och telefon. Bris har också samarbeten med Uppsala universitet, Gävle högskola

och Karolinska Institutet, kopplat till Bris stödgruppsverksamhet. Bland annat utvärderas den metod, Teaching Recovery Techniques (TRT), som används i stödgrupper för barn som flytt till Sverige.

Bris styrelse består av ledamöter med bred kompetens och stor erfarenhet från såväl människorättsarbete som ledarskap inom näringsliv och forskning. Ordförande för Bris styrelse är Annabella Kraft och generalsekreterare för organisationen är Magnus Jägerskog.

Ekonomiska resurser

Bris verksamhet finansieras av gåvor från privatpersoner och företag, samt från stiftelser och organisationer, som vill bidra till Bris arbete för långsiktig samhällsförändring. Det är tack vare detta stöd som Bris kan fortsätta att erbjuda stöd varje dag, dygnet runt, till barn som inte har någon annan vuxen att vända sig till, och arbeta för samhällsförändring.

Intäkter från företag står för 31 procent av Bris intäkter. Svenska Postkodlotteriet är Bris största finansiär, som stöttat med 194 miljoner kronor de senaste elva åren. Andra huvudpartners är Volkswagen, Circle K, Telia, Fastighetsbyrån, Trygg Hansa och KappAhl.

Cirka 7500 personer skänker pengar till Bris genom sitt månadsgivande. Snittgåvan ligger på ungefär 200 kronor. Under året har antalet månadsgivare ökat med 38 procent. Bidrag från allmänheten och medlemmar står tillsammans för 29 procent av den totala omsättningen. Stödet från stat, kommuner och landsting motsvarar 21 procent.

Hit går pengarna

Målet är att varje insamlad krona ska göra så stor skillnad som möjligt. Av hundra kronor som skänks till Bris går 76 kronor direkt till ändamålet med att stärka barnets rättigheter genom att stödja, mobilisera och påverka. 18 kronor går till insamling för att kunna fortsätta finansiera verksamheten långsiktigt, endast 6 kronor går till administration.

Bris är medlem i Svensk insamlingskontroll och har ett 90-konto, vilket säkerställer att insamlade pengar går till ändamålet.

Mer om Bris ekonomi finns beskrivet i Bris årsredovisning som hittas på Bris.se eller i Bris årsberättelse.

VAD HAR VI ÅSTADKOMMIT SÅ HÄR LÅNGT?

Bris vision är ett samhälle där varje barn känner till sina rättigheter och lever i ett samhälle där rättigheterna tillgodoses. Fortfarande är det fler barn som inte känner till barnkonventionen, än som gör det. Sverige var ett av de första länderna i världen som skrev under (ratificerade) barnkonventionen, och från den 1 januari 2020 är den svensk lag. Trots det lever inte Sverige upp till konventionens alla åtaganden. Det kan handla om att barn inte lyssnas till i beslut som rör dem, att vården inte är tillgänglig och ser olika ut för barn beroende på var barnet bor samt att skolan leder till en press och utslagning för många barn, vilket inte är förenligt med barnets bästa. Mest allvarligt är att barn som befinner sig i de mest utsatta situationerna är den gruppen barn som får sina rättigheter kränkta allra oftast.

Stödja barn – vad gör det för skillnad?

Bris gör skillnad för det enskilda barnet varje dag. Att våga ta steget mot ett bättre mående kan för många vara ett övermäktigt kliv. Bris kuratorer tar emot samtal från barn och unga, dygnet runt, året runt. Deras uppgift är att lyssna, stötta och stärka barnet, och hjälpa barnet vidare när det behövs. Forskning visar att stödjande samtal som Bris erbjuder har positiv effekt på barns mående. Bris ger stöd här och nu utifrån det enskilda barnets behov, men ger också stöd för barnet att vända sig till samhällets stödfunktioner för att få det stöd hen har rätt till.

Varje samtal utgår från barnets behov och sker på barnets villkor. Samtalen syftar till att barnet ska kunna hantera sin situation och få hopp om att en positiv förändring är möjlig. Bris vill också ge en positiv erfarenhet av att prata med en vuxen, då det är något som många barn som kontaktar Bris saknar. För en del barn är det första gången som barnet blir lyssnat på och taget på allvar. I närmare var fjärde samtal har Bris hänvisat barn vidare till hjälp av andra stödinstitutioner. I några fall har Bris kuratorer också företrätt barnet i kontakt med myndigheter i det Bris kallar uppdrag. Det kan exempelvis

handla om att ta kontakt med socialtjänsten på uppdrag av barn som behöver stöd och skydd. På så sätt kan vårt arbete vara början på en långsiktig förändring av ett barns livssituation.

I barns samtal under 2020 kan Bris konstatera att pandemin har på flera sätt förstärkt barns utsatthet. Bris kan se stora samtalsökningar om bland annat ångest, nedstämdhet, våld och konflikter i hemmet. Många barns behov av stöd har hamnat i skuggan av pandemin, samtidigt som samhällsläget har satt ljuset på vikten av att kunna få snabb professionell hjälp.

Kännedomen om Bris verksamhet bland barn och unga är hög, närmare 80 procent känner till Bris och att vi kan ge stöd i en jobbig situation. Bris stöd når också allt fler barn. Samtalen har ökat under fem år i rad. 2020 var ökningen 16 procent jämfört med året innan. För att möta stödbehovet har Bris under året utökat öppettiderna och stärkt bemanningen.

De flesta barn väljer att kontakta Bris via chatt. Det är ett kanalval som många barn känner sig bekväma med. Vissa frågor är också enklare att formulera i text än att prata om. Mejlen och chatten innebär också att barn kan skriva till Bris utan att det hörs. Bris har öppet när många andra stödfunktioner i samhället, som exempelvis ungdomsmottagning och elevhälsa, har stängt.

Vuxna som känner oro för ett barn i sin närhet kan kontakta Bris vuxentelefon – om barn. Sedan 2019 bedriver Bris även en stödlinje för arabisktalande vuxna som har frågor om barn och föräldraskap, och sedan tidigare en särskild stödlinje för idrottsledare.

Flera av Bris gruppstödserbjudanden ger också riktat stöd till föräldrar och andra vuxna runt barn, till exempel till familjer där en förälder har tagit sitt liv, och till nyanlända föräldrar. På Bris.se erbjuder Bris lättillgänglig information om vad du som vuxen kan göra för att stötta ett barn, och sidorna är välbesökta.

Mobilisera samhället – vad gör det för skillnad?

Bris startade som en protest mot våld mot barn. Idag är Bris en hel rörelse som varje dag för en outtröttlig kamp för att skapa ett bättre samhälle för barn och unga. Medlemsrörelsen är grunden för folkrörelsen Bris, och Bris medlemmar och volontärer sprider engagemang och information om barnets rättigheter i hela landet. Under 2020 har engagemanget för Bris arbete varit stort och antalet medlemmar såväl som antalet aktiva volontärer har ökat.

Bris nätverk är Sveriges största barnrättsnätverk för professionella som jobbar med barn. Genom att mobilisera vuxna som arbetar i barns vardag sprider Bris kunskap om barnets rättigheter, aktuell forskning och minskar avståndet mellan myndigheter, kommuner, organisationer och andra viktiga aktörer runt barn. Nätverket startade hösten 2016 och har idag över 5800 medlemmar (sista december 2020). Grunden i nätverket är tio nätverksträffar som genomförs årligen. Arbetet utgår från Bris regioner.

Nästan samtliga vuxna i Sverige (99,9 procent) känner till Bris och 9 av 10 känner till Bris mer än bara till namnet. Det är unika siffror och resultatet av ett långsiktigt arbete med att lyfta frågor om barn och ungas livsvillkor. Genom att bli månadsgivare eller medlem i Bris kan vem som helst stötta verksamheten och göra en viktig skillnad för barn. Allt fler gör det. Under 2020 ökade antalet månadsgivare med 38 procent. Genom att mobilisera fler som arbetar tillsammans för barnets rättigheter kan vi göra barndomen och samhället bättre för alla.

Bris tror att bättre samhälle för barn är möjligt. Gå med i kampen för en bättre barndom!

Göra barns röster hörda – vad gör det för skillnad?

Bris är örat mot marken. Vi lyssnar på varje barn. Vi tar berättelserna vidare och förvandlar dem till nya lagar, bättre utbildad barn- och ungdomspersonal, tryggare miljöer och säkrare rättsprocesser.

Från mars 2020 då det blev tydligt att coronapandemin berörde alla barn och unga i Sverige har Bris både utökat tillgängligheten i den nationella stöddlinjen och arbetat intensivt med kontakter med beslutsfattare, myndigheter, kommuner och regioner för att dela Bris lägesbild av pandemins konsekvenser för barn och unga och hur vi tillsammans kan lindra de negativa konsekvenserna.

I nästan fyra decennier har allt fler barn rapporterat att de mår sämre, är mer oroliga, har svårare att sova, oftare ont i magen. Vi har berättat om att allt fler unga skadar sig, har ångest och känner sig deprimerade. Medan självmorden minskar i samhället i stort minskar statistiken inte bland unga, tvärtom finns det grupper där antalet självmord ökar. Att bryta trenden med den psykiska ohälsan är en av Bris viktigaste frågor, och Bris har publicerat ett antal rapporter i ämnet. Under 2020 har Bris deltagit som experter i den statliga utredningen "En sammanhållen god och nära vård för barn och unga", och även samarbetat med utredningen för att möjliggöra barns och ungas deltagande i utredningen. Genom enkäter och expertgrupper har 700 barn kommit med sina erfarenheter och förslag.

Under 2020 har Bris i sitt opinions- och påverkansarbete fokuserat på barn i särskilt utsatta situationer där samhället har ett stort ansvar att tillgodose deras rättigheter och se till deras rätt till trygghet och omsorg. Det har dels handlat om situationen för barn som familjehemsplacerats, efter den fruktansvärda händelsen i Norrköping där treåriga Esmeralda hittades död i sina föräldrars lägenhet efter att familjehemsplacementen upphört. Bris skrev tidigt en debattartikel med konkreta krav på förändringar i såväl lagstiftning som kompetens i domstolarna, och vid årsskiftet 2020/2021 pågår flera utredningar för att skyndsamt stärka rättigheterna för barn som omhändertagats enligt LVU, Lagen om vård av unga. Det har också handlat om barn som upplevt våld hemma, då Bris tillsammans med Sveriges Stadsmissioner släppte rapporten "Min tur att berätta", om situationen för barn som upplevt våld hemma och bott på skyddade boenden. Rapporten är en del av samarbetsprojektet "Barns rätt i skyddade boenden" som finansieras av Svenska Postkodlotteriet.

Bris genomförde också sin årliga kommunenkät som visade att endast 1 av 3 kommuner uppger

att de helt eller till stor del har implementerat barnkonventionen och 41 procent saknar en strategi för arbetet – trots att lagen gällt i snart ett år.

EFFEKTRAPPORT AVSLUTNING

Antalet kontakter till Bris ökar för varje år. Det vanligaste ämnet är psykisk ohälsa, men många samtal handlar också om våld, övergrepp och kränkningar, och om barnets vardag i familjen och skolan. Barns utsatthet i skolan ökar och många barn upplever att vuxna inte ser, lyssnar eller förmår stötta.

Bris har under 2020 bidragit till flera viktiga steg mot ett samhälle där fler barn känner till sina rättigheter och där rättigheterna tillgodoses:

- Bris har under 2020 stöttat fler barn, vuxna och familjer än någonsin i chatt, mejl, telefon, och i stödgrupper.
- Bris har utökat såväl öppettider som bemanning i den nationella stödlinjen för barn, för att kunna möta det höga trycket från barn som behöver någon att prata med.
- Bris roll som samhällsbärande funktion har blivit än tydligare under coronapandemin då många har hänvisat till Bris för att stötta barn och unga, och Bris har deltagit i nätverk och samverkansmöten med myndigheter, beslutsfattare och civilsamhälle för att ge en lägesbild av pandemins konsekvenser för barn och unga.
- Bris har särskilt mobiliserat och påverkat för att stärka rättigheterna för barn i särskilt utsatta situationer, som upplevt våld hemma och som tvingats fly och bo på skyddade boenden i skuggan av våldet mellan föräldrarna.
- Bris har mobiliserat, opinionsbildat och påverkat om vikten av att alla kommuner implementerar barnkonventionslagen.
- Bris nätverk har fortsatt att växa och är, med över 5800 medlemmar, Sveriges största mötesplats för barnrättsfrågor där vuxna som arbetar med barn stärks både nationellt och regionalt.
- Bris som folkrörelse har fortsatt stärkts med flera engagerade medlemmar och volontärer som kan sprida kunskapen om barns livsvillkor i Sverige.
- Bris har stärkt sin finansiering och Bris totala intäkter översteg för första gången 100 miljoner kronor. Och mycket mer.

Bris är helt beroende av gåvor från privatpersoner, företag och andra organisationer. Utan dessa bidrag kan vi inte bedriva den verksamhet vi gör idag. Vi lovar att göra största möjliga skillnad för varje insamlad krona. Det är vår förhoppning att den här rapporten ska ge en bild av vad de pengar som skänks till Bris gör för skillnad.

Det är tack vare er vi kan göra den skillnad vi gör!

BRIS

bris.se
givar-service@bris.se
08-59 88 88 00
Swish: 9015041
Pg: 901504-1
Facebook: facebook.se/BRIS
Twitter: @BRISpress
#bris

BRIS VILL TACKA SINA HUVUDPARTNERS

KappAhl

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

Från: Petra Elb <petra.elb@bris.se>
Skickat: den 19 januari 2022 13:57
Till: kommun@harnosand.se
Ämne: Ansökan om bidrag Bris Nord
Bifogade filer: Ansökningsbrev Bris.pdf; Bilageförteckning.pdf; Bris budget och prognos 2022-2023.pdf; Bris långsiktiga plan 2021-2025.pdf; Bris stadgar antagna 2021-05-29.pdf; Bris årsrapport 2020.pdf; Bris_årsberättelse_2020_ensidig.pdf; Inbjudan Bris nätverk.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Att. Kommunstyrelsen

Hej!

Här kommer ansökan om bidrag från Bris Nord. Bifogat finner ni även bilagor, se bilageförteckning. Hör av er om ni önskar komplettering med något.

Bekräfta gärna att ni mottagit ansökan.

Vänliga hälsningar

Petra Elb | Samordnare institutionellt partnerskap regionalt
petra.elb@bris.se | 079-027 36 63 |
Storgatan 63, 903 30 Umeå | www.bris.se

Integritet på Bris

När du skickar e-post till Bris registreras din e-postadress och innehållet i ditt meddelande i Bris e-postsystem. Läs mer om hur Bris behandlar personuppgifter i vår integritetspolicy på bris.se/personuppgifter eller kontakta oss på personuppgifter@bris.se om du har frågor om Bris personuppgiftshantering. Om du har fått det här meddelandet av misstag, var vänligt kontakta avsändaren och radera sedan meddelandet. All olovlig användning eller spridning av innehållet i detta meddelande är förbjuden.

BRIS Nätverk.

Mötesplatsen
för barnets
rättigheter.

BRIS

Bris nätverk möjliggör möten, dialog och samverkan mellan professionella från olika delar av samhället, den ideella, privata eller offentliga sektorn.

Nätverket är en källa till inspiration, kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyte. En plats där du får möjlighet att lyssna till föreläsningar, tar del av rapporter inom olika områden och där du får dela med dig av dina kunskaper och erfarenheter.

VEM KAN VARA MED?

Bris nätverk är till för dig som aktivt arbetar med och för barn. Du kan vara verksam inom den ideella, offentliga eller privata sektorn. Näringslivet är självklart också välkomna.

Nätverket vänder sig till dig, som precis som vi, anser att alla barn ska få sina rättigheter tillgodosedda.

Som deltagare i Bris nätverk bjuds du in till nätverksträffar två gånger per år. Några gånger per år får du också Bris nyhetsbrev med information om viktiga barnrättsfrågor. Allt kostandsfritt! **Vill du gå med eller har du frågor, mejla till natverk@bris.se**

Mats Collin
mats.kollin@harnosand.se

Socialnämnden

Remissvar på Samsjuklighetsutredningen

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår Socialnämnden besluta

att anta förvaltningens förslag till yttrande som sitt eget, samt
att paragrafen justeras omedelbart.

Beskrivning av ärendet

Bifogad bilaga är förslag till yttrande för socialnämnden över remis på den statliga utredningen *”Från delar till helhet – en reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet (SOU 2021:93)”*.

Samsjuklighetsutredningen är ett regeringsuppdrag var syfte dels varit att föreslå hur samordnade insatser när det gäller vård, behandling och stöd kan säkerställas för barn, unga och vuxna personer med samsjuklighet i form av missbruk och beroende, och annan psykiatrisk diagnos eller närliggande tillstånd, dels att lämna förslag på hur ansvaret kan samlas hos en huvudman.

Utredningen har tagit fram tio bärande förslag som ska vara ett led i att skapa förutsättningar för hur dessa samordnade insatser för angiven målgrupp ska kunna möjliggöras. Förslagen i utredningen bygger på de målbilder som framtogs i dialog med brukare och anhöriga.

I Västernorrland har Sundsvalls kommun och Härnösands kommun tillsammans med Region Västernorrland valts ut som remissinstanser. Övriga kommuner har också de möjlighet att skicka in sina synpunkter.

Arbetet med att lämna synpunkter på utredningen har genomförts i en arbetsgrupp bestående av fem enhetschefer verksamma inom socialtjänstens kommunala missbruk och beroendekområde. Även socialsekreterar- och behandlarnätverk i länet vars verksamhetsområde är missbruk och beroende samt samverkanspartner inom specialistpsykiatrin har givits möjlighet att ta del av underlaget och kommentera. Länets personliga ombud har också inkommit med kommentarer som gäller punkterna kopplade till *”Utveckling för att stärka inflytande och minska stigmatisering”*

Datum
2022-04-21Dnr
SOC/2021-000237**Socialt perspektiv**

Om utredningens förslag genomförs förväntas kommuners och regioners samordning öka avseende stöd och behandling till personer med samsjuklighet i form av missbruk och beroende, och annan psykiatrisk diagnos eller närliggande tillstånd, oavsett ålder.

Utredningen föreslår även att bl.a. all behandling av skadligt bruk och beroende ska vara ett ansvar för regionernas hälso- och sjukvård.

Utredningen föreslår vidare att uppsökande och andra förebyggande insatser, social trygghet med fokus på funktionsförmåga, resurser och möjligheter till ett självständigt liv, anhörigstöd, samt insatser till barn och unga ska vara ett fortsatt och förtydligat uppdrag för socialtjänsten.

Utredningen anger vad gäller barn och unga att socialtjänsten har en fortsatt viktig roll att verka för trygga och goda uppväxtförhållanden, vilket inkluderar förhållanden relaterade till skadligt bruk och beroende både hos barn och föräldrar.

Utredningen bedömer att arbetet med att uppmärksamma och vidta åtgärder för barn i familjer där det förekommer skadligt bruk och beroende behöver fortsätta stärkas. Utredningen anger vidare att kommunerna behöver tillsammans med regionerna ta fram gemensamma strukturer för omhändertagande av skadligt bruk och beroende hos barn och unga, och fler kommuner behöver samarbeta med regionerna i integrerade verksamheter för barn och unga.

Ekologiskt perspektiv

Förslaget bedöms inte ha någon påverkan i ett ekologiskt perspektiv.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Utredningen föreslår att regionen och kommunerna i länet ska som huvudregel gemensamt stå för 50 procent vardera av kostnaden för verksamheten i länet, om inte regionen och kommunerna kommer överens om några annat. I bifogat yttrande ifrågasätts om det är rimligt att kommunerna skall stå för 50 % av behandlingskostnader, när det är regionen som tar beslut om att behandling ska ske på ex HVB-hem.

Utredningens förslag innebär ett flertal ändringar i olika lagstiftningar, och överföring av visst ansvar för målgruppen från kommunerna till regionerna.

Mats Collin
FörvaltningschefSolbritt Höglund
Enhetschef**Bilagor**

- Bilaga 1 Förslag till remissvar "Från delar till helhet – en reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet.

- Bilaga 2 Avsnitt i utredningen som arbetsgruppen inte lämnat synpunkter på.
- Bilaga 3 Remissiv från Socialdepartementet.

REMISSVAR "FRÅN DELAR TILL HELHET - EN REFORM FÖR
SAMORDNADE, BEHOVSANPASSADE OCH
PERSONCENTRERADE INSATSER TILL PERSONER MED
SAMSJUKLIGHET (SOU 2021:93)"

Innehållsförteckning

Remissvar ”Från delar till helhet – en reform för samordnande, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet (SOU 2021:93)”	3
Sammanfattning	3
Mer renodlat ansvar för skadligt bruk och beroende för huvudmännen	4
Rättssäkerhet	4
Samordnad vård och stödverksamhet	5
Öka inflytande och minska stigmatisering	6
Konsekvenser	7
Bilaga	8
Förändrad styrning av insatser för personer med samsjuklighet	8
8.1 Målbilder framtagna av personer med samsjuklighet	8
8.2 Statlig, regional och kommunal styrning av insatser till personer med samsjuklighet	8
Mer renodlat ansvar för skadligt bruk och beroende för huvudmännen	9
9.1 Begreppen skadligt bruk och beroende ska användas i både hälso- och sjukvårds och socialtjänstlagstiftningen	9
9.2 Regionernas hälso- och sjukvård får ett tydligare ansvar för skadligt bruk och beroende	9
9.3 Perspektivförskjutning för socialtjänstens arbete med skadligt bruk och beroende	11
9.4 HVB fortsatt socialtjänstinsats men regionernas ansvar för hälso- och sjukvård förtydligas	13
Ett starkare hälsofrämjande och skadereducerande perspektiv	15
10.1 Helhetssyn på hälsa för personer med samsjuklighet	15
10.2 Åtgärder som reducerar skador av skadligt bruk och beroende av narkotika	15
En samordnad verksamhet för dem med störst behov	15
11.1 En skyldighet att bedriva samordnad verksamhet införs	15
11.2 Verksamheten ska regleras i en särskild lag	16
11.3 Syftet med verksamheten	16
11.4 Verksamhetens innehåll	16
11.6 Påbörjande och avslutande av insatser i verksamheten	19
11.7 Deltagarnas inflytande och delaktighet	19
11.8 Uppföljning	20
11.9 Informationsdelning och sekretess	20
11.10 Styrning och ledning av verksamheten	21
11.12 Fördelning av kostnader	21
Bättre uppföljning, kunskapsutveckling och kompetensförsörjning	21

12.1 Det behövs långsiktiga insatser för att säkra kompetensförsörjningen inom området.....	21
12.2 Viktigt att de insatser som erbjuds är baserade på bästa tillgängliga kunskap.....	22
12.3 Effektivare kunskapsstyrning genom stärkt samverkan och stöd.....	22
12.4 Bättre uppföljning en viktig del av kunskapsstyrning och förbättringsarbete	22
Utveckling för att stärka inflytande och minska stigmatisering	22
13.1 Metoder som stödjer individers delaktighet och inflytande behöver utvecklas och stödjas	22
13.2 Det krävs fortsatt utveckling för att stärka gruppens inflytande och minska stigmatisering	22
13.3 Tillgång till oberoende stödfunktioner behöver öka.....	23
En gemensam tvångslagstiftning	24
Konsekvenser.....	24
15.1 Konsekvenser för personer med skadligt bruk, beroende och annan psykiatrisk sjukdom ..	24
Ikraftträdande, förberedelser och stöd till införande	25

Till

Socialdepartementet

Diarienummer S2021/07629

Remissvar ” Från delar till helhet – en reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet (SOU 2021:93) ”.

Sammanfattning

Samsjuklighetsutredningen är ett regeringsuppdrag vars syfte dels varit att föreslå hur samordnade insatser när det gäller vård, behandling och stöd kan säkerställas för barn, unga och vuxna personer med samsjuklighet i form av missbruk och beroende, och annan psykiatrisk diagnos eller närliggande tillstånd, dels att lämna förslag på hur ansvaret kan samlas hos en huvudman.

Förutom samsjuklighetsgruppen (personer som uppfyller diagnoskriterier i ICD-10 för skadligt bruk eller beroende alternativt substansbrukssyndrom i DSM-5 och en annan psykiatrisk diagnos) har utredningen även valt att inkludera personer som endast har skadligt bruk eller beroende. Det har gjorts med hänvisning till att utredningen uppfattar direktiven som att den har utrymme att lägga förslag som även omfattar andra grupper om det krävs för att uppnå syftet med uppdraget. Det innebär inte att diagnosen måste ha ställts. I gruppen kan även personer som aldrig haft kontakt med hälso- och sjukvården eller andra samhällsaktörer ingå.

Utredningen har tagit fram tio bärande förslag som ska vara ett led i att skapa förutsättningar för detta. Förslagen bygger på de målbilder som framtagits i dialog med brukare och anhöriga.

Sammantaget ser vi att införandet av utredningens tio bärande förslag kommer kräva flera förtydliganden och utredningar av konsekvenser för den enskilde. Det behöver förtydligas HUR reformen ska genomföras.

Vi drar paralleller till psykiatrireformen där man valde att enbart beskriva vad som skulle göras men sedan förutsatte att parterna skulle ta eget ansvar för att utveckla verksamheter för att anpassa verkligheten till reformen. Trots att det gått decennier sedan reformen har intentionerna inte fått genomslag och detta har gett negativa effekter för brukarna. Vi hoppas att lagstiftaren tar ansvar för detta och tar vara på de lärdomar som gjordes i samband med psykiatrireformen så att samma misstag inte återupprepas.

I Västernorrland har remissvaret skrivits av en arbetsgrupp bestående av enhetschefer verksamma inom socialtjänstens kommunala missbruk och beroendehälsömråde: Louise Zetterlund, Timrå kommun; Mia Selling Eriksson, Sundsvalls kommun; Solbritt Höglund, Härnösands kommun; Lena Wälivaara, Kramfors kommun; Jeanette Fredriksson Ching och Malin Schedin, Örnsköldsviks kommun.

Socialsekreterar- och behandlarnätverk i länet vars verksamhetsområde är missbruk och beroende samt samverkanspartner inom specialistpsykiatri har givits möjlighet att kommentera.

Länets personliga ombud har också inkommit med kommentarer som gäller punkterna kopplade till ”Utveckling för att stärka inflytande och minska stigmatisering”

Vi har tagit del av utredningen och vill framföra följande synpunkter på ”Från delar till helhet – en reform för samordnande, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet (SOU 2021:93)”.

Mer renodlat ansvar för skadligt bruk och beroende för huvudmännen

- Vi instämmer inte i utredningens förslag med ett fortsatt delat huvudmannaskap mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst. Att inte ha alla insatser samlade hos en huvudman kan innebära konsekvenser för den enskilde, dels utifrån undanträngningseffekter som kan leda till att individen inte får den hjälp den har behov av och i vissa fall van att få via socialtjänsten, dels rättssäkerheten för den enskilde. Vi ser även svårigheter med hur reformens förslag ska fungera i praktiken då förutsättningar och resurser ser så olika ut i landet.
- Vi tror att mycket av de problem som idag finns inom missbruks- och beroendevården gällande samordning och samverkan, som både den enskilde och dess anhöriga möter, inte kommer lösas med de föreslagna ändringarna. Snarare kommer nya gränsdragningsproblem att skapas.
- En risk- och konsekvensbeskrivning av ett fortsatt delat huvudmannaskap exempelvis vad gäller ansvarsfördelningen, roller och framför allt mandat saknas.
- Vi ser risker med undanträngningseffekter mot andra patientgrupper. En ingående beskrivning av hur hälso- och sjukvården ska hantera personer med skadligt bruk eller beroende av substanser, problemspelande eller dopning som är i behov av akut och omedelbar hjälp efterfrågas. Även en konsekvensanalys av förslagen bör genomföras i alla regioner/län i syfte att få veta om och i så fall vilka konsekvenser utredningens förslag kan få för den enskilde.
- Vi saknar att utredningen mer ingående beskriver hur vård för barn, unga säkerställs när ansvaret behandlingen för skadligt bruk och beroende övergår till hälso- och sjukvården. Inom socialtjänsten ska barnperspektivet beaktas i alla utredningar och behandlingsinsatser som vi erbjuder. Vilka konsekvenser kommer det innebära för barnet?
- Vidare ser vi att när det gäller anhörigdelen så behöver barnperspektivet lyfts fram och förtydligas än mer. Forskning visar att arbeta med hela familjesituationen är ett framgångsrikt koncept, vilket utredningens förslag inte tar hänsyn till.

Rättssäkerhet

- Utifrån utredningens förslag anser vi att det är av stor vikt att lagstiftningen tydliggör än mer vad som ska ingå i socialtjänstens yttersta ansvar. Vi saknar en mer ingående beskrivning av vilka konsekvenser och innebörd förslaget får utifrån kommunens yttersta ansvar avseende behandling för personer med ett skadligt bruk eller substansberoende, spel om pengar samt samsjuklighet.
- Vi hade önskat en mer ingående beskrivning kring vad utredningens förslag kommer innebära för socialtjänsten i förhållande till det yttersta ansvar. Till exempel kan tidigare rättspraxis vara aktuell utifrån dessa lagändringar samt vilka insatser ska socialtjänsten kunna erbjuda.
- Vi ser risker med att utredningens förslag medför att socialtjänsten fortfarande får ta merparten av kostnaderna för behandlingsinsatser för personer med skadligt bruk och beroende som inte diagnostiserats och där hälso- och sjukvården inte hunnit, inte vill eller utför utifrån hänvisning till att socialtjänsten har det yttersta ansvaret.

Här borde det på liknande sätt som vid HVB vara en skyldighet för hälso- och sjukvården att kliva in annars blir det vite (betalningsföreläggande). Om huvudansvaret för behandlingsinsatser blir hälso- och sjukvårdens ska även de ha det yttersta ansvaret för medborgaren.

- Utredningen tar inte upp de utmaningar som gäller vid övergången inom hälso- och sjukvården från ung (18år) till vuxen (jmf BuP och vuxenpsykiatri), socialtjänsten har ett annat åldersspann, upp till 21år (se Föräldrabalken, LVU 20 år som ska sträcka sig över till 21 år).

Erfarenheter från socialtjänsten visar att det är i just övergången från barn och unga enheter till vuxenenheter som det är viktigt att föra över kunskap och samverka för att unga vuxna inte ska hamna i ett missbruk eller beroende som riskerar att bli livslångt och som medför stora kostnader för samhället. Denna fråga är därför av yttersta vikt att reda ut. Att lämna den öppen för varje kommun och region att lösa kan få förödande konsekvenser för unga vuxna i riskzon för att utveckla beroende och/eller missbruk.

HVB fortsatt socialtjänstinsats men regionernas ansvar för hälso- och sjukvård förtydligas

- Vi är starkt kritiska till förslaget om att HVB ska vara en fortsatt socialtjänstinsats och känner inte igen den bild som utredningen ger av vilka individer som placeras vid ett HVB. Merparten av de HVB placeringarna som länets socialtjänster gör beror på att individens behov av behandlingsformer endera inte finns eller kan ges via den kommunala öppenvården, inte att individen saknar ett boende.
- Det är ett fåtal individer, ofta med omfattande psykiatrisk problematik, som placeras vid HVB på grund av ett behov av boende i första hand för att klara sin behandling.
- Som utredningens förslag är formulerat bidrar det än mer till otydlighet. I Västernorrland är det dessutom långa avstånd till de flesta HVB som ofta ligger inom andra regioners upptagningsområde, vilket medför att det är svårt för individen att ta sig till och från HVB hemmet till hälso- och sjukvård. Vi anser inte att utredningen tagit hänsyn till regionala skillnader i sina förslag och ställer sig frågande till hur det ska lösas.
- Om behandlingsansvaret övergår till hälso- och sjukvården och att socialtjänsten inte ska ha ansvar för behandlande insatser, anser vi att det bör vara hälso- och sjukvården som ansvarar för placering så de kan följa upp placeringen i sin helhet. I uppföljningen bör ingå en beskrivning av hur vården fungerar och om den enskilde får medicinska eller behandlande insatserna som huvudmannen anser att klienten har behov av. Det ska inte vara socialtjänsten ansvar.
- Inom socialpsykiatri är HVB placeringar och olika bedömningar av insatser ett vanligt problem. Hälso- och sjukvården bedömer att det inte finns något behandlingsbehov utan att det är sociala insatser i form av boende och stöd som den enskilde behöver. I samma ärende bedömer socialtjänsten att missbruket är för omfattande för att dessa insatser skall fungera. I ett sådant ärende, är endast HVB-vård då möjligt utifrån att kommunen kan ställa krav och hälso- och sjukvården har kostnadsansvar

Samordnad vård och stödverksamhet

- Utredningens förslag om en samordna verksamhet för dem med största behov stödjer vi men vill utöka målgruppen till att även omfatta individer med skadligt bruk eller beroende av substanser, problem spelande samt dopning.
- Vi är positiv till ett skall-krav och anser att det är av vikt för att denna typ av verksamhet ska komma till stånd och verka med god kvalitet. Men för det krävs förutsättningar som inte lyfts fram i förslagen. Vi anser att utredningens förslag behöver bli mer ingående och ta större

hänsyn till skillnader i geografiska förutsättningar (glesbygd, kollektiv trafik, tillgång till internet och telefoni).

- Vi ser att skall-kravet kan borga för att verksamheten fortsätter drivas även i tider av ekonomisk kärvhet. Men då krävs att båda huvudmännen går in med likadana ekonomiska förutsättningar. Annars finns risker vid ekonomiskt tuffa tider att verksamheten från ena parten blir minimal och att den part som står kvar antingen tvingas axla även den andres ansvar eller att verksamheten kantrar och inte kan leverera.
- Det är viktigt att funktionerna inom verksamheten resurstillsätt utifrån antal individer och att hänsyn tas till socioekonomiska förutsättningar.
- Vi ser stora utmaningar i att en verksamhet ska kunna hjälpa och stödja de individer som inte vill eller inte har förmågan att ta tillvara de resurser som erbjuds.
- Utredningens förslag att professionen behöver arbeta mobilt bör läggas in som en regel och inte ett förslag.
- Vi instämmer till att det ska bedrivas ett uppsökande och förebyggande arbete inom denna verksamhet. Vi vill komplettera med följande särskiljning: utifrån att hälso- och sjukvården har ansvaret för behandling ska de arbeta uppsökande för att motivera till behandling och socialtjänsten ansvarar för det förebyggande arbetet.
- Ett sammanhållet dokumentationssystem skulle gagna de två huvudmännen särskilt i den gemensamma stödverksamheten, men det är inte tillräckligt tydligt vilka vinster kontra besvär det skulle kunna ge den enskilde. Skulle systemet ge möjlighet för den enskilde att neka den ena eller andra huvudmannen att läsa delar av journalföringen (likt den sammanhållna journalen som finns inom hälso- och sjukvården idag, där man som patient kan välja att spärra vissa journaler för läsning). Hur försäkras den enskildes integritet? Vad händer om den enskilde enbart vill ha insatser från ena huvudmannen, har den andra huvudmannen tillgång till dokumentation ändå? Vi saknar en ingående beskrivning som besvarar ovanstående frågeställningar.
- Det råder otydlighet när det gäller den information som enligt förslaget skulle kunna delas mellan socialtjänst och hälso- och sjukvård. JO har uttalat sig om att det ska vara tydligt för den enskilde vilka uppgifter som delas och med vem (detta har sitt sammanhang där en enskild lämnar samtycke till att uppgift får lämnas ut). Det är inte tydligt i utredningens förslag.
- Om en gemensam verksamhet, bestående av både socialtjänst och hälso- och sjukvård, har ett gemensamt verksamhetssystem där de som jobbar i verksamheten har tillgång till alla uppgifter är ju en sak, då står det ju klart för den enskilde att det som framkommer där är ett gemensamt ansvar för vårdgivarna. Men att också öppna upp för att info kan inhämtas från flervårdgivare/aktörer med "den enskildes bästa" för ögonen känns tveksamt. Vart går gränsen för vad som ska tillåtas delas? Och vem avgör vad som är relevant?

Öka inflytande och minska stigmatisering

- Vi ser positivt på förslaget om en förstärkning av stadsbidragen för verksamheter med personliga ombud. Det är också positivt med ett förslag om att permanenta dessa bidrag då detta ökar kommunernas möjlighet att planera för verksamheten över tid.
- I Kap 13.3.2 står "Personligt ombud kan dock vara en förutsättning för att personer ska kunna slussas ut från den samordnade vård- och stödverksamheten till ordinarie vård och omsorg". Denna mening antyder att utslussningen sker med ett villkor om att ta stöd från personligt ombud. Detta kan inte bli fallet då personliga ombud arbetar på den enskilda individens uppdrag, vilket förutsätter att det är individens egen önskan om stöd från ett personligt

ombud. Det får inte förekomma tvingande eller villkorade insatser i samband med stöd från ett personligt ombud.

Vi hoppas därför att denna mening snarare syftade på att stöd från PO kan göra stor skillnad i just sådana lägen som beskrivs, men inte att man avser använda PO som en insats för att villkora en utsluss.

Konsekvenser

- Utredningens förslag till reform innebär en stor förändring som kommer ta flera år att genomföra, vilket även utredningen lyfter fram. Det vi saknar genomgående i utredningen är mer ingående beskrivningar av, inte bara vad och av vem, utan hur dessa förslag ska genomföras i praktiken.
- Vi saknar att det inte finns någon risk och konsekvensanalys kopplad till utredningens förslag där perspektiv som exempelvis geografiska förutsättningar, population och rådande situation gällande insatser som erbjuds ingår.
- Vi upplever att utredningens förslag till reform på flera punkter lämnar öppet för en rad tolkningar av hur reformen ska genomföras. Det innebär att syftet med att skapa en jämlik vård över landet för dessa grupper inte kan säkerställas – särskilt då socialtjänsten, enligt reformförslaget inte ska utföra behandlingsinsatser.
- Utredningens förslag innebär även upprättande av nya avtal och överenskommelser. Det finns redan idag en rad olika avtal och överenskommelser, vissa även reglerade i lagstiftning, som inte efterlevs, utvärderas eller i vissa fall revideras i väldigt låg utsträckning. Det här kommer bli en stor utmaning för huvudmännen att lösa.

Härnösand 20 april 2022

Bilaga

Nedan följer de områden som utredningen omfattar samt de förslag och bedömningar som gjorts. Efter varje område finns de synpunkter som vi som deltagit i arbetet har gällande utredningens förslag.

Förändrad styrning av insatser för personer med samsjuklighet

8.1 Målbilder framtagna av personer med samsjuklighet

Bedömning: De målbilder som tagits fram tillsammans med personer med samsjuklighet och anhöriga bör användas för att visa vad samhällets samlade insatser till personer med samsjuklighet ska uppnå.

Synpunkter:

Arbetsgruppen instämmer i utredningens bedömning. Det är av vikt att den personen med samsjuklighet **eller skadligt bruk eller beroende av substanser** samt dennes anhöriga (i den mån det går) har möjlighet att vara delaktig i att planera och samordna de insatser som bedöms vara till stöd och hjälp för båda parter.

Den utmaning som arbetsgruppen ser är brukarnas och de anhörigas synpunkter och reflektioner kommer tas tillvara av de som leder och styr verksamheterna inom respektive huvudman. Och vilka förutsättningar som ges så att brukarinflytande och delaktighet kan genomföras.

8.2 Statlig, regional och kommunal styrning av insatser till personer med samsjuklighet

8.2.1 Staten ansvarar för tydlig ansvarsfördelning och långsiktiga planeringsförutsättningar

Bedömning: Staten bör tydligare än i dag reglera ansvarsfördelningen mellan huvudmännen men samtidigt ge mer långsiktiga förutsättningar för regional och kommunal utveckling och samverkan

Synpunkter:

Arbetsgruppen instämmer i utredningens bedömning om en tydligare reglering av ansvarsfördelningen mellan huvudmännen och ge långsiktiga förutsättningar för en regional och kommunal utveckling. Båda delarna är grundförutsättning för att reformen och dess förslag ska kunna genomföras i praktiken.

Arbetsgruppen vill att geografiska förutsättningar såsom avstånd och glesbygd också ska tas hänsyn till, exempelvis bör extra stöd utgå till de regioner och län där inte missbruksvården har utvecklats på liknande sätt som inom storregionerna.

8.2.2 Nya sätt att styra behöver utvecklas

Bedömning: Styrformer, kultur och policys behöver utgå ifrån behov, resurser och beteenden hos personer med samsjuklighet och anhöriga, ge professionellt handlingsutrymme och premiera samarbete.

Synpunkter:

Arbetsgruppen instämmer till viss del i utredningens bedömning men anser att förslaget bör utökas till att även innefatta individer som endast har skadligt bruk och / eller beroende av substanser, spel om pengar och dopning.

Arbetsgruppen ser risker med hur övergången mellan kommun och region ska genomföras, då det även innebär en övergång mellan olika organisationsstrukturer, teoretiska utgångspunkter, kulturer och processer. Med kultur i det här sammanhanget avses människosyn och arbetssätt.

Hälso- och sjukvården och socialtjänsten skiljer sig åt i arbetssätt när det kommer till att utreda, bedöma och erbjuda insatser. För socialtjänsten är merparten av alla insatser biståndsbeviljade och därmed även överklagningsbara. Det är de inte inom hälso- och sjukvården, där sker en bedömning av behov av vård.

Inom hälso- och sjukvården krävs ofta nykterhet/drogfrihet under ett antal månader innan utredning och behandling är aktuella. Vården villkoras och den enskilde kan inte överklaga beslutet. I slutänden är det inte säkert att den enskilde uppfyller de krav som hälso- och sjukvården ställer och därmed inte får den hjälp och behandling som behövs. Reformförslaget går från en struktur som bygger på ansökningar och anmälningar där socialtjänstens beslut kan överklagas och överprövas till en struktur som bygger på att man får hjälp om man platsar inom ett diagnosticeringsinstrument.

Arbetsgruppen instämmer med till utredningens förslag att professionellt handlingsutrymme och samarbete ska premieras. Det bör ses som en grundförutsättning för att reformen ska kunna genomföras i praktiken.

I utredningens förslag framkommer att hälso- och sjukvården ska utreda för vård och behandling vid skadligt bruk/beroende, däremot inte vilken funktion eller hur den gemensamma planeringen ska se ut när kontakt inleds via hälso- och sjukvården till socialtjänsten. Däremot beskrivs mer ingående socialtjänstens ansvar att kontakta hälso- och sjukvården när det gäller exempelvis HVB placeringar. Förtydligande gällande hälso- och sjukvårdens del behöver kompletteras.

8.2.3 En trygg och säker arbetsmiljö

Bedömning: Verksamheterna behöver säkerställa utrymme för etisk reflektion samt vidta åtgärder som ger medarbetarna en trygg och säker arbetsmiljö.

Synpunkter:

Arbetsgruppen instämmer och vill även tillägga att det gäller i samverkansarbetet.

Mer renodlat ansvar för skadligt bruk och beroende för huvudmännen

9.1 Begreppen skadligt bruk och beroende ska användas i både hälso- och sjukvårds och socialtjänstlagstiftningen

Förslag: Begreppen skadligt bruk eller beroende ska användas i alla relevanta författningar på hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens område.

Synpunkter:

Arbetsgruppen instämmer i utredningens förslag om att ändra begreppen och att begreppet missbruk byts ut mot skadligt bruk eller beroende både i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen med tillhörande författningar.

En förutsättning för ändring är att användningen av begreppen medför att personer även får en diagnos ställd så att individen får rätt till den behandling som krävs.

9.2 Regionernas hälso- och sjukvård får ett tydligare ansvar för skadligt bruk och beroende

Synpunkter:

Arbetsgruppen motsätter sig utredningens beskrivning att socialtjänsten har ett begränsat utbud av evidensbaserade metoder utifrån hur situationen ser ut i Västernorrland.

Ett förtydligande behövs, hur förslagen ska hanteras i de regioner där missbruksvården inte är fullt utbyggd, exempelvis Västernorrland.

Utifrån utredningens förslag anser arbetsgruppens att det är av stor vikt att lagstiftningen tydliggör än mer vad som ska ingå i socialtjänstens yttersta ansvar. Exempelvis när andra huvudmän inte tar sitt ansvar för personer med skadligt bruk eller beroende av substanser eller spel, ska kommunen då erbjuda behandlingsinsatser via sin egen öppenvård eller är det en insats som ska köpas externt?

9.2.1 Hälso- och sjukvården ska ansvara för all behandling av skadligt bruk och beroende

Förslag: Regionens ansvar för behandling av skadligt bruk och beroende ska tydliggöras genom att det införs en ny paragraf i 8 kap. i hälso- och sjukvårdslagen som säger att regionen inom ramen för sitt ansvar ska erbjuda personer med skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar den vård som han eller hon behöver.

Synpunkter:

Arbetsgruppen är kritisk till utredningens förslag gällande uppdelning av ansvaret för vård, behandling och stödinsatser inom beroendevården mellan två huvudmän. Stor risk med förslaget är att det även fortsättningsvis medför stora hinder i praktiken, både vad gäller ansvarsfördelningen, roller och framför allt mandat. Ett exempel är att individen får behandling via regionen medan anhörig via socialtjänsten. Forskning visar att arbeta med hela familjesituationen är ett framgångsrikt koncept, vilket förslaget inte tar hänsyn till.

Utredningens förslag innebär även upprättande av nya avtal och överenskommelser. Det finns redan idag en rad olika avtal och överenskommelser som, vissa även reglerade i lagstiftningen inom området som efterlevs, utvärderas eller i vissa fall revideras i väldigt låg utsträckning. Arbetsgruppen anser att av det som framkommer i utredningen finns ingen lösning som visar på vad som medför att det nya förslaget skulle innebära någon förbättring.

Arbetsgruppen utgår ifrån att utredningens förslag innebär att ansvaret för all form av beteendeberoenden såsom gaming, sex och mat tillsammans med substansberoende övergår till hälso- och sjukvården.

Ur rättssäkerhetssynpunkt ser arbetsgruppen risker med att den enskildes rätt till stöd och behandling inte kommer tillvaratas.

Det finns risker med undanträngningseffekter mot andra patientgrupper. I förslaget behöver tydliggöras hur hälso- och sjukvården ska hantera personer som är i behov av akut och omedelbar hjälp.

Att inte ha alla insatser samlade hos en huvudman kommer kunna innebära att det får konsekvenser för den enskilde. Det finns risker med undanträngningseffekter som kan leda till att individen inte får den hjälp den har behov av och i vissa fall är van att få via socialtjänsten.

Arbetsgruppen anser att en konsekvensanalys av förslaget bör genomföras i varje region/län i syfte att få veta om och i så fall vilka konsekvenser det kan få för den enskilde exempelvis vad gäller undanträngningseffekt, inte få den hjälp man är van vid.

9.2.2 Vården ska samordnas med vården av andra psykiatriska tillstånd

Förslag: Att utredning och behandling av skadligt bruk och beroende ska samordnas med utredning och behandling av andra psykiatriska tillstånd tydliggörs genom att det i den ovan föreslagna nya paragrafen i 8 kap. i hälso- och sjukvårdslagen framgår att vården ska organiseras så att den ges samordnat med annan psykiatrisk vård. Det tydliggörs även i 6 kap. 1 § patientlagen (2014:821) genom ett tillägg om att insatser till personer med skadligt bruk och beroende ska ges samordnat med annan psykiatrisk vård.

Synpunkter:

Arbetsgruppen saknar en beskrivning av hur anmälningsförfarandet kommer se ut inom hälso- och sjukvården respektive socialtjänsten gällande personer med skadligt bruk eller beroende av substanser och spel.

Det som lyfts fram är att socialtjänsten ska kontakta hälso- och sjukvården för individuell planering vid HVB placering – men i övriga fall, exempelvis där det inte gäller placeringar utan behandling och stöd på hemmaplan, behöver förslaget bli än tydligare i vad som ska gälla. Annars föreligger en stor oro att det blir socialtjänsten som får ta det ansvaret, trots att hälso- och sjukvården ansvarar.

Arbetsgruppen anser att förslaget saknar en beskrivning av hur hälso- och sjukvården ska hantera ärenden av akut karaktär samt hur hela insatskedjan ska kunna hållas ihop för att undvika glapp.

Ett exempel från Västernorrland är att psykiatrin har börjat avsluta patienter utifrån att de har fått en beviljad öppenvård av kommunen och hänför att det inte är bra med parallella processer. Det medför att socialtjänsten alltid måste kontrollera med psykiatrin för att säkerställa att den enskilde inte avslutas hos dem.

9.3 Perspektivförskjutning för socialtjänstens arbete med skadligt bruk och beroende

Synpunkter:

Arbetsgruppen anser att det finns potentiella hinder med de förslag som ingår under punkt 9:3 som inte tydliggörs i utredningen. Det gäller bland annat rådande lagtext inom SoL gällande socialtjänstens yttersta ansvar.

Utredningens förslag kan medföra att socialtjänsten fortfarande får ta merparten av kostnaderna för behandlingsinsatser för personer med skadligt bruk och beroende som inte diagnostiserats och där hälso- och sjukvården inte hunnit, inte vill eller utför utifrån hänvisning till att socialtjänsten har det yttersta ansvaret. Här borde det på liknande sätt som vid HVB vara en skyldighet för hälso- och sjukvården att kliva in annars blir det vite (betalningsföreläggande). Om huvudansvaret för behandlingsinsatser övergår till hälso- och sjukvården, anser arbetsgruppen att de även ska ha det yttersta ansvaret för medborgaren.

Ett annat potentiellt hinder är att huvudmännen inte ser varandra som jämlika parter i samverkan (jmf med psykiatrireformen).

Arbetsgruppen anser att det är en otydlighet i utredningens förslag när det gäller nuvarande socialtjänstlagstiftning utifrån portalparagrafen – ska socialtjänsten ha det fortsatta yttersta ansvaret även för denna grupp trots att behandlingsansvaret tas bort? Och hur ska socialtjänsten hantera det yttersta ansvaret generellt utifrån reformens samtliga förslag.

Arbetsgruppen anser att det finns potentiella hinder med de förslag som ingår under punkt 9:3 som inte tydliggörs i utredningen. En mer ingående beskrivning av risker och konsekvenser saknas.

Utredningens förslag tar inte upp de utmaningar som gäller hur övergången ska se ut från unga (18år) till vuxen (jmf BuP och vuxenpsykiatrin), socialtjänsten har ett annat åldersspann - upptill 21år (se Föräldrabalken, LVU 20 år som ska sträcka sig över till 21 år).

Erfarenheter från socialtjänsten visar att det är i just övergången från barn och unga enheter till vuxenenheter som det är viktigt att föra över kunskap och samverka för att unga vuxna inte ska hamna i ett missbruk eller beroende som riskerar att bli livslångt och som medför stora kostnader för samhället. Denna fråga är därför av yttersta vikt att reda ut. Att lämna den öppen för varje kommun

och region att lösa kan få förödande konsekvenser för unga vuxna i riskzon för att utveckla beroende och/eller missbruk.

9.3.1 Uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete är fortsatt viktiga insatser

Bedömning: Socialtjänsten har ett viktigt ansvar att göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen och att genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden, samt att arbeta för att förebygga och motverka skadligt bruk och beroende. Det förebyggande arbetet behöver fortsätta utvecklas, följas upp och utvärderas.

Synpunkter:

Arbetsgruppen ställer sig positiv till att utredningen lyfter fram socialtjänstens viktiga arbete med uppsökande, främjande och förebyggande arbete som redan idag genomförs. Arbetsgruppen instämmer att arbetet fortsätter utvecklas, följs upp och utvärderas.

Utifrån utredningens förslag att behandlingsansvaret övergår till hälso- och sjukvården anser arbetsgruppen att även uppsökande arbetet i syfte att motivera till behandling ska ingå i deras uppdrag.

9.3.2 Tillgången till sociala stödinsatser med fokus på att stärka resurser behöver förbättras

Förslag: 5 kap. 9 § i socialtjänstlagen som gäller "Missbrukare" formuleras om, för att tydliggöra socialtjänstens ansvar för sociala stödinsatser till personer med skadligt bruk och beroende, och för att tydliggöra att socialtjänsten inte längre har ansvar för behandling av sådana tillstånd.

Synpunkter

Arbetsgruppen är frågande till formuleringen "*betydande svårigheter*" i det nya lagförslaget och vill ha ett förtydligande.

9.3.3 Anhörigstöd behöver omfatta personer vars närstående har skadligt bruk och beroende

Förslag: Socialtjänstens ansvar för anhöriga till personer med skadligt bruk och beroende ska tydliggöras genom att de lyfts särskilt i 5 kap. 10 § socialtjänstlagen.

Synpunkter:

Arbetsgruppen ställer sig delvis positiva till utredningens förslag gällande anhöriga men vill att barnperspektivet lyfts fram och förtydligas. Framför allt eftersom forskning visar att arbeta med hela familjesituationen är ett framgångsrikt koncept, vilket utredningens förslag inte tar hänsyn till.

9.3.4 Socialtjänstens ansvar för uppväxtförhållanden omfattar fortfarande skadligt bruk och beroende

Bedömning: Socialtjänsten har en fortsatt viktig roll att verka för trygga och goda uppväxtförhållanden, vilket inkluderar förhållanden relaterade till skadligt bruk och beroende både hos barn och föräldrar. Utredningen bedömer att arbetet med att uppmärksamma och vidta åtgärder för barn i familjer där det förekommer skadligt bruk och beroende behöver fortsätta stärkas. Kommunerna behöver också tillsammans med regionerna ta fram gemensamma strukturer för omhändertagande av skadligt bruk och beroende hos barn och unga, och fler kommuner behöver samarbeta med regionerna i integrerade verksamheter för barn och unga.

Synpunkt:

Som nämnts i tidigare förslag (9.3.1) är arbetsgruppen kritisk till utredningens bedömning utifrån följande:

Utredningen tar inte upp de utmaningar som gäller hur övergången ska se ut från unga (18år) till vuxen (jmf BuP och vuxenpsykiatri), socialtjänsten har ett annat åldersspann - upptill 21år (se Föräldrabalken, LVU 20 år som ska sträcka sig över till 21 år).

Erfarenheter från socialtjänsten visar att det är i just övergången från barn och unga enheter till vuxenenheter som det är viktigt att föra över kunskap och samverka för att unga vuxna inte ska hamna i ett missbruk eller beroende som riskerar att bli livslångt och som medför stora kostnader för samhället. Denna fråga är därför av yttersta vikt att reda ut. Att lämna den öppna för varje kommun och region att lösa kan få förödande konsekvenser för unga vuxna i riskzon för att utveckla beroende och/eller missbruk.

9.4 HVB fortsatt socialtjänstinsats men regionernas ansvar för hälso- och sjukvård förtydligas Synpunkter:

Arbetsgruppen anser att utredningens förslag bidrar till otydlighet mellan huvudmännen och är starkt kritisk till att HVB ska vara en fortsatt socialtjänstinsats.

Personer som har psykisk ohälsa och beroende har ofta behov av mer stöd än vad öppenvården kan ge. De behöver hjälp att bryta och personal som finns där för dem varje dag när de bryter med sitt missbruk. Det är dessa individer arbetsgruppen trodde att samsjuklighetutredningen syftade till stötta men om ansvaret för HVB läggs på socialtjänsten så blir det inte en röd tråd i behandlingen för individer med både psykisk ohälsa och beroende.

Vidare anser arbetsgruppen att om socialtjänsten inte ska ha ansvar för behandlande insatser kan socialtjänsten inte heller ha ansvar över planering och uppföljning på HVB. Det ska vara hälso- och sjukvården som ansvarar för placering så att de kan följa upp placeringen, hur det fungerar och om den enskilde får den behandling som huvudmannen anser att klienten har behov av. Här blir det viktigt för hälso- och sjukvården att säkerställa kvalitén i behandlingen som bedrivs på HVB hemmet

Arbetsgruppens erfarenhet är att samplanering mellan HVB och öppenvård i hemkommunen är viktigt. Om ansvaret delas upp riskerar den enskildes behandlingsresa bli svårare att följa upp. Om HVB sköts av socialtjänst men att regionen ska ta över vården när den enskilde kommer hem från HVB är det stor risk att behandlingsprocessen blir otydlig.

Vidare känner arbetsgruppen inte den bild som utredningen ger av vilka individer som placeras inom HVB. Merparten av de personer som av socialtjänsten i länet bedöms ha behov av HVB placering bedöms utifrån behov av behandlingsformer som inte finns eller kan ges via den kommunala öppenvården - inte att de saknar boende.

Arbetsgruppens erfarenhet av de individer som är i behov av att placeras vid HVB har ofta svår ångestproblematik och behov av stödgrupper och personal för att hantera ångesten dagligen, många klienter har även ADHD, bipolär sjukdom, autism, svag/låg-begåvning.

Det är ett fåtal individer, ofta med omfattande psykiatrisk *problematik*, som på grund av att det finns för få kommunala boenden, såsom särskilda boenden Sol/LSS, placeras vid HVB på grund av ett behov av boende i första hand för att klara sin behandling.

I Västernorrland är det dessutom långa avstånd till de flesta HVB, särskilt de med medicinska resurser. Inte allt för sällan ligger de inom andra regioners upptagningsområde, vilket medför att det är svårt för individen att ta sig till och från HVB hemmet till hälso- och sjukvård. Det här anser arbetsgruppen att utredningen inte tagit hänsyn till i sina förslag och ställer sig frågande till hur det ska lösas.

9.4.1 Regionernas ansvar för hälso- och sjukvård på HVB ska regleras i HSL och Sol

Förslag: Socialtjänsten har fortsatt ansvar för placering på hem för vård eller boende (HVB) både för barn och för vuxna, men definitionen av HVB i socialtjänstförordningen 3 kap. 1 § anpassas till vårt förslag om socialtjänstens ansvar. Regionen ansvarar dock för hälso- och sjukvårdsinsatserna på HVB,

vilket ska förtydligas genom att det regleras i hälso- och sjukvårdslagen, till vilken socialtjänstlagen föreslås hänvisa när det gäller regionens ansvar. Förtydligandet av regionens ansvar gör att andra stycket i 3 kap. 6 § socialtjänstförordningen kan utgå.

Synpunkter:

Arbetsgruppen anser att utredningen behöver tydliggöra vilka behovsgrupper som inkluderas då behoven hos de som placeras vid HVB från socialtjänstens sida varierar (se 9.4).

Behovsgrupperna kan delas upp i två: de med beroende av substans och spel om pengar samt personer med samsjuklighet (även inom denna grupp finns stor variation utifrån behov).

Arbetsgruppen anser att utredningens förslag bidrar till att skapa hinder mellan huvudmännen och ser att HVB ska vara en fråga som hälso- och sjukvården ansvarar för fullt ut.

9.4.2 En individuell plan ska upprättas om det inte är uppenbart obehövt

Förslag: När socialtjänsten beslutar om en insats genom vistelse på HVB ska den underrätta regionen och kalla till upprättande av en individuell plan.

Bedömning: För barn och unga kan behovet av hälso- och sjukvårdsinsatser under placering på HVB bedömas vid den hälsoundersökning regionen ska erbjuda i anslutning till att vården inleds, eller vid den läkarundersökning som ska ske innan socialnämnden gör ansökan enligt 4 § LVU.

Synpunkter:

Arbetsgruppen anser att utredningens förslag behöver tydliggöra ärendegången när hälso- och sjukvården anser att en HVB placering är lämplig insats för individen. Vem ska göra vad i processen, dvs utreda och samverka?

Arbetsgruppen ser stora risker med att det blir dubbla processer. Hur ska hela kedjan kunna hållas ihop och hur ska glapp undvikas.

Det behöver tydliggöras att det är en individuell plan som ska användas inte SIP eftersom det är ett verktyg för individen, inte för huvudmännen.

9.4.3 Om regionen inte fullgör sina åtaganden inträder betalningsansvar

Förslag: Om regionen inte planerar och tar ansvar för att hälso- och sjukvårdsinsatserna genomförs under placeringen inträder betalningsansvar för en viss del av kostnaden enligt en schablon.

Regioner och kommuner kan dock inom ramen för en överenskommelse eller på annat sätt avtala om att betalningsansvar inte ska utgå enligt ovan, eller ska utgå på annat sätt.

Synpunkter:

Arbetsgruppen är starkt kritisk till utredningens förslag utifrån tidigare nämnda skäl (se kommentarer under kap. 9.4) och anser att stycke två i förslaget ska tas bort **”Regioner och kommuner kan dock inom ramen för en överenskommelse eller på annat sätt avtala om att betalningsansvar inte ska utgå enligt ovan, eller ska utgå på annat sätt”**.

Viktigt att synliggöra att det inte finns något tak för regionens kostnadsansvar i det enskilda ärendet. Om betalningsansvar utgår med 40% betyder inte det att det aldrig kan vara högre. Finns risk att regionen aldrig kommer ta ett högre kostnadsansvar.

Ett starkare hälsofrämjande och skadereducerande perspektiv

10.1 Helhetssyn på hälsa för personer med samsjuklighet

Synpunkter:

Arbetsgruppen ställer sig positiv till utredningens bedömningar och förslag när det gäller punkten 10.1.

10.1.2 Insatserna ska betona hälsa

Bedömning: Insatser till personer med samsjuklighet behöver ha ett större fokus på att förstärka och vidmakthålla hälsa. Personer med psykiatriska tillstånd inklusive skadligt bruk och beroende bör uppmärksammas som en högriskgrupp för ohälsosamma levnadsvanor i regionernas planering av det sjukdomsförebyggandearbetet.

Arbetsgruppen ställer sig frågande till hur hälso- och sjukvården, utifrån sitt uppdrag, ska prioritera att utreda personer med psykisk ohälsa ex ADHD, bipolär sjukdom, autism eller andra psykiska besvär som kräver diagnos för att få rätt medicinering och stöd.

Individer med ovanstående psykisk ohälsa i kombination med beroende är ofta överrepresenterade inom socialtjänsten eftersom de inte fått tillräckligt med stöd för sin psykiska ohälsa. Eller så har de inte hunnit bli utredda och blir i stället aktiva i sitt missbruk, självmedicinerar vilket i sin tur leder till att de inte kan utredas för sina psykiska besvär.

10.2 Åtgärder som reducerar skador av skadligt bruk och beroende av narkotika

Synpunkter

Arbetsgruppen ställer sig positiv till utredningens bedömningar och förslag när det gäller punkten 10.2. Här behöver dock hänsyn tas till geografiska, organisatoriska och kulturella skillnader samt helhetsperspektiv kontra diagnos/medicinskt perspektiv vägas in i den fortsatta utvecklingen.

10.2.3 Försök med lågtröskelverksamhet i form av hälsocentral med brukarrum

Bedömning: Ett försök med en hälsocentral i form av en lågtröskelverksamhet med brukarrum bör initieras. Syftet skulle vara att undersöka om sådana verksamheter kan bidra till ökad hälsa bland narkotikaanvändare och därför bör vara en del av ett större utbud av lågtröskelverksamheter där flera hälsofrämjande och skadereducerande insatser erbjuds samtidigt.

Synpunkter:

Arbetsgruppen instämmer i utredningens bedömning och vill betona vikten av att följa upp och utvärdera insatsen systematiskt.

10.2.4 Utvärdering av kriminalisering av eget bruk

Bedömning: Utredningen anser, liksom Folkhälsomyndigheten, att narkotikastrafflagen inklusive kriminaliseringen av eget bruk från 1988 behöver utvärderas. Vi anser att en sådan utredning bland annat bör belysa hur kriminaliseringen påverkar möjligheten för personer med samsjuklighet och andra personer med skadligt bruk och beroende att få en samordnad, behovsanpassad och personcentrerad vård och omsorg

Synpunkter:

Arbetsgruppen instämmer i utredningens bedömning.

En samordnad verksamhet för dem med störst behov

11.1 En skyldighet att bedriva samordnad verksamhet införs

Förslag: Regionen och kommunerna i länet ska gemensamt bedriva en samordnad vård- och stödverksamhet för personer som har behov av både hälso- och sjukvård- och socialtjänstinsatser på

grund av en psykisk funktionsnedsättning av sådan art att det nödvändigt med särskild samordning under längre tid för att insatserna ska kunna genomföras.

Synpunkter

Arbetsgruppen är positiv till ett skall-krav och anser att det är av vikt för att denna typ av verksamhet ska komma till stånd och verka med god kvalitet. Men för det krävs förutsättningar som inte lyfts fram i förslagen.

Arbetsgruppen är kritisk till att utredningens förslag utgår ifrån ett storstadsperspektiv och att hänsyn inte tagits gällande skillnader i geografiska förutsättningar (glesbygd, kollektiv trafik, tillgång till internet och telefoni).

Skall-kravet kan borge för att verksamheten fortsätter drivas även i tider av ekonomisk kärvhet. Men då krävs att båda huvudmännen går in med likadana ekonomiska förutsättningar. Annars finns risker vid ekonomiskt tuffa tider att verksamheten från ena parten blir minimal och att den part som står kvar antingen tvingas axla även den andres ansvar eller att verksamheten kantrar och inte kan leverera.

Arbetsgruppen stora utmaningen att möta och motivera de individer som inte vill eller inte har förmågan att ta tillvara de resurser som erbjuds.

Arbetsgruppen saknar en mer ingående beskrivning avseende hur hälso- och sjukvården ska kunna möta den enskilde utifrån exempelvis kötider. Erfarenheten från länet är att inom socialtjänsten tar det mellan 2-3 dagar medan det tar längre tid inom hälso- och sjukvården. Det går även snabbare från beslut till verkställighet inom socialtjänsten, inom hälso- och sjukvården tar det ibland upp till 3 månader.

Arbetsgruppen anser även att hälso- och sjukvården ska arbeta uppsökande i syfte att motivera till behandling, det kan inte åligga socialtjänsten.

11.2 Verksamheten ska regleras i en särskild lag

Förslag: Samordnad vård- och stödverksamhet ska regleras i en särskild lag.

Synpunkter

Arbetsgruppen instämmer i utredningens förslag.

11.3 Syftet med verksamheten

Förslag: Syftet med verksamheten är att genom samordnade och kontinuerliga vård- och stödinsatser som utgår från deltagarens individuella mål, behov, resurser och sociala sammanhang främja deltagarnas hälsa, trygghet och levnadsvillkor

Synpunkter

Arbetsgruppen ser positivt på utredningens förslag på syfte med verksamheten men vill utöka behovsgruppen till att gälla även personer med skadligt bruk och beroende av substanser och spel om pengar.

11.4 Verksamhetens innehåll

Förslag: Den samordnade verksamheten ska innehålla uppsökande arbete, hälso- och sjukvård- och socialtjänstinsatser samt samordning av insatser. Deltagarna ska tilldelas en vård- och stödsamordnare. Att deltagaren fått en vård- och stödsamordnare i verksamheten ska betraktas som att en fast vårdkontakt utsetts enligt patientlagen (2014:821). Vård- och stödsamordnaren ska också vara fast vårdkontakt enligt lag (2017:162) om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och

sjukvård (2017:621). Verksamheten ska på lämpligt sätt ska ta till vara kompetens hos personer med erfarenhet av att leva med en psykisk funktionsnedsättning.

Synpunkter:

Arbetsgruppen är delvis positiv till utredningens förslag. Se vidare kommentarer under respektive punkt under 11.4.

11.4.1 Uppsökande arbete

I kapitel 9 beskrivs socialtjänstens ansvar för förebyggande och uppsökande arbete. För hälso- och sjukvården finns inte motsvarande skyldighet att arbeta uppsökande. Däremot ska regionerna säkerställa att vården är tillgänglig för de som behöver den. Det gäller både för personer som är på väg att utveckla en sjukdom och de som redan har en sjukdom.

Socialtjänstens ska i den uppsökande verksamheten upplysa om socialtjänstens verksamhet och erbjuda grupper och enskilda sin hjälp. Den samordnade vård- och stödverksamhetens uppdrag är mer begränsat och riktar sig enbart till personer som tillhör målgruppen. I vissa fall kan det handla om personer som socialtjänsten mött i sin ordinarie uppsökande verksamhet och som bedöms ha behov av samordnade insatser. Det kan också vara personer som erbjudits och tackat nej till insatser från psykiatri, beroendevård och socialtjänst eller som avbrutit sådana insatser, men som bedöms ha behov av samordnade vård- och stödinsatser och därför bör få ett förnyat erbjudande om sådana insatser som är anpassade efter personens förutsättningar. Den uppsökande verksamheten måste bedrivas med respekt för den enskildes självbestämmande och integritet och med hänsyn till regler om sekretess. Uppsökande verksamhet kan också initieras av en anhörig som önskar att vård- och stödverksamheten.

Utredningen bedömer att även om hälso- och sjukvården inte har en uttalad skyldighet att arbeta uppsökande, så finns det inga hinder mot ett sådant arbetssätt. Olika kompetenser i verksamheten kan därför bidra i det uppsökande arbetet som kan betraktas både som hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Synpunkter:

Arbetsgruppen är delvis positiv till utredningens förslag men anser att en särskiljning behöver tydliggöras för denna specifika verksamhet utifrån följande sätt:

- förebyggande ansvar ligger hos socialtjänsten medan
- uppsökande arbetet för att motivera till behandling ligger hos hälso- och sjukvården

11.4.2 Utförande av insatser i verksamheten

Inom ramen för den samordnade vård- och stödverksamheten bedrivs socialtjänst och hälso- och sjukvård. Nedan beskrivs vilka insatser som bedöms behöva ges inom ramen för verksamheten för att syftet med lagen ska uppnås.

Som socialtjänstuppgifter anses i förevarande sammanhang utredning och bedömning av sociala behov såsom boende och sysselsättning. Även nätverks- och relationsskapande insatser ingår i uppdraget. Beroende på vilka biståndsbeslut som fattas i verksamheten och vilka beslut som fattas utanför, måste verksamheten bedrivas med olika grad av samarbete med berörd kommun. Vem som har mandat att fatta vilka beslut avgörs av respektive kommuns delegationsordning. Vi bedömer att det är en fördel om beslutsmandat för till exempel boendestöd och sysselsättning finns i verksamheten med hänsyn till behovet av att kunna sätta in de insatser som behövs så snart som möjligt. Socialtjänstuppgifter är också att stödja den enskilde i boendet, till exempel när det gäller att

ha struktur på vardagen och följa dagliga rutiner. Insatser för att få en meningsfull vardag, ökad arbetsförmåga och möjlighet att pröva arbete är också att betrakta som socialtjänstinsatser.

Sådana insatser som utförs av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal eller av den som biträder legitimerad personal i vården av en deltagare i verksamheten är att betrakta som hälso- och sjukvårdsinsatser. Skadligt bruk och beroende är tillstånd som kan diagnostiseras enligt vedertagna medicinska diagnossystem och som kan behandlas med metoder som har stöd i vetenskap och beprövad erfarenhet. Liksom flera andra psykiatriska tillstånd kan de i många fall behandlas med såväl läkemedel som med psykologiska och psykosociala behandlingsmetoder. Målgruppen som är aktuell för insatser i verksamheten har ofta även behov av annan psykiatrisk vård vilket kan ges samordnat i verksamheten. Behandlingen som ges i verksamheten kan bestå av medicinsk behandling, omvårdnadsinsatser, psykologiska och psykosociala behandlingar, fysioterapi, arbetsterapi, samt viss somatisk undersökning och behandling. Huvudsakligen är dock det somatiska uppdraget att stödja den enskilde att beskriva sina besvär, redogöra för iakttagelser som gjorts och med stöd av detta kunna remittera patienten till primärvården eller specialiserad somatisk vård. Vi bedömer att ett sådant arbetssätt gynnas av att det finns rutiner för samarbete mellan vård- och stödverksamheten och primärvården. Att det finns en fast läkare i primärvården utsedd för patienten kan vara en del av ett sådant samarbete. Utredning och diagnostik kan ske inom ramen för verksamheten eller genom att verksamheten initierar att det sker inom en annan verksamhet. Samordning och viss behandling kan behöva ske i deltagarnas hemmiljö vilket kräver mobilitet.

Synpunkter:

Arbetsgruppen anser att de som arbetar vid dessa verksamheter ska ha tydligt avgränsade ansvarsområden men också samverka i team för att varje individ ska få sina behov tillgodosedda.

11.4.3 Samordnade insatser

Förslag: alla personer som tillhör målgruppen och som får insatser i verksamheten ska tilldelas en vård- och stödsamordnare. Vård och stödsamordnaren har en koordinerande funktion som ansvarar för att utredning, planering och insatser genomförs både i verksamheten och i andra verksamheter. Detta innebär inte att samordnaren själv behöver utföra insatsen. En viktig del i vård- och stödsamordnarens roll är att kalla till möte om upprättande av en individuell plan (SIP) och hålla i kontakter med andra verksamheter som kan erbjuda insatser som deltagaren har behov av. Den samordnade vård- och stödverksamheten behöver upprätta rutiner hur samarbetet med övrig hälso- och sjukvård och socialtjänst ska gå till på övergripande nivå, för att samordningen kring enskilda individer ska underlättas.

Synpunkter

Arbetsgruppen instämmer i utredningens förslag med tillägg att en risk och konsekvensanalys för att ska genomföras. Det viktiga är att funktionen resurstillsätt utifrån antal individer, att hänsyn tas till socioekonomiska förutsättningar samt den problematik som finns både lokalt och regionalt.

11.4.4 Kompetenser

Regioner och kommuner har möjligheter att själva anpassa vilka yrkeskategorier som arbetar i verksamheten men verksamhetens syfte förutsätter att arbetet sker multiprofessionellt utifrån både hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen.

Synpunkter

Arbetsgruppen instämmer i utredningens förslag med tillägg att en risk och konsekvensanalys för att ska genomföras. Det viktiga är att de funktioner som ska ingå i verksamheten resurstillsätt utifrån antal individer, att hänsyn tas till socioekonomiska förutsättningar samt den problematik som finns både lokalt och regionalt.

11.5 Verksamhetens målgrupp

Förslag: Verksamhetens målgrupp är personer som har behov av både hälso- och sjukvård- och socialtjänstinsatser på grund av en psykisk funktionsnedsättning av sådan art att det är nödvändigt med särskild samordning under längre tid för att insatserna ska kunna genomföras.

Synpunkter

Arbetsgruppen instämmer delvis med förslaget men vill att den även ska gälla för personer med skadligt bruk och beroende.

11.6 Påbörjande och avslutande av insatser i verksamheten

Förslag: Lagen om vård- och stödsamordning reglerar en skyldighet för regioner och kommuner att bedriva en samordnad verksamhet. Vilka insatser den enskilde ska ges avgörs i det enskilda fallet av bedömningar som görs med stöd i hälso- och sjukvårds och socialtjänstlagstiftningen. **Patientavgiften i hälso- och sjukvården avskaffas för deltagare i den samordnade vård- och stödverksamheten.**

Det är regionen och kommunerna som avgör hur den enskilde får kontakt med verksamheten. Som framgått ovan ska verksamheten bedriva uppsökande verksamhet och den enskilde kan även själv ta kontakt med verksamheten. Regionerna och kommunerna kan skapa rutiner för hur andra verksamheter som de bedriver aktualiserar personer i den samordnade verksamheten. Det är verksamheten själv som bedömer om den enskilde ska få insatser inom ramen för den särskilda verksamheten. Det görs genom en bedömning av om det är nödvändigt med särskild samordning och om personen har behov av en vård- och stödsamordnare. Grunden för den bedömningen är den enskildes behov, verksamhetens syfte enligt den särskilda lagen och hälso- och sjukvårdslagens prioriteringsbestämmelser. Om den enskilde vänder sig till socialtjänsten för att få en vård och stödsamordnare bör denne hänvisas till den samordnade vård- och stödverksamheten där bedömningen görs om den enskilde har sådana behov som ska tillgodoses genom verksamheten. Enligt grunderna i socialtjänstlagen har man dock alltid rätt att ansöka om insatser som bistånd och få ett avslagsbeslut som är överklagbart till domstol. En ansökan om vård- och stödsamordnare kan komma att avslås eftersom behovet av insatser kan tillgodoses i den samordnade vård- och stödverksamheten, vilket kan överklagas. **Däremot är en bedömning av den samordnade vård- och stödverksamheten, att den enskilde inte har sådana behov som ska tillgodoses där, inte ett beslut som är överklagbart**

Vilka hälso- och sjukvårdsinsatser som deltagaren ska få, förutom vård- och stödsamordnaren, bedöms utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet och hälso- och sjukvårdens regelverk i övrigt. På samma sätt bedöms socialtjänstinsatserna utifrån socialtjänstlagen.

Synpunkter:

Arbetsgruppen instämmer delvis till utredningens förslag men anser att en översyn av rättssäkerheten ska ske innan förslag till beslut träder i kraft.

11.7 Deltagarnas inflytande och delaktighet

Förslag: Vid planering, samordning och genomförande av insatser i verksamheter ska hänsyn tas till deltagarnas individuella mål, behov och resurser. Deltagarna ska ha inflytande över vilka insatser som ges.

Synpunkter

Arbetsgruppen är positiv till utredningens förslag.

11.8 Uppföljning

Förslag: Verksamheten ska löpande följas upp mot syftet med verksamheten. Deltagarna i verksamheten ska ges möjlighet att delta i uppföljningen

Synpunkter

Arbetsgruppen ställer sig positiv till utredningens förslag.

11.9 Informationsdelning och sekretess

Bedömning: Förslaget i Utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg (SOU 2021:04), som innebär att det ska vara möjligt att frivilligt inrätta ett system, kallat sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation som ger verksamheter inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården möjlighet att få tillgång till varandras vård- och omsorgsdokumentation genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande, bör genomföras. Möjligheten gäller vissa målgrupper, bland annat personer med funktionsnedsättning. Förslaget bedöms innebära att det kommer vara möjligt att inrätta ett system om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation i den samordnade vård- och stödverksamheten

Synpunkter:

Ett sammanhållet dokumentationssystem skulle gagna de två huvudmännen särskilt i den gemensamma stödverksamheten, men vilka vinster kontra besvär skulle det kunna ge den enskilde. Skulle systemet ge möjlighet för den enskilde att neka den ena eller andra huvudmannen att läsa delar av journalföringen (likt den sammanhållna journalen som finns inom hälso- och sjukvården idag, där man som patient kan välja att spärra vissa journaler för läsning). Hur försäkras den enskildes integritet? Vad händer om den enskilde enbart vill ha insatser från ena huvudmannen, har den andra huvudmannen tillgång till dokumentation ändå?

Det råder otydlighet när det gäller den information som enligt förslaget skulle kunna delas mellan socialtjänst och hälso- och sjukvård. JO har uttalat sig om att det ska vara tydligt för den enskilde vilka uppgifter som delas och med vem (detta har sitt sammanhang där en enskild lämnar samtycke till att uppgift får lämnas ut). Det är inte tydligt i utredningens förslag.

Om en gemensam verksamhet, bestående av både socialtjänst och hälso- och sjukvård, har ett gemensamt verksamhetssystem där de som jobbar i verksamheten har tillgång till alla uppgifter är ju en sak, då står det ju klart för den enskilde att det som framkommer där är ett gemensamt ansvar för vårdgivarna. Men att också öppna upp för att info kan inhämtas från fler vårdgivare/aktörer med "den enskildes bästa" för ögonen känns tveksamt. Vart går gränsen för vad som ska tillåtas delas? Och vem avgör vad som är relevant?

Arbetsgruppen anser att inom den samordnade vård och stödverksamheten som åsyftas i kap.11 ska ha en gemensam dokumentation men den ska inte vara tillgänglig för övriga verksamheter som individen har kontakt med. Det behöver tydliggöras i utredningens förslag.

11.9.1 Om förslagen i Utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg

Skäl till bedömning: I den samordnade verksamheten kommer personal arbeta både utifrån socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Vi har haft dialog med flera integrerade verksamheter, som lyfter att möjligheten att få tillgång till information i respektive dokumenthanteringssystem skulle kunna bidra till en säkrare och mer effektiv vård och omsorg för den enskilde. I samordnade vård- och stödverksamheten ska personalen arbeta under gemensam ledning, mot gemensamma mål för att förbättra deltagarnas livssituation. Det kräver ett nära samarbete mellan olika professioner i verksamheten för att syftet med lagstiftningen ska uppnås.

Genom att den samordnade vård- och stödverksamheten får möjlighet att använda en sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation, möjliggörs för personalen att arbeta personcentrerat och gemensamt, utifrån deltagarens behov, resurser och individuella mål.

Det finns starka skäl ur ett patient- och omsorgssäkerhetsperspektiv att alla kompetenser i verksamheten har tillgång till uppgifterna om deltagarna, oavsett vilken lagstiftning de arbetar utifrån, så länge deltagaren inte motsätter sig det.

Synpunkter

Arbetsgruppen vill poängtera att *”så länge deltagaren inte motsätter sig det”* svårigheter finns redan idag fastän samtycke finns. Ofta dokumenteras muntligt samtycke i journalen hos socialtjänsten men det räcker inte för att få ut uppgifter från andra utan det krävs ofta att deltagaren själv ska anmäla samtycke hos ett flertal myndigheter, något som deltagaren inte orkar göra i rådande situation (att ringa runt). Ett samordnat journalsystem främjar samverkan men hur säkerställer verksamheten att det främjar deltagaren utifrån dennes perspektiv och integritet.

11.10 Styrning och ledning av verksamheten

Bedömning: För att säkerställa en god vård och omsorg och för att lagens syfte ska kunna uppfyllas så behöver verksamheten organiseras på så sätt att det finns en gemensam styrning och ledning över verksamheten.

Synpunkter:

Arbetsgruppen anser att förslaget behöver en mer ingående beskrivning. Det behöver finnas ett tydligt arbetssätt för hur ansvar, planering och uppföljning av insatser och stöd ska fungera i praktiken. Vem håller i den röda tråden. Det behöver också var tydligt för klienter vem som gör vad och till vem eller var de ska vända sig. Detta är redan nu komplicerat som det är, klienter upplever ofta att detta är otydligt vem som har ansvar för vad.

11.12 Fördelning av kostnader

Förslag: Regionen och kommunerna i länet ska som huvudregel gemensamt stå för 50 procent vardera av kostnaden för verksamheten i länet, om inte regionen och kommunerna kommer överens om några annat.

Synpunkter:

Arbetsgruppen ifrågasätter utredningens förslag gällande kostnadsfördelningen. Om hälso- och sjukvården är huvudman och ska besluta kring behandlingsinsatser är det rimligt att de står för majoriteten av kostnaden.

Bättre uppföljning, kunskapsutveckling och kompetensförsörjning

12.1 Det behövs långsiktiga insatser för att säkra kompetensförsörjningen inom området

Bedömning: Långsiktiga insatser för att säkra kompetensförsörjningen inom samsjuklighetsområdet bör påbörjas när beslut om utredningens förslag har tagits, och ske samordnat och i samarbete, inom ramen för huvudmännens och berörda myndigheters respektive uppdrag. Arbetet bör genomföras i samverkan med representanter för de professioner som berörs.

Synpunkter:

Arbetsgruppen bedömer att utredningens förslag är en förutsättning för huvudmännen ska kunna bedriva en personcentrerad och sömlös vård inom beroendområdet.

12.2 Viktigt att de insatser som erbjuds är baserade på bästa tillgängliga kunskap

Bedömning: Utredningen Framtidens socialtjänsts förslag, att införa en bestämmelse i socialtjänstlagen om att verksamhet inom socialtjänsten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, bör genomföras.

Synpunkter:

Arbetsgruppen instämmer till fullo att allt arbete inom området bör baseras på evidens och beprövad erfarenhet för att säkerställa kvalitet och likvärdighet i behandlingsinsatser, både inom socialtjänst och hälso- och sjukvård.

12.3 Effektivare kunskapsstyrning genom stärkt samverkan och stöd

Bedömning: Kunskapsstyrning är viktigt för att säkerställa kunskap och kompetens om samsjuklighet i verksamheterna, men för att kunskapsstyrningen ska vara så effektiv som möjligt kan samverkan och stödstrukturer behöva stärkas ytterligare.

Skäl för bedömningen: Samverkan behövs för spridning av bästa tillgängliga kunskap. Särskilt behov av stöd för kommunerna och socialtjänsten

Synpunkter:

Arbetsgruppen instämmer i utredningens bedömning

12.4 Bättre uppföljning en viktig del av kunskapsstyrning och förbättringsarbete

Bedömning: Socialstyrelsens förslag om ett utvidgat nationellt patientregister som inkluderar primärvården, och utredningen Framtidens socialtjänsts förslag om en ny lag om socialtjänstregister bör genomföras, för att förbättra förutsättningarna för uppföljning på nationell nivå.

Förslag: Uppföljningen behöver inkludera det patienter och brukare tycker är viktigt. Regeringen bör därför ge i uppdrag åt lämplig myndighet att utforma ett system för uppföljning som bygger på de målbilder vi har tagit fram tillsammans med personer med samsjuklighet.

Synpunkter

Arbetsgruppen instämmer med utredningens förslag. Att få en modell för uppföljning på nationell nivå skulle innebära en kvalitetssäkring där stöd och vård i högre utsträckning skulle kunna bli likvärdig för den enskilde oavsett vart i landet man söker hjälp.

Uppföljningen är även viktig för att kunna utvärdera resultat av behandlingsinsatser så att man inte använder en metod som inte ger resultat. Dock måste uppgifter person identifieras för att inte kränka den personliga integriteten hos de som fått beviljade insatser.

Utveckling för att stärka inflytande och minska stigmatisering

13.1 Metoder som stödjer individers delaktighet och inflytande behöver utvecklas och stödjas

Bedömning: Kunskapen om metoder som stödjer den enskildes inflytande och delaktighet behöver öka och implementeras.

Synpunkter:

Arbetsgruppen instämmer i utredningens förslag. Även här bör hänsyn tas till geografiska förutsättningar såsom avstånd och glesbygd och utgå extra stöd till de regioner och län där brukarinflytande inte har utvecklats på liknande sätt som i storregionerna.

13.2 Det krävs fortsatt utveckling för att stärka gruppens inflytande och minska stigmatisering

Förslag: Folkhälsomyndigheten ges i uppdrag att ansvara för ett femårigt nationellt program som syftar till att förstärka inflytande för och att minska stigmatiseringen av personer med psykiatriska

tillstånd inklusive skadligt bruk och beroende. Delar av uppdraget föreslås genomföras tillsammans med Socialstyrelsen. Programmet ska genomföras i samverkan med Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Myndigheten för delaktighet samt i samarbete med berörda patient, brukar- och anhörigorganisationer.

Synpunkter:

Arbetsgruppen ställer sig positiv till utredningens förslag gällande ett program för förstärkt brukarinflytande och minskad stigmatisering initieras och ska bedrivas. En beskrivning av hur programmet ska gå till behöver tas fram innan ikraftträdande av beslut.

13.3 Tillgång till oberoende stödfunktioner behöver öka

Bedömning: Personer med en psykisk funktionsnedsättning på grund av ett skadligt bruk eller beroende ska kunna erbjudas stöd i form av personligt ombud om övriga förutsättningar uppfylls. Socialstyrelsen bör, inom ramen för den årliga uppföljningen av statsbidraget, särskilt följa att personer med skadligt bruk och beroende som uppfyller kriterierna i förordningen, ges möjlighet till personligt ombud där insatsen erbjuds.

Synpunkter:

Arbetsgruppen instämmer i utredningens bedömning men vill poängtera att personliga ombud arbetar på individens uppdrag. Se vidare svar under 13.3.2

13.3.2 Höjning av statsbidrag avsatta för personliga ombud

Förslag: Staten höjer de permanenta medel som avsätts inom ramen för Förordning (2013:522) om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar från 100 miljoner till 150 miljoner.

Synpunkter

Både arbetsgruppen och länets personliga ombud ser positivt på förslaget om en förstärkning av statsbidragen för verksamheter med personliga ombud. Det är också positivt med ett förslag om att permanenta dessa bidrag då detta ökar kommunernas möjlighet att planera för verksamheten över tid.

I Kap 13.3.2 står "Personligt ombud kan dock vara en förutsättning för att personer ska kunna slussas ut från den samordnade vård- och stödverksamheten till ordinarie vård och omsorg". Denna mening antyder att utslussningen sker med ett villkor om att ta stöd från personligt ombud.

Detta kan inte bli fallet då personliga ombud arbetar på den enskilda individens uppdrag, vilket förutsätter att det är individens egen önskan om stöd från ett personligt ombud. Det får inte förekomma tvingande eller villkorade insatser i samband med stöd från ett personligt ombud.

Vi hoppas därför att denna mening snarare syftade på att stöd från PO kan göra stor skillnad i just sådana lägen som beskrivs, men inte att man avser använda PO som en insats för att villkora en utsluss.

13.3.3 Medel avsätts särskilt för att stärka samverkan med civilsamhället

Förslag: Av det ökade anslaget till personliga ombud ska 10 miljoner avsättas för att stärka samverkan med civilsamhället. Förordningen ändras på så sätt att samverkan med civilsamhället framgår som ett frivilligt kriterium.

Synpunkt:

Samverkan med civilsamhället är en viktig del i att arbeta främjande och förebyggande över olika arenor. Arbetsgruppen ställer sig bakom utredningens förslag att avsätta särskilda medel för den samverkan.

En gemensam tvångslagstiftning

Synpunkter:

Arbetsgruppen är positiv till en lagstiftning där en huvudman ansvarar för helheten. Det är viktigt att utredningen inte tänker att vården ska vara tidsbegränsad eller innefatta slutenvård utan planeras utifrån individens behov (liknande LVU mellantvång). Ser framemot att ta del av pågående utredningens förslag och lämnar utifrån dess förslag eventuella synpunkter.

Det finns en del klienter som inte klarar av vård i öppen form. Vi har en del klienter där vi vet att personerna inte är "behandlingsbara" och de blir en fara för sig själv och andra. Dessa klienter faller mellan stolarna efter psykiatrireformen där kommunerna fick ansvaret för dessa klienter trots att klienterna har väldigt svår psykisk problematik. En del av dessa klienter åker in och ut från LVM, LPT och LOB, placeras på LSS-boende men förstör för de andra som bor där. En del av dem kanske klarar av placering i HVB på annan ort men så fort de kommer hem återfaller de eftersom de inte klarar av "hemmaplanslösningar". Det finns en handfull av dessa klienter som idag far väldigt illa och det blir inget kontinuerligt stöd och tydlig planering som fungerar för dessa personer.

Konsekvenser

15.1 Konsekvenser för personer med skadligt bruk, beroende och annan psykiatrisk sjukdom

Bedömning: Våra förslag får huvudsakligen positiva konsekvenser för personer med skadligt bruk, beroende och andra psykiatriska tillstånd.

Synpunkter

Arbetsgruppen instämmer delvis till utredningens bedömning. Det finns dock en oro kring undanträngningseffekter från andra patientgrupper om behandlingsansvaret övergår till hälso- och sjukvården. Det behöver säkerställas via exempelvis lagstiftning att det inte är möjligt.

Utredningens förslag till reform innebär en stor förändring som kommer ta flera år att genomföra, vilket även utredningen lyfter fram. Det arbetsgruppen genomgående saknar i utredningen är mer ingående beskrivningar av, inte bara vad och av vem, utan hur dessa förslag ska genomföras i praktiken.

Arbetsgruppen saknar risk och konsekvensanalyser kopplad till utredningens förslag där perspektiv som exempelvis geografiska förutsättningar, population och rådande situation gällande insatser som erbjuds ingår.

Arbetsgruppen upplever att utredningens förslag till reform på flera punkter lämnar öppet för en rad tolkningar av hur reformen ska genomföras. Det innebär att syftet med att skapa en jämlik vård över landet för dessa grupper inte kan säkerställas – särskilt då socialtjänsten, enligt reformförslaget inte ska utföra behandlingsinsatser.

Det finns redan i dag avtal och överenskommelser inom området. Vården kommer fortsatt vara ojämlig då olikheterna i landet är stora och förslagen som getts i utredningen, förutom den samordnade verksamheten, ger utrymme för egna tolkningar.

Ikraftträdande, förberedelser och stöd till införande

Sammantaget ser arbetsgruppen att införandet kommer kräva flera förtydliganden och utredningar av konsekvenser för den enskilde. Det behöver förtydligas HUR reformen ska genomföras.

Arbetsgruppen drar paralleller till psykiatrireformen där man valde att enbart beskriva vad som skulle göras men sedan förutsatte att parterna skulle ta eget ansvar för att utveckla verksamheter för att anpassa verkligheten till reformen. Trots att det gått decennier sedan reformen har intentionerna inte fått genomslag och detta har gett negativa effekter för brukarna. Arbetsgruppen hoppas att lagstiftaren tar ansvar för detta och tar vara på de lärdomar som gjordes i samband med psykiatrireformen så att samma misstag inte återupprepas.

Avsnitt i utredningen som arbetsgruppen inte lämnat synpunkter på i remissvaret till utredningen ”

Från delar till helhet – en reform för samordnande, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet (SOU 2021:93)”.

10.1.1 Somatisk ohälsa hos personer med samsjuklighet måste uppmärksammas

Bedömning: Hälso- och sjukvården måste uppmärksamma somatisk ohälsa hos personer med samsjuklighet. I en individuell plan bör både psykiatriska och somatiska insatser ingå och samordnas av en fast vårdkontakt som verkar för att vårdbehoven på båda områdena samordnas. Fast läkarkontakt i primärvården kan ge förutsättningar för ett samlat medicinskt ansvar för både psykiatriska och somatiska vårdbehov.

10.2.1 Ökad tillgång till och mindre vidareförmedling från LARO-behandling

Förslag: Regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen att i nära samverkan med forskning och profession stödja implementeringen av tillgänglig kunskap om LARO, samt att ansvara för att det genomförs en regelbunden uppföljning av LARO. Syftet med uppdraget ska vara att öka tillgängligheten till behandlingen samtidigt som risken för vidareförmedling från patienter till personer utanför programmen minimeras. Myndighetens uppdrag ska också omfatta en utredning av om detta syfte kan uppnås genom att fler läkarspecialiteter tillåts ordinera LARO, samtidigt som det ställs krav på alla som ordinerar att med viss regelbundenhet genomgå särskilda kompetenshöjande åtgärder.

10.2.1 Ökad tillgång till och mindre vidareförmedling från LARO-behandling

Förslag : Lag (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler ändras så att det blir obligatoriskt för regionerna att bedriva sådan verksamhet och så att syftet blir vidare än i dag och även omfattar att främja psykisk och fysisk hälsa. Bestämmelsen att verksamheterna ska bedrivas så att den enskilde motiveras till vård och behandling tas bort. Begreppet personer som missbrukar narkotika byts ut mot personer med skadligt bruk eller beroende av narkotika. Det ska finnas en skyldighet att planera sprututbytesverksamheten utifrån behovet hos målgruppen. Syftet är att öka utbudet av lågtröskelverksamheter som kan erbjuda flera skademinimerande och hälsofrämjande insatser samtidigt. Vidare föreslår utredningen att tillståndskravet och bosättningskravet tas bort.

11.4.4 Kompetenser

Regioner och kommuner har möjligheter att själva anpassa vilka yrkeskategorier som arbetar i verksamheten men verksamhetens syfte förutsätter att arbetet sker multiprofessionellt utifrån både hälso-och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen.

11.5 Verksamhetens målgrupp

Förslag: Verksamhetens målgrupp är personer som har behov av både hälso- och sjukvård- och socialtjänstinsatser på grund av en psykisk funktionsnedsättning av sådan art att det är nödvändigt med särskild samordning under längre tid för att insatserna ska kunna genomföras.

11.11 Utökad möjlighet till kommunal samverkan

Förslag: En bestämmelse införs i lagen om en samordnad vård- och stödverksamhet som innebär att en kommun eller region får träffa avtal om att en uppgift, som omfattas av den samordnade vård- och stödverksamhetens uppdrag, helt eller delvis ska utföras av en annan kommun eller ett annan region.

Genom ett sådant avtal får en kommun eller region utföra uppgifter åt en annan region eller kommun utan hinder av vad som anges i 2 kap. 2 § kommunallagen (2017:725) angående att

kommuner och regioner inte får ha hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, en annan region eller någon annan ska ha hand om. Kommuner och regioner får vidare komma överens om att uppdra åt en anställd i den andra kommunen eller regionen att besluta på kommunens eller regionens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden (extern delegering).

11.13 Avtal om verksamhetens bedrivande

Förslag: Regionen och kommunerna i länet ska sluta avtal om formen för samverkan, budget och om verksamhet

11.14 Bemyndigande

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om kostnader, budget, uppföljning och övriga bestämmelser som behövs till skydd för enskilda.

15.2 Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Bedömning: Förslaget om en samordnad vård- och stödverksamheten har en påverkan på den kommunala självstyrelsen som dock bedöms vara proportionerlig i förhållande till sitt syfte. Ytterligare några förslag påverkar den kommunala självstyrelsen, dock i mindre grad och vi bedömer att även de förslagen är proportionerliga i förhållande till sitt syfte.

15.8 Ekonomiska konsekvenser

Statens kostnader för förslagen består av tre delar

- Kostnader för nya åtaganden (obligatorisk sprutbyte och slopad patientavgift),
- uppdrag eller liknande till myndigheter, och
- stimulansbidrag för införande av förslagen till region och kommuner.

Ekonomiska beräkningar och överförbara kostnader

Enligt utredningens (sid 581-585) beräkningar uppgick de samlade kostnaderna för hälso- och sjukvården och socialtjänsten för missbruk och beroende för 2020 till knappt 13,8 miljarder, fördelat på ca 8,4 miljarder för kommunerna och 5,4 miljarder för regionerna. Underlag för beräkningarna har varit kommunernas och regionernas räkenskapssammandrag.

Kommunens kostnader delas in i fem olika delområden:

1. institutionsvård,
2. familjehemsvård,
3. öppna insatser, bistånd som avser boende,
4. öppna insatser, individuellt behovsprövade insatser,
5. öppna insatser, övriga insatser.

Regionernas kostnader ökar och kommunernas minskar

De kostnadsområden som är av intresse för eventuell överföring till regionerna är 1. institutionsvård och 4. öppna behovsprövade insatser.

För delområde 1. bedömdes kostnaden för 2020 vara ca. 2,6 miljarder kronor och för område 4. drygt 1,2 miljarder. Av kostnaden för område 4. bedömde utredningen att 40 % utgjorde kostnad för behandling för skadligt bruk och beroende som framgent föreslås bli ett ansvar för regionen och således överförbar

Sammantaget när det gäller eventuellt överförbara kostnader

- 40 % av kostnaden för de behovsprövade insatserna i öppenvård kan behöva föras över till regionerna (drygt 510 miljoner) plus 10-30 % (750 miljoner-1,3 miljarder) av institutionsvården beroende på vilket alternativ man utgår från.
- Totalt överförbara kostnader: 1,2-1,8 miljarder kronor.
- Beräkningarna är osäkra och kostnadsfördelningen ser olika ut i landet vilket talar för skatteväxling på lokal och regional nivå.
- Samtidigt är det förhållandevis låga belopp som beräknas som överförbara vilket talar emot skatteväxling.
- Obligatorisk sprututbyte och slopad patientavgift är nya åtaganden som aktualiserar finansieringsprincipen.

Socialdepartementet

Enheten för socialtjänst och funktionshinderspolitik,
Individ- och familjeomsorgsgruppen
Kansliråd
Annika Remaeus
08-405 21 98

Från delar till helhet - En reform för samordnade,
behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer
med samsjuklighet (SOU 2021:93)

Remissinstanser

- 1 Akademikerförbundet SSR
- 2 Barnombudsmannen
- 3 Barnens rätt i samhället (Bris)
- 4 Barnrättsbyrån
- 5 Bodens kommun
- 6 Borgholms kommun
- 7 Brukarföreningen Stockholm
- 8 Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)
- 9 Convictus
- 10 Diskrimineringsombudsmannen (DO)
- 11 Domstolsverket
- 12 Enköpings kommun
- 13 Erikastiftelsen
- 14 Fagersta kommun
- 15 Falu kommun
- 16 Famna – Riksorganisationen för idéburen välfärd
- 17 Filipstads kommun

- 18 Finspångs kommun
- 19 Folkhälsomyndigheten
- 20 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd
- 21 Forum – idéburna organisationer med social inriktning
- 22 Frälsningsarmén i Sverige
- 23 Funktionsrätt Sverige
- 24 Fysioterapeuterna
- 25 Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter
- 26 Föreningen Sveriges Socialchefer
- 27 Förvaltningsrätten i Göteborg
- 28 Förvaltningsrätten i Karlstad
- 29 Förvaltningsrätten i Malmö
- 30 Förvaltningsrätten i Umeå
- 31 Göteborgs kommun
- 32 Göteborgs universitet (Institutionen för socialt arbete och Centrum för forskning och utbildning kring riskbruk, missbruk och beroende)
- 33 Hylte kommun
- 34 Håbo kommun
- 35 Härnösands kommun
- 36 Inspektionen för vård och omsorg (IVO)
- 37 Integritetsskyddsmyndigheten (IMY)
- 38 IOGT-NTO
- 39 Justitiekanslern
- 40 Jämställdhetsmyndigheten
- 41 Järfälla kommun
- 42 Jönköpings kommun
- 43 Kammarrätten i Jönköping
- 44 Kammarrätten i Stockholm
- 45 Karlshamns kommun
- 46 Karlskoga kommun

- 47 Karolinska institutet
- 48 Kriminalvården
- 49 Kriminellas revansch i samhället (KRIS)
- 50 Krokoms kommun
- 51 Kungsbacka kommun
- 52 Kvinnoorganisationernas Samarbetsråd i Alkohol- och Narkotikafrågor
- 53 Laxå kommun
- 54 Lessebo kommun
- 55 Linköpings kommun
- 56 Lunds universitet (Juridiska fakulteten, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Socialhögskolan samt Medicinska fakulteten, Centrum för evidensbaserade psykosociala insatser (CEPI)
- 57 Malmö kommun
- 58 Mind
- 59 Mora kommun
- 60 Myndigheten för delaktighet
- 61 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
- 62 Narkotikapolitiskt Center
- 63 Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH)
- 64 Nationella nätverket för samordningsförbund
- 65 Nationellt kompetenscentrum anhöriga (NKA)
- 66 Nordanstigs kommun
- 67 Norrtälje kommun
- 68 Ockelbo kommun
- 69 Oskarshamns kommun
- 70 Pensionärernas Riksorganisation (PRO)
- 71 Polismyndigheten
- 72 Psykologförbundet
- 73 Region Blekinge
- 74 Region Dalarna

- 75 Region Gotland
- 76 Region Gävleborg
- 77 Region Halland
- 78 Region Jämtland Härjedalen
- 79 Region Jönköpings län
- 80 Region Kalmar län
- 81 Region Kronoberg
- 82 Region Norrbotten
- 83 Region Skåne
- 84 Region Stockholm
- 85 Region Sörmland
- 86 Region Uppsala
- 87 Region Värmland
- 88 Region Västerbotten
- 89 Region Västernorrland
- 90 Region Västmanland
- 91 Region Örebro
- 92 Region Östergötland
- 93 Riksdagens ombudsmän
- 94 Riksförbundet Attention
- 95 Riksförbundet för hjälp åt läkemedels- och narkotikabrukare
- 96 Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH)
- 97 Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner
- 98 Rädda Barnen
- 99 Rättviks kommun
- 100 Röda Korset
- 101 Skövde kommun
- 102 Socialstyrelsen
- 103 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)
- 104 Statens institutionsstyrelse

- 105 Statens medicinsk-etiska råd (Smer)
- 106 Statistiska centralbyrån
- 107 Statskontoret
- 108 Stiftelsen allmänna barnhuset.
- 109 Stockholms kommun
- 110 Stockholms universitet (Juridiska fakulteten och Samhällsvetenskapliga fakulteten, Institutionen för socialt arbete och Institutet för social forskning – SOFI samt Institutionen för folkhälsovetenskap, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning - SoRAD)
- 111 Storfors kommun
- 112 Storumans kommun
- 113 Strängnäs kommun
- 114 Sundsvall kommun
- 115 Svenljunga kommun
- 116 Svensk förening för barn- och ungdomspsykiatri (SFBUP)
- 117 Svensk förening för beroendemedicin
- 118 Svenska Kommunalarbetsareförbundet
- 119 Svenska Psykiatriska Föreningen
- 120 Svenska Vård
- 121 Sveriges Fontänhus
- 122 Sveriges Kommuner och Regioner
- 123 Sveriges Landsråd för alkohol och narkotikafrågor
- 124 Sveriges Läkarförbund
- 125 Sölvesborgs kommun
- 126 Tingsryds kommun
- 127 Tomelilla kommun
- 128 Umeå kommun
- 129 Uppsala universitet (Juridiska fakulteten och Samhällsvetenskapliga fakulteten)
- 130 Vellinge kommun
- 131 Verdandi

- 132 Vetlanda kommun
- 133 Vingåkers kommun
- 134 Vision
- 135 Vårdförbundet
- 136 Vårdföretagarna
- 137 Västerås kommun
- 138 Västra Götalandsregionen
- 139 Åklagarmyndigheten
- 140 Åre kommun
- 141 Överkalix kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Socialdepartementet **senast den 30 april 2022**. Svaren bör lämnas per e-post till s.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till s.sof@regeringskansliet.se. Ange diarienummer S2021/07629 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. Om remissen är begränsad till en viss del av betänkandet, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Betänkandet kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Remissinstanserna kan utan kostnad beställa tryckta exemplar av betänkandet via ett [beställningsformulär hos Elanders Sverige AB](#).

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria [Svara på remiss \(SB PM 2021:1\)](#). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Tony Malmborg
Departementsråd

Kopia till

Elanders Sverige AB, e-postadress: betankande@elanders.com

Socialförvaltningen

Maria Hellström

Verksamhetschef

Funktionsstöd: LSS och socialpsykiatri

Socialnämnden

**Riktade statsbidrag gällande habiliteringsersättning
2022****Förslag till beslut**

Socialförvaltningen föreslår socialnämnden besluta

att uppdra till förvaltningen att söka riktade medel för tillfällig höjning gällande habiliteringsersättning avseende år 2022 för de brukare som har insats daglig verksamhet enligt LSS.

Beskrivning av ärendet

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att under 2022 fördela stimulansbidrag för habiliteringsersättning till kommunerna. Medlen ska fördelas utifrån antalet deltagare som finns inom daglig verksamhet enligt LSS och får användas av kommunerna för att införa eller höja låg dagpenning till dem som deltar i den dagliga verksamheten. Statsbidraget ska dock inte bekosta en redan befintlig dagpenning.

Habiliteringsersättning är en ersättning som en person som deltar i daglig verksamhet kan få. Att utbetala habiliteringsersättning är frivilligt och regleras inte i lag, förordning eller föreskrift, men är ett sätt att stimulera den enskilde att delta i verksamheten.

I Härnösands kommun har både brukare med beslut om daglig verksamhet enligt LSS och brukare beslut om sysselsättning enligt socialtjänstlagen (SoL) rätt till habiliteringsersättning. Flertalet av de sistnämnda har sin sysselsättning inom ramen för daglig verksamhets lokaler. Totalt uppbär ca 155 brukare habiliteringsersättning.

De medel som kan rekvireras för habiliteringsersättning får endast tillfalla brukare med beslut daglig verksamhet enligt LSS. Det innebär att brukare med beslut enligt sysselsättning SoL ej får ta del av detta statsbidrag.

Förvaltningen ska utifrån värdegrund behandla brukare lika utifrån förutsättningar vilket blir en utmaning i och med att det ej finns riktade medel till brukare inom sysselsättning SoL. Socialförvaltningen har möjlighet att rekvirera 1 426 228 kr.

Att beakta är att habiliteringsersättning kan komma att påverka andra ersättningsnivåer som brukaren uppbär; bostadsbidrag eventuellt försörjningsstöd etc.

Nivåer för tillfälligt höjd habiliteringsersättning från och med 2021

Nedanstående höjning ska ses som tillfällig under 2022, då budget för höjningen grundas på statsbidrag.

Om statsbidraget inte förlängs föreslår förvaltningen att ersättningen återgår till den nivå som tidigare beslutats, dvs 36 kr för heldag respektive 25 kr för halvdag.

Höjd habiliteringsersättning under 2022

Den höjda habiliteringsersättningen under 2022 baseras på heldagsersättning till samtliga berörda personer, dvs i beräkningen tas ej hänsyn till hel- eller halvdagar.

Ersättningen betalas ut retroaktivt i december 2022 utifrån följande minimikriterier;

- Att beslut om Daglig verksamhet/sysselsättning är aktivt under november 2022.
- Att habiliteringsersättning utbetalats till brukaren under minst tre månader perioden februari-oktober 2022.

Mats Collin
Förvaltningschef

Maria Hellström
Verksamhetschef

Socialförvaltningen

Linda Ångman, nämndsekreterare

Socialnämnden

Revidering av Dokumenthanteringsplan Socialnämnden 2022

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår socialnämnden besluta

att föreslå Socialnämnden att anta den 2022-04-11 reviderade versionen av Dokumenthanteringsplan Socialnämnden.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden fattade beslut om en ny dokumenthanteringsplan i december 2018. Dokumenthanteringsplanen reviderades senast efter beslut av socialnämnden den 21 oktober 2021.

Det har nu uppkommit ett behov av tillägg i dokumenthanteringsplanen i delen som rör kärnverksamhet. Hemsjukvård, Registrering, Individ och familjeomsorger och Insatser för äldre och funktionshindrade. Ändringar har gjorts utifrån önskemål från berörd verksamhet.

Smittspårningslistor

I rutiner från Smittskyddsläkare, ska enhetschef upprätta så kallade smittspårningslistor. Dessa ska bevaras 10 år från att de är upprättade, se bilaga 2.

Ändring som gjorts vid revidering framgår i bilaga 1.

Följande ändring har gjorts:

- Under avsnitt 2.1.2 *Registrering* i tabell 2.1.2.0 *Hantera och registrera inkomna handlingar och ärenden* har **Hantera handlingar som ej är kopplat till ett pågående ärende** lagts till.
- Under avsnitt 3.1.2 *Individ och familjeomsorger* i tabell 3.1.2.0 *Leda – Styra – Organisera* har **Begäran om överflyttning från annan kommun** lagts till.
- Under avsnitt 3.1.5 *Insatser för äldre och funktionshindrade* i tabell 3.1.5.0 *Leda – Styra – Organisera* har **Begäran om överflyttning från annan kommun** lagts till.

- Under avsnitt 3.1.6 *Hemsjukvård* har tabell **3.1.6.3** ***Smittspårningslistor med anledning av extraordinära händelser*** lagts till.

Socialt perspektiv

Många av Socialnämndens handlingar berör enskilda individer. Det är därför viktigt att dessa handlingar hanteras på rätt sätt för att undvika att obehöriga tar del av sekretessuppgifter i handlingarna eller att den personliga integriteten kränks.

Ekologiskt perspektiv

Inget ekologiskt perspektiv.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Dokumenthanteringsplanen är ett väsentligt dokument ur ett rättssäkerhetsperspektiv, det försäkrar en spårbarhet och en tydlig arkiveringsordning.

Mats Collin
Förvaltningschef

Linda Ångman
Nämndsekreterare

Bilagor

- Bilaga 1 Dokumenthanteringsplan med spårbara ändringar vid revidering 202204.
- Bilaga 2 Rutin hantering av smittspårningslistor mars 2022.

Dokumenthanteringsplan 2021 v1.0

Socialnämnden

HÄRNÖSANDS KOMMUN

April 11, 2022

Versionshistorik

Datum	Version	Beskrivning
2018-11-07	1.0	Upprättande av dokument.
2021-06-17		Revidering av den allmänna delen.
2021-10-21		Revidering av kärnverksamhet.
2022-04-11		Revidering av kärnverksamhet. Tillägg i kapitlet Hantera och registrera inkomna handlingar och ärenden (2.1.2.0). Tillägg i kapitlet Leda – Styra – Organisera (3.1.2.0). Tillägg i kapitlet Leda – Styra – Organisera (3.1.5.0). Tillägg av Smittspårningslistor med anledning av extraordinära händelser (3.1.6.3).

0. Rutin för hantering av pappersdokument vid elektronisk registrering och handläggning	8
1. Ledning	9
1.1 Central ledningsfunktion	9
1.1.2 Socialnämnden	9
1.1.2.0 Leda – Styra – Organisera	9
1.1.2.1 Hantera nämndprocess	9
1.1.3 Verksamhetsledning	10
1.1.3.0 Leda – Styra – Organisera	10
1.1.3.1 Överlägga och besluta	10
1.1.3.2 Planera och följa upp verksamhet	11
1.1.3.3 Utveckla verksamhet	11
1.1.3.4 Bedriva systematiskt kvalitetsarbete	12
1.1.4 Myndighetsredovisning	12
1.1.4.0 Leda – Styra – Organisera	12
1.1.4.1 Lämna övriga uppgifter till SCB	13
1.1.4.2 Hantera övrig myndighetsredovisning	13
1.1.5 Omvärld	14
1.1.5.0 Träffa överenskommelser	14
1.2 Styrning	14
1.2.1 Styrdokument från regering och riksdag	14
1.2.1.0 Hantera styrdokument från regering och riksdag	14
1.2.2 Hantering av styrdokument från fullmäktige och kommunledning	15
1.2.2.0 Upprätta och följa upp policys och mål	15

1.2.2.1 Upprätta och revidera reglementen och arbetsordningar	15
1.2.3 Nämndens styrning och kontroll.....	15
1.2.3.0 Upprätta och följa upp nämndens styrdokument	15
1.2.3.1 Bedriva internkontroll.....	16
1.2.3.2 Hantera revision	16
1.2.3.3 Hantera extern tillsyn.....	17
1.2.4 Mål- och resursplanering	17
1.2.4.0 Leda – Styra – Organisera	17
1.2.4.1 Hantera mål- och resursplan	18
1.3 Organisering.....	18
1.3.1 Organisering.....	18
1.3.1.0 Organisera verksamhet.....	18
1.4 Demokrati och insyn	19
1.4.1 Hantering av allmänna handlingar	19
1.4.1.0 Tillhandahålla allmänna handlingar.....	19
1.4.2 Offentlig dialog.....	21
1.4.2.0 Hantera allmänhetens synpunkter	21
2. Verksamhetsstöd	22
2.1 Informationsförvaltning.....	22
2.1.1 Leda – Styra – Organisera	22
2.1.1.0 Leda och styra informationsförvaltning	22
2.1.2 Registrering	23
2.1.2.0 Hantera och registrera inkomna handlingar och ärenden.....	23
2.1.3 Dokumentation och dokumenthantering.....	23

2.1.3.0 Utreda och besluta om bevarande och gallring	23
2.1.4 Närarkiv	24
2.1.4.0 Leda – Styra – Organisera	24
2.1.4.1 Hantera analog arkivering	24
2.1.5 Arkivförvaltning	24
2.1.5.0 Beskriva och redovisa arkiv	24
2.2 HR/Personal	25
2.2.1 Samverkan och förhandling	25
2.2.1.0 Leda – Styra – Organisera	25
2.2.1.1 Hantera samverkan enligt avtal.....	25
2.2.1.2 Hantera övrig personalsamverkan	26
2.2.2 Bemanning	26
2.2.2.0 Rekrytera	26
2.2.2.1 Semesterplanera	27
2.2.2.2 Hantera särskilda anställningsformer.....	27
2.2.3 Arbetsmiljö.....	28
2.2.3.0 Bedriva systematiskt arbetsmiljöarbete.....	28
2.2.4 Personalhälsa	30
2.2.4.0 Bedriva friskvård.....	30
2.2.4.1 Leda – Styra – Organisera	30
2.2.4.2 Hantera tillbud	30
2.3 Ekonomi	31
2.3.1 Kapitalförvaltning	31
2.3.1.0 Leda – Styra – Organisera	31

2.3.2 Bidragshantering.....	31
2.3.2.0 Hantera statsbidrag	31
2.3.3 Stiftelser och fonder.....	31
2.3.3.0 Hantera sociala stiftelser	31
2.4 Inköp.....	32
2.4.1 Inköp.....	32
2.4.1.0 Hantera inköp under tröskelvärde	32
2.4.1.1 Avropa och göra direktinköp	33
2.5 Lokalförsörjning & fastighetsunderhåll	34
2.5.1 Anskaffning.....	34
2.5.1.0 Uppföra eller bygga om byggnad eller lokal.....	34
2.5.1.1 Inhyra byggnad eller lokal	34
2.5.2 Underhåll och tillgång	35
2.5.2.0 Underhåll och tillgång till lokal.....	35
2.5.3 Avveckling	35
2.5.3.0 Avveckla byggnad eller lokal.....	35
2.6 Inventariehantering.....	36
2.6.1 Inventariehantering.....	36
2.6.1.0 Hantera inventarier	36
2.7 Intern krisledning	37
2.7.1 Intern krisledning	37
2.7.1.0 Bedriva systematiskt brandskyddsarbete.....	37
2.7.1.1 Hantera skalskydd.....	38
2.7.2 Information och marknadsföring.....	39

2.7.2.0 Publicera	39
2.7.2.1 Hantera trycksaker	40
2.7.2.2 Annonsera	40
3 Kärnverksamhet.....	41
3.1 Vård och omsorg	41
3.1.0 Ledning.....	41
3.1.0.1 Ledning.....	41
3.1.0.2 Anmälan enligt Lex Maria.....	41
3.1.0.3 Hantera vårdekonomiska frågor.....	42
3.1.0.4 Ge förenings- och organisationsstöd	43
3.1.1 Gemensam verksamhet.....	44
3.1.1.1 Hantera lokalförsörjning till kärnverksamheterna.....	44
3.1.1.2 Hantera avvikelser.....	45
3.1.1.3 Göra dödsboanmälan och handlägga begravningshjälp.....	46
3.1.2 Individ och familjeomsorger	47
3.1.2.0 Leda – Styra – Organisera	47
3.1.2.1 Anskaffa sociala bostäder	48
3.1.2.2 Lämna ekonomiskt bistånd	49
3.1.2.3 Bedriva familjerådgivning	52
3.1.3 Insatser för barn och ungdomar	53
3.1.3.0 Utredda barns behov.....	53
3.1.3.0 Öppenvård för barn och unga	55
3.1.3.2 Placera barn utanför eget hem.....	57
3.1.3.3 Utredda enskilt hem för vård och fostran	59

3.1.4 Insatser för vuxna missbrukare	60
3.1.4.0 Svara för öppna insatser för vuxna missbrukare	60
3.1.4.1 Ge institutionsvård åt vuxna missbrukare	62
3.1.5 Insatser för äldre och funktionshindrade	65
3.1.5.0 Leda – Styra – Organisera	65
3.1.5.1 Bedriva öppen omsorg	66
3.1.5.1.0 Anordna hemtjänst	66
3.1.5.1.1 Anordna individstöd	69
3.1.5.1.2 Anordna särskilt boende	73
3.1.5.1.3 Svara för LSS	78
3.1.5.1.4 Ge stöd till anhöriga	85
3.1.6 Hemsjukvård	86
3.1.6.0 Leda – Styra – Organisera	86
3.1.6.1 Bedriva hemsjukvård	87
3.1.6.2 Vaccinationsregister med anledning av extraordinära händelser	90
3.1.6.3 Smittspårningslistor med anledning av extraordinära händelser	90
3.1.7 Familjerätt	90
3.1.7.0 Faderskap och föräldraskap	90
3.1.7.1 Adoptioner	93
3.1.7.2 Vårdnad, boende, umgänge	96
3.1.8 Stöd till brottsoffer	98
3.1.8.0 Stödja brottsoffer	98
3.2 Särskilda samhällsinsatser	99
3.2.1 Konsumentstöd och budgetrådgivning	99

3.2.3.0 Bistå med budgetrådgivning	99
3.2.3.1 Bistå med skuldsanering	100

4. Systemförteckning	102
A. Remisshanteringsprocess	104
B. Utredningsprocess	104

0. Rutin för hantering av pappersdokument vid elektronisk registrering och handläggning

Handlingar som inkommer till kommunen på papper får överföras till elektroniskt format för registrering i ärendehanteringssystem genom att skannas.

Den elektroniska versionen av dokumentet kvalitetsgranskas mot pappersdokumentet och registreras i ärendehanteringssystemet. (Som ankomstdatum gäller angivet datum i ärendehanteringssystemet).

Pappersdokumentet sorteras utifrån ankomstdatum, och vid behov följt av annan lämplig ordning (t ex objektordning).

Pappersdokumentet får gallras tidigast sex månader efter registreringsdatum.

För pappersdokument där dess elektroniska version inte håller godtagbar kvalitet undantas handlingen från gallring och arkiveras i pappersakt med tidsfrist som anges i dokumenthanteringsplanen (därav valbart arkivformat: "Papper/Pdf-A").

Vissa handlingar arkiveras endast på papper, vilket anges nedan i denna plan (arkivformat: "Papper").

1. Ledning

1.1 Central ledningsfunktion

1.1.2 Socialnämnden

1.1.2.0 Leda – Styra – Organisera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Organisera sammanträden	Sammanträdesplan	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
	Kallelse	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	

1.1.2.1 Hantera nämndprocess

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera sammanträden	Dagordning/ föredragningslista	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	-	-	Läggs till protokollet
	Deltagarförteckning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Register/ innehållsförteckning till protokollen	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Protokoll med ev bilagor	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Protokollsanteckning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	Läggs till berört protokoll.

1.1.3 Verksamhetsledning

1.1.3.0 Leda – Styra – Organisera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Organisera sammanträden	Kallelse	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
Styra kvalitetsredovisning	Manual för uppföljning av aktiviteter (i Stratsys)	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
	Manual för uppföljning av indikatorer (i Stratsys)	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

1.1.3.1 Överlägga och besluta

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera möte	Dagordning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet			

	Protokoll med ev bilagor/mötesanteckningar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
--	--	---------------------------------------	---------	------	--------	--

1.1.3.2 Planera och följa upp verksamhet

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera planering och utfall	Verksamhetsplan	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
Hantera uppföljning	Utvärdering/ Verksamhetsberättelse	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

1.1.3.3 Utveckla verksamhet

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera utveckling	Utvecklingsplan	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

1.1.3.4 Bedriva systematiskt kvalitetsarbete

Verksamhetsområde 1.1 Central ledningsfunktion	Beskrivning Kommunens systematiska kvalitetsarbete hanteras i Stratsys-systemet. Sekretess föreligger normalt inte för uppgifter i dessa handlingar.					
Processgrupp Verksamhetsledning						
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Aktivering och målstyrning	Mål- /aktivitetsformuleringar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
Uppföljning	Avrapporteringar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

1.1.4 Myndighetsredovisning

1.1.4.0 Leda – Styra – Organisera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera information om verksamhetsredovisning	Anvisningar och meddelanden	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

1.1.4.1 Lämna övriga uppgifter till SCB

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Lämna övrig uppgift till SCB	Räkenskapssammandrag	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

1.1.4.2 Hantera övrig myndighetsredovisning

Verksamhetsområde 1.1 Central ledningsfunktion	Beskrivning Avser myndighetsgemensam redovisning. Verksamhetsspecifik redovisning hanteras i respektive processgrupp. Diarieföringen sker i Ciceron ärendehanteringssystem. Sekretess föreligger normalt inte för uppgifter i dessa handlingar.					
Processgrupp Myndighetsredovisning						
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Besvara enkät eller statistikformulär	Enkäter/statistikformulär, som besvaras, pappersbundna eller med utskriftsfunktion	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	Skärmbunden enkät med utskriftsfunktion skrivs ut och diarieförs.
	Enkäter, som besvaras, skärmbundna	-	Vid inaktualitet	-	-	Avser online-enkäter som <u>inte</u> går att skriva ut.

Hantera övrig myndighetsredovisning	Verksamhetsberättelse, färdigställd	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
-------------------------------------	-------------------------------------	------------	---------	------	--------------	--

1.1.5 Omvärld

1.1.5.0 Träffa överenskommelser

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Sluta avtal	Samarbetsavtal	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	

1.2 Styrning

1.2.1 Styrdokument från regering och riksdag

1.2.1.0 Hantera styrdokument från regering och riksdag

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera styrande handling	Styrdokument	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
Följa upp resultat av styrning	Uppföljningshandling	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	Implementering och uppföljning, konsekvensutredningar mm med avseende på lagstiftning.

1.2.2 Hantering av styrdokument från fullmäktige och kommunledning

1.2.2.0 Upprätta och följa upp policys och mål

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera övergripande styrdokument	Policydokument	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

1.2.2.1 Upprätta och revidera reglementen och arbetsordningar

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera styrande dokument	Reglementen	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Riktlinjer	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Arbetsordning	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

1.2.3 Nämndens styrning och kontroll

1.2.3.0 Upprätta och följa upp nämndens styrdokument

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera styrande dokument	Riktlinjer	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

	Instruktion, manual	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Regelverk	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

1.2.3.1 Bedriva internkontroll

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera styrning	Plan för intern kontroll	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	Kan ingå i verksamhetsplanen
	Attestantförteckning	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Delegationsordning	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

1.2.3.2 Hantera revision

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera revisorernas handlingar	Revisionsrapport	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Yttrande	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

	Kompletterande information	Diariéförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Revisionsplan	Diariéförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

1.2.3.3 Hantera extern tillsyn

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera tillsynsmyndighetens handlingar	Tillsynsrapport	Diariéförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Yttrande	Diariéförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Kompletterande information	Diariéförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

1.2.4 Mål- och resursplanering

1.2.4.0 Leda – Styra – Organisera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Styra budgetarbete	Budgetdirektiv	Diariéförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

1.2.4.1 Hantera mål- och resursplan

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Begära medel	Budgetäskande	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
Lägga resursplan	Budget	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
Justera budget	Begäran ombudgetering	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

1.3 Organisering

1.3.1 Organisering

1.3.1.0 Organisera verksamhet

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Utreda och planera organisation	Organisationsutredning	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Organisationsplan	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

1.4 Demokrati och insyn

1.4.1 Hantering av allmänna handlingar

1.4.1.0 Tillhandahålla allmänna handlingar

Verksamhetsområde 1.4 Demokrati och insyn	Beskrivning En begäran om utlämnande av allmän handling som omfattas av sekretess ska prövas. Beslutet fattas skriftligt om den som frågar begär det, detta för att saken ska kunna överklagas. Diarieföringen sker i Ciceron ärendehanteringssystem. Sekretess föreligger normalt inte för uppgifter i dessa handlingar.					
	Processgrupp Hantering av allmänna handlingar					
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Begära ut allmän handling eller uppgift ur sådan	Begäran om offentlig allmän handling/uppgift ur allmän handling	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
	Begäran om sekretessbelagd allmän handling/uppgift ur allmän handling	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	Begäran diariieförs endast när det fattas ett beslut med anledning av den.
	Beslut gällande begäran om utlämnande av sekretessbelagd allmän handling	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

	Överklagan	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Beslut från domstol	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	

1.4.1.1 Hantera ordning för personuppgifter

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Godkänna personuppgiftshantering i verksamheter	Samtycke för behandling av personuppgifter	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
Rapportera händelse	Incidentrapport GDPR till Datainspektion	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Svar på rapport från Datainspektionen	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Kommunintern incidentrapport	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	1 år	-	-	Incidentrapport som inte redovisas till Datainspektionen
Besvara begäran om registerutdrag	Begäran	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Rapport per personuppgifts-ansvarig	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

1.4.2 Offentlig dialog

1.4.2.0 Hantera allmänhetens synpunkter

Verksamhetsområde 1.4 Demokrati och insyn	Beskrivning Avser klagomål och förslag. Sekretess föreligger normalt inte för uppgifter i dessa handlingar.					
Processgrupp Offentlig dialog						
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera inkommen reaktion från allmänhet	Synpunkt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	2 år	-	-	
	Fråga	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	2 år	-	-	
	Svar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	2 år	-	-	

2. Verksamhetsstöd

2.1 Informationsförvaltning

2.1.1 Leda – Styra – Organisera

2.1.1.0 Leda och styra informationsförvaltning

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Styra arkivvården	Arkivbeskrivning	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Brev om tillsyn	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Tillsynsprotokoll	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Rådgivande dokument	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
Styra dokumenthantering	Dokumenthanteringsplan	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
Styra informationssäkerhet	Informationssäkerhetsdokumentation	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

2.1.2 Registrering

2.1.2.0 Hantera och registrera inkomna handlingar och ärenden

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Överföra telefonmeddelanden av betydelse för ärende	Tjänstemeddelande	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	Telefonmeddelande (SMS, MMS, röstbrevlåda) överförs på papper och därefter raderas telefonmeddelandet.
Hantera handlingar av enklare karaktär.	Handling av tillfällig eller ringa betydelse	Systematiskt	Gallras vid inaktualitet	-	-	Kan vara reklam, konferensmaterial, förfrågan.
Hantera handlingar som ej är kopplat till ett pågående ärende	Inkommen handling rörande enskild person	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	2 år	-	-	

2.1.3 Dokumentation och dokumenthantering

2.1.3.0 Utreda och besluta om bevarande och gallring

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera gallring av allmänna handlingar	Utredning om gallring	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

2.1.4 Närarkiv

2.1.4.0 Leda – Styra – Organisera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Styra arkivering	Arkiveringsinstruktioner	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	Arkiveringsinstruktioner upprättas vid behov av arkivansvarig.

2.1.4.1 Hantera analog arkivering

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera arkivvård	Arkiveringsinstruktioner	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

2.1.5 Arkivförvaltning

2.1.5.0 Beskriva och redovisa arkiv

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Redovisning av arkivhandlingar	Arkivförteckning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	-	Papper/Pdf-A	

2.2 HR/Personal

2.2.1 Samverkan och förhandling

2.2.1.0 Leda – Styra – Organisera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Organisera dialog med medarbetare	Schema för personalsamtal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

2.2.1.1 Hantera samverkan enligt avtal

Verksamhetsområde	Beskrivning					
2.3 HR/Personal	Enligt Medbestämmandelagen (MBL) har arbetsgivaren en skyldighet att samverka med den fackliga organisationen. Bland annat har facket rätt till information, tolkningsföreträdare i vissa frågor och förhandling om viss information. Målet är att få en kontinuerlig utveckling av individen, arbetsplatsen och verksamheten. Sekretess föreligger normalt inte för uppgifter i dessa handlingar.					
Processgrupp						
Samverkan och förhandling						
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Ingå avtal	Samverkansavtal	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
Samverka	Protokoll med bilagor	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
Förhandling organisation	Kallelse	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	

	MBL-protokoll med bilagor	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
Förhandling individ	MBL-protokoll med bilagor	Systematiskt/ Personalakt	Bevaras	Efter avrop	Papper	
Dokumentera arbetsplatsträff	Protokoll/ mötes- anteckningar APT	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

2.2.1.2 Hantera övrig personalsamverkan

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Dokumentera personalsamtal	Utvecklingsplan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	Till resultatutvecklingssamtal (RUS)

2.2.2 Bemanning

2.2.2.0 Rekrytera

Verksamhetsområde 2.3 HR/Personal	Beskrivning Sekretess föreligger normalt inte för uppgifter i dessa handlingar.					
Processgrupp Kompetensförsörjning						
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning

Hantera ej begärda ansökningar	Spontanansökan, arbete eller sommarjobb	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
	Spontanansökan, examensarbete eller praktikplats	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

2.2.2.1 Semesterplanera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Planera för semester	Semesterplan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

2.2.2.2 Hantera särskilda anställningsformer

Verksamhetsområde 2.3 HR/Personal	Beskrivning Avser korttidsanställningar upp till tre månader. Sekretess föreligger normalt inte för uppgifter i dessa handlingar					
Processgrupp Hantera särskilda anställningsformer						
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning

Anställa tillfällig personal	Anställningsavtal – timvikarie	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	1 år	-	-	
	Utdrag ur Belastningsregister – Timvikarier och praktikanter	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	1 år	-	-	
	Sekretessförbindelse – timvikarie och praktikanter	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	1 år	-	-	

2.2.3 Arbetsmiljö

2.2.3.0 Bedriva systematiskt arbetsmiljöarbete

Verksamhetsområde 2.3 HR/Personal	Beskrivning Enligt arbetsmiljölagen (AML) skall det på varje arbetsplats bedrivas systematiskt arbetsmiljöarbete och arbetet ska vara en naturlig del av verksamheten. Arbetsmiljölagen reglerar hur samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare ska gå till, till exempel genom regler om skyddsombudens verksamhet. Sekretess föreligger normalt inte för uppgifter i dessa handlingar.					
Processgrupp Arbetsmiljö						
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera statlig kontroll av arbetsmiljö	Anmälan om arbetsmiljöinspektion	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

	Inspektionsrapport	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Svar på inspektionsrapport	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Beslut av AMV	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
Övervaka kemikaliehantering	Säkerhetsdatablad	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Se anm.	5 år/gallras vid inaktualitet	Papper/Pdf-A	Datablad för CMR-ämnen bevaras, övriga gallras vid inaktualitet.
	Riskanalys	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Kemikalie-förteckning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Åjourhålls	Gallras vid inaktualitet	-	
	Exponerings-register	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
Dokumentera skyddskommitténs sammanträden	Kallelse	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
	Protokoll	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Protokoll	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
	Riskbedömning/ Handlingsplan	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

2.2.4 Personalhälsa

2.2.4.0 Bedriva friskvård

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera friskvård	Beställning av tjänst hos företagshälsovård	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

2.2.4.1 Leda – Styra – Organisera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Dokumentera hälsoeffekter hos personal vid extraordinär händelse	Exponerings- dokumentation	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	Efter avrop	Papper/ elektronisk fil	Avser t ex smitta vid pandemi, endemi, lokal allvarlig olycka etc. Se även Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2018:4.

2.2.4.2 Hantera tillbud

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Dokumentera tillbud	Tillbudsanmälan	Diariet	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

2.3 Ekonomi

2.3.1 Kapitalförvaltning

2.3.1.0 Leda – Styra – Organisera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Styra tillgång till handkassa	Semesterersättare för handkassa	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	1 år	-	-	

2.3.2 Bidragshantering

2.3.2.0 Hantera statsbidrag

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Ansöka om statsbidrag	Ansökan med beslut	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

2.3.3 Stiftelser och fonder

2.3.3.0 Hantera sociala stiftelser

Verksamhetsområde	Beskrivning
2.4 Ekonomi	Socialförvaltningen ansvarar för ett antal fonder, behandlar inkomna ansökningar och ombesörjer utbetalning av beslutade medel ur fonderna.

Processgrupp Stiftelser och fonder	Handlingar från privata stiftelser som har fonderade medel och som socialförvaltningen administrerar utgör inte allmän handling och ska inte diarieföras. Diarieföringen sker i Ciceron ärendehanteringssystem. Sekretess för uppgifter i dessa handlingar kan föreligga.					
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera ansökan och besluta	Ansökan	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Beslut	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Svarsbrev	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
Aktualisera utbetalning	Utanordning	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

2.4 Inköp

2.4.1 Inköp

2.4.1.0 Hantera inköp under tröskelvärde

Verksamhetsområde	Beskrivning
2.5 Inköp	Om direktupphandlingen genomförs på förvaltningen ska dokumentationen registreras i diariet, men om upphandlingsenheten gör den sker registrering i upphandlingsdiarium.

Processgrupp Inköp	Sekretess för uppgifter i dessa handlingar föreligger normalt inte.					
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Begära in offert	Förfrågan till leverantör	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	Innefattar ev. kravspecifikation.
	Offert/anbud	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
Besluta om vara eller tjänst	Avtal inklusive bilagor	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
	Beställning	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Orderbekräftelse	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

2.4.1.1 Avropa och göra direktinköp

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Göra beställning	Beställning direktupphandling	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	10 år	-	-	
	Orderbekräftelse	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

	Leveranssedel	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	1 år	-	-	
--	---------------	---------------------------------------	------	---	---	--

2.5 Lokalförsörjning & fastighetsunderhåll

2.5.1 Anskaffning

2.5.1.0 Uppföra eller bygga om byggnad eller lokal

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Anpassa lokal för verksamhetsbehov	Byggbeskrivning vid lokaljustering	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
	Besiktningsprotokoll efter lokaljustering och lokalavveckling	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

2.5.1.1 Inhyra byggnad eller lokal

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hyra lokal	Utredning/ skrivelse	Diariéförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Hysesavtal	Diariéförs	Bevaras	5 år	Papper	

	Avisering om hyresjustering	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	1 år	-	-	
--	-----------------------------	---------------------------------------	------	---	---	--

2.5.2 Underhåll och tillgång

2.5.2.0 Underhåll och tillgång till lokal

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera inträffad skadegörelse	Polisanmälan vid skadegörelse	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Försäkringsanmälan, inkl eventuell skriftväxling	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
Vårda lokal	Avtal om lokalvård	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
Tillgång till lokal	Nyckelkvittens	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	1 år	-	-	

2.5.3 Avveckling

2.5.3.0 Avveckla byggnad eller lokal

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Säga upp hyrd lokal	Uppsägning av hyresavtal	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

	Besiktningsprotokoll vid lokalavveckling	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
	Nyckelkvittens	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

2.6 Inventariehantering

2.6.1 Inventariehantering

2.6.1.0 Hantera inventarier

Verksamhetsområde 2.7 Inventariehantering	Beskrivning Det löpande arbetet behöver utrustning och förbrukningsmateriel för att fungera. Vanligen görs ramavtal upp med en eller flera leverantörer av materiel som sedan verksamheten kan beställa från direkt. I dessa processer hanteras viss dokumentation på lokal nivå av den närmast ansvariga handläggaren. Sekretess för uppgifter i nedanstående handlingar föreligger normalt inte.					
Processgrupp Inventariehantering						
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera dokumentation vid materielleverans	Följesedel lager-/materielleverans	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	1 år	-	-	
Införskaffa kontorsutrustning	Leasing-/hyresavtal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

Rapportera maskinstatus	Driftrapport till/från maskinleverantör	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	Kopieringsmaskin, telefax etc.
Försäkra inventarier	Försäkringsbrev	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	2 år efter inaktualitet	-	-	
Rapportera uppkommen skada	Skadeanmälan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
Rapportera uppsåtlig skada	Polisanmälan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
Avsluta leasing/hyra av inventarier	Uppsägning leasing/hyresavtal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	Kopiator eller annan kontorsutrustning. Sammanförs med hyresavtalet.

2.7 Intern krisledning

2.7.1 Intern krisledning

2.7.1.0 Bedriva systematiskt brandskyddsarbete

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera brandskyddsarbete	Dokumentation av brandskyddsarbete	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

	Gränsdragningslista	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
	Checklista	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	"Att kontrollera innan lokal hyrs ut"
	Utrymningsplan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
	Kontrollogg, SBA	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	5 år	-	-	

2.7.1.1 Hantera skalskydd

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Besikta larm- anläggning	Utlåtanden					
	-räddningstjänsten	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	- larminstallatör	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	10 år	-	-	
	Protokoll revisionsbesiktning	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Anläggningsintyg från leverantör	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	5 år	-	-	

Hantera passersystem	Passerkortslista	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
	Logghistorik passersystem	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	2 år	-	-	
	Kalender för passersystem	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

2.7.2 Information och marknadsföring

2.7.2.0 Publicera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera webbpublicering	Nyhetsnotiser	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
Hantera intranät	Inlägg, se anm.	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
	Interna nyheter	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

Hantera publicering på sociala medier	Meddelanden/inlägg på sociala medier	Systematiskt - Ansvarig handläggare/ Diarieförs		-	-	
	Kommentarer/svar på inlägg på sociala medier	Systematiskt - Ansvarig handläggare/ Diarieförs		-	-	
Informera på extern webb	Information om ärendehantering, service	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	

2.7.2.1 Hantera trycksaker

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera broschyrer	Broschyr	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	1 arkivexemplar bevaras.
Hantera eget periodiskt tryck	Trycksak	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	Exv. informationsblad, nyhetsbrev, tryckt årsredovisning etc. 1 arkivexemplar.

2.7.2.2 Annonsera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
-----------	----------	----------------------------	----------	----------------------------------	-------------	------------

Hantera egen annonsering	Annonser av ringa karaktär	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	Exv. om tillfällig ändring av öppettider etc.
	Annonser, övriga	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

3 Kärnverksamhet

3.1 Vård och omsorg

3.1.0 Ledning

3.1.0.1 Ledning

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Redovisa verksamheten	Verksamhetsanalys och åtgärdsplan	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	SKRs analysverktyg.
	Patientsäkerhetsberättelse	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Kvalitetsberättelse	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

3.1.0.2 Anmälan enligt Lex Maria

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Aktualisering	Synpunkt/ Klagomål	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	Från privatperson, patientnämnd eller IVO.

	Avvikelse rapport - interna	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
	Avvikelse i vårdkedjan - inkommande	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	Avvikelse som uppmärksammas av annan vårdgivare kring kommunens hälso- och sjukvård eller socialtjänst. Ska förhoppningsvis komma in i Life care
Utreda händelse	Utredning	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
Överlämna till IVO	Begäran om komplettering	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
	Kompletteringar till IVO	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
	Beslut från IVO	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
	Uppföljning från IVO	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	

3.1.0.3 Hantera vårdekonomiska frågor

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Besluta om avgift för betalning av kund	Underlag till inkomstförfrågan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	2 år	-	-	Uppgifter inhämtas från andra myndigheter via verksamhetssystem.

	Inkomstförfrågan till kund	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	2 år	-	-	
	Inkomstförfrågan från kund	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	2 år			Undertecknad av kund/ställföreträdare. Kan omfatta ansökan om reducering för dubbla boendekostnader, fördyrade levnadsomkostnader mm.
	Avgiftsbeslut till kund	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	10 år, se anm.	-	-	Tidsfrist räknas från beslutsåret.
	Beslut om hyresreducering	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	10 år, se anm.	-	-	Tidsfrist räknas från beslutsåret.
	Uppgift om ställföreträdare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
Interkommunal fakturering	Underlag till faktura	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	1 år	-	-	
Fakturera för uppdrag inom daglig verksamhet	Underlag till faktura	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	1 år	-	-	

3.1.0.4 Ge förenings- och organisationsstöd

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning

Hantera bidrag till föreningar	Ansökan med bilagor	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
--------------------------------	---------------------	------------	---------	------	--------------	--

3.1.1 Gemensam verksamhet

3.1.1.1 Hantera lokalförsörjning till kärnverksamheterna

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Förse verksamhet med lokal	Tjänsteskrivelse med bilagor	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	

	Underlag	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	Korrespondens, ritningsförslag, beräkningsförslag etc.
	Genomförande- avtal	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
	Slutliga bygghandlingar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	Relationsritningar, beskrivningar etc. (I den mån fastighetsägaren lämnar över dokumentation).
Förvalta lokaler	Brandskyddsdokumentation	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	Efter avrop	Papper/Pdf-A	
	Tillsynsprotokoll brandskydd	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	Efter avrop	Papper/Pdf-A	

	Besiktningshandlingar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	Efter avrop	Papper/Pdf-A	
	Hysesavtal	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	Gränsdragningslista kan vara inkluderad
	Tjänsteavtal	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	Städning, dryckesautomater mm.
	Skalskyddsdokumentation	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
	Arbetsmiljörelaterade handlingar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	Efter avrop	Papper/Pdf-A	Evakueringsplaner, riskanalyser.
	Beställning ändrings- och tilläggsarbete	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
	Uppsägningshandling	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

3.1.1.2 Hantera avvikelser

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Registrera avvikelse	Avvikelse rapport	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	Avser fullständig rapport, avvikelseuppgift angående vårdtagaren förs in som journalanteckning.

	Avvikelser i vårdkedjan - utgående	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
--	------------------------------------	-----------------------------------	---------	------	--------------	--

3.1.1.3 Göra dödsboanmälan och handlägga begravningshjälp

Verksamhetsområde	Beskrivning					
3.2 Vård och omsorg	Ansökan om medel för begravning hanteras inom processen Lämna ekonomiskt bistånd.					
Processgrupp	Sekretess kan föreligga för nedanstående handlingar.					
Gemensam verksamhet						
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Ordna begravning	Anstånd om gravsättning hos Skatteverket	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Dödsfallsintyg	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Släktutredning från Riksarkivet	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Avtal med begravningsbyrå	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Beslut	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Överklagan med yttranden och beslut från domstol	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
Hantera dödsboanmälan	Dödsfallsintyg	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Uppgifter för dödsboanmälan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	Räkningar, försäkringar, bankmedel, annan tillgångsdokumentation.
	Beslut	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Fullmakt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Dödsboanmälan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

3.1.2 Individ och familjeomsorger

3.1.2.0 Leda – Styra – Organisera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera inkomna riktlinjer	Policydokument för familjerådgivning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
Ordna bostad för verksamheten	Bostadskontrakt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	1 år efter utgång	-	-	

	Borgensförbindelse	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
Verksamhetsstyrning	Kontinuitetsplan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Utgående gallras när ny ersätter	-	-	
Begäran om överflyttning från annan kommun	Avslagen begäran	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	2 år	-	-	

3.1.2.1 Anskaffa sociala bostäder

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Ordna bostad för tillfälligt boende	Ansökan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Utredning med beslut	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Andrahands- kontrakt/ Nyttjanderättsavtal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	Mellan kommunen och hyresgästen.

3.1.2.2 Lämna ekonomiskt bistånd

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Aktualisering	Ansökan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Anmälan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
Hantera stöduppgifter till ärendet	Akt-anteckningar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
Utreda och besluta	Underlag av tillfällig karaktär, se anm	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	T ex bankhandlingar, deklarationer, kvitton, hyresavier (ej kontrakt), aktivitets- och närvarorapporter
	Borgensförbindelser	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Fullmakter	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Samtycke	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

	Läkarintyg	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Domar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Utredning i enskilt ärende					
	Uppehållstillstånd	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	Permanent eller tillfällig.

	Hyreskontrakt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Arbetsplaner	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Avslag på etableringsplan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Bosättningsunderlag	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

	Yttrande till tingsrätt, förvaltningsrätt eller HD	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	Kan avse både förvaltningens yttrande eller den enskildes.
	Förvaltningens beslut	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Brev, epost, sms av betydelse	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter senaste anteckning	Papper	SMS får kopieras in som journalanteckning och därefter får meddelandet gallras.
	Delgivningskvitto	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

	Överklagan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
Verkställande	Utbetalning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare				
	Rekvissionskopia	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet			
	Faktura	Systematiskt/ Ansvarig handläggare				

	Utanordning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare				Till betalkort.
Förvalta egna medel	Utredning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	10 år			
	Beslut	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	10 år			
	Journal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	10 år			
	Fullmakt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	10 år			
Svara på registerbegäran	Begäran	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet			

3.1.2.3 Bedriva familjerådgivning

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Anmäla samtal	Kontaktuppgift	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	

	Korrespondens	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	Mejl, SMS etc.
Genomföra samtal	Minnesanteckningar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
Redovisa verksamheten	Anmälningssblankett	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	Statistik till SCB/Socialstyrelsen
	Sammanställning till verksamhetsledning	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	

3.1.3 Insatser för barn och ungdomar

3.1.3.0 Utredda barns behov

Verksamhetsområde	Beskrivning					
3.2 Vård och omsorg	Ärendehantering sker med stöd av verksamhetssystem, uppgifter hanteras både elektroniskt och på papper. När ärende avslutas ska de elektroniska uppgifterna föras över på papper till akt. Ansvarig handläggare ansvarar för att detta sker.					
Processgrupp Individ- och familjeomsorger						
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Aktualisering	Ansökan enl. SOL/LVU med bilagor	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

	Anmälan/ information på annat sätt	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
Hantera egna stöduppgifter under processens gång	Journalanteckningar	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Korrespondens av betydelse	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter senaste anteckning	Papper	Mejl får kopieras in som journalanteckning och därefter får mejlet gallras.

Utreda behov och besluta	Utredningsplan	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Utredning/ beslutsunderlag	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Vårdplan vid placering	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Beräkning av avgift	Systematiskt/Ansvarig handläggare	2 år	-	-	
	Beslut enligt SoL eller LVU	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	SoL eller LVU
	Ansökningsformulär om vård enligt LVU till förvaltningsrätt	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Utlåtanden	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

Hantera överklagan	Ordförandebeslut enligt 6 § och/eller 11 § LVU	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Handräckningsbegäran enligt 32 § eller 43 § LVU	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Underställan enligt 7 § LVU till förvaltningsrätt	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Dom/beslut från förvaltningsrätt	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Överklagan	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Yttrande till domstol eller åklagare	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Beslut från domstol eller åklagare	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

3.1.3.0 Öppenvård för barn och unga

Verksamhetsområde	Beskrivning
3.2 Vård och omsorg	Öppenvårdsinsatser kan ske inom ramen för den egna verksamheten och/eller genom kontaktperson/-familj.

Processgrupp Individ- och familjeomsorger	Ärendehantering sker med stöd av verksamhetssystem, uppgifter hanteras både elektroniskt och på papper. När ärende avslutas ska de elektroniska uppgifterna föras över på papper till akt. Ansvarig handläggare ansvarar för att detta sker.					
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Genomföra uppdrag	Uppdrag till utförare	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Genomförandeplan från utförare	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Genomförandeplan omfattar uppdrag	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	Gäller kontaktfamilj, -person och särskilt kvalificerad kontaktfamilj.
	Avtal mellan socialnämnden och kontaktperson/familj	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Akt-anteckningar	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Tidrapporter	Systematiskt/Ansvarig handläggare HR	-	-	-	Kontaktfamilj, -person och särskilt kvalificerad kontaktfamilj rapporterar utförd tid i förhållande till avtal för att få ersättning utbetald. Utbetalningen sköts av HR-avdelningen.

Följa upp insatser	Uppföljning av öppenvårdsinsatser	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
--------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	---------	-------------------------------	--------	--

3.1.3.2 Placera barn utanför eget hem

Verksamhetsområde	Beskrivning					
3.2 Vård och omsorg	Placeringen kan ske i jourhem, familjehem (egna eller konsulentstödda), stödboende, HVB-hem eller SIS.					
Processgrupp	Ärendehantering sker med stöd av verksamhetssystem, uppgifter hanteras både elektroniskt och på papper. När ärende avslutas ska de elektroniska uppgifterna föras över på papper till akt. Ansvarig handläggare ansvarar för att detta sker.					
Individ- och familjeomsorger						
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Genomföra vårduppdrag	Genomförandeplan omfattar uppdrag	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Genomförandeplan från utförare	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Placeringsinformation	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	På väg-enkät	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

	Avtal mellan socialnämnden och stödboende, HVB, SIS	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Meddelande om utskrivning från institution, HVB eller SIS	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Akt-anteckningar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
Uppföljning	Uppföljning av vård	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Övervägande enligt SoL eller LVU samt socialnämndens protokoll	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Omprövning enligt LVU samt socialnämndens protokoll	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Uppföljning av barns situation	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

3.1.3.3 Utreda enskilt hem för vård och fostran

Verksamhetsområde	Beskrivning
3.7 Vård och omsorg	

Verksamhetsområde	Beskrivning					
3.2 Vård och omsorg	Ärendehanteringen sker med stöd av verksamhetssystem, uppgifter hanteras både elektroniskt och på papper. När ärende avslutas ska de elektroniska uppgifterna föras över på papper till akt. Ansvarig handläggare ansvarar för att detta sker.					
Processgrupp Individ- och familjeomsorger						
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Aktualisering	Intresseanmälan	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Intresseanmälan som inte leder vidare	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
	Bra-famformulär	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Registerutdrag	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
Utredning av familjehem	Referenser	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

	Utredning från annan kommun/ privat utförare	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Utredning	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
Placering av barn	Avtal	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Akt-anteckningar	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
Hantera förlorad arbetsinkomst	Utredning om ersättning för förlorad arbetsinkomst	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Beslut om ersättning	Systematiskt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

3.1.4 Insatser för vuxna missbrukare

3.1.4.0 Svara för öppna insatser för vuxna missbrukare

Verksamhetsområde	Beskrivning
Vård och omsorg	Handläggs med stöd av ProCapita. Respektive handläggare ansvarar för att ärenden avslutas, skrivs ut på papper och att akten rensas innan arkivläggning. Gallring av de elektroniska uppgifterna utförs av ansvarig systemförvaltare 5 hela kalenderår efter senaste anteckning.
Processgrupp Insatser för vuxna missbrukare	

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Aktualisering	Anmälan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

	Ansökan enl. SOL/LVM med bilagor	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
Utreda behov och besluta	Utredning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Journalanteckning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Yttrande till åklagare/domstol	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Beslut/dom i förvaltningsdomstol	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Överklagan med bilagor	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

Genomföra insats	Begäran om handräddning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Genomförandeplan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	T ex med kontaktperson
	Avtal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Ansvarsförbindelse för kostnader	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Uppdrag till resursteam	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Korrespondens av betydelse	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Månadsrapport	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

3.1.4.1 Ge institutionsvård åt vuxna missbrukare

Verksamhetsområde	Beskrivning
Vård och omsorg	

Processgrupp Insatser för vuxna missbrukare	Handläggs med stöd av ProCapita. Respektive handläggare ansvarar för att ärenden avslutas, skrivs ut på papper och att akten rensas innan arkivläggning. Gallring av de elektroniska uppgifterna utförs av ansvarig systemförvaltare 5 hela kalenderår efter senaste anteckning.					
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Aktualisering	Ansökan till institution enl. SOL/LVM med bilagor	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
Utreda behov och besluta	Utredning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Journalanteckning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Polisrapporter och anmälningar enl LOB	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Yttrande till åklagare/domstol	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Beslut/dom i förvaltningsdomstol	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

	Överklagan med bilagor	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
Genomföra insats	Begäran om handräddning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	ASI Audit Dudit	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Genomförandeplan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Avtal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	T ex med kontaktperson
	Ansvarsförbindelse för kostnader	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Samordnad individuell planering	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	Socialtjänst och landsting.
	Uppdrag till resursteam	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

	Korrespondens av betydelse	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	
	Månadsrapport	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter senaste anteckning	Papper	

3.1.5 Insatser för äldre och funktionshindrade

3.1.5.0 Leda – Styra – Organisera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Verksamhetsledning	Avvikelse rapport, verksamhetsintern	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	3 år	-	-	Registreras i verksamhetssystem.
	Avvikelse rapport inom vårdkedjan	Diariet	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Larmloggar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	1 år	-	-	
	Kontinuitetsplan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Utgående gallras när ny ersätter	-	-	

Begäran om överflyttning från annan kommun	Avslagen begäran	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	2 år	-	-	
Metodstöd	Stöd och handledning för personal om brukarens behov	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	Checklistor, scheman etc.

3.1.5.1 Bedriva öppen omsorg

3.1.5.1.0 Anordna hemtjänst

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Aktualisering	Ansökan från enskild	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter sista anteckning	Papper	Uppgifter från ansökan får överföras till verksamhetssystem och därefter gallra ansökan.
	Anmälan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter sista anteckning	Papper	Uppgift som inte föranleder start av utredning får gallras vid inaktualitet.
Hantera uppgifter under processens gång	Ärendeblad/ myndighetsjournal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Anmälan om ställföreträdare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	Uppgift som inte föranleder start av utredning får gallras ur systemet vid inaktualitet.
	Handling av tillfällig karaktär	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter sista anteckning	Papper	Dito, inkommande och upprättade.

	Fullmakt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	Dito.
Utreda	Utredning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Läkarintyg	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Demensintyg	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Bedömnings- dokument	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	Funktionsbedömningar. Exv. intyg från arbetsterapeuter, sjukgymnast.
	Korrespondens av betydelse för ärendet	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Utredning från annan kommun	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Beslut	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	

Genomföra uppdrag	Uppdragsdokument	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Genomförandeplan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Vårdplaner	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Daganteckningar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet, se anm.	-	-	Väsentlig information överförs till verkställighetsjournalen.
	Verkställighetsjournal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Avvikelseuppgift	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	Avser journalanteckning om avvikelse angående brukaren.
	Nyckelkvittens – brukarens nyckel	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
Hantera överklagan	Överklagan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	

	Kompletterande handlingar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Begäran om yttrande	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Yttrande till domstol eller åklagare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Beslut från domstol eller åklagare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	

3.1.5.1.1 Anordna individstöd

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Aktualisering	Ansökan från enskild	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter sista anteckning	Papper	Uppgifter från ansökan får överföras till verksamhetssystem och därefter gallra ansökan.
	Anmälan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter sista anteckning	Papper	Uppgift som inte föranleder start av utredning får gallras vid inaktualitet.
Hantera uppgifter under processens gång	Ärendblad/ myndighetsjournal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	

	Anmälan om ställföreträdare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	Uppgift som inte föranleder start av utredning får gallras ur systemet vid inaktualitet.
	Begäran från överförmyndarenheten i fråga gällande god man/förvaltare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Handling av tillfällig karaktär	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter sista anteckning	Papper	Dito, inkommande och upprättade.
	Fullmakt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	Dito.

Utreda	Utredning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Läkarintyg	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Psykologintyg/ utredning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Demensintyg	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter sista anteckning	Papper	

	Bedömningsdokument	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	Funktionsbedömningar. Exv. intyg från arbetsterapeuter, sjukgymnast.
	Korrespondens av betydelse för ärendet	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Utredning från annan kommun	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Beslut	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	

Utföra uppdrag	Uppdragsdokument	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Genomförandeplan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	Kan upprättas av kommunala utförare eller andra externa utförare.
	Vårdplaner	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	Vårdplanen delegeras från HSL-personal.
	Daganteckningar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet, se anm.	-	-	Väsentlig information överförs till verkställighetsjournalen.

	Verkställighetsjournal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Avvikelseuppgift	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	Avser journalanteckning om avvikelse angående brukaren.
	Korrespondens och inhämtade uppgifter av betydelse för ärendet	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	SMS ska överföras till journal och därefter raderas ur telefonen.
	Månadsrapport från externa utförare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
Hantera överklagan	Överklagan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Kompletterande handlingar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Begäran om yttrande	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Yttrande till domstol eller åklagare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	

	Beslut från domstol eller åklagare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
--	------------------------------------	---------------------------------------	---------	-----------------------------	--------	--

3.1.5.1.2 Anordna särskilt boende

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Aktualisering	Ansökan från enskild	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter sista anteckning	Papper	Uppgift som inte föranleder start av utredning får gallras ur systemet vid inaktualitet.

	Anmälan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter sista anteckning	Papper	Dito.
Hantera uppgifter under processen	Ärendeblad/ myndighetsjournal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Anmälan om ställföreträdare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	Uppgift som inte föranleder start av utredning får gallras ur systemet vid inaktualitet.
	Handling av tillfällig karaktär	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter sista anteckning	Papper	Dito, inkommande och upprättade.
	Fullmakt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	Dito

Utreda	Utredning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Läkarintyg	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Demensintyg	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Bedömningsdokument	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	Funktionsbedömningar. Exv. intyg från arbetsterapeuter, sjukgymnast.
	Korrespondens av betydelse för ärendet	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Utredning från annan kommun	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Beslut	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
Genomföra uppdrag	Uppdragsdokument	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	

	Hyreskontrakt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	2 år	-	-	
	Genomförandeplan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Vårdplaner	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Daganteckningar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet, se anm.	-	-	Väsentlig information överförs till verkställighetsjournalen.

	Verkställighetsjournal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Handlingsplan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Avvikelseuppgift	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Nyckelkvittens – brukarens nyckel	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	

Hantera överklagan	Överklagan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Kompletterande handlingar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Begäran om yttrande	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Yttrande till domstol eller åklagare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	
	Beslut från domstol eller åklagare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	

<u>Utföra sjukvårdsinsats</u> Hantera löpande inkomna handlingar under vårdärendets gång	Epikris/journalanteckning Begäran om intyg Intyg/ utlåtanden Ordinationshandling Provsvar Utredningar Resultat av akut/jour/ mottagningsbesök Rapportblad vid datastopp	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Gallras vid inaktualitet, se anm.	-	-	Uppgifterna förs in i patientjournalen med anteckning om dess källa.
---	---	--	--------------------------------------	---	---	--

Genomföra hälso-/sjukvård	Delegeringsbeslut	Systematiskt/ Verksamhetssystem	1 år	-	-	
	Behandlingsdokumentation, se anm.	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Se anm.	-	-	T ex vändschema, mat- och vätskelista, sondlista, instruktioner, checklista, sårjournal, kateterjournal, munvårdskort etc. Gallras när resultat och bedömning förts in i patientjournal
	Förbrukningsjournal narkotiska preparat, ej privatägda	Systematiskt/ Ansvarig sjuksköterska	10 år	-	-	Varje preparat redovisas i egna numrerade narkotikajournaler per läkemedelsförråd.
	Individuell förbrukningsjournal, narkotiska preparat	Systematiskt/ Ansvarig sjuksköterska	Bevaras	3 mån efter patienten avlidit/ 5 år efter avslutat ärende	Papper	
	Signeringslista	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	1 år	-	-	Avser både läkemedel och träning/behandling. Avvikelse mot ordination noteras i patientjournal.
	Korrespondens av betydelse för ärendet	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Bevaras	3 mån efter patienten avlidit/ 5 år efter avslutat ärende	Papper	

	Läkemedels- och behandlingsordinationer	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Se anm.	-	-	Under vårdtiden gallras de efter ett år eller direkt efter utskrivning.
	Socialt och medicinskt meddelande	Systematiskt/ Ansvarig sjuksköterska	Gallras vid inaktualitet	-	-	Upprättas vid datastopp och skickas med patienten till sjukhus.
Avslut av vårdinsats	Patientjournal i sin helhet	Systematiskt/ Ansvarig sjuksköterska	Bevaras	3 mån efter patienten avlidit/ 5 år efter avslutat ärende	Papper	Ansvarig sjuksköterska ansvarar för utskrift samt rensar och ordnar patientjournalen innan den skickas till kommunarkivet för arkivering.

3.1.5.1.3 Svara för LSS

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Aktualisering	Ansökan	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Ansökan/anmälan som inte leder till utredning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	2 år	-	-	
	Förhandsbesked	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras, se anm.	5 år	Papper	Förhandsbesked som inte leder till utredning får gallras efter 2 år.

Utreda	Personkretsbedömning	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Intyg och utlåtanden från läkare/ psykolog	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Fullmakt	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	T ex från god man, assistansbolag, förälder etc.
	Underlag och beslut från andra kommuner	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Inkomna handlingar från andra myndigheter	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	Rättspsykiatri

	Kallelser	Systematiskt/ Ansvarig handläggare§	Gallras vid inaktualitet	-	-	
	Samordnad individuell plan	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Epost/sms/mms/ brev av betydelse för ärendet, se anm.	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	Förs in i ärendehanteringssystemet

Utforma och genomföra uppdrag	Utredning	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Journalanteckningar	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Beslut	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Delgivningskvitto	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
	Uppdrag till utförare	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Individuell plan	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Genomförandeplan	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Inflyttningsplan	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Avtal om handhavande av brukares medel	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	Skannas och förs till verksamhetssystemet. Original kan därefter gallras.
	Verkställighetsjournal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Hyreskontrakt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Daganteckningar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	3 månader	-	-	
	Sammanfattning av daganteckningar	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Timplönerapport	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Se anm.	-	-	Från ledsagare/följeslagare för utgifter i samband med aktiviteter. Skickas till ekonomikontoret för handläggning.
	Korrespondens av betydelse för ärendet	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år efter sista anteckning	Papper	SMS ska överföras till journal och därefter raderas ur telefonen.
Hantera överklagan	Överklagan	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Kompletterande handlingar	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Begäran om yttrande	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Yttrande till domstol	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Beslut från domstol	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
Hantera företrädare	Anmälan till ÖFN om behov av företrädare	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Begäran från ÖFN om yttrande om behov av företrädare	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Yttrande till ÖFN	Systematiskt/ Akt/Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
Utföra sjukvårdsinsats Initiera vård och omsorg	Beslut från Region Västernorrland	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Gallras vid inaktualitet	-	-	Innefattar även privat vårdgivares beslut.

Hantera löpande inkomna handlingar under vårdärendets gång	Epikris/journalanteckning Begäran om intyg Intyg/ utlåtanden Ordinationshandling Provsvar Utredningar Resultat av akut/jour/ mottagningsbesök Rapportblad vid datastopp	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Gallras vid inaktualitet, se anm.	-	-	Uppgifterna förs in i patientjournalen med anteckning om dess källa.
Genomföra hälso-/ sjukvård	Delegeringsbeslut	Systematiskt/ Verksamhetssystem	1 år	-	-	
	Behandlingsdokumentation, se anm.	Systematiskt/ Ansvarig HSL- personal	Se anm.	-	-	T ex vändschema, mat- och vätskelista, sondlista, instruktioner, checklista, sårjournal, kateterjournal, munvårdskort etc. Gallras när resultat och bedömning förts in i patientjournal
	Förbrukningsjournal narkotiska preparat, ej privatägda	Systematiskt/ Ansvarig sjuksköterska	10 år	-	-	Varje preparat redovisas i egna numrerade narkotikajournaler per läkemedelsförråd.

	Individuell förbrukningsjournal, narkotiska preparat	Systematiskt/ Ansvarig sjuksköterska	Bevaras	3 mån efter patienten avlidit/ 5 år efter avslutat ärende	Papper	
	Signeringslista	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	1 år	-	-	Avser både läkemedel och träning/behandling. Avvikelse mot ordination noteras i patientjournal.
	Intyg	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Bevaras	3 mån efter patienten avlidit/ 5 år efter avslutat ärende	Papper	
	Korrespondens av betydelse för ärendet	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Bevaras	3 mån efter patienten avlidit/ 5 år efter avslutat ärende	Papper	
	Läkemedels- och behandlingsordinationer	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Se anm.	-	-	Under vårdtiden gallras de efter ett år eller direkt efter utskrivning.
	Socialt och medicinskt meddelande	Systematiskt/ Ansvarig sjuksköterska	Gallras vid inaktualitet	-	-	Upprättas vid datastopp och skickas med patienten till sjukhus.
Avslut av vårdinsats	Patientjournal i sin helhet	Systematiskt/ Ansvarig sjuksköterska	Bevaras	3 mån efter patienten avlidit/ 5 år efter avslutat ärende	Papper	Ansvarig sjuksköterska ansvarar för utskrift samt rensar och ordnar patientjournalen innan den skickas till kommunarkivet för arkivering.

3.1.5.1.4 Ge stöd till anhöriga

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Ajourhålla kontaktuppgifter	Anhörigregister	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	Registreras efter samtycke från anhörig.
Ajourhålla volontäruppgifter	Volontärregister	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	Registreras efter samtycke.
	Avtal om tystnadsplikt för volontär	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
	Register över anhöriggrupper	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
Kommunicering	Läkarutlåtanden	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
	Brevväxling med vårdcentral/läkare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	
Dokumentera anhörigråd	Protokoll anhörigråd	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

3.1.6 Hemsjukvård

3.1.6.0 Leda – Styra – Organisera

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Styra operativ verksamhet	Instruktion, riktlinjer från MAS om rutiner i kommunal hälso- och sjukvård	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	Revideras minst vart annat år.
	Lokala arbetsordningar för läkemedelshantering	Systematiskt/ MAS	Gallras vid uppdatering, se anm.	-	-	Nyupprättad och närmast föregående ska finnas tillgänglig. Ska uppdateras årligen, senast januari innevarande år.
	Riktlinjer för samverkan mellan kommun och region i länet	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	Gällande t ex informationsöverföring och samordnad vårdplanering.
Dokumentera inspektioner och kvalitetsarbete	Kontinuitetsplan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Utgående gallras när ny ersätter	-	-	Revideras minst vart annat år.
	Läkemedels- inspektioner/ kvalitetsuppföljning av läkemedelsförråd och hantering via tillsynsapoteket	Systematiskt/ MAS & resp boende	3 år	-	-	
	Patientsäkerhetsberättelse och kvalitetsuppföljning av hälso- och sjukvården	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	

3.1.6.1 Bedriva hemsjukvård

Verksamhetsområde	Beskrivning					
3.2 Vård och omsorg Processgrupp Individ och familjeomsorg	Samordnad individuell vårdplan (SIP) upprättas i system PRATOR som hanteras av Region Västernorrland och som kommunens vårdpersonal har tillgång till.					
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Initiera vård och omsorg	Beslut från Region Västernorrland	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Gallras vid inaktualitet	-	-	Innefattar även privat vårdgivares beslut.
	Samordnad individuell plan (SIP)	Prator Vårdinformations-system	Gallras vid inaktualitet	-	-	*Ev. utskrifter gallras senast vid arkivering Original journalförs hos Region VN
	Dokumentation i Prator Vårdinformations-system	Prator Vårdinformations-system	Gallras vid inaktualitet*	-	-	*Ev. utskrifter gallras senast vid arkivering Original journalförs hos Region VN
Hantera löpande inkomna handlingar under vårdärendets gång	Epikris/journalanteckning Begäran om intyg Intyg/ utlåtanden Ordinationshandling Provsvär Utredningar Resultat av	Systematiskt/ Ansvarig HSL-personal	Gallras vid inaktualitet, se anm.	-	-	Uppgifterna förs in i patientjournalen med anteckning om dess källa.

	akut/jour/ mottagningsbesök Rapportblad vid datastopp					
Genomföra hälso-/ sjukvård	Delegeringsbeslut	Systematiskt/ Verksamhetssystem	1 år	-	-	
	Behandlingsdokumentation, se anm.	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Se anm.	-	-	T ex vändschema, mat- och vätskelista, sondlista, instruktioner, checklista, sårjournal, kateterjournal, munvårdskort etc. Gallras när resultat och bedömning förts in i patientjournal
	Förbrukningsjournal narkotiska preparat gr II-V, ej privatägda	Systematiskt/ Ansvarig sjuksköterska	10 år	-	-	Varje preparat redovisas i egna numrerade narkotikajournaler per läkemedelsförråd.
	Individuell förbrukningsjournal, narkotiska preparat gr II-V	Systematiskt/ Ansvarig sjuksköterska	Bevaras	3 mån efter patienten avlidit/ 5 år efter avslutat ärende	Papper	
	Signeringslista	Systematiskt/ Ansvarig sjuksköterska	1 år	-	-	Avser både läkemedel och träning/ behandling. Avvikelse mot ordination noteras i patientjournal. Digital signering när Lifecare startas.

	Signaturförttydligande, lista	Systematiskt/ Ansvarig HSL- personal	Bevaras	3 mån efter patienten avlidit/ 5 år efter avslutat ärende	Papper	Digital signering när Lifecare startas
	Intyg	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Bevaras	3 mån efter patienten avlidit/ 5 år efter avslutat ärende	Papper	
	Korrespondens av betydelse för ärendet	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Bevaras	3 mån efter patienten avlidit/ 5 år efter avslutat ärende	Papper	
	Läkemedels- och behandlingsordinationer	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Se anm.	-	-	Under vårdtiden gallras de efter ett år eller direkt efter utskrivning.
	Socialt och medicinskt meddelande	Systematiskt/ Ansvarig sjuksköterska	Gallras vid inaktualitet	-	-	Upprättas vid datastopp och skickas med patienten till sjukhus. Normalt skickas informationen som Vårdrapport i Prator
	Tekniska hjälpmedel, följesedel	Systematiskt/ Ansvarig HSLpersonal	Gallras vid inaktualitet	-	-	
Avslut av vårdinsats	Patientjournal i sin helhet	Systematiskt/ Ansvarig sjuksköterska	Bevaras	3 mån efter patienten avlidit/ 5 år efter avslutat ärende	Papper	Ansvarig sjuksköterska ansvarar för utskrift samt rensar och ordnar patientjournalen innan den skickas till kommunarkivet för arkivering.

3.1.6.2 Vaccinationsregister med anledning av extraordinära händelser

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera vaccinationslistor	Vaccinationslistor	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	Gallras löpande dock senast 1 år efter sista anteckning.

3.1.6.3 Smittspårningslistor med anledning av extraordinära händelser

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Smittspårning	Smittspårningslistor	Systematiskt/ Nämndsekreterare	Gallras efter 10 år	-	-	Levereras till Närarkiv i Nämndhuset. Gallras löpande dock tidigast 10 år efter sista anteckning.

3.1.7 Familjerätt

3.1.7.0 Faderskap och föräldraskap

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Initiering	Underrättelse från Skatteverket om nyfött barn till ogift mor	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Underrättelse från Skatteverket om inflyttat barn	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

Utredning	Protokoll från utredning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	EN-protokoll, S-Protokoll, MF-protokoll, Å-protokoll och FÖR-protokoll
	Fortsättningsblad till utredningsprotokoll	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Anmälan om gemensam vårdnad	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Identitetsstyrkande handlingar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Begäran om bistånd av utlandsmyndighet/utrike sdepartementet	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Intyg (ultraljudsundersökning ar, förlossning, utveckling. etc.)	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Handlingar i rättsgenetiska och rättskemiska undersökningar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Utredning kring nedläggning av faderskaps-, föräldraskapsutredning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Handlingar i ärende rörande hävande av faderskap eller föräldraskap	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Kallelser till rättegång, möte med handläggare m.m.	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Korrespondens av betydelse i ärendet	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Korrespondens av tillfällig betydelse och/eller rutinmässig karaktär	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
	Beslut/domar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
Besluta	Bekräftelse om faderskap/ föräldraskap	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Beslut rörande nedläggning av faderskaps-föräldraskapsutredning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
Faderskap förnekas	Utredning kring förnekande av faderskap	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	Utredningen överlämnas till rättslig prövning i domstol
	Utslag från domstol	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Överklagan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

3.1.7.1 Adoptioner

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera adoptionsärende	Ansökningar om medgivande, med bilagor	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Intyg om adoptionsutbildning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Ärendblad, journalblad	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Utdrag ur socialregister	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Utdrag ur polisregister	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Utredningar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Anmälan om förslag på barn	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Samtycken med bilagor	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Handlingar rörande barnets ursprung	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Referenser	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Yttranden från behandlande läkare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Ansökan till tingsrätt om adoption	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Tingsrättens dom	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Återkallelse avmedgivande	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Överklaganden, med bilagor	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Beslut/domar i förvaltnings- domstol	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Uppföljningsrapporter (anteckningar från hembesök etc.)	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Kallelser till rättegång, möte med handläggare m.m.	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
	Inkomna och utgående handlingar av tillfällig betydelse och/eller rutinmässig karaktär	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

	Upprättade handlingar av tillfällig betydelse och/eller rutinmässig karaktär	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
--	--	------------------------------------	------------------	---	---	--

3.1.7.2 Vårdnad, boende, umgänge

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera dokumentation kring vårdnad, boende och umgänge	Tingsrättens begäran om utredning	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Ärendeblad	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Utdrag ur socialregister	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Utdrag ur polisregister	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Personbevis	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Inkomna och utgående handlingar av betydelse i ärendet	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Upprättade handlingar av betydelse i ärendet	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Remiss från tingsrätt om samarbetssamtal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Remissvar till tingsrätt om samarbetssamtal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Av socialnämnden godkända avtal om boende, vårdnad, umgänge	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Domar från tingsrätt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Uppdrag att utse kontaktperson	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	

	Meddelande till Skatteverket, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan om godkänt avtal	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper	
	Kallelser till rättegång, möte med handläggare m.m.	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
	Inkomna och utgående handlingar av tillfällig betydelse och/eller rutinmässig karaktär	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	
	Upprättade handlingar av tillfällig betydelse och/eller rutinmässig karaktär	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Vid inaktualitet	-	-	

3.1.8 Stöd till brottsoffer

3.1.8.0 Stödja brottsoffer

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
-----------	----------	-------------------------	----------	----------------------------------	-------------	------------

Aktualisering	Anmälan/ansökan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
Utreda	Utredning med beslut	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Polisanmälan	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Beslut om kontaktförbud	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	
	Yttranden	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	Rörande sekretessmarkering, kvarskrivning.
	Dom	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Bevaras	5 år	Papper/Pdf-A	

3.2 Särskilda samhällsinsatser

3.2.1 Konsumentstöd och budgetrådgivning

3.2.3.0 Bistå med budgetrådgivning

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning

Inleda budgetärende	PUL-blankett	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	3 år, se anm.	-	-	Ärendehandlingar ska dock finnas kvar i minst 5 år från ärendets uppstart. Handlingarna samlas i personakt.
	Fullmakt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	3 år, se anm.	-	-	
Utreda och räkna fram budget	Journalblad	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	3 år, se anm.	-	-	
	Förfrågningar till fordringsägare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	3 år, se anm.	-	-	
	Skuldöversikt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	3 år, se anm.	-	-	
	Kalkyler	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	3 år, se anm.	-	-	
	Förslag till hushållsbudget	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	3 år, se anm.	-	-	

3.2.3.1 Bistå med skuldsanering

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning

Utreda skuldsituation	Journalblad	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	5 år	-	-	
	Minnesanteckningar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	5 år	-	-	
	Skuldöversikt	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	5 år	-	-	
	Underlag från fordringsägare	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	5 år	-	-	
	Kalkyler	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	5 år	-	-	
	Kopior av korrespondens med fordringsägare/ sökande	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	5 år	-	-	
Bevaka ansökan om skuldsanering	Kopior av ansökan till och beslut av kronofogdemyndigheten (KFM)	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	5 år	-	-	
	Inkomna kompletteringsbrev från KFM till sökande	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	

4. Systemförteckning

System	Beskrivning
2c8	Processverktyg. Molntjänst förutom en klientinstallation för modellering/skapande av processmodeller
Boss	Budget och skuldsaneringssystem
BPSD	Kvalitetsregister
HSA-katalog/SITHS-kort	Funktion för e-tjänstekort
Journal Digital	Verksamhetssystem för behandlingsenheter. Journalskrivning, planering och uppföljning avbehandlingsarbete
Nicola	Nätverk för inkontinensverksamhet
NPÖ	Nationell patientöversikt
Palliativa registret	Kvalitetsregister för vård i livets slut
Pascal	Ordinationsverktyg för läkemedel
Phoniro	Nyckelfri låshantering för SÄBO(demens)
Prator	Samordnad vårdplanering ml vårdgivare (Prator är ett planeringsverktyg som styr samspelet mellan primärvård, slutenvård, psykiatrisk öppenvård och kommunen)
Procapita, Life Care	Handläggning av socialtjänstlagen (SoL), Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)
Senioralert	Kvalitetsregister för HSL

TES	Planeringssystem, tidsregistreringssystem, nyckelfri låshantering
Treseva, Life Care	Myndighetsutövning, Verkställande av insatser. HSL-dokumentation. Debitering
Hypergen	Kvalitets- och ledningssystem SOSFS

A. Remisshanteringsprocess

Verksamhetsområde	Beskrivning					
Samtliga	Vid diarieföring med en verksamhetsbaserad diarieplan registreras ärendet i den process remissen kan associeras till. Sekretess för uppgifter i nedanstående handlingar föreligger normalt inte.					
Processgrupp						
-						
Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera remisser	Remiss	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
	Svar/utlåtande	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
	Underlag av betydelse till svar	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	

B. Utredningsprocess

Verksamhetsområde	Beskrivning
Samtliga	Vid diarieföring med en verksamhetsbaserad diarieplan registreras ärendet på i den process utredningen kan associeras till. Sekretess för uppgifter i nedanstående handlingar föreligger normalt inte.
Processgrupp	
-	

Aktivitet	Handling	Registrering/ Förvaring	Gallring	Leveransfrist till kommunarkivet	Arkivformat	Anmärkning
Hantera utredning	Uppdragsdirektiv	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
	Mötesanteckningar med beslutsinnehåll av betydelse	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
	Underlag och referenshandlingar	Systematiskt/ Ansvarig handläggare	Gallras vid inaktualitet	-	-	Material som förs till lokalt referensbibliotek är inte att betrakta som allmän handling (TF 2 kap. 11 §).
	Remisskorrespondens	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	
	Slutlig handling/rapport	Diarieförs	Bevaras	5 år	Papper	

Socialförvaltningen

Anders Engelholm

anders.engelholm@harnosand.se

Socialförvaltningen

Hantering av Smittspårningslistor

I rutiner från Smittskyddsläkare, ska enhetschef upprätta så kallade smittspårningslistor. Dessa ska bevaras 10 år från att de är upprättade.

För att hantera dessa listor på ett korrekt sätt, ska dessa sändas till Nämndsekreterare för förvaring i Närarkiv, tills de kan gallras efter 10 år.

Rutin

När smittspårning upphör, efter beslut av Smittskyddsläkare, lägger ansvariga enhetschefer sina upprättade smittspårningslistor i igenklippt C4-kuvert.

Märk kuvertet med verksamhetens namn, enhetschefens namn, samt datum för sista upprättade smittspårningslistan i kuvertet.

Kuvertet skickas sedan i cirkulärkuvert till nämndsekreterare i Nämndhuset, Norra Kyrkogatan 2 för förvaring i närarkiv.

Nämndsekreterare gallrar smittspårningslistor tidigast efter 10 år.

Anders Engelholm

Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Mats Collin
mats.kollin@harnosand.se

Socialnämnden

Rapportering av ej verkställda beslut enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) avseende fjärde kvartalet 2021

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår Socialnämnden besluta

att godkänna rapporteringen av ej verkställda beslut

att rapporten delges kommunfullmäktige och revisionen för kännedom,
samt

att ändra tidsintervallet i rapporteringen till att istället redovisa detta i maj,
augusti, oktober och februari månad.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden är skyldig att till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, och kommunens revisorer rapportera alla gynnande beslut som inte har verkställts inom tre månader från dagen för beslut. Skyldigheten att rapportera framgår i 16 kap. 6 f-g §§ SoL och 28 f-g §§ LSS.

Följande beslut ska rapporteras en gång per kvartal:

- Alla gynnande beslut som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut.
- Alla gynnande beslut som inte har verkställts på nytt inom tre månader efter det att verkställigheten avbröts.

Rapportering ska ske även om inte finns några ej verkställda beslut.

Socialnämnden ska fortsätta att rapportera ett ej verkställt beslut fram till att beslutet är verkställt eller avslutat av annan anledning.

Följande beslut ska rapporteras löpande:

- Ett beslut som har verkställts och som tidigare rapporterats som ej verkställt.
- Ärenden som har avslutats av annan anledning.

Datum
2022-04-21Dnr
SOC/2022-000001

Socialnämnden skall till fullmäktige lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden skall vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Socialnämnden skall till fullmäktige även lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. Nämnden skall vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Rapportering skall ske en gång per kvartal. För att hinna sammanställa efter varje kvartal bör rapporteringen ske två månader efter kvartalet istället för direkt efter varje kvartal. Detta delvis beroende på att nuvarande verksamhetssystem inte levererar rapportlistor som är enligt nämndens och förvaltningens önskemål. De listor som därför kommer att rapporteras kräver en hel del manuellt arbete.

Biståndsenhetens rapportering över ej verkställda gynnande beslut sker i bifogad rapport

Ej verkställda boendeplatser beror oftast på platsbrist eller att enskilda tackat nej för att de ej vill ha en specifik boendeplats.

Ej verkställda individuella insatser som exempelvis kontaktperson och ledsagare är orsaken nästan uteslutande att det är svårt att hitta och rekrytera uppdragstagare.

Ej verkställda beslut om dagverksamhet SoL beror på att Lupinen har varit stängd sedan pandemins start.

Denna period går det inte att redovisa avbrott i verkställighet eftersom statistik saknas. Detta med anledning av att ett byte av verksamhetssystem skedde 16 november 2021.

Avbrott i verkställighet är daglig verksamhet LSS och sysselsättning SoL beror på att dessa verksamheter har varit stängda under pandemin och har öppnat upp delvis numera men dessa uppgifter finns inte att tillgå.

Barn- och familjeenheten har följande att redovisa

Denna period finns det två ej verkställda gynnande beslut att rapportera

Ett beslut daterat 2020-10-17 angående kontaktperson.

Ett beslut daterat 2021-01-14 angående kontaktfamilj.

Skälen till att de inte är verkställda är att personer som tillfrågats har tackat nej och under pandemin har det varit svårare att få personer att tacka ja.

Ekonomi- och vuxenenheten har inga ej verkställda gynnande beslut att rapportera.

Socialt perspektiv

Socialt perspektiv är att personer i behov av vård och omsorg har lagstadgad rätt att få den hjälp och det stöd de behöver från kommunen. Beslut om

bistånd enligt SoL eller insats enligt LSS gäller omedelbart. Det innebär att beslut om bistånd eller insats också ska verkställas direkt.

Ekologiskt perspektiv

Inget direkt ekologiskt perspektiv.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Ekonomiskt perspektiv är att konsekvenser i form av vite kan ske.

Juridiskt perspektiv är att ytterst stärka rättssäkerheten för den enskilde som har beviljats bistånd.

Mats Collin
Förvaltningschef

Bilagor

Bilaga Rapport ej verkställda beslut avseende fjärde kvartalet 2021
 biståndsenheten.

Socialförvaltningen**Rapportering av ej verkställda beslut**

Beslut om stöd eller insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska verkställas omedelbart. Ibland kan det dröja innan en beviljad insats verkställs.

Socialnämnden är skyldig att rapportera om ett gynnande beslut inte har verkställts inom tre månader enligt 16 kap. f-h §§ SoL och 28 f-h §§ LSS.

Nedanstående mall ska användas vid rapporteringen till kommunfullmäktige.

Tabell 1. Ej verkställda gynnande beslut

Typ av beslut	Lagrum	Datum för beslut	Orsak
Särskilt boende Äldre	4 kap. 1 § SoL	2021-11-18	Brist på boendeplats.
Särskilt boende Äldre	4 kap. 1 § SoL	2021-12-10	Brist på boendeplats.
Särskilt boende Äldre	4 kap. 1 § SoL	2021-12-14	Brist på boendeplats.
Särskilt boende Äldre	4 kap. 1 § SoL	2021-12-17	Brist på boendeplats.
Särskilt boende Äldre	4 kap. 1 § SoL	2021-12-21	Brist på boendeplats.
Särskilt boende Demens	4 kap. 1 § SoL	2021-07-05	Brist på boendeplats. Tackat nej vid två tillfällen. Väntar svar på tredje erbjudandet.
Särskilt boende Demens	4 kap. 1 § SoL	2021-10-12	Brist på boendeplats. Tackat nej två tillfällen.
Särskilt boende Demens	4 kap. 1 § SoL	2021-12-08	Brist på boendeplats. Tackat nej två tillfällen.
Servicebostad LSS	9 § p. 9 LSS	2021-11-15	Brist på boendeplats.
Gruppboestad LSS	9 § p. 9 LSS	2020-10-13	Brist på boendeplats. Tackat nej ett tillfälle.
Gruppboestad LSS	9 § p. 9 LSS	2021-01-28	Brist på boendeplats.
Gruppboestad LSS	9 § p. 9 LSS	2021-10-05	Brist på boendeplats.

Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2021-12-22	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2021-11-09	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2021-10-07	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2021-11-24	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2021-07-01	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson SoL	4 kap. 1 § SoL	2021-12-21	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2021-12-16	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2020-11-30	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2021-10-13	Brist på uppdragstagare.
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2021-09-21	Brist på uppdragstagare.
Ledsagarservice LSS	9 § p. 3 LSS	2020-07-01	Brist på uppdragstagare.
Ledsagarservice SoL	4 kap. 1 § SoL	2021-11-09	Brist på uppdragstagare.
Ledsagarservice SoL	4 kap. 1 § SoL	2021-11-30	Brist på uppdragstagare.
Ledsagarservice LSS	9 § p. 3 LSS	2021-07-29	Brist på uppdragstagare.

Tabell 2. Avslutade beslut som inte har verkställts på nytt inom tre månader

[illegible]

Organisation	Beslut	Antal beslut
LSS Biståndsenheten		
	Avslag kontaktperson 9 § 4p LSS	16
	Bifall BoU bostad med särskild service 9 § 8p LSS	4
	Bifall daglig verksamhet 9 § 10p LSS	4
	Bifall kontaktperson 9 § 4p LSS	8
	Bifall korttidstillsyn för skolungdom 9 § 7p LSS	8
	Bifall korttidsvistelse 9 § 6p LSS	4
	Bifall personlig assistent 9 § 2p LSS	16
	Summa beslut	60

Organisation	Beslut	Antal beslut
SoL Biståndsenheten		
	Ansökan återtagen	4
	Avslag hemtjänst enligt 4 kap 1 § SoL	6
	Avslag individstöd enligt 4 kap 1 § SoL	2
	Avslag ledsagning enligt 4 kap 1 § SoL	4
	Avslag särskilt boende enligt 4 kap 1 § SoL	2
	Bifall avlösning i hemmet enligt 4 kap 1 § SoL	4
	Bifall dagverksamhet enligt 4 kap 1 § SoL	4
	Bifall hemtjänst enligt 4 kap 1 § SoL	1932
	Bifall individstöd enligt 4 kap 1 § SoL	28
	Bifall kontaktperson enligt 4 kap 1 § SoL	6
	Bifall korttidsvistelse enligt 4 kap 1 § SoL	50
	Bifall ledsagning enligt 4 kap 1 § SoL	6
	Bifall matdistribution enligt 4 kap 1 § SoL	98
	Bifall service utanför hemmet enligt 4 kap 1 § SoL	302
	Bifall sysselsättning enligt 4 kap 1 § SoL	2
	Bifall särskilt boende enligt 4 kap 1 § SoL	38
	Bifall trygg hemgång enligt 4 kap 1 § SoL	28
	Bifall trygghetslarm enligt 4 kap 1 § SoL - Dag	184
	Bifall trygghetslarm enligt 4 kap 1 § SoL - Natt	164
Summa beslut		2864

Organisation	Beslut	Antal beslut
Barn och unga - Insatsgruppen		
	Beslut att jml 11 Kap 1 § SoL inleda utredning	1
	LVU Övervägande om vård med stöd av 2 § fortfarande behövs 13 § 1 o 2 st	2
	Personligt stöd 4 Kap 1 § SoL, beviljas	4
	Personligt stöd 4 Kap 1 § SoL, påbörjas	5
	Utredning 11 Kap 1 § SoL, avslutas med åtgärd	2
	Utredning 11 Kap 1 § SoL, avslutas utan åtgärd	1
Summa beslut		15

Organisation	Beslut	Antal beslut
Ekonomi- och vuxenheten		
	Avge yttrande i körkortsärende	1
	Beslut att jml 11 Kap 1 § Sol ej inleda utredning	20
	Beslut att jml 11 Kap 1 § Sol inleda utredning	28
	Beslut om förmedling av egna medel, grundbeslut	1
	Dödsboanmälan till skattemyndigheten	1
	Eftergift återbetalningsskyldighet 9 Kap 4 § SoL, bifall	1
	Ekonomiskt bistånd enligt 4 Kap 1 § SoL, avslag	117
	Ekonomiskt bistånd enligt 4 Kap 1 § SoL, beviljas	318
	Ekonomiskt bistånd enligt 4 Kap 2 § SoL, avslag	14
	Ekonomiskt bistånd enligt 4 Kap 2 § SoL, beviljas	1
	Ekonomiskt bistånd, begravningskostnad 4 Kap 1 § SoL, beviljas	2
	Ekonomiskt bistånd, livsföringen i övrigt 4 Kap 1 § SoL, avslag	19
	Ekonomiskt bistånd, livsföringen i övrigt 4 Kap 1 § SoL, bifall	2
	Ekonomiskt bistånd, tandvård 4 Kap 1 § SoL, avslag	1
	Ekonomiskt bistånd, tandvård 4 Kap 1 § SoL, beviljas	2
	Hänskjuta till bouppteckning	1
	Individuellt behovsprövad öppenvård 4 Kap 1 § SoL, avslutas	8
	Individuellt behovsprövad öppenvård 4 Kap 1 § SoL, bifall	8
	Individuellt behovsprövad öppenvård 4 Kap 1 § SoL, förlängning	3
	Individuellt behovsprövad öppenvård 4 Kap 1 § SoL, påbörjas	8
	Kostnader i samband med insats	2
	LMA dagersättning enl 17§ bifall	1
	LVM Utredning 7 § LVM avslutas	1
	LVM Utredning 7 § LVM inleds	1
	Placering i familjehem 4 kap 1 § SoL, avslutas	1
	Placering på institution 4 Kap 1 § SoL, avslag	1
	Placering på institution 4 Kap 1 § SoL, avslutas	1

Organisation	Beslut	Antal beslut
Ekonomi- och vuxenheten		
	Placering på institution 4 Kap 1 § SoL, bifall	2
	Placering på institution 4 Kap 1 § SoL, påbörjas	1
	Stödkontakt med socialsekreterare 4 Kap 1 § SoL	1
	Utredning 11 Kap 1 § SoL avslutas med insats	7
	Utredning 11 Kap 1 § SoL avslutas utan insats	4
	Utredning 11 Kap 1 § SoL läggs ned	4
	VuM Kontaktperson/familj 4 Kap 1 § SoL, bifall	1
	VuM Kontaktperson/familj 4 Kap 1 § SoL, påbörjas	1
Summa beslut		585

Organisation	Beslut	Antal beslut
Familjerätten		
	Avge yttrande vårdnad/boende/umgängesutredning 6 Kap 19 § FB	3
	Blodundersökning/munskrap	1
	Godkännande av faderskapsbekräftelse	3
	Lämna upplysningar 6 Kap 19 § FB	3
	Lämna upplysningar 6 Kap 20 § FB	3
	Summa beslut	13

Organisation	Beslut	Antal beslut
Individ- och familjeomsorg		
	Godkännande av faderskapsbekräftelse	1
Summa beslut		1

Organisation	Beslut	Antal beslut
Insatsgruppen		
	Beslut att jml 11 Kap 1 § Sol inleda utredning	7
	BoF Kontaktperson/familj 4 Kap 1 § SoL, avslutas	4
	BoF Vård enligt SoL avslutas	1
	Förlorad arbetsförtjänst Familjehem	1
	Kostnader i samband med insats	1
	LVU Övervägande om beslut om umgänge enl 14 § 2 st 1 och 2 fortfarande behövs	3
	LVU Övervägande om hemlighållande av vistelseort enl 14§ 2 st 1 o 2 fortf behövs	3
	LVU Övervägande om vård med stöd av 2 § fortfarande behövs 13 § 1 o 2 st	6
	Medgivande att ta emot barn för stadigvarande vård enl 6 kap 6 § SoL	2
	Polisanmälan 12 Kap 10 § SoL	1
	Utredning 11 Kap 1 § SoL, avslutas med åtgärd	1
	Övervägande om fortsatt vård 6 Kap 8 § SoL	2
Summa beslut		32

Organisation	Beslut	Antal beslut
Mottagningsgruppen		
	Avge yttrande till åklagarmyndighet	2
	Beslut att jml 11 Kap 1 § Sol ej inleda utredning	44
	Summa beslut	46

Organisation	Beslut	Antal beslut
Utredningsgruppen		
	Avge yttrande till Polismyndigheten	1
	Beslut att jml 11 Kap 1 § Sol inleda utredning	29
	BoF Vård enligt SoL avslutas	1
	BoF Vård utanför eget hem enligt SoL 4 kap 1§ beviljas	3
	BoF Vård utanför eget hem fastställs av Socialnämnden	1
	Ersättning från föräldrar 8 Kap 1 § 2 st SoL	1
	Fastställer beslut/dom från lägre instans	1
	Kostnader i samband med insats	1
	LVU Dom om vård enligt 3 § LVU	1
	LVU Omedelbart omhändertagande upphävs 9 § 3 st	1
	LVU Placering i familjehem enligt 11 §	1
	Personligt stöd 4 Kap 1 § SoL, avslutas	8
	Personligt stöd 4 Kap 1 § SoL, beviljas	7
	Personligt stöd 4 Kap 1 § SoL, påbörjas	6
	Polisanmälan 12 Kap 10 § SoL	5
	Utredning 11 Kap 1 § SoL, avslutas med åtgärd	6
	Utredning 11 Kap 1 § SoL, avslutas utan åtgärd	6
	Utredning 11 Kap 1 § SoL, avslutas utan ändring av pågående insats	4
Summa beslut		83

Härnösands
kommun

Socialförvaltningen

ANMÄLAN AV DELEGATIONSBESLUT

- ☐ Ledning/stab
- ☐ Stöd och bistånd
- ☐ Omsorg om funktionshindrade
- ☐ Äldreomsorg
- ☒ Individ- och familjeomsorg

avseende mars 2022

Punkt nr i deleg. fört.	Ärende/Namn	Personnr.	Beslut	Lagrum
2.14	Kammarrätten Sundsvall		Föra talan vid mål nr 4632-21, 2022-03-31.	

Underskrift

Helene Brändström, enhetschef

Namnförtydligande

Ärende 12

Härnösands
kommun

ATTESTANTFÖRTECKNING FÖR Socialnämnden Gäller från och med 2022-03-16

Ansvar	Verksamhet	Ansvarsnamn	Attestant	Erstättare	Beloppsgräns Drift	Beloppsgräns? Investering	Notering
74*	*	Socialnämnden	Mats Collin	mats.collin@harnosand.se	Pär Hägglund	5 000 000	5 000 000 Generelltest ,
741010	*	Socialnämnden	Kristar Fagerström McCarty	kristar.mccarty@harnosand.se	Birgitta Alekvad och Margareta Tjernlund	50000	50 000 Personliga utlägg presidiet
742010	*	Förvaltningsledning	Mats Collin	mats.collin@harnosand.se	Pär Hägglund	5 000 000	5 000 000 Personliga utlägg kommunstyrelsen,
74202*	*	Anhörigstöd, teknik o service	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se		500 000	500 000
742021	*	Anhörig- och närståendestöd	Per Hägglund	per.hagglund@harnosand.se	Eva Ehn, Anna-Maria Viklander	300 000	300 000
742022	*	Teknik och serviceenheten	Jenny Rydström	jenny.rydstrom@harnosand.se	Jeanette Svensson	300 000	300 000
742040	*	Biståndshelhet (inkl personlig assistans, hemtjänst)	Anna-Maria Viklander	anna-maria.viklander@harnosand.se	Per Hägglund, Eva Ehn	1 300 000	1 300 000
742050	*	Administrativ enhet	Eva Nordin	eva.nordin@harnosand.se	Pär Hägglund, Anna-Maria Viklander	300 000	300 000 Personliga utlägg förvaltningschef, Nytt
742070	*	Utveckling- och länsstyrelsenheten	Per Hägglund	per.hagglund@harnosand.se	Eva Ehn, Anna-Maria Viklander	300 000	300 000 Personliga utlägg förvaltningschef,
743*	*	Individ och familjeomsorg	Akram Heidari	akram.heidari@harnosand.se	Solbritt Höglund,	500 000	500 000 Personliga utlägg förvaltningschef,
743010	*	Verksamhetschef IFO	Akram Heidari	akram.heidari@harnosand.se	Solbritt Höglund,	500 000	500 000
743020	*	Barn och familj	Helene Brändström	helene.brandstrom@harnosand.se	Solbritt Höglund, Mia Asplund, Paula Landqvist	300 000	300 000
743030	*	Ekonomi och vuxen	Solbritt Höglund	solbritt.hoglund@harnosand.se	Helene Brändström	300 000	300 000
743042	*	Bogården	Andreas Prytz	andreas.prytz@harnosand.se	Anette Innala	300 000	300 000
744*	*	Kommunala hemtjänsten	Vakant		Marittha Nordin	500 000	500 000 Personliga utlägg förvaltningschef ,
744010	*	Verksamhetschef Hemtjänst	Vakant		Marittha Nordin	500 000	500 000
744550	*	Hemtjänst Härnön	Marianna Söndell	marianne.sondell@harnosand.se	Gunnar Stam	300 000	300 000
744560	*	Hemtjänst Öbacka	Gunnar Stam	gunnar.stam@harnosand.se	Anna Wikström	300 000	300 000
744530	*	Hemtjänst Ångeparken	Helen Malmberg	helen.malmberg@harnosand.se	Ann-Charlotte Westerman	300 000	300 000
744520	*	Hemtjänst Väst	Ann-Charlotte Westerman	ann-charlotte.westerman@harnosand.se	Helen Malmberg	300 000	300 000
744510	*	Hemtjänst Nord	Malin Blot	malin.blot@harnosand.se	Helen Malmberg	300 000	300 000
744540	*	Hemtjänst Syd	Anna Wikström	anna.wikstrom@harnosand.se	Gunnar Stam	300 000	300 000
744600	*	Mötesplatser	Gunnar Stam	gunnar.stam@harnosand.se		300 000	300 000
744610	*	Nattpatrull	Madeleine Juslin	madeleine.juslin@harnosand.se	Helen Malmberg	300 000	300 000
745*	*	Omsorg om funktionshindrade	Maria Hellström	maria.hellstrom@harnosand.se		500 000	500 000 Personliga utlägg förvaltningschef
745010	*	Verksamhetschef Oof	Maria Hellström	maria.hellstrom@harnosand.se		500 000	500 000
745020	*	Boende vuxna och Elevhem	Anna Karin Sandström Gudmundsson	anna.karin.sandstrom.gudmundsson@harnosand.se	Lena Gradin	300 000	300 000
745030	*	Boende vuxna och Korttids	Lena Gradin	lena.gradin@harnosand.se	Anna Karin Sandström Gudmundsson	300 000	300 000
745040	*	Daglig verksamhet LSS 2	Catharina Törnkind Nyberg	catharina.tornkind.nyberg@harnosand.se	Elisabeth Holmqvist	300 000	300 000
745050	*	Boende vuxna 1	Christina Ångman	christina.angman@harnosand.se	Helene Persson	300 000	300 000
745060	*	Boende vuxna 2	Elisabeth Norberg	elisabeth.e.norberg@harnosand.se	Christina Ångman	300 000	300 000
745070	*	Daglig verksamhet LSS 1	Elisabeth Holmqvist	elisabeth.holmqvist@harnosand.se	Catharina Törnkind Nyberg	300 000	300 000
745080	*	Serviceb: vuxna och Självhj	Eva Forslöf	eva.forslof@harnosand.se	Rosmarie Sandin	300 000	300 000
745090	*	Boende vuxna Psykiatri	Rosmarie Sandin	rosmarie.sandin@harnosand.se	Eva Forslöf	300 000	300 000
746*	*	Särskilt boende, äldreomsorg	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se		500 000	500 000 Personliga utlägg förvaltningschef
746010	*	Verksamhetschef Sabo	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se		500 000	500 000
746020	*	Äldreomsorgen	Camilla Berglund	camilla.berg@harnosand.se	Ingela Davis	300 000	300 000
746030	*	Hälsömsorgen	Linda Pettersson	linda.pettersson@harnosand.se	Liselott Pettersson	300 000	300 000
746040	*	Adelhem	Ann-Christine Wästlund	ann-christine.wastlund.kummi@harnosand.se	Jenny Rydström	300 000	300 000
746050	*	Koltrasken	Frida Norberg	frida.norberg@harnosand.se	Ingela Nordin	300 000	300 000
746060	*	Hälsömsorgen	Sofie Nilsson	sofie.nilsson@harnosand.se	Sandra Skoglund	300 000	300 000
746070	*	Barnomsorgen	Petra Bergfrösi	petra.bergfrösi@harnosand.se	Ingela Nordin	300 000	300 000 Nytt
746080	*	Korttidsenheten	Ingela Davis	ingela.davis@harnosand.se	Sofie Nilsson	300 000	300 000
746090	*	Solbacken	Margot Nordlund	margot.nordlund@harnosand.se	Ingela Nordin	300 000	300 000
746105	*	Arbetsmarknaden	Jeanette Svensson	jeanette.svensson@harnosand.se	Ingela Davis	300 000	300 000
747*	*	Hälsa- och sjukvård	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se		500 000	500 000 Personliga utlägg förvaltningschef

747010	+	Verksamhetschef HSL	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se		500 000	500 000	
747020	+	Hemsjukvård	Florentina Peci	florentina.peci@harnosand.se	Erika Backberg, Emelie Grundel	300 000	300 000	
747030		Boende/omsorgsköterskor	Erika Backberg	erika.backberg@harnosand.se	Emelie Grundel, Florentina Peci	300 000	300 000	
747040	+	Rehabilitering	Emelie Grundel	emelie.grundel@harnosand.se	Erika Backberg, Florentina Peci	300 000	300 000	

Delegationsbeslut

Datum

2023-16

Underskrift

Mats Collin, Förvaltningschef

ATTESTANTFÖRTECKNING FÖR Socialnämnden
 Gäller från och med 2022-04-01

Ansvar	Verksamhet	Ansvarsnamn	Attestant	Ersättare	Beloppsgräns2 Drift	Beloppsgräns2 Investering	Notering	
74*	*	Socialnämnden	Mats Collin	mats.collin@harnosand.se	Pär Hägglund	5 000 000	5 000 000	Generell attest.
741010	*	Socialnämnden	Krister Fagerström McCarty	krister.mccarty@harnosand.se	Birgitta Alevård och Margareta Tjernlund	50 000	50 000	Personliga utlägg presidiet
742010	*	Förvaltningsledning	Mats Collin	mats.collin@harnosand.se	Pär Hägglund	5 000 000	500 0000	Personliga utlägg kommundirektör,
74202*	*	Anhörigstöd, teknik o service	Ellisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se		500000	500 000	
742021	*	Anhörig- och närståendestöd	Per Hägglund	per.hagglund@harnosand.se	Eva Ehn, Anna-Maria Viklander	300 000	300 000	
742022	*	Teknik- och serviceenheten	Jenny Rydström	jenny.rydstrom@harnosand.se	Jeanette Svensson	300000	300000	
742040	*	Biståndsenheten inkl personlig assistans, hemtjänst	Anna-Maria Viklander	anna-maria.viklander@harnosand.se	Per Hägglund, Eva Ehn	1 300 000	1 300 000	
742050	*	Administrativ enhet	Eva Nordin Silén	eva.nordin.silen@harnosand.se	Pär Hägglund, Anna-Maria Viklander	300000	300 000	Personliga utlägg förvaltningschef,
742070	*	Utveckling- och kunskapsstyrningsenhet	Per Hägglund	per.hagglund@harnosand.se	Eva Ehn, Anna-Maria Viklander	300000	300 000	Personliga utlägg förvaltningschef,
743*	*	Individ- och familjeomsorg	Akram Heidari	akram.heidari@harnosand.se	Solbritt Höglund,	500 000	500 000	Personliga utlägg förvaltningschef,
743010	*	Verksamhetschef IFO	Akram Heidari	akram.heidari@harnosand.se	Solbritt Höglund,	500000	500 000	
743020	*	Barn och familj	Helene Brändström	helene.brandstrom@harnosand.se	Solbritt Höglund, Mia Asplund, Paula Landqvist	300 000	300 000	
743030	*	Ekonomi och vuxen	Solbritt Höglund	solbritt.hoglund@harnosand.se	Helene Brändström	300000	300000	
743042	*	Bogården	Andreas Prytz	andreas.prytz@harnosand.se	AnetteInnala	300 000	300 000	
744*	*	Kommunala hemtjänsten	Vakant		Maritha Nordin	500000	500000	Personliga utlägg förvaltningschef,
744010	*	Verksamhetschef Hemtjänst	Vakant		Maritha Nordin	500 000	500 000	
744550	*	Hemtjänst Härnön	(TF) Christina Andersson	christina.andersson@harnosand.se	Anna Wikström	300000	300 000	Nytt
744560	*	Hemtjänst Öbacka	(TF) Lillemor Elfving	lillemor.elfving@harnosand.se	Anna Wikström	300 000	300000	Nytt
744530	*	Hemtjänst Ångeparken	Helen Malmborg	helen.malmborg@harnosand.se	Ann-Charlotte Westerman	300 000	300 000	
744520	*	Hemtjänst Väst	Ann-Charlotte Westerman	ann-charlotte.westerman@harnosand.se	Helen Malmborg	300 000	300 000	
744510	*	Hemtjänst Nord	Malin Blixt	malin.blixt@harnosand.se	Helen Malmborg	300 000	300 000	
744540	*	Hemtjänst Syd	Anna Wikström	anna.wikstrom@harnosand.se	Gunnar Stam	300 000	300000	
744600	*	Mötesplatser	(TF) Lillemor Elfving	lillemor.elfving@harnosand.se	Helen Malmborg	300 000	300 000	Nytt
744610	*	Nattpatrull	(TF) Helena G Lindholm	helena.lindholm@harnosand.se	Helen Malmborg	300 000	300000	Nytt
745*	*	Funktionsstöd, LSS och socialpsykiatri	Maria Hellström	maria.hellstrom@harnosand.se		500 000	500 000	Personliga utlägg förvaltningschef
745010	*	Verksamhetschef FS	Maria Hellström	maria.hellstrom@harnosand.se		500 000	500 000	
745020	*	Boende vuxna och Elevhem	Anna Karin Sandström Gudmundsson	annakarin.s.gudmundsson@harnosand.se	Lena Gradin	300000	300 000	
745030	*	Boende vuxna och Korttids	Lena Gradin	lena.gradin@harnosand.se	Anna Karin Sandström Gudmundsson	300 000	300000	
745040	*	Daglig verksamhet LSS 2	Catharina Törnlund Nyberg	catharina.tornlund.nyberg@harnosand.se	Elisabeth Holmqvist	300 000	300000	
745050	*	Boende vuxna 1	Christina Ångman	christina.angman@harnosand.se	Heléne Persson	300 000	300 000	
745060	*	Boende vuxna 2	Elisabeth Norberg	elisabeth.e.norberg@harnosand.se	Christina Ångman	300 000	300 000	
745070	*	Daglig verksamhet LSS 1	Elisabeth Holmqvist	elisabeth.holmqvist@harnosand.se	Catharina Törnlund Nyberg	300 000	300000	
745080	*	Serviceb. vuxna och Syssels.	Eva Forslöf	eva.forslof@harnosand.se	Rosmarie Sandin	300 000	300 000	
745090	*	Boende vuxna Psykiatri	Rosmarie Sandin	rosmarie.sandin@harnosand.se	Eva Forslöf	300 000	300 000	
746*	*	Särskilt boende, äldreomsorg	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se		500000	500 000	Personliga utlägg förvaltningschef
746010	*	Verksamhetschef Säbo	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se		500000	500 000	
746020	*	Ålandsgården	Camilla Berglund	camilla.berg@harnosand.se	Ingela Davis	300000	300000	
746030	*	Härnögården	Linda Pettersson	linda.pettersson@harnosand.se	Liselott Pettersson	300000	300000	
746040	*	Ädelhem	Annchristine Wästlund	ann-christine.wastlund-kummu@harnosand.se	Jenny Rydström	300 000	300000	
746050	*	Koltrasten	Frida Norberg	frida.norberg@harnosand.se	Ingela Nordin	300 000	300 000	
746060	*	Högsjögården	Sofie Nilsson	sofie.nilsson@harnosand.se	Sandra Skoglund	300000	300 000	
746070	*	Brunnegården	Petra Bergfrost	petra.bergfrost@harnosand.se	Ingela Nordin	300000	300 000	Nytt
746080	*	Korttidsenheten	Ingela Davis	ingela.davis@harnosand.se	Sofie Nilsson	300 000	300 000	
746090	*	Solbacken	Margot Nordlund	margot.nordlund@harnosand.se	Ingela Nordin	300000	300 000	
746105	*	Arteficerigatan	Jeanette Svensson	jeanette.svensson@harnosand.se	Ingela Davis	300 000	300 000	
747*	*	Hälsa- och sjukvård	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se		500 000	500000	Personliga utlägg förvaltningschef

747010	*	Verksamhetschef HSL	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se		500 000	500 000	
747020	*	Hemsjukvård	Florentina Peci,	florentina.peci@harnosand.se	Erika Backberg, Emelie Grundel	300 000	300 000	
747030		Boende/joursjuksköterskor	Erika Backberg	erika.backberg@harnosand.se	Emelie Grundel, Florentina Peci,	300 000	300 000	
747040	*	Rehabilitering	Emelie Grundel	emelie.grundel@harnosand.se	Erika Backberg, Florentina Peci,	300 000	300 000	

Delegationsbeslut

Datum

220321

Underskrift

Mats Collin, förvaltningschef

ATTESTANTFÖRTECKNING FÖR Socialnämnden
Gäller från och med 2022-04-11

Ansvar	Verksamhet	Ansvarsnamn	Attestant		Ersättare	Beloppsgräns Drift	Beloppsgräns2 Investering	Notering
74*	*	Socialnämnden	Mats Collin	mats.collin@harnosand.se	Pär Hägglund	5 000 000	5 000 000	Generell attest ,
741010	*	Socialnämnden	Krister Fagerström McCarty	krister.mccarty@harnosand.se	Birgitta Alevård och Margareta Tjernlund	50 000	50 000	Personliga utlägg presidiet
742010	*	Förvaltningsledning	Mats Collin	mats.collin@harnosand.se	Pär Hägglund	5 000 000	5 000 000	Personliga utlägg kommundirektör.
74202*	*	Anhöringsstöd, teknisk service	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se		500 000	500 000	
742021	*	Anhörig- och närståendestöd	Per Hägglund	per.hagglund@harnosand.se	Eva Ehn, Anna-Maria Viklander	300 000	300 000	
742022	*	Teknik- och serviceenheten	Jenny Rydström	jenny.rydstrom@harnosand.se	Jeanette Svensson	300 000	300 000	
742040	*	Biståndsenheten inkl personlig assistans, hemtjänst	Anna-Maria Viklander	anna-maria.viklander@harnosand.se	Per Hägglund, Eva Ehn	1 300 000	1 300 000	
742050	*	Administrativ enhet	Eva Nordin Silén	eva.nordin.silen@harnosand.se	Pär Hägglund, Anna-Maria Viklander	300 000	300 000	Personliga utlägg förvaltningschef,
742070	*	Utveckling- och kunskapsstyrningsenhet	Per Hägglund	per.hagglund@harnosand.se	Eva Ehn, Anna-Maria Viklander	300 000	300 000	Personliga utlägg förvaltningschef,
743*	*	Individ- och familjeomsorg	Akram Heidari	akram.heidari@harnosand.se	Solbritt Höglund,	500 000	500 000	Personliga utlägg förvaltningschef,
743010	*	Verksamhetschef IFO	Akram Heidari	akram.heidari@harnosand.se	Solbritt Höglund,	500 000	500 000	
743020	*	Barn och familj	Helene Brändström	helene.brandstrom@harnosand.se	Solbritt Höglund, Mia Asplund, Paula Landqvist	300 000	300 000	
743030	*	Ekonomi och vuxen	Solbritt Höglund	solbritt.hoglund@harnosand.se	Helene Brändström	300 000	300 000	
743042	*	Bogården	Andreas Prytz	andreas.prytz@harnosand.se	Anette Innala	300 000	300 000	
744*	*	Kommunala hemtjänsten	Maritha Nordin	maritha.nordin@harnosand.se		500 000	500 000	Personliga utlägg förvaltningschef ,
744010	*	Verksamhetschef Hemtjänst	Maritha Nordin	maritha.nordin@harnosand.se		500 000	500 000	Nytt
744550	*	Hemtjänst Härnön	(TF) Christina Andersohn	christina.andersohn@harnosand.se	Anna Wikström	300 000	300 000	
744560	*	Hemtjänst Öbacka	(TF) Lillemor Elfving	lillemor.elfving@harnosand.se	Anna Wikström	300 000	300 000	
744530	*	Hemtjänst Ångeparken	Helen Malmberg	helen.malmberg@harnosand.se	Ann-Charlotte Westerman	300 000	300 000	
744520	*	Hemtjänst Väst	Ann-Charlotte Westerman	ann-charlotte.westerman@harnosand.se	Helen Malmberg	300 000	300 000	
744510	*	Hemtjänst Nord	Malin Blixt	malin.blixt@harnosand.se	Helen Malmberg	300 000	300 000	
744540	*	Hemtjänst Syd	Anna Wikström	anna.wikstrom@harnosand.se	Gunnar Stam	300 000	300 000	
744600	*	Mötesplatser	(TF) Lillemor Elfving	lillemor.elfving@harnosand.se	Helen Malmberg	300 000	300 000	
744610	*	Nattpatrull	(TF) Helena G Lindholm	helena.lindholm@harnosand.se	Helen Malmberg	300 000	300 000	
745*	*	Funktionsstöd: LSS och socialpsykiatri	Maria Hellström	maria.hellstrom@harnosand.se		500 000	500 000	Personliga utlägg förvaltningschef
745010	*	Verksamhetschef FS	Maria Hellström	maria.hellstrom@harnosand.se		500 000	500 000	
745020	*	Boende vuxna och Elevhem	Anna Karin Sandström Gudmundsson	annakarin.s.gudmundsson@harnosand.se	Lena Gradin	300 000	300 000	
745030	*	Boende vuxna och Korttids	Lena Gradin	lena.gradin@harnosand.se	Anna Karin Sandström Gudmundsson	300 000	300 000	
745040	*	Daglig verksamhet LSS 2	Catharina Törnlund Nyberg	catharina.tornlund.nyberg@harnosand.se	Elisabeth Holmqvist	300 000	300 000	
745050	*	Boende vuxna 1	Christina Ångman	christina.angman@harnosand.se	Heléne Persson	300 000	300 000	
745060	*	Boende vuxna 2	Elisabeth Norberg	elisabeth.e.norberg@harnosand.se	Christina Ångman	300 000	300 000	
745070	*	Daglig verksamhet LSS 1	Elisabeth Holmqvist	elisabeth.holmqvist@harnosand.se	Catharina Törnlund Nyberg	300 000	300 000	
745080	*	Serviceb. vuxna och Syssele	Eva Forslöf	eva.forslof@harnosand.se	Rosmarie Sandin	300 000	300 000	
745090	*	Boende vuxna Psykiatri	Rosmarie Sandin	rosmarie.sandin@harnosand.se	Eva Forslöf	300 000	300 000	
746*	*	Särskilt boende, äldreomsorg	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se	Linda Pettersson	500 000	500 000	Personliga utlägg förvaltningschef
746010	*	Verksamhetschef Säbo	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se	Linda Pettersson	500 000	500 000	Nytt
746020	*	Ålandsgården	Camilla Berglund	camilla.berglund@harnosand.se	Ingela Davis	300 000	300 000	
746030	*	Härnögården	Linda Pettersson	linda.pettersson@harnosand.se	Liselott Pettersson	300 000	300 000	
746040	*	Ädelhem	Annchristine Wästlund	ann-christine.wastlund-kummu@harnosand.se	Jenny Rydström	300 000	300 000	
746050	*	Koltrasten	Frida Norberg	frida.norberg@harnosand.se	Ingela Nordin	300 000	300 000	
746060	*	Högsjögården	Sofie Nilsson	sofie.nilsson@harnosand.se	Sandra Skoglund	300 000	300 000	
746070	*	Brunnegården	Petra Bergfrost	petra.bergfrost@harnosand.se	Ingela Nordin	300 000	300 000	
746080	*	Korttidsenheten	Ingela Davis	ingela.davis@harnosand.se	Sofie Nilsson	300 000	300 000	
746090	*	Solbacken	Britt-Marie Söderqvist	britt-marie.soderqvist@harnosand.se	Ingela Nordin	300 000	300 000	Nytt
746105	*	Artillerigatan	Jeanette Svensson	jeanette.svensson@harnosand.se	Ingela Davis	300 000	300 000	
747*	*	Hälsa och sjukvård	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se		500 000	500 000	Personliga utlägg förvaltningschef

ATTESTANTFÖRTECKNING FÖR Socialnämnden
Gäller från och med 2022-04-11

747010	*	Verksamhetschef HSL	Elisabeth Sjölander	elisabeth.sjolander@harnosand.se		500 000	500 000	
747020	*	Hemsjukvård	Florentina Peci,	florentina.peci@harnosand.se	Erika Backberg, Emelie Grundel	300 000	3 000 000	
747030	*	Boende/försjuksköterskor	Sasha Alexander Cavic	sasha.cavic@harnosand.se	Emelie Grundel, Florentina Peci,	300 000	300 0 00	Nytt
747 040	*	Rehabilitering	Emelie Grundel	emelie.grundel@harnosand.se	Erika Backberg, Florentina Peci,	300 000	300 000	

Delegationsbeslut

Datum

220411

Underskrift

Mats Collin, förvaltningschef

Planering Socialnämnden 2022

Maj

1. Ärende: **Fyramånadersrapport**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken): KS
Övrig anteckning: Inkl. uppföljning av de olika områdena – inte enskild redovisning.
2. Ärende: **Årsredovisningar IFO 2022/fyramånadersrapport placeringar barn och familj, vuxna placeringar, ek. bistånd och jobbsatsningen**
Ansvarig Handläggare: Helene Brändström och Solbritt Höglund
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:
3. Ärende: **Delegationsordning för Socialnämnden**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: Årlig genomgång av dokumentet med uppdatering/revidering, alt. skrivelse till nämnd.
4. Ärende: **E-förslag - "Skopeng" till anställda inom Härnösand kommuns omsorgsförvaltning**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:
5. Ärende: **Verksamhetsbesök – uppföljning föregående år och plan för året.**
Ansvarig Handläggare:
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:
6. Information: **GFO**
Ansvarig Handläggare: **Elisabeth Högberg, kommunförbundet och Helene Brändström**
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: Muntlig dragning om Gemensam familjehemsorganisation.
7. Information: **Familjehem och vårdnadandsöverflyttningar**
Ansvarig Handläggare: Helene Brändström
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: Information och tid för frågor angående dessa områden.

8. Information: **Nära Vård – i samband med fyramånadersrapporten**
Ansvarig Handläggare: Ingrid Dahlstedt Klint
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:
9. Ärende: **Höjd grundbemanning inom vård och omsorg**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut: 2022-01-28 § 5
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: Ärendet utgick på sammanträdet 2022-01-28.
10. Ärende: **Remissvar - Motion – Handlingsplan för ökad välfärdsteknik**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut: KF 2021-11-22 § 125
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken): KF
Övrig anteckning: Önskar yttrande från Soc. Ang. motionen samt Soc. pågående arbete med dessa frågor. (Anstånd t.o.m. 8 juni 2022)
11. Ärende: **Permanentande av HLT**
Ansvarig Handläggare: Akram Heidari
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:

Juni

1. Ärende:
Ansvarig Handläggare:
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:

Augusti

1. Ärende: **Ej verkställda gynnande beslut**
Ansvarig Handläggare: Ingrid Fagerström
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken): KF och Revisionen
Övrig anteckning:
2. Skrivelse: **Sammanställning av inkomna synpunkter InfraControl januari – juni 2022**
Ansvarig handläggare: Nämndsekreterare
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:
3. Ärende: **Transport inom Funktionsstöd**
Ansvarig Handläggare: Maria Hellström
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:

September

1. Ärende: **Delårsrapport**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken): KS
Övrig anteckning: Inkl. uppföljning av de olika områdena – inte enskild redovisning.
2. Ärende: **Årsredovisningar IFO 2022/delårsrapport placeringar barn och familj, vuxna placeringar, ek. bistånd och jobbsatsningen**
Ansvarig Handläggare: Helene Brändström, Solbritt Höglund
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:
3. Ärende: **Förslag till formalisering av uppföljning av privata utförare**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut: 2021-12-16 § 149
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken): KS
Övrig anteckning: att uppdra till socialförvaltningen att återkomma med förslag till formalisering av uppföljning av privata utförare enligt kommunens program för uppföljning av privata utförare senast till hösten 2022.

Oktober

1. Ärende: **Ej verkställda gynnande beslut**
Ansvarig Handläggare: Ingrid Fagerström
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken): KF och Revisionen
Övrig anteckning:
2. Ärende: **Verksamhetsplan 2023**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken): KF
Övrig anteckning:
3. Ärende: **Internkontrollplan 2023 – I verksamhetsplanen**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:

November

1. Ärende: **Socialnämndens sammanträdesdagar 2023**
Ansvarig handläggare: Nämndsekreterare
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:

December

1. Ärende:
Ansvarig Handläggare:
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:

Ärenden som ännu inte är inplanerade

1. Ärende: **Uppdatering av förfrågningsunderlag för hemtjänst enligt lag om valfrihetssystem, LOV**
Ansvarig Handläggare: Eva Ehn
Tidigare beslut: 2019-11-21 § 208
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: Ärendet utgick från sammanträdet i november
2. Ärende: **Översyn av insatsen individstöd – vidare utredning**
Ansvarig Handläggare: Maria Hellström
Tidigare beslut: 2020-02-26 § 33
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: Utgångspunkt från tillkomna målgrupper, definitioner, resurspersonalkompetens och organisatoriska tillhörigheter.
3. Ärende: **Översyn av insatsen individstöd – förslag om nytt mål och syfte**
Ansvarig Handläggare: Maria Hellström
Tidigare beslut: 2020-02-26 § 33
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: Utifrån den vidare utredningen.
4. Ärende: **Upphandling av HVB-hem för vuxna**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin/Akram Heidari
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: Enligt LOV/LOU
5. Ärende: **Rutin för samverkan mellan biståndsenheten och Funktionsstöd: LSS och socialpsykiatri**
Ansvarig Handläggare: Maria Hellström och Anna-Maria Viklander
Tidigare beslut: 2021-05-20 § 62
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: att uppdra till socialförvaltningen att sammanställa en rutin för den samverkan som finns mellan biståndsenheten och verkställigheten i verksamhetsområde Omsorg om funktionshindrade.
6. Ärende: **Översyn av ersättningsregler för hemtjänsten**
Ansvarig Handläggare: Maritha Nordin
Tidigare beslut: 2021-05-28 § 70
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: att uppdra till förvaltningen att göra en översyn av nuvarande ersättningsregler för hemtjänsten

7. Ärende: **Svar gällande IT-granskning**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut: 2021-09-23 § 110
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: att uppdra till socialförvaltningen att följa upp svaret gällande uppföljning IT-säkerhet, och redovisa för nämnden
8. Ärende: **Översyn riktlinjer över ansökan och väntelistan till särskilda boenden**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut:
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning:
9. Ärende: **Redovisa den digitala infrastrukturen i verksamheter och boenden**
Ansvarig Handläggare: Pär Hägglund/Elisabeth Sjölander
Tidigare beslut: 2022-03-31 § 12
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: att uppdra till förvaltningen att för nämnden redovisa hur den digitala infrastrukturen ser ut i våra verksamheter och boenden. Och vad förvaltningen bedömer behöver göras för att säkerställa en stabil digitalinfrastruktur med god kvalitet.
10. Ärende: **Tidsplan och prioritetsordning för ökade kostnader - Lokal handlingsplan för ökad patientsäkerhet enligt patientsäkerhetslagen**
Ansvarig Handläggare: Mats Collin
Tidigare beslut: 2022-03-31 § 15
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: att uppdra till förvaltningen att tydliggöra en tidsplan samt prioritetsordning för ökade kostnader för nämnden.

2023

1. Ärende: **Avgift för matabonnemang och servicepaket**
Ansvarig Handläggare: Maria Hellström
Tidigare beslut: 2022-03-31 § 25
Ska beslutet vidare till annan instans (i så fall vilken):
Övrig anteckning: att uppdra till förvaltningen att årligen uppdatera avgiften för matabonnemang och servicepaket enligt konsumentprisindex (KPI).

Eric Liljeström
eric.liljestrom@harnosand.se

Beslut om placering av nytt äldreboende

Bakgrund

Socialförvaltningschefen informerade lokalgruppen 2021-06-08 att det fanns behov av 40 nya platser till äldreboenden, stänga Solbacken (19 platser) och flytta ihop dessa med de 40 nya platserna, korttids 20 platser, dagverksamhet för dementa, lokaler till nattpatrullen och hemsjukvården. Beslut om detta fattades i Socialnämnden 2021-06-17 §82 samt KS 2022-02-08 §26.

Beskrivning av ärendet

Lokalförsörjningsenheten har tillsammans med AB Härnösandshus undersökt olika platser för etableringen. Ett lämpligt område på fastigheten Ön 2:51 som ägs av kommunen har lokaliserats, se bilaga 1 Karta över Geresta.

Området är planlagt för allmänt ändamål vilket möjliggör etablering av nytt äldreboende. Dock medger inte planen de antal våningar som behövs. Bra placering i förhållande till centrum och bostadsområden. Förhållandevis plan mark med möjlighet till utsikt mot södra sundet, givande utemiljöer och skyddat läge. Områdets storlek om 16 000 kvm medger optimal utformning av byggnader utifrån verksamheternas behov. Närhet till natur och gångstråk i naturnära miljö.

En fördel är närheten till äldreboende Koltrasten men ändå att boendena är avskilda med skogsområde mellan. Detta gör att vissa resurser enkelt kan samnyttjas mellan boendena. Avskildheten mellan boendena är en förutsättning för etablering på denna fastighet varför skogsområdet mellan boendena inte får avverkas eller nyttjas för annat ändamål än det nuvarande. Körväg måste etableras fram till fastigheten och om möjligt även dra busslinje till det nya boendet.

Förslag till beslut

Lokalgruppen beslutar att ge lokalförsörjningsenheten i uppdrag att fortsätta arbetet med att ta fram en planändring på ovan nämnda område tillsammans med Samhällsförvaltningen.

Eric Liljeström
Lokalsamordnare

Bilaga 1 Karta över Geresta

Väntelista 2021 - Äldreomsorgen

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Behov av gruppboende äldre	14	14	16	20	19	19	21	18	16	16	16	16
Vistas ordinärt boende	8	7	9	12	12	12	14	12	11	11	12	14
Vistas korttidsboende	4	5	5	6	5	5	5	5	5	5	4	2
Från annan kommun	2	2	2	2	2	2	2	1	-	-	-	-
Väntat mer än 3 månader	6	7	6	9	7	7	11	8	9	10	4	3
Väntat mer än 3 månader och tackat nej												
Antal som fått erbjudande men tackat nej										-	-	-
Antal lediga äldrelägenheter												
Behov gruppboende dementa	14	17	21	21	14	17	19	20	20	13	14	12
Vistas ordinärt boende	9	10	15	13	11	14	16	16	17	11	5	8
Vistas korttidsboende	3	6	5	8	3	3	3	4	3	2	-	4
Från annan kommun	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Väntat mer än 3 månader	4	5	8	9	4	8	10	8	8	4	2	3
Väntat mer än 3 månader och tackat nej												
Antal som fått erbjudande men tackat nej										1	1	3
Antal lediga demenslägenheter												
Totalt väntande	27	31	37	41	33	36	40	38	36	29	30	28